KANUN ÇALGISININ OKUL MÜZİK EĞİTİMİNDE KULLANIMINA YÖNELİK GELİŞTİRİLEN SİSTEMATİK YAKLAŞIMLAR VE ETKİLİLİK DÜZEYLERİ

NURAY DÖNMEZ DEVECİOĞLU

Yüksek Lisans Tezi

Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı

Yrd. Doç. Dr. Ali Korkut ULUDAĞ

2017

(Her Hakkı Saklıdır)

T. C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

KANUN ÇALGISININ OKUL MÜZİK EĞİTİMİNDE KULLANIMINA YÖNELİK GELİŞTİRİLEN SİSTEMATİK YAKLAŞIMLAR VE ETKİLİLİK DÜZEYLERİ

(Systematic Approaches Developed for the Use of Zither in School Music Education and Their Level of Effectiveness)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Nuray DÖNMEZ DEVECİOĞLU

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Ali Korkut ULUDAĞ

ERZURUM
Ocak, 2017

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Yrd. Doç. Dr. Ali Korkut ULUDAĞ danışmanlığında, Nuray DÖNMEZ DEVECİOĞLU tarafından hazırlanan "Kanun Çalgısının Okul Müzik Eğitiminde Kullanımına Yönelik Geliştirilen Sistematik Yaklaşımlar ve Etkililik Düzeyleri" başlıklı çalışma 10. 01. 2017 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından. Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyesi: Yrd. Doç. Dr. Ali Korkut ULUDAĞ İmza:

Jüri Üyesi: Yrd. Doç. Dr. Gökalp PARASIZ İmza:

Jüri Üyesi: Yrd. Doç. Dr. Taner ULUÇAY İmza:

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

10. 01. 2017

Prof. Dr. Mustafa SÖZBİLİR
Enstitü Müdürü

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum "Kanun Çalgısının Okul Müzik Eğitiminde Kullanımına Yönelik Geliştirilen Sistematik Yaklaşımlar ve Etkililik Düzeyleri" başlıklı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden olduğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla doğrularım.

Lisansüstü Eğitim – Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

10. 01. 2017

Nuray DÖNMEZ DEVECİOĞLU

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KANUN ÇALGISININ OKUL MÜZİK EĞİTİMİNDE KULLANIMINA YÖNELİK GELİŞTİRİLEN SİSTEMATİK YAKLAŞIMLAR VE ETKİLİLİK DÜZEYLERİ

Nuray DÖNMEZ DEVECİOĞLU
2017, 304 Sayfa

Bu araştırma, kanun çalgısının ilköğretim müzik öğretimi programında farklı yaklaşımlarla kullanılması ve araştırmacı tarafından oluşturulan öğretim sisteminin öğrenciler üzerindeki etkilerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Esenkent Şehit Bedri Sinan Çolak Ortaokulunda öğrenim gören (n=20) 8. sınıf öğrencileri tarafından oluşturmuştur.

Araştırmada ön test ve son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Çalışma grubu öğrencileri yansız atama yoluyla kontrol grubu (n=10) ve deney grubu (n=10) olarak belirlenmiştir. Deney grubu öğrencilerine araştırmacı tarafından hazırlanan bir öğretim sistemi sekiz haftalık süreç içerisinde uygulanırken kontrol grubu ile dersler geleneksel yöntemlerle sürdürülmüştür. Deneysel işlem sürecinin ilk aşamasında denklik testi devamında ise ön test ve son test uygulamaları gerçekleştirilmiştir. Ön test – son test aşamalarında öğrencilerin işitme ve seslendirme becerilerini belirlemeye yönelik dereceli puanlama anahtarı ve dereceli puanlama anahtarına ilişkin uzman görüşü alma formu kullanılmıştır. Ön test ve son test aşamalarında öğrencilerin performanslarına ait görüntü kayıtları alınmış ve sonrasında ise uzmanlar tarafından değerlendirme aşamasına geçilmiştir. Elde edilen verilerin analizi için, kontrol ve deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann – Whitney U Testi kullanılmıştır. Denklik testi sonuçlarında "TestMaker 9. 3" paket programı, ön test ve son test aşamasının sonuçlarında ise "SPSS 20" paket programları kullanılmıştır.

Ön test sonuçlarında, hem kontrol hem de deney grubu öğrencilerinin işitme ve seslendirme becerilerine yönelik puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($U=49{,}000$; $p>0.05$). Sıra ortalamaları dikkate alındığında deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine göre işitme ve seslendirme becerileri bakımından daha yüksek bir ortalamaya sahip oldukları fakat bu farkın istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmadığı söylenebilir. Son test sonuçlarında ise kontrol ve deney grubu öğrencilerinin işitme ve seslendirme becerilerine yönelik puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($U=7{,}000$; $p<0.05$). Sıra ortalamaları ve toplamları öneme alındığında deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine göre işitme ve seslendirme becerileri bakımından daha yüksek puanlara sahip oldukları görülmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda deney grubu içi uygulanan eğitimin kontrol grubunda verilen eğitime göre öğrencilerin genel seslendirme becerilerini istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde arttırdığı söylenebilir. Elde edilen sonuçlar bir bütün olarak ele alındığında araştırmacı tarafından hazırlanan öğretim sistemi üzerinden olumlu sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Eğitim, müzik eğitimi, kanun çalgısı, işitme ve seslendirme becerisi.

ABSTRACT

MASTER`S THESIS

SYSTEMATIC APROAHES DEVELOPED FOR THE USE OF ZITHER IN SCHOOL MUSIC EDUCATION AND THEIR LEVEL OF EFFECTİVENESS

Nuray DÖNMEZ DEVECİOĞLU
2017, 304 Pages

This investigation has been made in order to designate the effectiveness of teaching system which was made by the investigator different approaches was used on students. The working group of the investigation consists of 8th students which belongs to Ministery of National Education. The students who atttend to Esenkent Şehit Bedri Sinan Çolak Intermediate School (n=20) which depend on Kars National Education Manegement.

Experimental design was used at the invetigation which includes pre test and final test control groups. Working group students has been formed impartially which contains control group (n=10) and experiment group (n=10). A teaching method which was prepared by the investigator on experiment group students lasted about 8 weeks and traditional teaching methosd were used here. During the first stage of the experimetal operation process equivalency test was used and then pre test and post test were used. So as to designate the student`s listening and auditory skills, rubrikc answer key rubric expert opinion form was used. Students' image records were taken during pre test and post test pocesses and they were evaluated by experts. In order to analyse whether there is an enormous difference between pre test and final test results among control and experiment group students, Mann – Whitney U test was used. By means of datas, at the equivalency test results "TestMaker 9. 3" pocket programme was used and "SPSS 20" pocket programme was used at pre test and final test stage`s results.

Statically an enormous difference has not been seen among control and experiment group students on audition and articulation skills at pre test results ($U=49,000$; $p>0.05$). At considering array avarege, experiment group students had much more high avarege than control group students on audition and articulation skills. But the difference between them is not huge. At the final test, there were a huge difference between experiment group students and control group students on audition and articulation skills ($U=7,000$; $p<0.05$). By considering array average and results, we can say that experiment group students had much more audition and articulation skills tahn control group students. Regarding the result, we can say that the education which was given to experiment group is more effective than control group; so student`s articulation skills were raiesed statically on the group notably. It can be concluded from the results that the education programme`s effectiveness is high which was prepared by the investigator. Accrding to these results the education programme which was used on experiment group students were more effective than the control group students in that their general vocalizing skills, and that was observed statically. if we consider the outcomes as a whole the teaching programme which was prepared by the researcher has brought favorable outcomes.

Key Words: Education, music education, zither (kanun instrument), audition and articulation skill.

ÖN SÖZ

Yüksek lisans eğitimim süresince ve tezimin hazırlanmasındaki bütün aşamalarda, manevi yaklaşımı, bilimsel görüş ve önerileri ile bana yol gösteren ve mesleki hayatım süresince bana yardımcı olacağına inandığım saygıdeğer Yrd. Doç. Dr. Ali Korkut ULUDAĞ`a sonsuz saygılarımı ve teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans eğitimim süresince şahsıma desteklerini esirgemeyen, Prof. Dr. Cengiz ŞENGÜL, Doç. Dr. Barış DEMİRCİ, Yrd. Doç. Dr. Gökalp PARASIZ, Yrd. Doç. Dr. Ahmet FEYZİ, Yrd. Doç. Dr. Taner ULUÇAY`ya saygılarımı ve teşekkürlerimi sunarım. Araştırmamın deneysel çalışmalarında destek olan, Yrd. Doç. Dr. Sedat TAMAY ve Arş. Gör. Ceyhun OZAN`a saygılarımı ve teşekkürlerimi sunarım. Şahsıma, yüksek lisans eğitimi hakkı verdiği için Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü ve Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı kurumlarına saygılarımı sunarım.

Araştırmamın deneysel işlem süresince çok iyi vakit geçirdiğim Esenkent Şehit Bedri Sinan Çolak Ortaokulu öğrencilerine ve bu süreçte şahsıma yardımcı olan öğretmenlerine ve okul idarisine teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

Hayatın zor şartlarında hiçbir fedakârlıklarını esirgemeyen, beni yetiştirme özverisinde bulunan, meslek hayatıma başlamamda öncülük eden ve her zaman dualarıyla yanımda olan ve de haklarını hiçbir şekilde ödeyemeyeceğim sevgili annem Nejla DÖNMEZ ve babam Hamdi DÖNMEZ`e sonsuz saygılarımı ve teşekkürlerimi sunarım.

Sevgisi, saygısı, anlayışı, desteği ve mesleki danışmanlığı ile her zaman yanımda olan sevgili eşim Ferhat DEVECİOĞLU`na sevgilerimi ve teşekkürlerimi sunarım.

Erzurum 2017 **Nuray DÖNMEZ DEVECİOĞLU**

İÇİNDEKİLER

ÖZET i

ABSTRACT ii

ÖN SÖZ iii

İÇİNDEKİLER iv

TABLOLAR DİZİNİ xiv

ŞEKİLLER DİZİNİ xvii

GRAFİKLER DİZİNİ xxv

BİRİNİCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ 1

1.1 Problem Durumu 2

1.1.1 Alt Problemler 3

1.2 Araştırmanın Amacı 3

1.3 Araştırmanın Önemi 4

1.4 Araştırmanın Varsayımları 6

1.5 Araştırmanın Sınırlılıkları 7

1.6 Tanımlar 8

İKİNCİ BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR 9

2.1 Eğitim 9

2.2 Öğretim 10

2.3 Öğrenme 10

2.4 Öğretme 11

2.5 Sanat 11

2.6 Sanat Eğitimi 11

2.7 Müzik 12
2.8 Müzik Eğitimi 13
2.8.1 Müzik Eğitimi Türleri 14
2.8.1.1 Mesleki Müzik Eğitimi 14
2.8.1.2 Özengen Müzik Eğitimi 14
2.8.1.3 Genel Müzik Eğitimi 15
2.9 Müzik Kültürü 15
2.10 Müzik Öğretimi 16
2.11 Çalgı 17
2.11.1 Çalgıların Sınıflandırılması 17
2.12 Mızraplı Çalgılar 18
2.13 Kanun Çalgısı 19
2.13.1 Kanun Çalgısının Teknik Özellikleri 19
2.13.2 Kanun Çalgısının Tarihi 20
2.13.3 Kanun Çalgısının Anatomik Yapısı 20
2.13.4 Kanun Çalgısının Önemi 22
2.13.5 Ulusal ve Uluslararası Önemli Kanun Çalgısı Sanatçıları 22
2.13.5.1 Hasan Ferid Alnar (1906 – 1978) 22
2.14 Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma (MİOY) 22
2.15 Ses (Şan) Eğitimi 23
2.16 Çocuk Müziği 24
2.16.1 Çocuk Müziği Eğitimi 24
2.16.2 Çocuk Müziklerinin Özellikleri 24
2.17 Okul Müziği 25
2.17.1 Okul Müziği Özellikleri 26

2.17.2 Okul Müziği Eğitimi 26
2.17.3 Okul Müzik Türleri 27
2.17.3.1 Aktarma Çocuk Müzikleri 28
2.17.3.2 Öykünme Çocuk Müzikleri 28
2.17.3.3 Anonim Çocuk Müzikleri 28
2.17.3.4 Türk Okul Müzikleri 28
2.18 Öğrenci Merkezli Öğrenme Yaklaşımı 29
2.19 Yapılandırmacı Anlayış 29
2.20 Çağdaş Müzik Öğretim Yöntemleri 29
2.20.1 Dalcroze Öğretim Yöntemi 30
2.20.2 Kodaly Öğretim Yöntemi 30
2.20.3 Carl Orff Öğretim Yöntemi 32
2.20.4 Suzuki Öğretim Yöntemi 33
2.20.5 Carabo – Cone Öğretim Yöntemi 33
2.21 Türk Müziği 34
2.21.1 Türk Müziğinde Ses Sistemi 34
2.21.2 Türk Müziğinde Makam 35
2.21.2.1 Bûselik Makamı 36
2.21.2.1.1 Bûselik Makamından Bir Eser 37
2.21.3 Türk Müziğinde Usûl 40
2.21.3.1 Ritim 42
2.21.3.2 Tartım 42
2.21.3.3 Düzüm 42
2.21.4 Tür 43
2.21.4.1 Türk Müziğinde Tür ve Türler 43

2.21.4.1.1 Türk Sanat Müziği Türü 44
2.21.4.1.1.1 Türk Sanat Müziğinde Şarkı Türü 44
2.21.4.1.2 Türk Müziğinde Halk Müziği Türü 44
2.21.4.1.2.1 Türk Halk Müziğinde Türkü Türü 45
2.21.4.2 Marş 45
2.22 Batı Müziği 45
2.22.1 Batı Müziği Ses Sistemi 46
2.22.1.1 Ses Aralıkları 46
2.22.1.2 Uygu 46
2.22.1.3 Ezgi 46
2.22.2 Batı Müziğinde Ses Dizileri 46
2.22.2.1 Diyatonik Diziler 47
2.22.2.2 Kromatik Diziler 47
2.22.2.3 Pentatonik Diziler 48
2.22.3 Batı Müziğinde Tonalite 48
2.22.3.1 Majör Diziler 48
2.22.3.2 Minör Diziler 48

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM 49
3.1 Araştırmanın Modeli 49
3.1.1 Çalışma Grubu 51
3.2 Veri Toplama Teknikleri 52
3.2.1 Uzman Görüşü Alma Formu 53
3.2.2 Denklik Testi 53
3.2.2.1.1 Kontrol ve Deney Gruplarının Dağılımı 57

3.2.3 Ön Test ve Son Test 61
3.2.3.1 Ön Test ve Son Test Soruları 62
3.2.3.1.1 Ön Test ve Son Test 1. Soru 63
3.2.3.1.2 Ön Test ve Son Test 2. Soru 64
3.2.3.1.3 Ön Test ve Son Test 3. Soru 65
3.2.3.1.4 Ön Test ve Son Test 4. Soru 66
3.2.3.1.5 Ön Test ve Son Test 5. Soru 67
3.2.3.1.6 Ön Test ve Son Test 6. Soru 68
3.2.3.1.7 Ön Test ve Son Test 7. Soru 69
3.2.3.1.8 Ön Test ve Son Test 8. Soru 75
3.2.3.1.9 Ön Test ve Son Test 9. Soru 81
3.2.3.1.10 Ön Test ve Son Test 10. Soru 87
3.2.4 Öğretim Sistemi (Deneysel İşlem Süreci) 90
3.2.4.1 Öğretim Sisteminde 1. Hafta Çalışmaları 95
3.2.4.1.1 1. Haftanın Ünite Planı ve İçerikleri 95
3.2.4.1.1.1 Ders 1 95
3.2.4.1.1.2 Ders 2 95
3.2.4.1.1.3 Ders 3 96
3.2.4.1.1.4 Ders 4 96
3.2.4.2 Öğretim Sisteminde 2. Hafta Çalışmaları 102
3.2.4.2.1 2. Haftanın Ünite Planı ve İçerikleri 102
3.2.4.2.1.1 Ders 1 102
3.2.4.2.1.2 Ders 2 102
3.2.4.2.1.3 Ders 3 103
3.2.4.2.1.4 Ders 4 103

3.2.4.2.1.5 Ders 5 104
3.2.4.3 Öğretim Sisteminde 3. Hafta Çalışmaları 110
3.2.4.3.1 3. Haftanın Ünite Planı ve İçerikleri 110
3.2.4.3.1.1 Ders 1 110
3.2.4.3.1.2 Ders 2 110
3.2.4.3.1.3 Ders 3 111
3.2.4.3.1.4 Ders 4 111
3.2.4.3.1.5 Ders 5 112
3.2.4.3.1.6 Ders 6 112
3.2.4.4 Öğretim Sisteminde 4. Hafta Çalışmaları 122
3.2.4.4.1 4. Haftanın Ünite Planı ve İçerikleri 122
3.2.4.4.1.1 Ders 1 122
3.2.4.4.1.2 Ders 2 123
3.2.4.4.1.3 Ders 3 123
3.2.4.4.1.4 Ders 4 123
3.2.4.4.1.5 Ders 5 124
3.2.4.4.1.6 Ders 6 124
3.2.4.4.1.7 Ders 7 125
3.2.4.5 Öğretim Sisteminde 5. Hafta Çalışmaları 134
3.2.4.5.1 5. Haftanın Ünite Planı ve Açıklamaları 134
3.2.4.5.1.1 Ders 1 135
3.2.4.5.1.2 Ders 2 135
3.2.4.5.1.3 Ders 3 135
3.2.4.5.1.4 Ders 4 136
3.2.4.5.1.5 Ders 5 136

3.2.4.5.1.6 Ders 6 137
3.2.4.5.1.7 Ders 7 137
3.2.4.6 Öğretim Sisteminde 6. Hafta Çalışmaları 147
3.2.4.6.1 6. Haftanın Ünite Planı ve Açıklamaları 147
3.2.4.6.1.1 Ders 1 147
3.2.4.6.1.2 Ders 2 148
3.2.4.6.1.3 Ders 3 148
3.2.4.6.1.4 Ders 4 148
3.2.4.6.1.5 Ders 5 149
3.2.4.6.1.6 Ders 6 149
3.2.4.6.1.7 Ders 7 150
3.2.4.7 Öğretim Sisteminde 7. Hafta Çalışmaları 167
3.2.4.7.1 7. Haftanın Ünite Planı ve Açıklamaları 167
3.2.4.7.1.1 Ders 1 167
3.2.4.7.1.2 Ders 2 168
3.2.4.7.1.3 Ders 3 168
3.2.4.7.1.4 Ders 4 168
3.2.4.7.1.5 Ders 5 169
3.2.4.7.1.6 Ders 6 169
3.2.4.7.1.7 Ders 7 170
3.2.4.8 Öğretim Sisteminde 8. Hafta Çalışmaları 182
3.2.4.8.1 8. Haftanın Ünite Planı ve Açıklamaları 182
3.2.4.8.1.1 Ders 1 183
3.2.4.8.1.2 Ders 2 183
3.2.4.8.1.3 Ders 3 184

3.2.4.8.1.4 Ders 4 184
3.2.4.8.1.5 Ders 5 184
3.2.4.8.1.6 Ders 6 185
3.2.4.8.1.7 Ders 7 185
3.3 Verilerin Analizi 199

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUMLAR 200

4.1 Bulgular ve Yorumlar 200
4.1.1 İşitilen Tek Sesi Seslendirme Becerilerine İlişkin (Birinci Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Ön Test) 200
4.1.2 İşitilen Çift Sesleri Seslendirme Becerilerine İlişkin (İkinci Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Ön Test) 201
4.1.3 İşitilen Tonal Bir Ezgiyi Seslendirme Becerilerine İlişkin (Üçüncü Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Ön Test) 202
4.1.4 İşitilen Makamsal Bir Ezgiyi Seslendirme Becerilerine İlişkin(Dördüncü Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Ön Test) 203
4.1.5 İşitilen Bir Tartımı Seslendirme Becerilerine İlişkin (Beşinci Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Ön Test) 204
4.1.6 Majör ve Minör Diziyi Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine İlişkin (Altıncı Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Ön Test) 205
4.1.7 Çocuk Şarkısı Türündeki Eseri Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine İlişkin (Yedinci Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Ön Test) 206
4.1.8 Türkü Türündeki Eseri Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine İlişkin (Sekizinci Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Ön Test) 207
4.1.9 Marş Türündeki Eseri Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine İlişkin (Dokuzuncu Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Ön Test) 208

4.1.10 Şarkı Türündeki Eseri Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine İlişkin (Onuncu Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Ön Test) 209

4.1.11 Genel Seslendirme Becerilerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar (Ön Test) 210

4.1.12 İşitilen Tek Sesi Seslendirme Becerilerine İlişkin (Birinci Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Son Test) 211

4.1.13 İşitilen Çift Sesleri Seslendirme Becerilerine İlişkin (İkinci Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Son Test) 212

4.1.14 İşitilen Tonal Bir Ezgiyi Seslendirme Becerilerine İlişkin (Üçüncü Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Son Test) 213

4.1.15 İşitilen Makamsal Bir Ezgiyi Seslendirme Becerilerine İlişkin (Dördüncü Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Son Test) 214

4.1.16 İşitilen Bir Tartımı Seslendirme Becerilerine İlişkin (Beşinci Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Son Test) 215

4.1.17 Majör ve Minör Diziyi Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine İlişkin (Altıncı Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Son Test).....216

4.1.18 Çocuk Şarkısı Türündeki Eseri Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine İlişkin (Yedinci Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Son Test) 217

4.1.19 Türkü Türündeki Eseri Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine İlişkin (Sekizinci Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Son Test).....218

4.1.20 Marş Türündeki Eseri Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine İlişkin (Dokuzuncu Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Son Test) 219

4.1.21 Şarkı Türündeki Eseri Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine İlişkin (Onuncu Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Son Test).....220

4.1.22 Genel Seslendirme Becerilerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar (Son Test) 221

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER 223

5.1 Sonuçlar 223

5.1.1 Genel Seslendirme Becerilerine İlişkin Sonuçlar 225

5.1.1.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar 227

5.1.1.2 İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar 230

5.1.1.3 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar 232

5.1.1.4 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar 235

5.1.1.5 Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar 238

5.1.1.6 Altıncı Alt Probleme İlişkin Sonuçlar 240

5.1.1.7 Yedinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar 243

5.1.1.8 Sekizinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar 246

5.1.1.9 Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Sonuçlar 248

5.1.1.10 Onuncu Alt Probleme İlişkin Sonuçlar 251

5.2 Öneriler 254

6. KAYNAKÇA 255

7. EKLER 265

8. ÖZ GEÇMİŞ 304

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 3.1. *Ünite Kodları, Başlıkları ve Ünitelerin Uygulanacağı Ders Haftaları* 50

Tablo 3.2. *Araştırma Grubu Listesi ve Açıklamaları* 52

Tablo 3.3. *Denklik Testi ve Başarı Sıralaması Sonuçları* 55

Tablo 3.4. *Denklik Testi Sorularının Cevap Analizleri* 56

Tablo 3.5. *Denklik Testi Sonuç Verilerine Göre Grup Dağılımları* 57

Tablo 3.6. *Denklik Testi Sonuçlarına İlişkin Kontrol ve Deney Gruplarının Listesi* 58

Tablo 3.7. *Araştırma Grubundaki Öğrencilerin Cinsiyet Özellikleri* 59

Tablo 3.8. *Grupların Genel Dağılımı* 61

Tablo 3.9. *Ünite Kodları ve Ünite Başlıkları* 92

Tablo 3.10. *Haftalık Ders Planlarında Uygulanacak Olan Etütlerin ve Eserlerin Uygulama Dağılımı* 94

Tablo 4.1. *Grupların İşitilen Tek Sesi Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Ön Test)* 201

Tablo 4.2. *Grupların İşitilen Çift Sesleri Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Ön Test)* 202

Tablo 4.3. *Grupların İşitilen Tonal Bir Ezgiyi Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Ön Test)* 203

Tablo 4.4. *Grupların İşitilen Makamsal Bir Ezgiyi Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Ön Test)* 204

Tablo 4.5. *Grupların İşitilen Bir Tartımı Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Ön Test)* 205

Tablo 4.6. *Grupların Majör ve Minör Diziyi Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Ön Test)* 206

Tablo 4.7. *Grupların Çocuk Şarkısı Türündeki Eseri Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Ön Test)* 207

Tablo 4.8. *Grupların Türkü Türündeki Eseri Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Ön Test)* 208

Tablo 4.9. *Grupların Marş Türündeki Eseri Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Ön Test)* 209

Tablo 4.10. *Grupların Şarkı Türündeki Eseri Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Ön Test)* 210

Tablo 4.11. *Grupların Genel Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Ön Test)* 211

Tablo 4.12. *Grupların İşitilen Tek Sesi Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Son Test)* 212

Tablo 4.13. *Grupların İşitilen Çift Sesleri Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Son Test)* 213

Tablo 4.14. *Grupların İşitilen Tonal Bir Ezgiyi Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Son Test)* 214

Tablo 4.15. *Grupların İşitilen Makamsal Bir Ezgiyi Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Son Test)* 215

Tablo 4.16. *Grupların İşitilen Bir Tartımı Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Son Test)* 216

Tablo 4.17. *Grupların Majör ve Minör Diziyi Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Son Test)* 217

Tablo 4.18. *Grupların Çocuk Şarkısı Türündeki Eseri Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Son Test)* 218

Tablo 4.19. *Grupların Türkü Türündeki Eseri Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Son Test)* 219

Tablo 4.20. *Grupların Marş Türündeki Eseri Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Son Test)* 220

Tablo 4.21. *Grupların Şarkı Türündeki Eseri Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Son Test)* 221

Tablo 4.22. *Grupların Genel Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Son Test)* 222

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 2.1. *Müzik Eğitiminin Alt Türleri* 14

Şekil 2.2. *Çalgıların Sınıflandırılmaları ve Örnek Çalgılar* 18

Şekil 2.3. *Kanun Çalgısının Anatomik Yapısı (Açın, 1994, s. 156).* 21

Şekil 2.4. *Çocuk Müzik Türleri* 27

Şekil 2.5. *Makamların Sınıflandırılması ve Örnek Makamlar* 35

Şekil 2.6. *Bûselik Makamı Dizisi (1. Tip)* 36

Şekil 2.7. *Bûselik Makamı Dizisi (2. Tip)* 36

Şekil 2.8. *Bûselik Peşrev (1. Sayfa)* 38

Şekil 2.9. *Bûselik Peşrev (2. Sayfa)* 39

Şekil 2.10. *Bûselik Peşrev (3. Sayfa)* 40

Şekil 2.11. *Bileşik Usûl İşlem Döngüsü* 41

Şekil 2.12. *Usûllerin Matematiksel Verileri* 42

Şekil 2.13. *Türk Müziğinde Türlerin Sınıflandırılması (Akdoğu, 1996`dan uyarlanmıştır).* 43

Şekil 2.14. *Çıkıcı ve İnici Dizi* 47

Şekil 2.15. *Diyatonik Dizi* 47

Şekil 2.16. *Kromatik Dizi* 47

Şekil 2.17. *Pentatonik Dizi* 48

Şekil 2.18. *La Majör Dizisi* 48

Şekil 2.19. *Do Minör Dizisi* 48

Şekil 3.1. *İşitilen Tek Sesi Seslendirebilme Soruları* 63

Şekil 3.2. *İşittiği Sesleri Seslendirebilme Soruları* 65

Şekil 3.3. *İşittiği Tonal Bir Ezgiyi Seslendirebilme Sorusu* 66

Şekil 3.4. *İşitilen Makamsal Bir Ezgiyi Seslendirebilme Sorusu* 66

Şekil 3.5. *İşitilen Bir Tartımı Seslendirebilme Sorusu* 67

Şekil 3.6. *Majör ve Minör Diziyi Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu* 68

Şekil 3.7. *Çocuk Şarkısı Türündeki Eseri (Yurdumda), Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu (1. Sayfa)* 70

Şekil 3.8. *Çocuk Şarkısı Türündeki Eseri (Yurdumda), Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu (2. Sayfa)* 71

Şekil 3.9. *Çocuk Şarkısı Türündeki Eseri (Yurdumda), Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu (3. Sayfa)* 72

Şekil 3.10. *Çocuk Şarkısı Türündeki Eseri (Yurdumda), Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu (4. Sayfa)* 73

Şekil 3.11. *Çocuk Şarkısı Türündeki Eseri (Yurdumda), Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu (5. Sayfa)* 74

Şekil 3.12. *Türkü Türündeki Eseri (Sazıma), Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu (1. Sayfa)* 76

Şekil 3.13. *Türkü Türündeki Eseri (Sazıma), Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu (2. Sayfa)* 77

Şekil 3.14. *Türkü Türündeki Eseri (Sazıma), Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu (3. Sayfa)* 78

Şekil 3.15. *Türkü Türündeki Eseri (Sazıma), Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu (4. Sayfa)* 79

Şekil 3.16. *Türkü Türündeki Eseri (Sazıma), Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu (5. Sayfa)* 80

Şekil 3.17. *Marş Türündeki Eseri (İzmir Marşı), Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu (1. Sayfa)* 82

Şekil 3.18. *Marş Türündeki Eseri (İzmir Marşı), Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu (2. Sayfa)* 83

Şekil 3.19. *Marş Türündeki Eseri (İzmir Marşı), Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu (3. Sayfa)*.....84

Şekil 3.20. *Şarkı Türündeki Eseri (Samanyolu), Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu (1. Sayfa)*.....88

Şekil 3.21. *Şarkı Türündeki Eseri (Samanyolu), Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu (2. Sayfa)*.....89

Şekil 3.22. *Şarkı Türündeki Eseri (Samanyolu), Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu (3. Sayfa)*.....90

Şekil 3.23. *Tek Ses İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*.....97

Şekil 3.24. *Tartım İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*.....98

Şekil 3.25. *Tonal Ezgi İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*.....99

Şekil 3.26. *Makamsal Ezgi İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*.....101

Şekil 3.27. *Tek Ses İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*.....104

Şekil 3.28. *Tartım İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*.....105

Şekil 3.29. *Majör ve Minör Dizi Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*.....106

Şekil 3.30. *Tonal Ezgi İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*.....107

Şekil 3.31. *Makamsal Ezgi İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*.....109

Şekil 3.32. *Tek Ses İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*.....113

Şekil 3.33. *Çift Ses İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 113

Şekil 3.34. *Tartım İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 114

Şekil 3.35. *Tonal Ezgi İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 116

Şekil 3.36. *Makamsal Ezgi İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 117

Şekil 3.37. *Çocuk Şarkısı Türünde Eser (Neşeli Ol) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 1)* 119

Şekil 3.38. *Çocuk Şarkısı Türünde Eser (Neşeli Ol) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 2)* 120

Şekil 3.39. *Çocuk Şarkısı Türünde Eser (Neşeli Ol) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 3)* 121

Şekil 3.40. *Tek Ses İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 125

Şekil 3.41. *Çift Ses İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 126

Şekil 3.42. *Tartım İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 127

Şekil 3.43. *Majör ve Minör Dizi Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 128

Şekil 3.44. *Tonal Ezgi İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 129

Şekil 3.45. *Makamsal Ezgi İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 130

Şekil 3.46. *Çocuk Şarkısı Türünde Eser (Neşeli Günler) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 1)* 132

Şekil 3.47. *Çocuk Şarkısı Türünde Eser (Neşeli Günler) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 2)* 133

Şekil 3.48. *Çocuk Şarkısı Türünde Eser (Neşeli Günler) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 3)* 134

Şekil 3.49. *Tek Ses İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 138

Şekil 3.50. *Çift Ses İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 138

Şekil 3.51. *Tartım İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 139

Şekil 3.52. *Majör ve Minör Dizi Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 140

Şekil 3.53. *Tonal Ezgi İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 141

Şekil 3.54. *Makamsal Ezgi İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 143

Şekil 3.55. *Çocuk Şarkısı Türünde Eser (Sonbahar) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 1)* 144

Şekil 3.56. *Çocuk Şarkısı Türünde Eser (Sonbahar) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 2)* 145

Şekil 3.57. *Çocuk Şarkısı Türünde Eser (Sonbahar) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 3)* 146

Şekil 3.58. *Tek Ses İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 150

Şekil 3.59. *Çift Ses İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 151

Şekil 3.60. *Tartım İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 152

Şekil 3.61. *Majör ve Minör Dizi Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 153

Şekil 3.62. *Tonal Ezgi İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 154

Şekil 3.63. *Makamsal Ezgi İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 155

Şekil 3.64. *Türkü Türünde Eser (Çanakkale Türküsü) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 1)* 157

Şekil 3.65. *Türkü Türünde Eser (Çanakkale Türküsü) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 2)* 158

Şekil 3.66. *Türkü Türünde Eser (Çanakkale Türküsü) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 3)* 159

Şekil 3.67. *Türkü Türünde Eser (Çanakkale Türküsü) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 4)* 160

Şekil 3.68. *Türkü Türünde Eser (Çanakkale Türküsü) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 5)* 161

Şekil 3.69. *Türkü Türünde Eser (Çanakkale Türküsü) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 6)* 162

Şekil 3.70. *Şarkı Türünde Eser (Rüya Gibi Her Hatıra) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 1)* 163

Şekil 3.71. *Şarkı Türünde Eser (Rüya Gibi Her Hatıra) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 2)* 164

Şekil 3.72. *Şarkı Türünde Eser (Rüya Gibi Her Hatıra) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 3)* 165

Şekil 3.73. *Şarkı Türünde Eser (Rüya Gibi Her Hatıra) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 4)* 166

Şekil 3.74. *Tek Ses İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 170

Şekil 3.75. *Çift Ses İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 171

Şekil 3.76. *Çift Ses İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 171

Şekil 3.77. *Tartım İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 172

Şekil 3.78. *Majör ve Minör Dizi Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 173

Şekil 3.79. *Tonal Ezgi İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 174

Şekil 3.80. *Makamsal Ezgi İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 175

Şekil 3.81. *Çocuk Şarkısı Türünde Eser (Karlı Dağlar) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 1)* 177

Şekil 3.82. *Çocuk Şarkısı Türünde Eser (Karlı Dağlar) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 2)* 178

Şekil 3.83. *Çocuk Şarkısı Türünde Eser (Karlı Dağlar) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 3)* 179

Şekil 3.84. *Çocuk Şarkısı Türünde Eser (Karlı Dağlar) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 4)* 180

Şekil 3.85. *Marş Türünde Eser (Cumhuriyet Marşı) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 1)* 181

Şekil 3.86. *Marş Türünde Eser (Cumhuriyet Marşı) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 2)* 182

Şekil 3.87. *Tek Ses İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 186

Şekil 3.88. *Çift Ses İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 187

Şekil 3.89. *Çift Ses İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 187

Şekil 3.90. *Tartım İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 188

Şekil 3.91. *Majör ve Minör Dizi Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 189

Şekil 3.92. *Tonal Ezgi İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 190

Şekil 3.93. *Makamsal Ezgi İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar* 191

Şekil 3.94. *Türkü Türünde Eser (İzmir`in Kavakları) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 1)* 193

Şekil 3.95. *Türkü Türünde Eser (İzmir`in Kavakları) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 2)* 194

Şekil 3.96. *Türkü Türünde Eser (İzmir`in Kavakları) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 3)* 195

Şekil 3.97. *Türkü Türünde Eser (Divâne Âşık Gibi) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 1)* 196

Şekil 3.98. *Türkü Türünde Eser (Divâne Âşık Gibi) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 2)* 197

Şekil 3.99. *Türkü Türünde Eser (Divâne Âşık Gibi) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 3)* 198

GRAFİKLER DİZİNİ

Grafik 3.1. *Deney ve Kontrol Grubu Sonuçları* 59

Grafik 3.2. *Kontrol Grubu Sonuçları* 60

Grafik 3.3. *Deney Grubu Sonuçları* 60

Grafik 5.1. *Deney ve Kontrol Gruplarının Ön Test Sonuçları* 225

Grafik 5.2. *Deney ve Kontrol Gruplarının Son Test Sonuçları* 226

Grafik 5.3. *Kontrol Grubu Ön Test ve Son Test Başarı Sonuçları* 226

Grafik 5.4. *Deney Grubu Ön Test ve Son Test Başarı Sonuçları* 227

Grafik 5.5. *Kontrol Grubunun İşitilen Tek Sesi Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları* 227

Grafik 5.6. Deney Grubunun İşitilen Tek Sesi Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları 228

Grafik 5.7. *Kontrol Grubunun İşitilen Tek Sesi Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları* 229

Grafik 5.8. *Deney Grubunun İşitilen Tek Sesi Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları* 229

Grafik 5.9. *Kontrol Grubunun İşitilen Çift Sesleri Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları* 230

Grafik 5.10. *Deney Grubunun İşitilen Çift Sesleri Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları* 230

Grafik 5.11. *Kontrol Grubunun İşitilen Çift Sesleri Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları* 231

Grafik 5.12. *Deney Grubunun İşitilen Çift Sesleri Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları* 232

Grafik 5.13. *Kontrol Grubunun İşitilen Tonal Bir Ezgiyi Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları* 233

Grafik 5.14. *Deney Grubunun İşitilen Tonal Bir Ezgiyi Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları* 233

Grafik 5.15. *Kontrol Grubunun İşitilen Tonal Bir Ezgiyi Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları* 234

Grafik 5.16. *Deney Grubunun İşitilen Tonal Bir Ezgiyi Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları* 234

Grafik 5.17. *Kontrol Grubunun İşitilen Makamsal Bir Ezgiyi Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları* 235

Grafik 5.18. *Deney Grubunun Makamsal Bir Ezgiyi Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları* 236

Grafik 5.19. *Kontrol Grubunun Makamsal Bir Ezgiyi Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları* 237

Grafik 5.20. *Deney Grubunun Makamsal Bir Ezgiyi Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları* 237

Grafik 5.21. *Kontrol Grubunun İşitilen Bir Tartımı Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları* 238

Grafik 5.22. *Deney Grubunun İşitilen Bir Tartımı Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları* 238

Grafik 5.23. *Kontrol Grubunun İşitilen Bir Tartımı Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları* 239

Grafik 5.24. *Deney Grubunun İşitilen Bir Tartımı Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları* 240

Grafik 5.25. *Kontrol Grubunun Majör ve Minör Dizileri Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları* 241

Grafik 5.26. *Deney Grubunun Majör ve Minör Dizileri Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları* 241

Grafik 5.27. *Kontrol Grubunun Majör ve Minör Dizileri Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları* 242

Grafik 5.28. *Deney Grubunun Majör ve Minör Dizileri Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları* 242

Grafik 5.29. *Kontrol Grubunun Çocuk Şarkısı Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları*..... 243

Grafik 5.30. *Deney Grubunun Çocuk Şarkısı Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları* 244

Grafik 5.31. *Kontrol Grubunun Çocuk Şarkısı Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları* 245

Grafik 5.32. *Deney Grubunun Çocuk Şarkısı Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları* 245

Grafik 5.33. *Kontrol Grubunun Türkü Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları*..... 246

Grafik 5.34. *Deney Grubunun Türkü Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları*..... 246

Grafik 5.35. *Kontrol Grubunun, Türkü Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları*..... 247

Grafik 5.36. *Deney Grubunun Türkü Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları*..... 248

Grafik 5.37. *Kontrol Grubunun Marş Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları*..... 249

Grafik 5.38. *Deney Grubunun Marş Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları*..... 249

Grafik 5.39. *Kontrol Grubunun, Marş Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları*..... 250

Grafik 5.40. *Deney Grubunun, Marş Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları*..... 250

Grafik 5.41. *Kontrol Grubunun Şarkı Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları*..... 251

Grafik 5.42. *Deney Grubunun Şarkı Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları*.....252

Grafik 5.43. *Kontrol Grubunun Şarkı Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları*.....253

Grafik 5.44. *Deney Grubunun Şarkı Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları*.....253

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Yüzyıllar öncesinden temeli atılmış Türk müziği; kültürel değerleri önemseyen, eşsiz ve fevkalade bir ses sistemi içinde nazari bilgilerle donatılmış ve yüksek sanatsal değerlerle geliştirilmiş bir müzik türüdür. 9`uncu ve 10`uncu yüzyıllarda icat edildiği varsayılan kanun çalgısı günümüze kadar birçok değişikliklere uğramıştır. Türk müziğine ait olan kanun çalgısı, ses sistemi ve işlevselliğiyle zengin olan bir çalgıdır. Kanun çalgısında, önemli bestekârlar tarafından çok sayıda üst düzey besteler yapılmış ve yapılmaktadır. Batı müziği ses sistemini ve bazı Batı müziği çalgılarında kullanılan teknik özellikleri bünyesinde barındırmasından dolayı önemli bir çalgımızdır.

Batı müziği ses sistemi, tampere sisteminden oluşmaktadır. Tampere ses sistemi bir tam aralığın ikiye bölünmesinden meydana gelmektedir. Tampere ses sistemi bir oktav içerisinde birbirine eşit 12 sesten oluşmaktadır. Geleneksel Türk müziği, ses sisteminde ise koma ses sistemi kullanılmaktadır. Koma, bir tam aralığın (9 koma) birbirine eşit olarak 9 parçaya bölünmesinden oluşan en küçük ses birimidir. Geleneksel Türk müziğinde ise bir oktav içerisinde birbirine eşit olmayan 24 aralık ve 25 perdeden (sesten) meydana gelmektedir.

Türk müziği çalgıları, genel olarak anatomik yapıları ve kullanılan akort sistemi gereği Batı müziği için elverişli olamamaktadır. Kanun çalgısı, ses genişliği ve anatomik yapısı gereği Batı müziğine uygun olabilen çalgılardandır.

Türk Millî Eğitiminin 1 ve 8. sınıflar arası müzik dersi öğretim programı hazırlanırken dikkat edilecek temel hususlardan biri de “Türk toplumsal – kültürel yaşamına ilişkin beklentiler” maddesidir. Bu madde doğrultusunda okullarımızda Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca hazırlanan öğrenci kitaplarının içerisinde birçok Türk müziği ses sistemine uygun eserler bulunmaktadır. Ancak bu eserler genelde Batı Müziği çalgısı ile tampere sistemde seslendirilmektedir. Bu durumda gelecek nesillerimizi yaşatacak öğrencilerimizin, Türk müziği ses sistemini ve seslerini tam olarak algılayamama ve ifade edememeyle birlikte hedeflenen kazanımlara ulaşılamama

söz konusu olabilmektedir. Türk müziğinin ses sistemine uygun çalgılarla yapacağımız müzik dersleri, öğrencilerimize kendi kültürümüzü daha doğru bir biçimde aktarmamızı sağlayacaktır. Bu doğrultuda okullarımızda kullanılan çağdaş müzik öğretim yöntemlerinden biri de Kodaly yöntemidir. "Kodaly yöntemi çocuğun doğal gelişimini göz önünde bulundurarak şekillenmiştir. Materyal olarak halk ezgileri en önemli unsurdur. Asıl amaç kulak eğitimi ve şarkı söylemektir" (Coşkuner, 2012, s. 14). Kodaly yönteminin önemle durduğu, kültürel ezgiler konusu araştırmamızın konusu ve amacıyla bağdaşmaktadır.

1.1 Problem Durumu

"Kanun, bütün parmaklar kullanılarak arp ve gitar tekniğine yakın bir teknikle çok sesli çalışmalara da en açık bir çalgı olarak Türk musikisinin piyanosu olarak adlandırılabilir" (Kahyaoğlu, 2011, s. 14). Öğrencilerin Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) kitaplarında bulunan müfredatlarda Batı müziğinden örnek eserler bulunmaktadır. Kanun çalgısı, tampere sistemi de uygulayabildiğinden okul müfredatlarında bulunan eserleri seslendirmesinde bir sorun teşkil etmediği görülmektedir. Bu doğrultuda piyano çalgısında yapılan müzikal işitsel eğitim çalışmalarının, kanun çalgısında uygulanmasının bir eksiklik söz konusu olmadığı görülmektedir. Piyano çalgısında sağ el eşlik, sol el ezgiyi çalabilmektedir. Kanun çalgısının, piyano çalgısıyla yapılan sağ el ve sol el görevlerini aynı biçimde yapılabildiğinden derslerde uygulanması araştırmamızın önemli bir bölümüdür.

Araştırmada, Batı müziği çalgıları için sistematik hale getirilmiş okul müziklerine uyarlanmış akor ve eşliklerin kanun çalgısına uygulanabilirliği yapılandırılmıştır. Bu faktör aynı zamanda araştırmanın önemini biçimlendiren faktörlerindendir. Bu doğrultuda, araştırmanın problem cümlesi aşağıda sunulmuştur.

"Kanun çalgısının, okul müzik eğitiminde kullanımına yönelik geliştirilen yaklaşımların öğrenciler üzerinde ne derece etkilidir?" Bu problem cümlesi çerçevesinde ise aşağıda sunulan alt problemlere cevaplar aranmıştır:

1.1.1 Alt Problemler

1. Öğrenciler, kanun çalgısı ile çalınan tek ses işitme durumunu ne düzeyde seslendirebilmektedirler?
2. Öğrenciler, kanun çalgısı ile çalınan çift ses işitme durumunu ne düzeyde seslendirebilmektedirler?
3. Öğrenciler, kanun çalgısı ile çalınan tonal bir ezgiyi ne düzeyde seslendirebilmektedirler?
4. Öğrenciler, kanun çalgısı ile çalınan makamsal bir ezgiyi ne ölçüde seslendirebilmektedirler?
5. Öğrenciler, kanun çalgısı ile çalınan bir tartımı ne düzeyde seslendirebilmektedirler?
6. Öğrenciler, kanun çalgısı ile çalınan majör ve minör dizileri ne düzeyde seslendirebilmektedirler?
7. Öğrenciler, kanun çalgısı ile eşlik edilen "Yurdumda" adlı çocuk şarkısı türündeki eseri ne düzeyde seslendirebilmektedirler?
8. Öğrenciler, kanun çalgısı ile eşlik edilen "Sazıma" adlı türkü türündeki eseri ne düzeyde seslendirebilmektedirler?
9. Öğrenciler, kanun çalgısı ile eşlik edilen "İzmir Marşı" adlı marş türündeki eseri ne düzeyde seslendirebilmektedirler?
10. Öğrenciler, kanun çalgısı ile eşlik edilen "Samanyolu" adlı şarkı türündeki eseri ne düzeyde seslendirebilmektedirler?

1.2 Araştırmanın Amacı

Türkiye`de MEB`e bağlı okullarda müzik derslerinde genellikle Batı müziği çalgıları kullanılmaktadır. Oysaki MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca hazırlanan müzik dersi müfredatlarında çok sayıda Türk müziği eserleri, Türk müziği makamları ve Türk müziği ezgileri bulunmaktadır. Araştırmada kanun çalgısı kullanılarak, Türk müziği ezgilerini ve ses sistemini öğrencilere işitsel olarak hafızalarında yer kazanmaları araştırmanın önemli amaçlarındandır.

Türkiye genelinde bulunan okullarda öğrenciler Türk müziği çalgılarını birebir görmemekle beraber seslerini bile işitememektedirler. Bu çalışma sonucunda öğrencilerimiz hem Türk müziği çalgılarını tanımaları hem de kendi kültürümüzün ham

maddesi olan ses sistemini tanımış olmaları araştırmamızın önemli amaçları arasında yer almaktadır.

Batı müziği çalgısı olarak yaygın bir biçimde kullanılan piyano çalgısı tek başına çok sesli bir çalgıdır. Kahyaoğlu (2011) bir araştırmasında Türk müziği çalgılarından kanun çalgısından ve özelliklerinden şu biçimde ifade etmektedir.

- Yaklaşık olarak üç buçuk oktavlık ses genişliğinden,
- Çeşitli çalgılar arasında kendine özgü gösterişli ve ahenkli sesinden,
- Bütün parmakların kullanılmasından arp çalgısı gibi çalınabilmesinden,
- Batı müziği çalgılarında kullanılan tekniklerin çoğu için elverişli olmasını ifade etmektedir (s. 8).

Batı çalgıları ile okullarımızda kullanılan; işitme ve seslendirme (tek ve çift ses), ezgi tekrarları (tonal ve makamsal), dizi seslendirmeleri (majör, minör ve makamsal), tartım çalışmaları, değişik türdeki eserlere (okul şarkıları, marş, Türkü ve şarkı) özgü eşlikleri ile eserleri seslendirebilmeleri gibi tekniklerin kanun çalgısı ile yapılmasının mümkündür. Bu sonuca bağlı olarak deneysel süreçteki hazırlayıcı alıştırmalar, bir öğretim sistemi çerçevesinde uygulanarak işlevsellik ve etkililik yönünden incelenmektedir.

Tüm bu çalışmaların sonucunda kanun çalgısının müzik eğitiminde kullanılabilirlik durumunun tespiti amaçlanmaktadır.

1.3 Araştırmanın Önemi

Araştırmanın önemi, aşağıda numaralandırılmış maddeler biçimde sunulmuştur.

1. Kanun çalgısının, günümüzde okul müzik eğitiminde kullanılan Batı müziği çalgılarıyla eş değere sahip olması bakımından,
2. Öğrencilerin, özellikle Türk müziği eserlerinde doğru duyumları kazanmaları bakımından,
3. Okul kitaplarında çok sayıda Türk müziği eserlerinin bulunması ve bu eserleri özellikle Türk müziği çalgıları ile dersin işlenmesi ve çalıştırılması, öğrencilerin hedeflenen kazanımlara doğru bir şekilde ulaşması bakımından,
4. Öğrencilerin, Türk müziği çalgılarından kanun çalgısını ve ulusal müziğimizin ses sistemini tanımaları bakımından,

5. Araştırmacı tarafından hazırlanan öğretim sisteminin, öğrenci başarısına etkisinin tespit edilmesi bakımından,
6. Konu itibarıyla önemli bir alanı kapsayan bu çalışmada, özellikle ülkemizde önceden böyle bir çalışmanın yok denecek kadar az olması bakımından,
7. Günümüzde okul müzik eğitiminde kullanılan çalgıların işlevselliğini, kanun çalgısı ile yapılabilmesi bakımından,
8. Araştırmanın sonucunda ileride yapılacak olan diğer Türk müziği çalgılarında da uygulanabilmesi bakımından,
9. Araştırmanın bir diğer önemli maddesi de, 2014 yılında MEB tarafından yapılan 19. Millî Eğitim Şûra toplantısında "öğretim programları ve haftalık ders çizelgeleri" başlığı altında alınan tavsiye kararları şöyledir:

a. Okul Öncesi Eğitim Kademesinde:

   7. Madde: Okul öncesi eğitimde uygun enstrümanlarla Türk müziği çalışmalarına yer verilmesi.

b. Ortaokul Kademesinde:

   3. Madde: Ortaokullarda Türk mûsıkîsi makamsal sisteminin bir Türk halk müziği sazıyla öğretilerek verilmesi.

c. Lise (Güzel Sanatlar) Kademesinde:

   9. Madde: Güzel sanatlar liselerinin programlarında Türk müziğinin makamsal sistemi ve çalgıları ile geleneksel sanatlara (Hat, Ebru, Tezhip ve Minyatür) yer verilmesi. Bu tavsiye kararları doğrultusunda, özellikle araştırmamızın doğru yolda olduğunu ve de önemini özellikle güçlendirmekte ve arttırmaktadır.

1.4 Araştırmanın Varsayımları

Bu araştırmadaki varsayımlar, aşağıda numaralandırılmış maddeler biçiminde sunulmuştur.

1. Araştırmada, veri toplama araçlarıyla ilgili olarak düzenlenen dereceli puanlama anahtarları ve bu dereceli puanlama anahtarlarında kullanılan sorular, uzman görüşü alma formunda da belirtildiği üzere elde edilen veriler geçerli ve güvenilir bir yapıya sahiptir.
2. Kullanılan veri toplama araçları araştırmanın amaçlarına hizmet edecek niteliktedir.
3. Araştırmada yer alan öğrenciler, çalışmalara veli izinleriyle ve gönüllü olarak katılmışlardır.
4. Öğrenciler, kendilerine uygulanan sorulara samimi bir biçimde cevap vermişlerdir.
5. Araştırmadaki analizlerin geçerlilik seviyeleri yüksek bir yapıya sahiptir.
6. Öğrenciler, denklik testinde uygulanan soruların cevaplarını doğru bir biçimde optik formlara işaretlemişlerdir.
7. Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin atamaları, yansız bir biçimde ve denklik testinden alınan puanların eşitliğine göre sağlanmıştır.
8. Deney ve kontrol grubundaki öğrenciler benzer özelliklere sahiptirler.
9. Ön test ve son test aşamasında sorulan sorular, araştırmacı tarafından tüm öğrencilere aynı biçimde ve titizlikte sormuştur.
10. Araştırmanın bulgular bölümü, araştırmanın problemine ve alt problemlerin çözümüne uygundur.
11. Ön test ve son test arasındaki süreç deneysel çalışma için uygundur.
12. 8 haftalık öğretim sistemi öğrencilerden beklenen kazanımlar için uygundur.
13. Ön test ve son testte uygulanan sorular öğrencilerin çözümleyebileceği uygunluktadır.
14. Öğretim sisteminde yer alan eserler ve çalışmalar öğrenciler için uygundur.
15. Ön test ve son test aşamasında elde edilen veriler gerçeği yansıtacak niteliktedir.

1.5 Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırmanın sınırlılıkları, aşağıda numaralandırılmış maddeler biçiminde sunulmuştur.

1. Kars Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlı Esenkent Şehit Bedri Sinan Çolak Ortaokulunda araştırmaya gönüllü olarak katılan ve veli izini olan 8. sınıfta öğrenim gören öğrencilerle (n = 20) sınırlıdır.
2. Araştırmanın uygulama sürecindeki öğretim sistemi ve toplanan veriler 2015 – 2016 Eğitim – Öğretim yılı ile sınırlıdır.
3. Denklik testinde kullanılan 25 soruluk çoktan seçmeli test ile sınırlıdır.
4. Araştırma, öğrencilerin işitme ve seslendirme becerilerine yönelik performansları ile sınırlıdır.
5. Ön test ve son test aşamalarında kullanılan İşitme ve Seslendirme Becerilerine Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarlarında (İSBYDPA) bulunan sorular iki öğretim üyesinin onayı ile sınırlıdır.
6. Araştırmanın ön test ve son test sonuçlarını belirlemek üzere, Kafkas Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Geleneksel Türk Müziği Bölümündeki bir öğretim üyesi ve Ardahan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Türk Müziği Temel Bilimler Bölümündeki bir öğretim üyesi ile sınırlıdır.
7. Araştırmada, çalışmaların yapılacağı ünitelerle (A, B, C, D, E, F, G, H, I ve J) sınırlıdır. Ünite kodları ve ünite başlıkları Tablo 3. 9.`da ayrıntılı olarak sunulmuştur.
8. Öğretim sistemi 8 hafta ile sınırlıdır.
9. Araştırmada yapılan çalışmalar kanun çalgısı ile sınırlıdır.
10. Araştırmada kullanılan eserler MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca hazırlanan müfredatlar ile sınırlıdır.

1.6 Tanımlar

İSBYDPA **:** İşitme ve Seslendirme Becerilerine Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarları

KPSS **:** Kamu Personeli Seçme Sınavı

MEB **:** Millî Eğitim Bakanlığı

MWUT : Mann – Whitney U Testi

n **:** Kişi Sayısı

ÖSYM **:** Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi

İKİNCİ BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmayı meydana getiren kuramsal yapılardan, eğitim, öğretim, sanat, müzik, kanun çalgısı, okul müziği, müzik türleri, çağdaş müzik öğretim yöntemleri, Türk müziği ve Batı müziği konuları başlık ve alt başlıklar biçiminde ayrıntılı olarak sunulmuştur.

2.1 Eğitim

"Eğitim, insanın doğduğu andan itibaren başlayan ve ölümüne kadar devam eden bir süreçtir. Yani eğitim bir insanın gereksinimlerine, bireysel özelliklerine, ilgi ve arzularına göre şekillenen, öğrenilmiş davranışlarının bütünüdür" (Yaşar, 2015, s. 1). Eğitim ve sistemi, insanoğlunun var olduğu sürece ihtiyaçlara gereksinimlerden dolayı kendini yineleyen ve yeni değişimlerle kendini geliştiren bir olgudur. Özden (2005) bir araştırmasında yirminci yy. ortalarında başlayan, özellikle da son çeyreğinde yoğunlaşan ve devam eden paradigmatik değişmelerin eğitim sistemini değişmeye zorlamakta ve zorlamaya da devam edeceğini ifade etmektedir (s. 10).

Günümüze kadar eğitim ile ilgili çok sayıda, sempozyum, panel; kitap, tez, makale gibi akademik çalışmalar yapılmıştır. Uzmanlar tarafından, eğitim olgusuyla ilgili çok sayıda tanım ve açıklamalar yapılmıştır. Bu tanım ve açıklamalardan bazıları şöyledir:

"Eğitim, bireyleri biçimlendiren, yönlendiren ve geliştiren aynı zamanda bireylerin toplum içinde nitelikli bir yer kazanmalarını sağlayan önemli bir süreçtir" (Coşkuner, 2007, s. 1). Demirel (2014)` e göre eğitim kuramı, "Bireyde kendi yaşantısı ve kasıtlı kültürlenme yoluyla istenilen davranış değişikliğini meydana getirme sürecidir" (s. 6) biçiminde ifade edilmiştir. Müzik eğitimi alanı uzmanlarından Günay ve Uçan (1980) ise eğitimi, "kişilerin davranışlarında istendik değişikler oluşturma ya da onlara yeni, istendik davranışlar kazandırma sürecidir" (s. 8) biçiminde aktarırken, diğer bir müzik alanı uzmanı Uludağ (2008) eğitimin sistemli bir kavram olduğunu ve

bireyin davranışlarında istenilen yönde ve eğitimin amaçları doğrultusunda değişmesi gereken bir süreç olduğuna değinmektedir (s. 7).

Bireyler, yaşamı boyunca farklı zamanlarda ve faklı amaçlarla ihtiyaçlarını ve davranışları belli bir kazanıma göre biçimlendirme amacıyla çeşitli eğitim etkinliklerinde bulunmaktadırlar. "Özellikle çağımızda toplumsal hayatın her alanında kendisini dayatan vazgeçilmez bir gereksinim haline gelmiştir" (Aykaç, Aydın, Gülbahar, Özdemir, Menteşe, Eronat, Uzunca, 2006, s. 2). Demirel (2014) bir araştırmasında en genel anlatımıyla, eğitimin her yerde olduğunu ve öğretiminde daha çok okulda yapıldığını ifade etmiştir (s. 10). Fidan (2012) ise bu ifade biçimine göre, eğitimin ailede, asker ocağında, iş yerinde, camide ve insanların oluşturdukları çeşitli topluluklar içinde de yer aldığını ifade etmiştir.

2.2 Öğretim

"Öğrenmenin belli bir amaç doğrultusunda başlatılması, yönlendirilmesi, kolaylaştırılması ve gerçekleştirilmesi sürecine öğretim diyebiliriz" (Kaya, 2006, s. 4).

2.3 Öğrenme

"Öğrenme, bireyin çevresiyle belli bir düzeydeki etkileşimleri sonucunda meydana gelen nispeten kalıcı izli davranış değişmesidir" (Senemoğlu, 2012, s. 4). Tanıma göre öğrenme ile ilgili örnekler verecek olursak çalgı çalmak, yüzmek gibi davranışlar birer öğrenmedir.

Terzi (2010) ise öğrenmeyi, "Bir davranışın öğrenme olup olmadığını aşağıda belirtilen sorular sorularak anlaşılabilir.

Tekrar ya da yaşantı yoluyla mı olmuştur?

Davranışta değişiklik meydana gelmiş midir?

Değişiklik oldukça kalıcı mıdır?" (s. 6) farklı bir biçimde açıklamıştır. Bu sorulara ilişkin olarak ÖSYM (Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi)`nin 31 Ekim 2010 tarihinde uygulamış olduğu KPSS (Kamu Personel Seçme Sınavı) Eğitim Bilimleri testinde bulunan bir soru şu biçimde sunulmuştur: Bir televizyon kanalının düzenlediği bir yarışmada, yarışmalardan önce bilmedikleri bir şarkıyı öğrenip sahnede okumaları istenir. Yarışmacılardan biri sözlerin bir kısmını unuttuğu için şarkıyı okuyamaz. Bu yarışmacının kendisini "şarkının sözlerini çok iyi öğrenmiştim ama

heyecandan unuttum.” diyerek savunması üzerine jüri üyelerinden biri ona “ben şarkının sözlerini öğrenip öğrenmediğine ancak sahnedeki performansına bakarak karar verebilirim.” yanıtını verir. Sorulan sorunun cevap anahtarındaki cümle ise şöyledir: Öğrenme ancak performanstan anlaşabilen içsel bir süreçtir. Bu sorudan anlaşılacağı üzere, araştırmacının sorduğu sorulara cevap alamadığı için öğrenme gerçekleşmemiştir.

2.4 Öğretme

“Öğretme bilinçli ve amaçlı bir etkinliktir. Öğretme faaliyetleri, bireyde davranış değişikliği gerçekleştirmek amacıyla yapılır. Bu süreç bir kişi veya grup tarafından yapılacağı gibi görsel ya da işitsel sembollerle de sağlanabilir” (Terzi, 2010, s. 7).

2.5 Sanat

“Her toplumun kendine özgü bir sanat anlayışı ve bu anlayışı şekillendiren kültürel birikimleri vardır. Unutmamak gerekir ki sanat, insanlık tarihi kadar uzun bir maziye sahiptir” (Uludağ, 2008, s. 10).

Yaşar (2015) sanatın en temel anlamını, insanın iç dünyasındaki güzel duyguların yetenek doğrultusunda dışa vurmasıdır (s. 1) biçiminde ifade etmiştir. “Ancak üzerinde durulması gereken asıl nokta, sanatın sadece insana özgülüğü, insansı yaratım ve insancıl bir çalışma olmasıdır. Doğada kendiliğinden oluşan durumlar, olayların sonuçları ve diğer canlıların çabaları ile ortaya çıkanlar, sanat eseri değildir ve olamazlar” (A. Şişman, 2011, s. 1).

2.6 Sanat Eğitimi

Her toplumda sanata ve sanatçıya önem verilmiştir. Sökezoğlu (2010a) bir araştırmasında, sanat eğitimi almış kişilerin, çevresini olumlu yönde değiştirmeye çalışan, değişen durumlar karşısında kolay uyum sağlayabilen, paylaşmayı bilen, sorumluluk almaktan çekinmeyen, karşılaştığı sorunlar karşısında çok yönlü çözüm üretebilen, eleştirel düşünme becerisi gelişmiş, çağa ayak uydurabilen, üretken bir birey olacağı düşünülmektedir (s. 36). Uçan (2012) “Bu nedenledir ki müzik eğitimi insana en geniş ve en kapsamlı, en derin ve en soylu özgürlük, özgünlük ve güzellik davranışlarını kazandıran eğitim alanıdır” biçiminde görüşlerini ifade etmiştir (s. 249). Uluçay (2012) sanat eğitiminin okul öncesi eğitiminden başlayarak ve lisans öğrenimine kadar ve

bireyin tüm eğitim sürecinde yer alması gerektiğine inanılan önemli bir eğitimsel olgu olduğunu bir araştırmasında ifade etmiştir (s. 30).

"Sanat eğitimi; bireylerin sanatsal davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla kasıtlı – istendik olarak gerçekleşen kalıcı değişiklikler sürecidir. Sanat eğitiminin kendi içerisinde çeşitli dalları, kolları bulunmaktadır" (Sarı, 2014, s. 3). "Sanat eğitiminin alt kollarından olan fonetik sanat eğitiminin bir dalı da müzik eğitimidir. Müzik eğitimi ise daha çok sessel ve işitsel nitelik bir sanat eğitimi olarak, güzel sanatlar eğitiminin en önemli dallarından birini oluşturur" (Y. Şen, 2011, s. 29).

2.7 Müzik

"Müziğin doğuşunu, insanlığın doğuşuna kadar uzatmak doğru olur. Çünkü insan var olduğundan beri çevresindeki seslerin etkisinde kalmış ve seslerle çevresindekilere bir şeyler anlatmaya çalışmıştır" (Küçüköncü, 2010, s. 1). "İlk insanlar, konuşmayı öğrenmeden önce bir takım ritmik hareket ve seslerle, haykırışlarla iletişim kurmaya başlamışlar, doğada duydukları bazı sesleri taklit ederek, bir takım taş ve demirleri birbirine vurarak müziğin temellerini atmışlardır denilebilir" (Emnalar, 1998, s. 2).

Ç. Şişman (2010) "Müzik, insanın ve dolayısıyla toplumun gelişmesini sağlayan başlıca kültür öğelerinden biridir" (s. 203). Bu açıklamaya bağlı olarak Başaran Tanrıöver (2010) bir araştırmasında, müziğin insanlık tarihi kadar eski geçmişe sahip olan ve hayatımızda önemli bir yer tutan olgu olduğunu ve bu olgunun hayatımızdaki etkilerini de toplumun değişimi, gelişimi ve etkileşiminde oldukça hissettirdiğini ifade etmiştir (s. 399).

> Müzik, insana duyup düşündüklerini seslerle anlatma olanakları veren bir dildir. Bu dilin anlaşılır olması için, birbirini izleyerek akıp giden seslerin anlam taşıması gerekir. Müziğin anlamı, insanın hayat karşısındaki davranışlarıdır. Öyleyse "müziksel anlatım", insanın seslerle duygu ve düşüncelerini, izlenim, tasarım ve dileklerini anlatmasıdır, içini dökmesidir. Müzik işte bundan dolayı ortak bir dil özelliği kazanmıştır. Değişik kıtalardaki değişik toplumların insanları, bu nedenle müzik dilinde buluşabilmiş, müzikle anlaşabilmiştir (Say, 2009, s. 17).

Uzmanlar tarafından yapılan müzik olgusuyla ilgili tanımlardan bazıları aşağıda sunulmuştur.

Sayan (2010) "Konuşmada ve yazıda kullandığımız hece, kelime ve cümlelerle anlatamadığımız; düşünce, duygu ve heyecanlarımızı ses ve ritim öğelerini uygun bir bileşimde kullanarak anlatabilme sanatıdır" (s. 14) biçiminde ifade ederken Dinç (1997) ise müziği; sevinç, hüzün, kaygı, neşe, öfke, hırs vb. gibi duyguları ve düşünceleri anlatmak için doğada bulunan tüm ahenkli sesleri belli bir sanatsal anlayış içerisinde, armonik, ritmik, estetik bir örgü oluşturması biçiminde tanımlamıştır (s. 1). A. Şişman (2011) müzik kuramı tanımı, doğadan alınan bilinç ile düzenlenip düşünce ve duygu ile beslenerek oluşturulan sesler biçiminde ifade etmiştir (s. 17).

2.8 Müzik Eğitimi

"İnsanoğlunun müzikle olan ilişkisinin anne karnında başladığı bilimsel olarak kanıtlanmıştır. Müzik, anne karnında ritim duygusuyla tanışan bebeğin doğumundan itibaren bütün yaşamı boyunca hayatının ayrılmaz bir parçası olur" (Gökalp ve Şahin, 2013, s. 104).

"Bireylerin duyuşsal ve bilişsel yönden gelişmelerini sağlayan müzik, eğitimsel süreçte de önemli bir rol oynamaktadır" (Ç. Şişman, 2010, s. 203).

Eğitimin alt dallarından olan müzik eğitimi, uzmanlar tarafından şu biçimde açıklamıştır: Gedikli (2007) "Müzik eğitimi; bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, bu davranışları kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme, dönüştürme, geliştirme ve yetkinleştirme sürecidir" (s. 19) biçiminde aktarırken, Sarı (2014) ise müzik eğitimini çocukluk döneminde başlayarak bireylere belirli müzikal davranışlar kazandıran ve becerileri geliştirmeyi sağlayan, müzik olgusunu anlamalarına ve anlamlandırmalarına yarayan kasıtlı bir süreç olduğu ifade etmektedir (s. 4). Küçüköncü (2010) "Eğitim bilimin eğitim tanımına uygun biçimde; 'Bireyin davranışında, kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak, müzikle ilgili her tür olumlu yeni davranış kazanma, değiştirme sürecine müzik eğitimi denir" diyerek müzik eğitimini tanımlayabiliriz" (s. 72).

Müzik eğitimi, bireylere ve toplumlara her eğitim alanında olduğu gibi çok sayıda olumlu gelişmeler sağlamıştır. "Müzik eğitimi, ne için, kime, neyi, ne kadar, nasıl, ne zaman, ne kadar süre ile nerede verileceği göz önünde bulundurularak ayrıntılı

bir biçimde planlanmalı ve bu doğrultuda gerçekleştirilmelidir" (Er, 2012, s. 3). Acar Önal ve Aydoğan (2012) "Eğitimin yapı taşlarından biri olan müzik eğitimi ile ilköğretim müzik öğretim programının da hedeflediği gibi, öğrencide sevgi, saygı ve arkadaşlık duyguları gelişmektedir. Çevresindeki müzik etkinliklerine katılarak, öğrencinin özgüvenini geliştirmekte ve aynı zamanda sosyal bir birey olma yolunda öğrenciyi yönlendirmektedir" (s. 62).

2.8.1 Müzik Eğitimi Türleri

Müzik eğitimi, bireylere ve topluluklara her zaman ve aynı şekilde uygulanması gerekmeyebilir. Eğitim, gereksinimler doğrultusunda değişiklikleri ve esneklikleri bünyesinde barındırması söz konusu olabilir. Ç. Şişman (2010) bu anlayış doğrultusunda müzik eğitimi; genel, özengen ve mesleki müzik eğitimleri olmak üzere 3 ana tür üzerinde sınıflandırılmış biçiminde aktarmıştır (s. 203).

Şekil 2.1. *Müzik Eğitiminin Alt Türleri*

2.8.1.1 Mesleki Müzik Eğitimi

"Mesleki müzik eğitimi, müzik sanatının bir dalını meslek olarak seçmiş kişilere yönelik verilen eğitimdir" (Ertenli, 2014, s. 2).

2.8.1.2 Özengen Müzik Eğitimi

Uçan (2005) müziğe özel ilgisi, isteği ve yatkınlığı olup müziği kendisi için bir düşkü (hobi) alanı olarak seçenlere dönük olan bir eğitim olduğunu ifade etmiştir (s. 8).

2.8.1.3 Genel Müzik Eğitimi

"Genel müzik eğitimi insanların dünyaya gelmesiyle başlar ve insanların kültürlerini tanımalarına yardımcı olur. Bu herhangi bir müzik türünü içermeyip değişik müzik dallarını kapsayabilir. Böylelikle insanlar değişik türlerden değişik kültürel etkileşimler alabilirler" (Adar, 2008, s. 8). Uçan (2005) genel müzik eğitimini, iş – meslek, okul, bölüm, kol – dal ve program türü ne olursa olsun, ayrım gözetmeksizin her düzeyde, her aşamada ve her yaşta herkese yönelikliğini sağlıklı ve dengeli bir insanca yaşam için gerekli asgari – ortak genel müzik kazandırmayı amaçladığını ifade etmiştir. (s. 31). Üstün (2014) Millî Eğitim Bakanlığına (MEB) bağlı eğitim verilen okullarda daha çok genel müzik eğitimine yer verilmektedir. Bu kurumlarda müzik eğitimin amacına da profesyonel müzisyenlerin yetiştirmenin olmadığını ve bu eğitimin öğrencilerin müzikal anlamda kültürlerinin oluşturulması olduğuna açıklık getirmiştir (s. 8).

2.9 Müzik Kültürü

"Kültür, bir milletin tarihi boyunca ürettiği maddi manevi değerler bütünüdür. Sadece yaşanılan dönemi değil, o toplumun tarih sahnesine çıktığı andan itibaren geride bıraktığı ortak mirası da içine alır" (Şeker Kün, 2015, s. 1). "Bu tanım içinde örf, adet, gelenek ve göreneklerle, yemek yeme alışkanlığı, giyinme diğer bir deyişle insanla ilgili her şey kültürü oluşturmaktadır" (Demirel, 2014, s. 7).

İnsan doğduğu andan itibaren kültürleme sürecine girer ve hayatı boyunca devam etmektedir. Kültürel değerlerimizin eğitimlerinde, özellikle çocuklar tarafından daha kolay algılanabilmekte ve özümsenmektedir.

Coşkun (2008) bir araştırmasında müzik kültürünün kendine özgü özelliklerini, içinde bulunduğu toplumun, tarihsel ve sosyal gelişimlerine koşut bir seyir izleyerek sergilediğini açıklamıştır (s. 36). Demir (2007) ise geleneksel müzik eğitiminin öneminin büyüklüğünü, çocukların müzik zevklerini geliştirmede ve onların kaliteli bir müzik anlayışı kazanmalarında olduğunu vurgulamıştır (s. 8). "Okullarda müzik derslerinde öğretilen şarkıları söyleyen, kendi müziği ile yetişen yeni nesil, beraberce şarkı söyleyen, aynı dili konuşan ve belli bir müzik kültürü birikimine sahip bireyler anlamına gelmektedir" (Coşkuner, 2012, s. 15).

2.10 Müzik Öğretimi

Fenmen (1991) öğrencinin müzikal gelişiminin sağlanması müzik öğretiminin temel amacı olduğunu vurgulamıştır (s. 26). "Müzik öğretimi genel anlamda temel müzik bilgisi, beceri ve yetilerini davranış haline getirmeyi amaçlar. Bunun için müziği-işitmeyi, okumayı, yazmayı, dinlemeyi, çalmayı, söylemeyi, düşünebilmeyi, yaratmayı, düzenlemeyi, seçmeyi, geliştirmeyi amaçlar" (Gedikli, 2007, s. 5).

Ü. S. Şen (2011) "Müzik öğretimi denilince müziğe ilişkin tüm kavram ve konuların belirli yöntemlerle öğrenciye kazandırılması amaçlanmaktadır. Çok boyutları olan müzik eğitiminde de bu yöntemlerin doğru bir şekilde belirlenmesi ve kullanılması müzik öğretiminin niteliği bakımından önemlidir" (s. 5). MEB (2006) "İlköğretim müzik dersi öğretim programı, genel müzik eğitimi içerisinde yer alan ve farklı yöntem ve tekniklerle bireylerin her yönden dengeli, tutarlı ve sağlıklı olarak yetişmelerini sağlamaya yönelik bir anlayış ve içerikle düzenlenmiştir" (s. 4). Müzik öğretiminde yapılan yaklaşım, yöntem ve teknik içeriklerinin öğretilecek alanlara göre geliştirilebilir.

> MEB (2006) Müzik öğretim programının amacı, Türk Millî Eğitiminin genel amaçları ve temel ilkelerine uygun olarak öğrencilerin;

- Müzik yoluyla estetik yönünü geliştirmek,
- Duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmelerine imkân sağlamak,
- Yaratıcılık ve yeteneğini müzik üretme yoluyla geliştirmek,
- Yerel, bölgesel, ulusal, uluslararası müzik kültürlerini tanımak,
- Kişilik ve özgüven gelişimlerine katkı sağlamak,
- Müzik aracılığıyla zihinsel becerilerinin gelişimini sağlamak,
- Müzik yoluyla bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmek,
- Bireysel ve toplu olarak, nitelikli değişik türde şarkı dinleme, söyleme ve çalma, etkinliklerine katılımlarını sağlamak,
- Müziksel algı ve bilgilerini geliştirmek,
- Türkçeyi doğru ve etkili kullanmalarını sağlamak,
- İstiklâl Marşı başta olmak üzere milli marşlarımızı özüne uygun olarak seslendirmelerini sağlamak,
- Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmek,

- Millî birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmalarını sağlamak,
- Atatürk'ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşleri kavramak ve Atatürk ilke ve inkılâplarına gönülden bağlı, kültürlü bireyler olarak yetişmelerini sağlamak (s. 6, 7).

2.11 Çalgı

"Çalgı, müzik yapmak için kullanılan aletlere verilen genel addır. Instrument 'çalgı' olarak Türkçeleştirilebilir" (Kalender, 2001, s. 160). Açın (1994) "Yurdumuzda aynı anlama gelen karşılığı saz ve müzik aletidir" (s. 16). Bu açıklamalara dayanarak, instrument = enstrüman = saz = çalgı = çalgı aleti = müzik aleti gibi kelimeler eş anlamlı sözcüklerdir.

"Tarih öncesi çağların ilkel insanı, başlangıçta nesnelerin özelliklerini tanımak için eline geçen her uygun gereci ses çıkaran bir araç yapmıştır" (Say, 2009, s. 181). "Mağaralarda bulunan resimler, kazılardan çıkan heykel ve kabartmalardan en eski zamanlardan beri insanların dinsel tören, bayram, oyun ve savaşlarında müzik aletleri kullandıkları görülür" (Aydıntan ve Egüz, 1987, s. 26). Çalgı aletlerin anatomik yapıları ve yapımlarındaki teknik bölümlerin incelenmesini yapan bilim dalına organoloji denilmektedir. Organoloji biliminin Türkçe karşılığına çalgı bilimi denilmektedir.

2.11.1 Çalgıların Sınıflandırılması

"İnsanların önce vurularak, daha sonraları üflenerek çalınan çalgıları ve nihayet telli çalgıları kullandıkları tarihsel bir gerçektir" (Aydıntan ve Egüz, 1987, s. 26). "Çeşitli müziklerde binlerce enstrüman icra edilmektedir. Bu enstrümanlar icra tarzlarına göre 5 gruba ayrılır.

1. Vurmalı (vurgulu – ritim) sazlar
2. Nefesli (üflemeli) sazlar
3. Mızraplı (tezeneli) sazlar
4. Yaylı (arşeli) sazlar
5. Tuşlu (klavyeli) sazlar" (Açın, 1994, s. 16).

Şekil 2.2. *Çalgıların Sınıflandırılmaları ve Örnek Çalgılar*

2.12 Mızraplı Çalgılar

Mızraplı sazlar grubunu, bazı araştırmacılar telli çalgılar olarak da adlandırmaktadırlar. Açın (1994) bir araştırmasında mızraplı sazları, mızrap ile tellerine vurularak çalınan sazlar olduğunu vurgulamış ve bu gruba dahil olan bağlama ailesi sazlarına da tezene ile çalınmasından tezeneli sazlar da denildiğini açıklamıştır (s. 17).

"Her kültürün kendine ait telli çalgıları bulunmaktadır" (Taydaş, 2011, s. 90). Telli çalgıların sınıflandırmasında görüldüğü gibi her kültürden telli çalgılara ait örnek belirtmiştir. Mızraplı çalgı grubuna örnek verecek olursak gitar, arp, lir, mandolin, tambur, bağlama ve ailesi, ut, kanun vb. gibi çalgılardır.

Telli çalgılar üçe ayrılır:

1. Telleri sürtünme yolu ile ses veren çalgılarda yay kullanılır (keman ailesi).
2. Telleri çekip bırakarak ses veren çalgılarda parmak veya belirli bir mekanizma kullanılır (gitar – arp).
3. Parmak kullanılan çalgılar; Sapsız çalgılar (lir – arp), saplılar (lavta – Gitar), mekanizma kullanılan çalgılar (epinet – çembalo), tellerine el ile vurularak çalınan çalgılar (cymbalium), mekanizma kullanılanlar (piyano – klavikort) olarak sınıflandırılabilir (Kalender, 2001, s. 161).

2.13 Kanun Çalgısı

Araştırmanın içeriği, çalışmaları ve deneysel aşamaları kanun çalgısı ile uygulandığından bu bölümde kanun çalgısı hakkında ayrıntılı bir biçimde bilgiler ve açıklamalar sunulmuştur.

Günümüze kadar Araplara mal edilmeye çalışılan kanun çalgısı, organoloji uzmanlarından Cafer AÇIN, yapmış olduğu araştırmaları sonucunda Türk çalgısı olarak tescillemiştir. Tanrıkorur (2001) "Mûsikîmizin mızraplı sazları içinde çın çın öten sesiyle en dişisi, yani en kalabalık topluluklarda dahi kendini duyuran sazı olan kanun, sabit akortlu ve hazır sesli olması bakımından, çalınması kolay gibi görünen eşsiz bir renk ve melodi sazıdır" (168).

2.13.1 Kanun Çalgısının Teknik Özellikleri

Çalgı, mandallı ve mandalsız olmak üzere 2 türde kanun çalgısı bulunmaktadır.

Somakcı (2000) bir araştırmasında, Ali Rıfat Bey`in "Türk Tarihinin Anahatları" adlı eserinde kanunun bir sesindeki her üç telinin aynı sese akortlandığını ve 25 perdeden ibaret olduğunu, 19. yüzyıla gelinceye kadar modülasyon gerektiğinde sol elin başparmağının istenilen telin üzerine basılarak, telin boyunun ayarlandığını ve daha sonra mandal sisteminin icat edilip geliştirildiğini belirtmiştir (s. 17) çalgı hakkında bilgiye değinmiştir.

"Kanun sazına mandallar İstanbullu saz yapımcıları tarafından takıldığı sanılmaktadır. Bu konu kesin olarak bilinmemektedir ama ilk mandalın Kanunî Ömer Efendi tarafından takıldığı sanılmaktadır" (Kahyaoğlu, 2011, s. 13). Günümüzde neredeyse mandalsız kanun kullanılmaktadır. Mandalın çalgıdaki görevi, diyez, bemol, bekâr (natürel) ve diyez ve bemollerinde ve birimlerini ayarlamaktır. Mandallar, çalgının sağ tarafına ve tellerin altında kalacak biçimde uyarlanmış bir düzenektir. Kanun çalgısından ses elde edebilmek için çalgının sınıfından da anlaşılacağı üzere mızrap ihtiyacı bulunmaktadır. Somakcı (2000) mızrabın kanunu çalgısını çalarken kanundan pürüzsüz ve gür ses elde edebilmek için kullanılan bir gereçlerden biri olduğuna ve mızrabın hammaddesi olarak da bağa (su kaplumbağası), manda boynuzu ve fildişi kemiğinin kullandığını araştırmasında açıklamıştır (s. 38). Mızraplar iki elinde işaret parmaklarını saran ve yüzük şekline benzeyen yüksük maddesi ile sabitleştirilerek çalınır.

2.13.2 Kanun Çalgısının Tarihi

"Kanunu aslen bir Türk olan ve Türkistan`ın Farab kasabasında doğan (870 – 950) zamanının büyük filozofu ve mûsıkî bilgini olarak tanınan FÂRÂBİ `nin icat ettiğini birçok kaynaklar belirtmektedir" (Açın, 1994, s. 149).

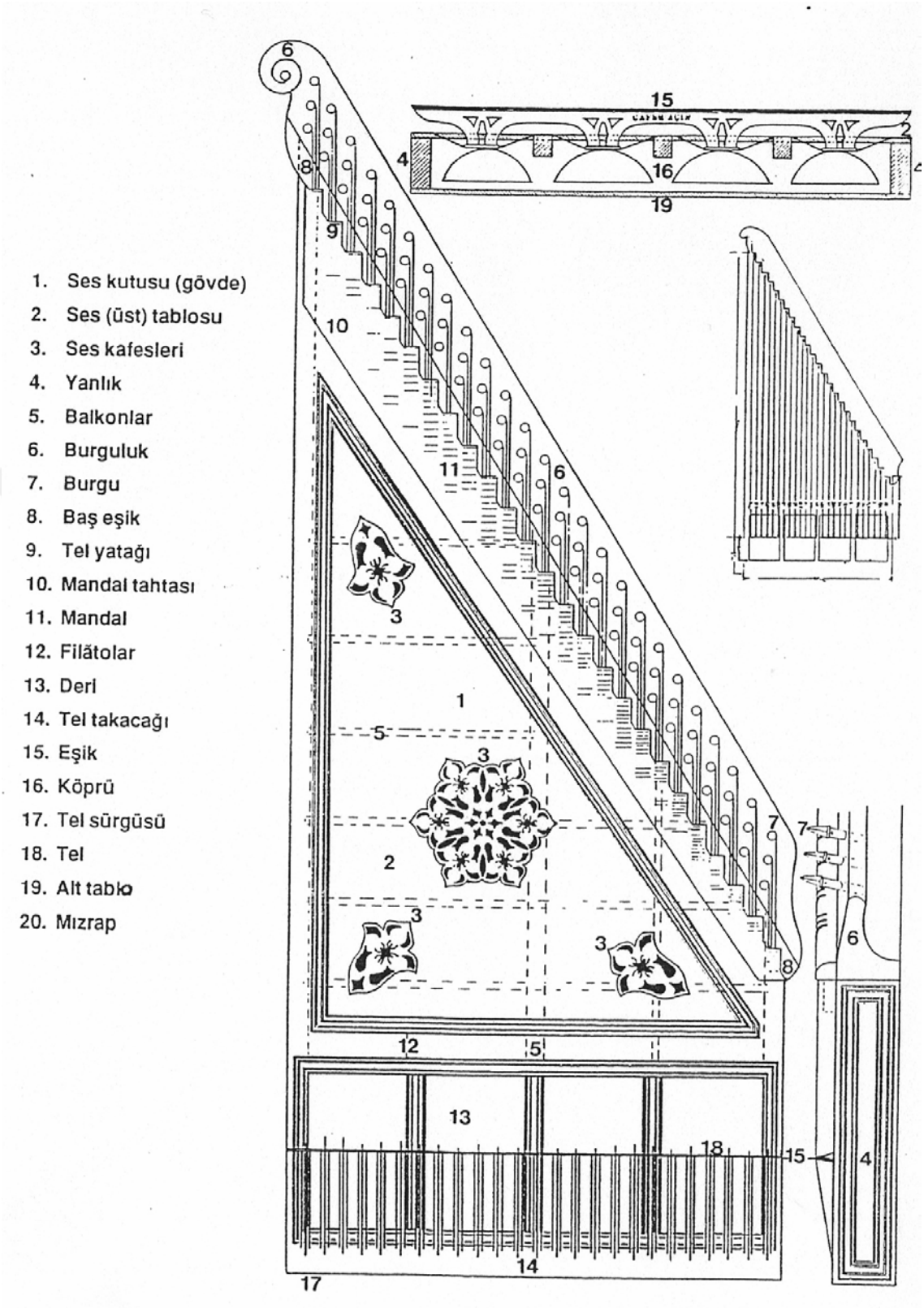
> Evliya Çelebi de seyahatnamesinde kanun sazından bahseder. Bu konuda kesin bir saptama yapmak zordur, çünkü müzik aletleri insanla beraber doğmuş ve gelişmişlerdir. Adlarının geçtiği en eski kaynaklardan, doğmuş olabilecekleri çağ hakkında yaklaşık bir fikir elde edinilebilir. Hepsinin doğum yeri de medeniyetin daha önce geliştiği Asya kıtasıdır (Bebek, 2011, s.3).

"Kanunun bugünkü şeklini ne zaman aldığı konusunda kesin bir bilgi yoktur. Meragalı Abdülkâdir`in (1350? – 1435) edvârında yaptığı 'kanun' tanımından 14. yüzyılda kullanılan kanunun bugünkü şekline yakın olduğu anlaşılmaktadır" (Günalçin, 2010, s. 10). Tanrıkorur (2001) kanun çalgısının ülkemizde tanınmasında Kanunî Ömer Efendi ve Kanunî Hacı Arif Bey gibi iki büyük isimle gerçekleştiğini belirtmiştir (s. 169). "Kanunu mandalsız olarak çalan Hacı Arif Bey`in (1862 – 1911) besteci Hacı Arif Bey`le (1831 – 1885) karıştırmamalıdır" (Açın, 1994, s. 152).

2.13.3 Kanun Çalgısının Anatomik Yapısı

> Kanun geometrideki dik yamuk şeklinde, boyu 95 – 100 cm, eni 38 – 40 cm derinliği ise 5 cm`dir. Ses tablosu genellikle çınar ağacından yapılır ve üzerinde sedeften veya kendi ağacından oyularak yapılmış ses kafesleri bulunur. Yanları lâdin veya gürgen ağacından yapılır ve üzerine işlemeler kaplanır. Alt tablosu için en ideal ağaç ıhlamurdur (Açın, 1994, s. 153).

Kanun çalgısı, 22, 23, 24, 25, 26, 27 sabit perdeliden üretilmiştir. Günümüzde ise genel olarak 24 – 26 sabit perdeli kanun kullanılmaktadır. Her perdede aynı frekansa sahip birbirine çok yakın şekilde dizilmiş 3 tel vardır. Böylece 26 sabit perdeli bir kanunda toplam 26 X 3 = 78 tel bulunmaktadır.

Şekil 2.3. *Kanun Çalgısının Anatomik Yapısı (Açın, 1994, s. 156).*

2.13.4 Kanun Çalgısının Önemi

Kahyaoğlu (2011) kanun çalgısının önemini bir araştırmasında, Türk kültürünü ve Türk müziğini tanıtmada önemli yeri olan ve yapısı gereği her türlü teknik imkânlara sahip olan ve Batı müziği karakterini de yansıtan (akor, arpej vd.) ve çoğu kanunilerin de belirttiği üzere Türk müziğinin bir piyanosudur biçiminde belirtmiştir (s. 7).

2.13.5 Ulusal ve Uluslararası Önemli Kanun Çalgısı Sanatçıları

Günümüze kadar yetişen ulusal ve uluslararası birçok kanunî bestekâr ve sanatçılar bulunmaktadır. Bu sanatçılardan ve aynı zamanda Türk Beşlerinden olan Hasan Ferit Alnar (1906 – 1978), kanun çalgısının gelişimine ve eğitimine çok büyük katkıları olan sanatçılarımızdan ve eğitimcilerimizdendir.

2.13.5.1 Hasan Ferid Alnar (1906 – 1978)

Aydıntan ve Egüz (1987) "Müziğe küçük yaşta başlamış, piyano ve teori dersleri almıştır. Devam etmekle bulunduğu güzel sanatlar akademisi mimarlık bölümünü bırakarak Viyana`ya gitmiş ve müzik öğrenimini orada tamamlamıştır" (s. 154). Sümer (2008) "1932 yılında Akademiyi bitirince İstanbul Şehir Tiyatrosuna şef, 1936'da Cumhurbaşkanlığı Filarmoni Orkestrasına şef yardımcısı ve 1946'da şef olarak atanmıştır. 1936 – 1952 arasında Ankara Devlet Konservatuarında kompozisyon dersleri vermiştir" (s. 14). "Türk müziği çok seslendirme çalışmalarında göze çarpan en farklı yöntem ve teknikler, Hasan Ferit Alnar'ın eserlerinde görülmektedir. Özellikle geleneksel Türk sanat müziği ve kanun çalgısı için yazdığı eserlerin Türk müzik literatürde önemli bir yeri vardır" (Uludağ, 2012, s. 23).

2.14 Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma (MİOY)

> İşitme ile müzik arasında sıkı bir bağ bulunmaktadır. Müziğin ya da sesin işitilebilmesi için öncelikle titreşen bir cismin varlığına ihtiyaç vardır. Ardından bu titreşimi iletecek bir ortam ve titreşimi algılayacak bir kulağın olması gerekmektedir. Bunun ötesinde kulağa gelen sesin de beyin tarafından algılanması ve yargılanması, müziksel işitmenin önkoşuludur (Çuhadar, 2006, s. 490).

"Müziksel işitme, bir müzik eserinin, algılanması, kavranması, özelliklerinin ayırt edilmesi, çözümlenmesi vb. şeklinde açıklanmaktadır" (Dönmez, 2015, s. 14).

“Müziksel işitme, bir yandan boyutları bakımından (a) yatay işitme, (b) dikey işitme, (c) yatay – dikey işitme, diğer yandan kapsam bakımından (a) ses işitme, (b) ritim işitme, (c) ezgi işitme gibi farklı sınıf ve türlere ayrılmaktadır” (MEB, 2009).

F. Yıldırım (2015) araştırmasında, işitme derslerinde öğretimi yapılan en önemli konulardan birinin de solfej öğretiminin olduğunu ifade etmektedir. Solfej öğretimi ile bireye kazandırılması hedeflenen kazanımlar, nota okuma becerisi, ton bilgisi ve müzik dağarcığı oluşturma ve müzisyen olabilmek için pek çok önemli donanımların olduğunu belirtmiştir (s. 113).

Müziksel işitme, okuma ve yazma (MİOY) eğitiminin işitme bölümünde önemli olan bellektir. Duyulan bir ezgi, ritim, tartım, dizi, akor ve arpej gibi müzikal sesleri bellekte tutmanın özellikle bu alanın önemli bir bölümüdür. Eğer müzikal belleğin yetersiz kaldığı durumlarda ve daha da geliştirmek için çeşitli faaliyetlerde bulunulmalıdır. “Tartımsal Bellek: İşitilen, okunan, yazılan, görülen, dinlenen, söylenen, çalınan tartımları bıraktıkları izler yoluyla tutma, saklama ve gerektiğinde hatırlama gücü olarak tanımlanabilir” (Acay, 2007, s. 21).

2.15 Ses (Şan) Eğitimi

Sesin oluşumu aşamasında fizyolojik yapıda mevcut olan organları doğru bir biçimde kullanma ve buna ilişkin olarak da nefes alma, konuşma, şarkı söyleme gibi davranışları biçimlendirme eğitimi ile ses eğitimi gerçekleşebilmektedir.

Hurmalı (2013) “Diyafram, soluk alıp verme olayında görevli bir yapıdır. Akciğerlerin çalışmasını destekleyen güçlü bir kastır. Göğüs kafesinin hemen altında, karın boşluğuyla göğsü ayıran yatay bir yapıdır” (s. 13). “Müzik eğitimi alan bireyin yaşamında şarkı söylemenin ve konuşmanın vazgeçilmez bir unsur olduğunu düşünürsek, kendisini en iyi ifade etmenin nefesini doğru biçimde kullanma ile gerçekleştiğini anlayabiliriz” (Toptaş ve Sönmez, 2015, s. 3).

“Ses eğitimi müzik eğitiminin temelini oluşturmaktadır ve hem bireysel hem de toplu ses eğitiminin öğrenciye kattığı farklı değerler bulunmaktadır” (Uluçay, 2012, s. 38).

2.16 Çocuk Müziği

"Sözleri ve ezgileriyle çocuklar için yaratılan ve çocukların günlük yaşantılarından gelişimlerinin ve eğitimlerinin bir parçası olan müziklere çocuk müzikleri denir" (Yıldız, 2002, s. 9). "Çocuk müziğini; tekerlemeler, ninniler, Türküler ve çocuk şarkıları olarak ayırabiliriz" (Yürümez, 2014, s. 4).

"Çocuklarda şarkı söyleme becerisinin de iki belirleyeni vardır: Birincisi her çocuğun hangi kültürde olursa olsun çevre etkilerinden bağımsız olarak doğuştan sahip olduğu yeteneği. İkinci ise, çocuğun kişilik kazanma ve ait olduğu grubun kültürünü yansılama yolu ile kazandığı kültürleşme süreci" (Cümbüş Auernig, 2013, s. 28). Akbulut (2010) bir araştırmasında şarkı söyleme yeteneğini, çocuğun herhangi bir şarkıyı seslendirme eylemini gerçekleştirmesi durumu olduğunu ifade etmiş ve şarkıdaki söz ve müziği birleştirebilme davranışını sergilemesi biçiminde belirtmiştir (s. 290).

2.16.1 Çocuk Müziği Eğitimi

Taş (2011) çocuklarda müzik eğitimi, bilişsel, duyuşsal, ruhsal ve sosyal gelişimlerine önemli katkılar sağlayan bir süreç olduğunu belirtmiştir (s. 32). Sökezoğlu (2010a) bir araştırmasında çocukların en önemli toplumsal ihtiyaçlarını, ilköğretim eğitim programlarında yer alan müzik, beden eğitimi ve spor, görsel sanatlar gibi derslerin olduğunu belirtmiştir ve çocuk, sosyal davranışları, görgü kurallarını, başkalarının hakkına saygı duymayı, geçimli bir insan olmayı, paylaşmayı ve sabırlı olmayı bu dersler sayesinde öğrendiğini ifade etmiştir (s. 39).

Sökezoğlu (2010b) bir araştırmasında müzik eğitiminin günümüzdeki durumunu, genel olarak kulaktan şarkı öğretimi ve teorik bilgi aktarımıyla gerçekleştirilen müzik derslerinin, öğrencilerin en çok bilişsel yönlerini ön plana çıkarmakla birlikte ve bunun da diğer davranışların az gelişmesine veya hiç gelişememesine neden olduğunu ifade etmiştir (s. 165).

2.16.2 Çocuk Müziklerinin Özellikleri

> Çocuk sesi müziksel olarak çok güzel bir sestir. Müziksel ifadeyle temiz ve net bir sestir. Ergenlik dönemiyle birlikte, ses büyük bir değişime uğrar. Erkek sesleri bir oktav kalınlaşır. Bu sırada şarkı söylemekte zorlanan erkekler çok yeteneksiz olduklarını düşünürler. Çalgınızın her defasında değiştiğini

> düşününün onu kontrol etmek nasıl güçse, ses kontrolü o kadar zordur (Koç Aliefendioğlu, 2009, s. 8).

Çocuk müziklerinin belli başlı özelliklerini aşağıda numaralandırılmış maddeler halinde sıralayabiliriz.

1. "Seviyeye uygun müziksel yapı ve sözler içermeli.
2. Öğretilecek müzik tür ve biçimler çocuğa uygun olmalı.
3. Müzikler çocukların ifade etmelerine olanak sağlamalı.
4. Sınıfın ortak ses alanı içinde şarkılar seçilmeli.
5. Ezgi ve ritim kolay belirlenebilir olmalı" (Gedikli, 2007, s. 22).
6. "Çocukların vatandaşlık bilincinin, doğa sevgisinin ve sosyal sorumluluk bilincinin oluşmasında çocuk şarkıları etkin ve etkili bir şekilde kullanılabilir" (Yürümez, 2014, s. 6).
7. "0 – 18 yaş arası kişiler için bestelenmiş şarkılar olup, ilkokul, ortaokul ve lise dönemlerine yönelik eğitim ya da eğlence amaçlı yazılırlar" (Akdoğu, 1996, s. 271).

2.17 Okul Müziği

Okul müzik eğitimi Türkiye`de MEB tarafından yürütülmektedir. Ülkemizde zorunlu 12 yıllık eğitim süresince haftada 1 (bir) ders saati süresince müzik dersi uygulanmaktadır.

Sağer ve Ayhan (2012) "Okul çağındaki öğrencilerde, müziksel davranış kazandırma – değişikliği oluşturma sürecinde, etkili bir rol oynayan sözlü ve sözsüz çeşitli şarkı formlarından oluşan müzik eserleridir" (s. 307). "Bu şarkılarda, her dönemin beğeni ve özlemlerini yansıtan sözler seçilir. Sözler, hece veya serbest vezinle yazılmış olabilir. Bunun yanında, yine, her yaş döneminin ilgili ses genliği dikkate alınarak ezgilendirme yapılır" (Akdoğu, 1996, s. 271). Gedikli (2007) bir araştırmasında, Türk okul müziği eserlerinin yaratılması ve eğitsel müzik öğretimine temel alınması ile eski müziklerimizin seçkin örneklerine de önemleri oranında çağdaş bir anlayışla yer verilmesi gerekliliğini belirtmiş ve temel kaynağını halk ezgilerimizden alan evrensel verilerden de yararlanılarak yaratılan Türk okul müziklerinin evrensele ulaşılmasının kaçınılmazlığını belirtmiştir (s. 6).

2.17.1 Okul Müziği Özellikleri

Akdoğu (1996) "Türk Müziğinde Türler ve Biçimler" adlı yayımlanan kitabında okul müzik özelliklerinden ses genliği aralığının, ilkokul döneminde genel olarak beşli – altılı, ortaokul döneminde sekizli ve lise döneminde de en fazla bir buçuk oktavlık ses genliği dikkate alınarak ezgilendirme yapılacağını ifade etmiştir (s. 271).

2.17.2 Okul Müziği Eğitimi

> 2006 Müzik Öğretim Programı, öğretim yaklaşımlarının çok daha iyi tanındığı, müzik eğitimi alanına oldukça iyi yansıtıldığı ve müzik öğretmenine çok daha fazla özgürlüğün tanındığı, ama bir o kadar da, araştırma, ölçme değerlendirme ve etkin ders işleme ya da öğrenci merkezli öğretmen rehberlikli anlayışın öğretmeni çok daha fazla çalışma ve üretme zorunda bıraktığı bir yaklaşıma sahiptir (Türkmen, 2010, s. 189).

Taş (2011) bir araştırmasında müzik eğitiminin çocuklar üzerindeki etkilerini aşağıda numaralandırılmış maddeler biçimde ifade etmiştir:

1. İlköğretim müzik eğitiminde, öncelikle çocuğa müzik sevgisi aşılanmalıdır.
2. Müzik sevgisinin aşılanması, bireyin gelecekteki müziksel yaşantısını olumlu yönde etkileyecektir.
3. İlköğretimde uygulanacak müzik etkinlikleri bireyin müziksel algısını geliştirmeyi hedeflemelidir.
4. Çocukların müzik etkinliklerine katılımlarında bilinçli davranmasını sağlamak bir başka temel hedef olmalıdır (s. 32).

"İlkokul ve ilköğretim programlarında da incelediğimiz gibi, müzik eğitiminde uygulanacak temel etkinlikleri üç grupta toplayabiliriz.

1. Şarkı söyleme (şarkı öğretimi)
2. Çalgı çalma (çalgı öğretimi)
3. Kuramsal müzik bilgilerinin öğretimi" (Küçüköncü, 2010, s. 104).

Yıldız (2002) araştırmasında, ilköğretimde müzik eğitiminin genel müzik eğitimini kapsadığını ve bütün bireylerin, zorunlu ilköğretim döneminde herhangi bir ayrım gözetilmeksizin müzik eğitiminden yararlanmaları ifade ederken, genel müzik

eğitiminin amacının da sanatçı yetiştirmek değil, sanat ve müzik ile çocuğun eğitildiğini araştırmasında ifade etmiştir (s. 14).

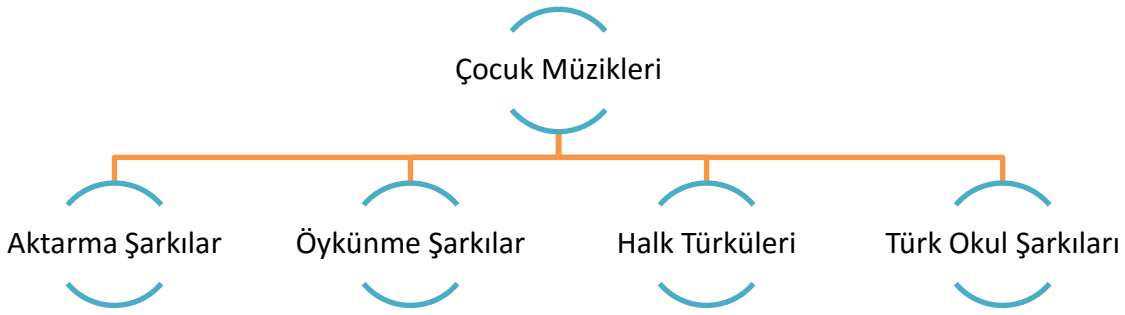
Acar Önal ve Aydoğan (2012) "Eğitim kurumlarımızda verilen müzik dersinin amacı; öğrencinin öğrendiklerini deneyimleyerek, kendi duygu ve düşüncelerini iyi ifade edebilmesini, yeteneklerinin farkında olmasını sağlamak ve müzik eğitimi aracılığıyla yaratıcılığını ortaya çıkarmaktır" (s. 59).

Çalgı aletleri, müzik eğitiminin her aşamasında öğrenmenin istenilen nitelikte gerçekleşmesini sağlayan başlıca araçlardan biridir. Öğretmenin derste çalgısını kullanmasının müzik eğitimine katkı sağlaması ve bireylerde müzik sevgisinin oluşması ve gelişmesi açısından olumlu sonuçlar ortaya çıkarabilmektedir. Uluocak (2014) derste müzik öğretmeni çalgısını kullanarak, öğrencilerde müzik sevgisinin gelişmesine yardımcı olacağını ifade etmiştir (s. 110). Küçükosmanoğlu (2011) ise araştırmasında blok flüt çalgısının, ilköğretimde müzik derslerinde, kolay taşınır olması, ucuz olması, akort sorunun olmaması gibi avantajlarından dolayı yaygın bir şekilde kullanıldığı belirtmiş ancak parçaların öğretilmesi esnasında öğrencilere ezgiyi çalma ve çaldırma konusunda yeterli olurken, şarkıları öğretilmesi sırasında bir eşlik çalgısı olarak kullanmanın elverişli olmadığını da ifade etmiştir (s. 3, 4).

2.17.3 Okul Müzik Türleri

"Okul şarkılarını başlıca dört kümede toplamak mümkündür:

1. Aktarma Şarkılar
2. Öykünme Şarkılar
3. Halk Türküleri
4. Türk Okul Şarkıları" (Şeker Kün, 2015, s. 18).

Şekil 2.4. *Çocuk Müzik Türleri*

2.17.3.1 Aktarma Çocuk Müzikleri

"Aktarma şarkılar, komşu ya da başka ülkelerin halk, çocuk veya eğitsel müziklerine Türkçe söz yazılarak veya o ülkenin diline söyletilen ezgilerden oluşur" (Gedikli, 2007, s. 16). "Aktarma şarkılar genellikle Avrupa toplumlarının eğitim sisteminde kullandığı çocuk şarkılarının ezgileridir. Bugün okullarda öğretilen birçok çocuk şarkısı aktarma şarkılardır" (Yürümez, 2014, s. 8).

2.17.3.2 Öykünme Çocuk Müzikleri

Sun (1969) "Türk okul müziği bağdarlarının yarattığı, kaynağını başka toplumların müziklerinden alan okul şarkılarına 'öykünme şarkılar' diyoruz" (s. 229).

2.17.3.3 Anonim Çocuk Müzikleri

Yürümez (2014) anonim çocuk müziklerini, halkın kendi öz kültürünü, duygularını ve yaşantısını anlatan halkın kendi kendine üreterek yıllarca paylaşılan eserlerdir biçiminde ifade ederken (s. 12) Gedikli (2007) bu tanım doğrultusunda Ülkemizin kültürü içinde bulunan sayışma, tekerleme, ninni, mani ve Türkülerimiz bu kategoride yer aldığını ifade etmektedir. (s. 22).

2.17.3.4 Türk Okul Müzikleri

"Halkı anlayan ve onların var olan yapısına uyumlu özgün eserlerdir. Özünü halk müziğinden alan herhangi bir esinlenme içermeyen bu şarkılar özellikle 1969 yılından sonra daha fazla sayıda oluşturulmuştur" (Yürümez, 2014, s. 14). "Bunlar, Türk müziği dizileri ve ölçüleri içinde yapılmış, halkımızın beğenisine uygun, onu geliştirici, yapısını ve özünü halk müziğimizden alan, fakat özenti ve öykünme olmayan, halka yabancı düşmeyen özgün yaratmalardır" (Sun, 1969, s. 230).

"Çocukların kendi melodilerine gösterdikleri ilgi ve sevgi, elbette ki yabancı ezgilere olan ilgiden daha güçlü ve doğaldır. Halk ezgisi böylece okulda aynı zamanda ulusal eğitimin de önemli bir faktör olmuştur" (Emnalar, 1998, s. 706).

"1992 yılında yapılan araştırma, müzik öğretmenlerinin müzik eğitiminde kullanılan şarkı türlerini önem sırasına göre değerlendirirken, özgün Türk okul şarkılarını birinci sıraya, halk Türkülerini ikinci, popüler şarkıları üçüncü, öykünme şarkıları dördüncü, aktarma şarkıları ise beşinci sıraya koydukları bilgisine ulaşmıştır" (Türkmen, 2010, s. 189).

2.18 Öğrenci Merkezli Öğrenme Yaklaşımı

"Öğrenci merkezli öğrenme yaklaşımına göre, öğrenci bilgiyi kendisi yapılandırır. Mevcut hazır bilgileri olduğu gibi almak yerine, insanların kendi bilgilerini yine kendilerinin yapılandırması gerektiği anlayışı, yapılandırmacı yaklaşımın özünü oluşturur" (Çelik ve Şendağ, 2014, s. 16).

2.19 Yapılandırmacı Anlayış

"Bu yaklaşıma göre bir bilgi ne kadar iyi sunulmuş olursa olsun, öğrenciler birtakım süreçlerde kişisel olarak bu bilgileri kullanamadıkça, geçmiş deneyimleriyle ilişkilendiremedikçe onları gerçekten öğrenmiş olmazlar" (Bayraktaroğlu, 2011, s. 8). Demirci (2009) ise yapılandırmacı anlayışı, öğrenci merkezli bir anlayışa dayanmakla birlikte, öğrencinin yeni bir bilgi ve beceriyi, daha önce edindiği bilgi ve beceriler ile birleştirmesi, yorumlaması ve yaşamına katması ilkesine dayandığını ifade etmektedir (s. 6).

2.20 Çağdaş Müzik Öğretim Yöntemleri

Uluslararası müzik eğitiminde kullanılan çağdaş müzik öğretim yöntemleri, öğrenci merkezli yaklaşıma ve yapılandırmacı yaklaşımına uygun olan yöntemlerdir. Bu yöntemler,

1. Dalcroze öğretim yöntemi
2. Kodaly öğretim yöntemi
3. Carl Orff öğretim yöntemi
4. Suzuki öğretim yöntemi
5. Carabo – Cone öğretim yöntemi olmak üzere 5 adettir.

Küçüköncü (2010) müzik eğitimi yöntemlerinin genel olarak kulak, ritim, çalgı ve dinleme eğitimlerini içeren bir bütün olarak belirtmiştir (s. 103). "Özellikle Orff, Dalcroze gibi öğrenciyi aktif kılan ve yaparak yaşayarak öğrenmesini sağlayan özel müzik öğretim yöntemlerinin müzik eğitimi öğrenme – öğretme sürecinde kullanılması öğrenci merkezli eğitim anlayışı ile paralellik gösterdiği için önemlidir" (Çelik ve Şendağ, 2014, s. 21). "Her müzik öğrenim modeli çocuk gelişiminin nitelikleriyle ilgili kesin bir görüşü, müziğin içinde alması gereken rolü şekillendiren yaklaşımlardır. Bu

yaklaşımlar eğitimsel / pedagojik olarak adlandırılırlar. Çünkü bu yaklaşımlar psikolojik teoriden çok, uygulamalı müzik öğretiminden ortaya çıkarlar" (Peşinci, 2014, s. 7).

2.20.1 Dalcroze Öğretim Yöntemi

"Dalcroze yaklaşımı, Emile Jaques – Dalcroze tarafından, Kodaly, Orff gibi müzik öğretim yaklaşımlarından önce oluşturulmuş bir müzik öğretim yaklaşımı olarak 20.yüzyılda geliştirilmiş ilk müzik eğitimi felsefelerindendir" (Tufan, 2011, s. 22). "Dalcroze öğrenme yöntemini geliştiren İsviçreli besteci Emile – Jacques Dalcroze (1865 – 1950)'dir. Zihin ve beden arasındaki uyum doğaçlama ve beden hareketleri ile gösterilir. Bu yöntemde hareket esastır. Çocuklar duydukları müziği kendilerine göre ifade etme fırsatı elde etmiş olurlar" (Çevik, 2007, s. 96).

"Bu metot müziği temel öğesi olan ritim, dinamik, ton ve form ile müzik öğretimine yön verir. Burada en önemli unsur ritim ve müziğin beden hareketleri ve jimnastik ile öğretilmesidir. Ritim duygusunu sağlamlaştırmak çok önemlidir" (Coşkuner, 2012, s. 13). "Bedenin, sesleri çalgı gibi yorumlama yöntemini içerir. Birey müziğin ritmini, ezgisel dolanımını, müziğin anlatımını (hız, gürlük, ayırtı) ses ve bedeniyle eyleme dönüştürür. Başka bir deyişle birey ezgi bütünselliğe yoğunlaşarak (konsantrasyon) beyni ve bedeniyle müziği yorumlar" (Gedikli, 2007, s. 45). "Çocuklar müziğe uyarak serbest ritmik hareketler yapar, müziğe göre yürür, oynar, atlar, zıplar, el çırparlar. Böylece bedensel hareketlerle kendilerine ifade etme fırsatını bulurlar ve bundan son derece zevk duyarlar" (Yıldız, 2002, s. 64). "Müzikal anlamda kendini ifade edebilmek için, müzikal kavramların yerine konulan bir dizi hareket benzeşimleri kullanılır. Dalcroze`a göre sağlam ve canlı bir müzikal temel oluşturmanın en iyi yolu, insan bedenini çok iyi akortlanmış bir müzik aletine dönüştürmektir" (Karaarslan, 2015, s. 12). "Dalcroze yaklaşımının amaçları arasında; Dikkat, mükemmel duyuş, müziksel okuma ve yazma, tonalite, dizi ve kadansları anlama, müziksel hafıza geliştirme gibi yeteneklerin kazandırılması da vardır" (Tufan, 2011, s. 31).

2.20.2 Kodaly Öğretim Yöntemi

"Macar besteci, etno – müzikolog ve müzik eğitimcisi olan Kodaly (16 Aralık 1882 Kesckemet, 6 Mart 1967 Budapeşte), halk kaynaklarını temel alan, yeni Macar sanat müziğinin yaratıcılarındandır. Kodaly, Macaristan`da geniş kapsamlı ve yüksek seviyeli bir müzik kültürünün temellerini atmıştır" (K. Yıldırım, 1995, s. 6). "Müzik

eğitimine erken yaşlarında çello çalarak başlamış, fakat daha sonra kariyerine eğitimci olarak devam etmiştir" (Özeke, 2007, s. 112).

Kodaly`nin unutulmaya yüz tutmuş halk müziğini yeniden canlandırması o ülkenin kültürel mirasına değer verdiği ve gelecek kuşaklara da kendi kültürlerini aktarmaya çalışmıştır. Kodaly`nin halk müziğe yer vermesi öğrencilere kendi kültürlerini tanımaya, halk eserlerinin hangi yaşanmış hayatlardan aldığını ve hangi şartlarda yazıldığını tanıtarak öğrencilerde müzik gelişiminin dışında değerler kavramı olan kendi ulusal değerlerine önem verebilir.

Sarı (2014) araştırmasında Kodaly metodunun bir grup etkinliği olduğunu ve grup dinamiğinden cesaret alarak çocuğun başarıya ulaşmasını belirtmiştir. Bu başarıya ulaşmasını görmek de görmek çocuğu mutlu eder ve grup çalışmalarının sınıflarda birlikte şarkı söyleyerek ya da çalarak yapıldığını belirtmiştir (s. 18). "Bu yöntemde Kodaly, herkesin müzik bilgisinin olmasına, şarkı söylemesinin, yaşantısının her alanında müziğin yer almasının ve konser dinleyicisinin eğitilmesinin gerekliliğini amaçlamıştır. Müziğin işitsel, okusal, yazısal, ve söyleme davranışlarını toplu şarkı söyleyerek öğrenmeyi amaçlar" (Gedikli, 2007, s. 45). Yıldız (2002) ise bu nedenle yöntemin, Kodaly koro yöntemi olarak da bilindiğini belirtmiştir (s. 59).

"Kodaly yöntemi çocuğun doğal gelişimini göz önünde bulundurarak şekillenmiştir. Materyal olarak halk ezgileri en önemli unsurdur. Asıl amaç kulak eğitimi ve şarkı söylemektir. Burada el işaretleri ve heceleri kullanımı ile nota öğretimi yapılır" (Coşkuner, 2012, s. 14). Gedikli (2007) yöntemin kılgısal sürecini nota okuma ve yazma, işitme ritmik eylem, şarkı söyleme ve dinleme ile gerçekleştiği bir araştırmasında belirtmiştir. (s. 45). Yıldız (2002) araştırmasında yöntemin ses aralıklarının ve tartım değerlerinin beden dili ile gösterilmesi söz konusu olduğunu belirtmiştir. Beden dili ile müzik öğretim yöntemini de kendi içinde ses ve tartım olarak ikiye ayrıldığını ve bunları da beden dili ile ses öğretimi (fonomini), beden dili ile tartım öğretimi (tartımmimi) olduğunu belirtmiştir (s. 60).

2.20.3 Carl Orff Öğretim Yöntemi

"Uluslararası literatürde Orff – Schulwerk olarak karşımıza çıkan bu öğrenme yaklaşımı, 1895 – 1982 yılları arasında yaşamış Alman besteci ve müzik eğitimcisi Carl Orff`un geliştirdiği müziksel anlatımın bütün yönlerini içeren bir müzik ve hareket eğitimidir" (Canakay, 2010, s. 336). "Kariyerini erken yıllarında, Emile Jacques Dalcrose`un dans hareketleri teorisinden etkilendi" (Ekici, 1998, s. 3).

Canakay (2010) Orff öğretisini, bir müzik ve hareket eğitimi yaklaşımı olduğunu ve çocuğun müziği okumadan ve yazmadan önce tüm bedeniyle hissedebilmesi ve yaratabilmesi gerektiği düşüncesinin üzerine kurulduğunu ifade etmiştir (s. 335). Yıldız (2002) yönteminin amacını çocukların ritmik ve devinimlerle anlatım dili oluşturup, onların yaşantılar yoluyla müzik yapmalarını sağlamasını ve kendi becerileri oranında müzik yapmalarına olanak veren yöntemin, aynı zamanda küme içerisinde çocuğun bireysel sorumluluk almasını sağlamasını ifade etmiştir (s. 65).

> Orff – Schulwerk`in müzik eğitimi anlayışının temelinde elementer müzik eğitimi anlayışı vardır. Elementer müzik, çıkış noktası insan olan, en yalın, en temel, kendiliğinden oluşan müzik anlamını taşır. Müzik, insanın içinden geldiği gibidir. İçsel olarak duyulanın doğrudan dışa vurulup sese dönüştürülmesidir. Bu anlayış, öğretmeni taklit ederek şarkı söyleme anlayışının tamamıyla karşısındadır. Öğrencinin müziği kendi içinde hissetmesi içinden gelen müziğin dışa vurulması esastır (Canakay, 2010, s. 336).

"Orff yöntemi okullarda yoğunlukla, Orff çalgıları diye adlandırdığımız ritim çalgıları kullanılarak müzik dersine katkı sağlamaktadır. Öğrencilerin derse karşı bakış açılarını oldukça etkilediği düşünülmektedir. Çünkü öğrenciler ders içerisinde aktif olarak yer almaktadır" (Sarı, 2014, s. 17). "Çalgıların stilleri ve büyüklükleri Orff`un ayrıntılarıyla düzenlendi. Bu yüzden, bugün bu çalgılar 'Orff Çalgıları' olarak bilinir" (Ekici, 1998, s. 9). Ekici (1998) araştırmasında, Orff çalgılarını, yapısına, çalma tekniğine ve kullanım olanaklarına göre,

1. Çubuklu çalgılar
2. Ses yapı taşları
3. Deri çalgılar
4. Ritim çalgıları olarak dört grupta sıralanabildiğini ifade etmiştir (s. 16).

2.20.4 Suzuki Öğretim Yöntemi

Tecimer (2005) araştırmasında yöntemin Dr. Shinichi Suzuki (1898 – 1998) Japonyalı öğretmen ve keman sanatçısı tarafından hazırlanmış olduğunu ve birçok ülkede de kabul görmüş okul öncesi müzik öğretim yöntemlerinden biri olduğunu ifade etmiştir (s. 72). Çevik (2007) araştırmasında, yöntemin çocuğun kulağını geliştirmeye yönelik olduğunu ve çocuğun müziği, doğuşundan itibaren dinleyerek büyüdüğünü ve bu yöntem ile çocuk, kulaktan çalgıyı çalabilecek duruma getirildiğini ifade etmiştir (s. 97). "Dünyanın teknoloji devlerinden Japonya'daki görüşe göre ise müzik eğitimine; "mutlaka okul öncesi çağda başlanmalıdır. İdeal bir müzik eğitimi için en önemli şey, çocuğun gündelik yaşamında devamlı olarak iyi müzik dinlemesidir" (Özcan, 2007, s. 47).

"Suzuki metodu enstrüman öğreniminde, çocukların nasıl müzik öğrenmesi gerektiğine dair köklü ve yenilikçi bir görüş getirir. Suzuki, çocukların etraflarından dinleyerek dil öğrendikleri gibi müzik dinleyerek çok erken yaşta müzikal beceriler kazanabileceğine inanır" (Peşinci, 2014, s. 8). "Anadil yöntemi" olarak ta anılan bu yöntem gözleme, öykünmeye (betimleme), ve tekrarlamaya dayanır. İçinde bulundukları ortamın bir üyesi olan birey taşıdıkları gizil güçlerini daha da ileri taşıyabilirler" (Gedikli, 2007, s. 46).

"Bu yöntem ana karnında veya doğumdan sonra bireye müzik dinletimiyle gerçekleştirilir. Üç yaşında ezbere keman çalmaya başlar, çalınan ezgilerin derlenimi sonunda derlenen ezgiler aynı sıralanılma öğrenilir. Bireysel olarak yapılan bu eğitim, öğrencinin gereksinimine göre düzenlenir" (Gedikli, 2007, s. 46). Ana karnında müzik dinletilmesi, çevrelerinden konuşma dilini öğrenmesi gibi eylemler Suzuki yönteminin, sosyal öğrenme kuramını izlediği de düşünebilir. Bu yöntemde bireylerin okuma yazmayı öğrenmeden önce konuştuklarını vurgulayarak ilk önce çalgı becerisini sonra da teorik bilgilerin öğretimine geçmesi gerekliliği savunulmuştur.

2.20.5 Carabo – Cone Öğretim Yöntemi

Madaleine Carabo – Cone (1916 Fransa – 1918 New York) tarafından oluşturulan ve geliştirilen bir yöntemdir. Çocuklara (okul öncesi çağındaki) müzikal terimlerin ve ifadelerin somut bir biçimde sunulmasına dayalı bir yöntemdir. Müzik eğitimcisi ve keman sanatçısı olan Cone bu yöntemin uygulanışını, müziği

somutlaştırarak öğrencileri sistemin içine aktif olarak alır ve eğlenceli bir biçimde düzenlemiştir. Bu yönteme örnek verecek olursak; öğrencilere nota değerlerini öğretebilmek için, 4/4`lük değerindeki notayı, nota şekline benzeyen 400 g ağırlığında bir materyal yapıp ardından 3/4`lük notayı 300 g ve diğer nota değerlerini birimine göre gramaj verip öğrencilere hangi nota ağır hangi nota hafif biçiminde somutlaştırılarak nota değerleri öğretilebilecek biçiminde yöntemdir.

2.21 Türk Müziği

"Her toplumun kendi milli değerleri ve kuralları içerisinde oluşan bir müzik sanatı mevcuttur. Türk kültürünün bir parçası olarak Klâsik Türk müziği de kendi örf, adet ve gelenekleri çerçevesinde doğmuş, şekillenmiş ve gelişmiş bir müzik türüdür" (Kardeş, 2013, s. 6).

"Türk müziğinin kökleri, 'Kitab – ül Mûsıkî – ül Kebir' isimli, Türk müziği sazları ve müzisyenlerinden bahseden eseri ile X. yüzyılın büyük âlimi Türkistanlı Farabi'ye (870 – 950) kadar dayanmaktadır" (Alkaç, 2015, s. 1). "Türk mûsıkîsi kendine özgü yapısal ve karakteristik özellikleri olan bir mûsıkîdir. Bu özelliklerinden biri de makamsal olmasıdır" (Yahya Kaçar, 2009, s. 51). Özgüler (2007) Türk mûsıkîsinin meşk sistemiyle görerek ve duyarak öğrenildiğini ve mûsıkîmizin üslûbunu sindirmenin de usta – çırak ilişkisiyle mümkün olduğunu bir araştırmasında ifadesini belirtmiştir (s. 1).

2.21.1 Türk Müziğinde Ses Sistemi

"Türk müziği ses sistemi, Batı müziğinin bir oktavın 12 eşit sese bölünmesinden oluşan sistemi karsısında, Türk Müziği ses sistemi bir sekizli içinde 24 eşit olmayan aralıktan oluşmaktadır. Bu da Türk Müziğinin zengin makamsal yapısının temelini oluşturmaktadır" (Öner, 2011, s. 18). Türk müziği, ses sistemi gereği diğer müzik türlerinden yapıca farklıdır. Türk müziğinde günümüze kadar birçok kuramcı tarafından savunulan ses sistemlerini kullanmıştır. Günümüzde ise Türk müziği, Hüseyin Saadettin Arel, Suphi Ezgi ve Salih Murat Uzdilek taraflarından oluşturulan ve savunulan 24 perdeli ses sistemi dizgesi kullanmaktadır. Ses sistemi dizgesini oluşturan kuramcıların soyadları isimleri verilerek Arel – Ezgi – Uzdilek ses sistemi denilmiştir.

Uludağ (2012), Türk müziğini Batı müziğinden ayıran önemli özelliklerin mevcut olduğunu ve bu özelliklerden en önemlisinin kendine özgü komalı sesler ile

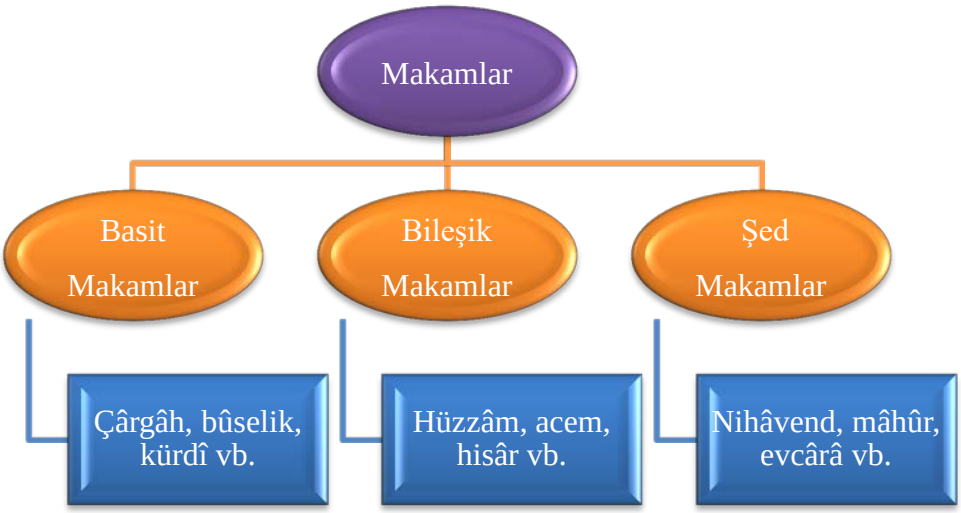
oluşan özel bir ses sistemi olduğunu belirtmiş ve geçmişten günümüze birçok makamın ve binlerce eserin oluşmasına bu özelliklerin sebep olduğunu belirtmiştir (s. 29).

2.21.2 Türk Müziğinde Makam

"Abdülkadir Meragi'ye gelinceye kadar, eski mûsıkîciler hep 'devir'den söz etmişler, makam yerine bazen 'şed' bazen "devir" sözcüklerini kullanmışlardır" (İrden, 2006, s. 5). Türk müziğinde ses sisteminden sonra makam sistemi Türk müziğinin temelini oluşturmaktadır. Makam anlayışı aslında bir düzendir. Bu düzen giriş, gelişme ve sonuçtan oluşur. Bir eserin veya ezginin hangi makama ait olduğunu işte bu giriş, gelişme ve sonuç düzeninden tespit edebiliriz. Bir eserin, taksimin; gazelin sadece giriş, gelişme veya sonuç bölümünden işitmek o makamın kimliğini belirlemeye yeterli olmayabilir. Uzmanların makam anlayışına göre tanımları şu biçimdedir:

Akdoğu (1996) Türk müziğinde makam olgusunu bir dizide, bir ya da birden fazla sesin / perdenin güçlendirilmesiyle oluşan ezgi veya ezgiler demetinin belirli bir sesle bitirilmesiyle var olan duyguya denildiği belirtmiştir (s. 12). Emnalar (1998)`a göre ise "Bir dizide durak, güçlü ve asma karar perdeleri gibi önemli sesleri güçlendirerek oluşturulan ezgileri belirli bir sesle bitirme sonucu oluşan duyguya makam denir" (s. 532). "Türk müziğinde makamlarında kullanılan diziler, dörtlü ve beşlilerin değişik şekillerde birbirine eklenmesiyle oluşur" (Dinç, 1997, s. 3).

Türk müziğinde makamlar üç ana grup altındadır. Bu gruplar: Basit, bileşik ve şed makamlardır.

Şekil 2.5. *Makamların Sınıflandırılması ve Örnek Makamlar*

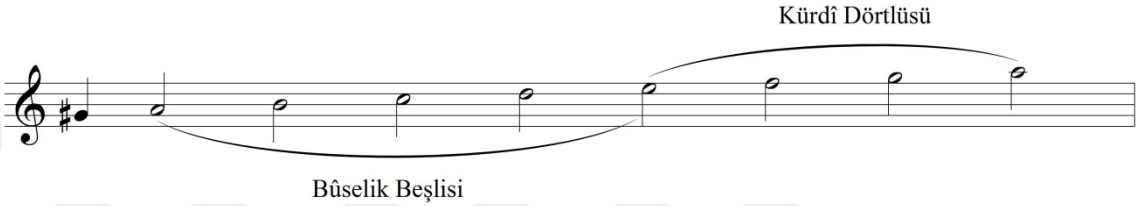
2.21.2.1 Bûselik Makamı

a. Durağı : Dügâh perdesidir.

b. Seyri : Çıkıcıdır. Bazen nadir de olsa eserlerde inici – çıkıcı biçiminde görülmektedir.

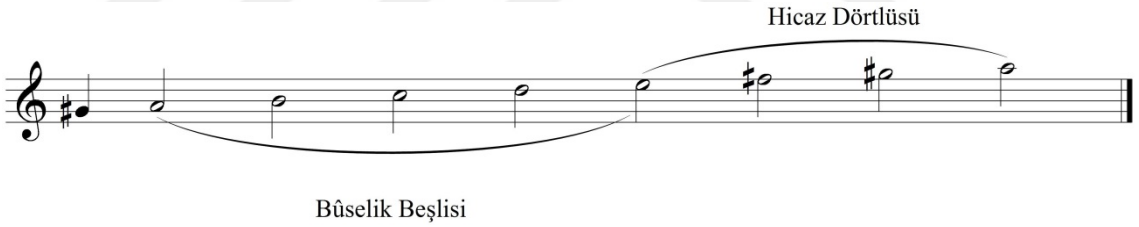
c. Dizisi : İki tip dizisi vardır.

1. Yerinde bûselik beşlisine hüseynide (5. derece) kürdî dörtlüsünün eklenmesinden meydana gelmiştir. (bûselik beşlisi + 5. derecede kürdî dörtlüsü).

Şekil 2.6. *Bûselik Makamı Dizisi (1. Tip)*

2. Yerinde bûselik beşlisine hüseynide (5. Derece) hicaz dörtlüsünün eklenmesinden meydana gelmiştir.

Şekil 2.7. *Bûselik Makamı Dizisi (2. Tip)*

d. Güçlüsü : Bûselik beşlisi ile kürdî dörtlüsünün veya hicaz dörtlüsün birleştiği hüseynî perdesidir. “Bazı klâsik eserlerde çârgâh perdesi 1. Güçlü, hüseynî ise 2. güçlü olarak kullanılmıştır” (Özkan, 1998, s. 98).

e. Donanım : Bûselik makamında eserlerin incelenmesi sonucunda donanıma bir şey yazılmaz. Gerekli perdelerde ki değiştirici işaretler eserlerin içinde gösterilir.

f. Yeden : Bûselik makamının yedeni nîm zirgüle (sol#) perdesidir.

g. Asma Karar Perdeleri : Hüseynî perdesi makamın güçlüsüdür. Üzerinde kürdîli veya hicazlı yarım karar yapılır. Bunun dışında bazı besteciler acem (fa)

perdesi yerine bakiye diyezli fa (eviç) perdesi kullanarak, hüseynî perdesine uşşaklı bir asma kalış yapmışlardır (Özkan, 1998, s. 99).

h. Seyir : Durak perdesi civarından seyre başlanır. Dizinin iki tarafında karışık gezinildikten sonra güçlüde yarım karar yapılır. Bu arada gerekli yerlerde yukarıda sözü geçen asma kararlar ve gerekli geçkiler de gösterilir. Daha sonra ya bütün diziler karışık gezinip, veya istenirse genişlemiş kısımda da dolaşıldıktan sonra dügâh perdesinde çoğunlukla yedenli tam karar yapılır (Özkan, 1998, s. 100).

2.21.2.1.1 Bûselik Makamından Bir Eser

Bûselik makamından örnek bir eser olarak, bestesi Kemençeci Nikolâki`ye ait peşrev türündeki eser Şekil 2. 8, 2. 9 ve 2. 10.`da sunulmuştur.

Bûselik Peşrev

Usûlü: Muhammes

I. Hâne

Beste:
Kemençeci Nikolâki

Mülâzime Hânesi

Şekil 2.8. *Bûselik Peşrev (1. Sayfa)*

Şekil 2.9. *Bûselik Peşrev (2. Sayfa)*

Şekil 2.10. *Bûselik Peşrev (3. Sayfa)*

2.21.3 Türk Müziğinde Usûl

"Notaların sürelerini belirlemek için yapılan sayma hareketlerine 'vuruş' denir" (Karahasan, 2003, s. 13). "Vuruşların kıymetleri birbirine eşit veya eşit olmayan, fakat mutlaka, muhtelif kuvvetli, yarı kuvvetli ve zayıf zamanların belli bir şekilde sıralanmasıyla meydana gelen belli kalıplar halindeki sayı veya vuruş gruplarına usûl denir" (Özkan, 1998, s. 561). "Müzik eserinin başında anahtar ve donanımdan sonra üst

üste yazılmış birtakım rakamlar bulunur. Bunlara ‘usûl rakamları’ denir. Bu rakamlar üstte bulunan, usulün ‘kaç zamanlı’ olduğunu, alttaki ise her zaman için alınan ‘birimi’ gösterir” (Emnalar, 1998, s. 110). “Türk müziği aynı zamanda değişik ve çeşitli ritmik yapısıyla da, kültürel mirasının zenginliğini yansıtmaktadır. Türk Müziğinde usûller, birbirinden farklı ritmik içerikleri, güçlü – zayıf zaman sıralamaları ve sıralanış / gruplanış kombinasyonlarına göre çeşitlenmektedir” (Öner, 2011, s. 18).

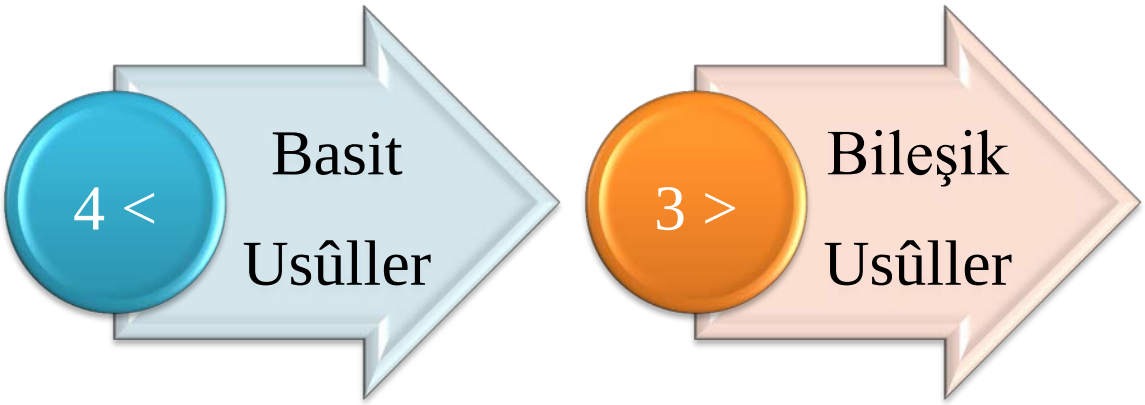
“İcraya özgü inceliklerin benimsenmesini amaçlayan meşk yöntemi, dinleyerek algılama yeteneğini geliştirmektedir. Usûl vurmanın önemi oldukça büyüktür. Eserlerin hafızaya yerleşmesini kolaylaştıran yardımcı bir unsur olmuştur. Ayrıca usûlün eser icrasında her zaman zihinde tutulması, eserlerin usûlü bozulmadan icra edilmesi çok önemlidir” (Kardeş, 2013, s. 36).

“Eski devir bestecileri çok yürük birinci mertebeler için (Hafif – i Evvel) orta yürüklükteki ikinci mertebeler için (Hafif – i Sânî) ve çok ağır üçüncü mertebeler için (sakîl) deyimlerini kullanmışlardır (Çakar, 1996, s. 22).

“Türk Musikisinde usûller zamanlarının büyüklük ve küçüklüklerine göre iki kümeye ayrılmıştır. On beş zamana kadar olan usûllere küçük usuller, diğerlerine büyük usûller denilmiştir” (Yay, 2010, s. 9). “Kendinden daha küçük usûllere ayrılmayan usûllere basit usûl denir” (Çakar, 1996, s. 27). Basit usûl 2 adettir. Bu usûller, nîm sofyân (2 / 4) ve semâi (3 / 4) usulleridir. “Mürekkeb (Bileşik) Usûller: Birleşimine iki veya daha fazla usûllerin karıştığı usullerdir ki, 4 zamanlı sofyân usulünden başlayarak bütün Türk mûsıkîsi usulleri bileşik usullerdir.” (Özkan, 1998, s. 563). Bu usûllere örnek verecek: Düyek (8 / 8), Curcuna (10 / 8) usulleridir.

Şekil 2.11. *Bileşik Usûl İşlem Döngüsü*

Şekil 2.12. *Usûllerin Matematiksel Verileri*

2.21.3.1 Ritim

"Ritim, belirli bir zamanın kendi içinde bölünmesidir. Bu bölünmeler rastgele değil, belirlenen zaman bölmelerinin uzunluklarına göre düzenlenmektedir. Zaman bölmeleri ya da bölünmüş zamanlar bir araya (yan yana) getirildiğinde, ritim kalıpları oluşmaktadır" (Çelak, 2010, s. 10). "Ritim melodilerin içinde gizlidir. Başka bir deyişle, ritim seslerin uzunluğunu belirleyerek melodiye şeklini verir" (Tunca, 2010, s. 28). Bu seslerin süre ve hızları ölçmek için bir alete ihtiyaç duyulmuştur. "Müzikte seslerin uzunluklarını ölçmekte kullanılan alete, metronom denir" (Küçüköncü, 2010, s. 39).

2.21.3.2 Tartım

"Yerine göre bir ölçüden, yerine göre daha fazla ölçüden oluşabilen ritim kalıplarına ise tartım denir" (Küçüköncü, 2010, s. 40).

2.21.3.3 Düzüm

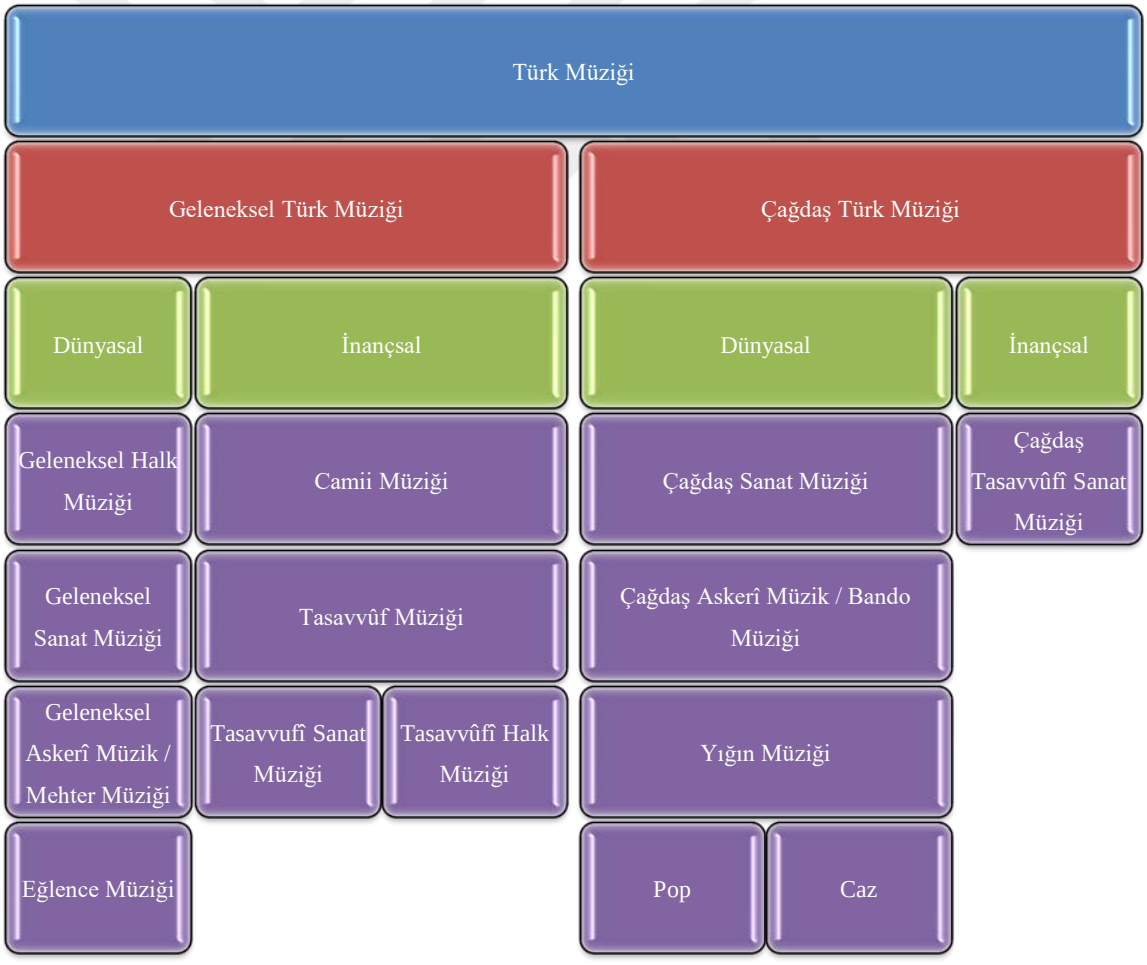
"Eşit aralıklarla duyulan örneğin bir saatin tik – taklarını, ikişer, üçer, dörderli gruplara ayırabiliriz. 1 – 2, 3 – 4… ya da 1 – 2 – 3, 4 – 5 – 6… gibi. İşte zamanın düzenli oranlar içinde sürelere ayrılmasına düzüm 'ikâ' denir" (Teymur, 2010, s. 97). Özkan (1998) "Çok kısa ifade etmek istersek, düzüm 'zaman içinde uygunluk' diyebiliriz" (s. 561) biçiminde aktarmıştır.

2.21.4 Tür

"Genel anlamıyla, ortak özelliklere sahip olguların her biri birer türdür. Örneğin, canlı bir türdür. Canlıların ortak özelliği ise, yaşam etkinliği göstermeleridir" (Akdoğu, 1996, s. 1). Türk müziği bir türdür ve aynı zamanda da müziğinde alt türüdür.

2.21.4.1 Türk Müziğinde Tür ve Türler

Akdoğu (1996) "Türk Müziğinde Türler ve Biçimler" adlı yayımlanan kitabında müziğin üretiminden seslendirilişine kadar tümüyle geleneksel ya da çağdaş öğelere bağımlı oluşu da türü belirlediğini ve bu öğelerin dikkate alındığında, müzik türleri, geleneksel ve çağdaş müzik olmak üzere iki alt türe ayrıldığını ve dolayısıyla Türk müziğinin "geleneksel Türk müziği" ve "çağdaş Türk müziği" olmak üzere iki alt türü içerdiğini ifade etmiştir (s. 3).

Şekil 2.13. *Türk Müziğinde Türlerin Sınıflandırılması (Akdoğu, 1996`dan uyarlanmıştır).*

2.21.4.1.1 Türk Sanat Müziği Türü

Türk sanat müziği Türk müziği türünün alt türünü oluşturmaktadır. Akdoğu (1996) ise bu türü Geleneksel sanat müziği başlığı altında incelemiştir. Dünyasal bir müzik türü olup makamsaldır diye tanımlamış ve bu türü belirleyen ögelerini de, dizgesel, çalgısal, ezgisel, ritimsel, biçimsel, sözel ve icrasal başlıkları altında incelemiştir (s. 269, 270). Ses sistemi, usûl ve makamsal ögeleri Türk sanat müziği türünü diğer müzik türlerinden en belirgin biçimde ayrıldığını göstermektedir.

2.21.4.1.1.1 Türk Sanat Müziğinde Şarkı Türü

"Sözel bir türdür. On zamanlıya kadar usûller kullanılır. Dolayısıyla, ezgiler küçük soluklu, kolayca algılanabilir niteliktedir" (Akdoğu, 1996, s. 271).

> Şarkıların 1. mısralarına zemin denir. Şarkının bağlı olduğu makamda seyredilir. Zemin mısraı genellikle makamın güçlü perdesinde yarım karar yaparak kalır. 2. mısra, yani nakarat nağmeleri güçlüden durak perdesine götürür ve durak perdesinde tam kararla sonuçlanır. 3. mısra, yani meyanda başka bir makama geçmek adet olmuştur. 4. mısra yine 2. mısraın bestesiyle okunur ve durak perdesinde tam karar yaparak sona erer (Özkan, 1994, s. 88).

2.21.4.1.2 Türk Müziğinde Halk Müziği Türü

> Halkın ya da halk sanatçılarının çeşitli olaylar karşısındaki etkileniş ve duygulanımlarının ezgiyle anlatımı olarak kısaca tanımlayabileceğimiz. Geleneksel Türk Halk Müziği: Kendine özgü çalgıları, çalış ve söyleyiş tavırları, türleri, biçimleri ve geniş dağarıyla ulusal nitelikleri bünyesinde taşıyan, halk biliminin diğer dallarıyla iç içe oluşan, yöresel müziklerin birleşimiyle ortaya çıkan bir müzik çeşididir (Emnalar, 1998, s.27).

Göksel (2013)`e göre ise "Toplumun gelenek ve göreneklerini, yaşayış biçimlerini, sevgilerini, umutlarını, özlemlerini dile getiren; her yörenin kendine has çalgı ve söyleyiş biçimiyle duygularını ifade eden müzik çeşidimizdir" (s. 4). "Dede Korkut Hikâyelerinden, Orhon Anıtlarından Türklerde halk müziğinin günlük hayatının bir parçası olduğu anlaşılmaktadır. Konuları kahramanlık, savaş ve doğa üzerine toplanmaktadır. Türkler, halk müziğini göçlerle birlikte gittikleri yerlere götürmüşlerdir" (Küçüköncü, 2010, s. 9).

2.21.4.1.2.1 Türk Halk Müziğinde Türkü Türü

“Türkü, çeşitli ezgilerle söylenen, bir anonim halk şiiri biçimidir. Ancak söyleyeni belli, kişisel halk şiiri biçimleri arasına giren Türküler de vardır. Türkü, her iki bölüme de girdiğinden halk edebiyatının en zengin alanıdır” (Yıldız, 2002, s. 11). “Daha çok hece vezni, az da olsa aruz vezni ile yazılmış Türk halk edebiyatına ait sözlerin, genel olarak, basit, kolayca anlaşılabilir ve küçük soluklu ezgilendirilmesi sonucu oluşur” (Akdoğu, 1996, s. 148).

2.21.4.2 Marş

“Ulusların moral değerlerini oluşturan nitelikleri öne çıkaran ritmik, canlı ve kahramanlıkları ortaya koyan marşlar yaratıldıkları ülkelerin coşkularını ulusallık duygularını dile getirir” (Gedikli, 2007, s. 17). “Askerî ve sivil amaçlı bestelenebilen marşların temel öğesi, 2/4 ya da 4/4`lük içinde yazılmış olmalarıdır. Sözel ya da çalgısal olabilir. Yürüyüş gözetilerek yazılmış olması, türü belirleyen diğer bir öğedir” (Akdoğu, 1996, s. 514).

2.22 Batı Müziği

“Kökleri antik Yunan uygarlığına kadar uzanan, klasik Batı müziğinin gelişimi yüzyıllara dayanmaktadır. Estetik ve sanatsal değer bakımından üstün nitelikler taşıyan bu müzik 18. yüzyıldan itibaren Avrupa’nın tamamını etkisi altına almış ve dünyaya yayılmaya başlamıştır” (Taş, 2011, s. 25). Göksel (2013) halk müziğinden net çizgilerle ayrıldığını ve Batı kökenli olan çok sesliliğe dayalı müzik türü olduğunu belirtmiş ve de kendi içerisinde Rönesans, Barok, Klasik, Romantik ve Modern (20. Yüzyıl ve günümüz) olmak üzere dönemlere ayrıldığını araştırmasında ifade etmiştir (s. 8, 9). Ertenli (2014) “Temelleri Avrupa`da atılan klasik Batı müziği, ülkemizde 19. yy.da yerini almış, Cumhuriyetin kurulmasıyla da gelişmeye ve yaygınlaşmaya başlamıştır” (s. 14).

2.22.1 Batı Müziği Ses Sistemi

> Batı Müziği ses sistemine (tampere sistem) göre iki ardışık ses arası, ya tamdır ya da yarımdır. Batı Müziğinin ana dizisi do majör gamıdır. Tüm sesleri natürel olan do majör dizisine göre yarım aralıklar mi – fa ve si – do aralıklarıdır. Diğer aralıklar tamdır. Tampere sisteme göre bir oktavda 12 eşit yarım aralık bulunur (Özgüler, 2007, s. 13).

2.22.1.1 Ses Aralıkları

"Bir aralık, kısaca, iki ses arasındaki yükseklik farkı ya da ses yükseklikleri arasındaki uzaklıktır. Beş notalık bir aralığa beşli, dört notalık aralığa dörtlü denir. Aralığın kaçlı olduğunu saptayabilmek için ilk notadan son notaya kadar tüm notalar sayılır" (Karolyi, 1965/1999, s. 16). Emnalar (1998) ise sesler arasındaki aralıkların pestten tize doğru olanına üst aralık, tizden peste doğru olanlarına da alt aralık denildiğini ifade etmiştir (s. 16, 17).

2.22.1.2 Uygu

"İki ya da daha fazla sesin aynı anda işitilmesi uyguyu oluşturur. Bir uygunun sesleri üst üste yazılır" (Akdoğu, 1996, s. 11).

"Bir aralığı meydana getiren iki ses bir anda tınlıyorsa armoni aralığı adını alır. Armoni aralıklarında notalar üst üste yazılır" (Aydıntan ve Egüz, 1987, s. 47). "Armoni aralıkları da ezgi aralıkları gibi basamak sayılarına göre adlandırılırlar. Sekizliyi aşan aralıklara 'katlı aralıklar' denir" (Tutu ve Tutu, 1999, s. 1).

2.22.1.3 Ezgi

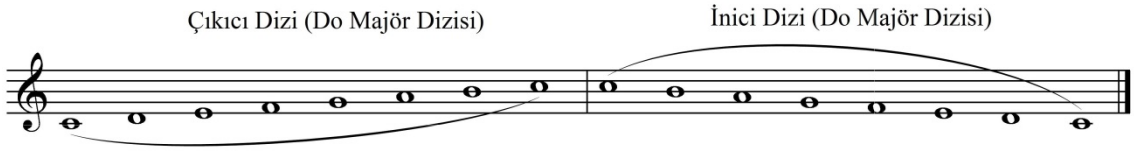
"Değişik yükseklikteki (frekanstaki) seslerin, bir anlam bütünlüğü oluşturacak şekilde ve tek tek birbiri ardı sıra sıralanmasıyla oluşan ses çizgisine ezgi denilir. Dolayısıyla ezginin en önemli özelliği bir anlam içermesidir" (Akdoğu, 1996, s. 11).

2.22.2 Batı Müziğinde Ses Dizileri

Karolyi (1965/1999) "Dizi sözcüğünün İngilizce karşılığı olan 'scale'in kökünde, Latincede 'merdiven' anlamına gelen 'scala' sözcüğü yatar (s. 42).

Birbirini takip eden sekiz notanın art arda seslendirilmesine dizi denir. Şekil 2. 14.`te sunulduğu üzere dizinin en pest notasından başlayarak tiz notalara doğru

oluşturulan dizilere ‘çıkıcı’, en tiz notadan başlayarak pest notalara doğru oluşturulan dizilere de inici dizi denilmektedir.

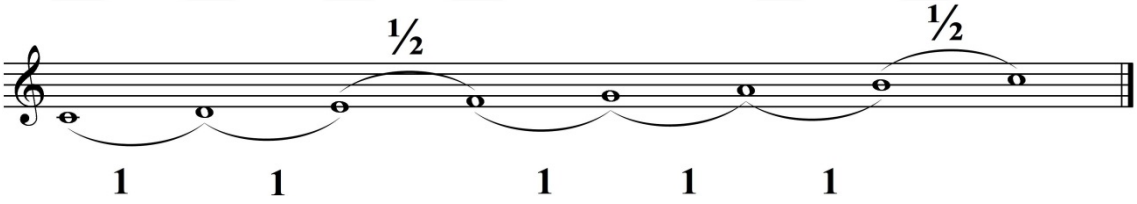
Şekil 2.14. *Çıkıcı ve İnici Dizi*

Dizilerde her notaya derece adı verilmektedir. Sırasıyla dizinin ilk notasından başlayarak 1`inci derece, 2`nci derece, 3`üncü derece … 8`inci derece diye adlandırılır.

Ulusal ve uluslararası müziklerde kullanılan diziler kendi aralarında farklılıklarına göre gruplandırılır. Genel olarak kullanılan bu diziler, diyatonik, kromatik ve pentatonik diziler olmak üzere sınıflandırılmıştır.

2.22.2.1 Diyatonik Diziler

“Avrupa müziğinin temel dizisi olan diyatonik dizi, bir sekizli içindeki tam ya da yarım perdelerle kurulmuştur” (Karolyi, 1965/1999, s. 42,43). “Diyatonik Gam: Beş tam, iki yarım sesten meydana gelir” (Emnalar, 1998, s. 16).

Şekil 2.15. *Diyatonik Dizi*

2.22.2.2 Kromatik Diziler

Majör ve minör dizilerde bulunan tam aralıklı (9 koma) notaların eşit şekilde ikiye bölünmesiyle oluşan yarım aralıklı (4,5 koma) notalardan meydana gelen dizilere kromatik diziler denir. Bir kromatik dizide toplam 12 adet ses bulunmaktadır. “Kromatik sesler arasında incelik farkı olduğu halde bu aralıklar ikili aralık olarak kabul edilmezler” (Tutu ve Tutu, 1999, s. 2).

Şekil 2.16. *Kromatik Dizi*

2.22.2.3 Pentatonik Diziler

"Pentatonik dizi beş sesten kuruludur (penta = 5). Piyanodaki beş siyah tuşun, Fa# sol# la# do# re#. Bu dizi bilinen en eski dizilerden biridir; ortaya çıkışı M.Ö. 2000 yıllarına uzanır" (Karolyi, 1965/1999, s. 57).

Şekil 2.17. *Pentatonik Dizi*

2.22.3 Batı Müziğinde Tonalite

"Batı müziği tonal sisteme dayanır. Tonal sistem majör (büyük) ve minör (küçük) dizilerden oluşur. Majör dizisinin doğal halinin kalıpsal biçimine göre yani sesler arasındaki tamlık yarımlık sayılmasına göre oluşturulmuştur" (Gedikli, 2007, s. 40). Ses dizilerinin iki ses arasındaki aralıklar tam veya yarım seslerden oluşur. Örneğin, natürel olarak do ile re seslerinin aralığı tam, yine natürel olarak mi ile fa seslerinin aralığı da yarım sesten oluşur.

2.22.3.1 Majör Diziler

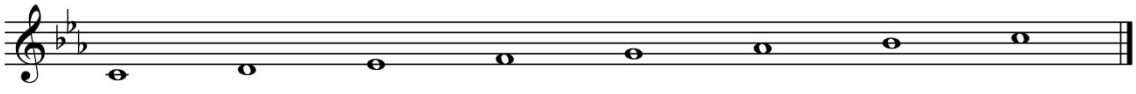
Bir dizinin majör veya minör olmasını belirten sistem, dizideki ardışık seslerin arasındaki tam ve yarım aralığındaki kurgu ile belirlenir. "Bu dizilişe göre, bir majör dizinin o diziye özgü temel aralığı, birinci ile üçüncü dereceler arasındaki büyük üçlü ('majör' üçlü)´dür" (Karolyi, 1965 / 1999, s. 45).

Şekil 2.18. *La Majör Dizisi*

2.22.3.2 Minör Diziler

"Minör diziyi majör diziden ayıran temel özellik ise, minör dizinin eksen ile medyant sesleri arasında bir tam perde ile bir yarım perde bulunmasıdır (örneğin, La $_{t}$ Si $_{y}$ Do)" (Karolyi, 1965 / 1999, s. 53).

Şekil 2.19. *Do Minör Dizisi*

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın modeli, yöntemi, çalışma grubu, deneysel işlem süreci ile ilgili bilgiler, verilerin toplanması, veri toplama araçları ve veri analizleri ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

3.1 Araştırmanın Modeli

Araştırmanın modelini, ön test ve son test kontrol gruplu model oluşturmuştur.

> Deneysel bir çalışmada araştırmacı en azından bir bağımız değişkeni maniple (istediği şekilde değer verir – ışık, ısı oranını artırmak gibi) eder ve bunun bir veya daha çok bağımlı değişken üzerindeki etkilerini belirlemeye çalışır. Bu sebeple kontrol deneysel çalışmalarda temel bir rol oynar. Araştırmacı deney grubu ile kontrol grubu arasında her şeyin eşit olmasını ister. Ancak bu sayede maniple edilen bağımsız değişkenin etkisini doğru olarak tespit etmek mümkün olur (Altunışık, Coşkun, Bayraktaroğlu, Yıldırım, 2010, s. 65). Bununla birlikte ön test – son test kontrol gruplu desenin, deneysel işlemin bağımlı değişken üzerindeki etkisinin test edilmesiyle ilgili olarak araştırmacıya yüksek bir istatistiksel güç sağlayan, elde edilen bulguların neden – sonuç bağlamında yorumlanmasına olanak veren ve davranış bilimlerinde sıklıkla kullanılan güçlü bir desen olduğu söylenebilir (Büyüköztürk, 2014, s. 24).

"Deneysel çalışmalarda önemli bir sorun deneklerin seçimidir. Bu sorun ön test – son test kontrol gruplu desenlerde çok daha önemlidir. Çünkü bağımlı değişkene ait deney ve kontrol grupların puanlarının deney sonrasındaki farklılıkları, deney öncesi farklılıklardan kaynaklanıyor olabilir" (Büyüköztürk, 2014, s. 22).

Araştırmada, kontrol ve deney grupların dengeli bir biçimde ayrılması için katılımcılara 25 soruluk çoktan seçmeli bir denklik testi uygulanmıştır. Denklik testi sonuçları doğrultusunda grupların atamaları, yansız bir biçimde ve puan eşitliklerine göre yapılmıştır. "İki gruptaki deneklerin başlangıçtaki farklılıkların en aza indirgemenin yolu ise deneklerin uygun yöntemlerle grupların atanmasından geçer.

Deneklerin iki gruba ayrılmasında izlenen iki temel yöntemden biri eşleştirme, diğeri yansız atamadır" (Büyüköztürk, 2014, s. 22).

Araştırmanın deneysel işlem süreci 8 hafta ve her grup ile haftada üçer ders saati (40 dakika X 3 = 120 dakika) olmak üzere ünite ve derslerle ilgili öğretim sistemi uygulanmıştır. Deneysel işlem sürecinde, kontrol grubu ile geleneksel biçimde sürdürülürken deney grubu ile de haftalık ders çalışma planına dayalı öğretim sistemi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Öğretim sistemi içerisinde araştırmacı tarafından hazırlanan tek ses işitime ve seslendirebilme, çift ses işitme ve seslendirebilme, tartım işitme ve seslendirebilme, majör – minör dizileri işitme ve seslendirebilme, ezgi işitme ve seslendirebilme, eserlerin (marş, okul şarkısı, türkü ve şarkı türlerinin) çalgı eşlikli olarak seslendirebilme tekniklerinin çalışmalarına yer verilmiştir.

Tablo 3.1. *Ünite Kodları, Başlıkları ve Ünitelerin Uygulanacağı Ders Haftaları*

İşlenecek Ders Haftaları	Ünite Kodu	Üniteler
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.	**A**	Tek Ses İşitme ve Seslendirme
3. 4. 5. 6. 7. 8.	**B**	İki (Çift) Ses İşitme ve Seslendirme
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.	**C**	Tartım İşitme ve Seslendirme
2. 4. 5. 6. 7. 8.	**D**	Majör ve Minör Dizi Seslendirme
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.	**E**	Tonal Ezgi Seslendirme
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.	**F**	Makamsal Ezgi Seslendirme
3. 4. 5. 7.	**G**	Çocuk Şarkısı Türünde Eser Seslendirme
6. 8.	**H**	Türkü Türünde Eser Seslendirme
7.	**I**	Marş Türünde Eser Seslendirme
6.	**J**	Şarkı Türünde Eser Seslendirme

3.1.1 Çalışma Grubu

Araştırma, 2015 - 2016 Eğitim – Öğretim yılında Esenkent Şehit Bedri Sinan Çolak Ortaokulunda 8 – A ve 8 – B sınıflarında öğrenim gören (n = 20) öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan öğrenciler gönüllük esasına ve veli izin belgeleri doğrultusunda araştırmaya katılımları gerçekleşmiştir. Veli izin belgeleri Ek 18`de sunulmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin adı, soyadı, cinsiyeti, sınıfı, şubesi ve okul adları Tablo 3. 2.`de sunulmuştur.

Tablo 3.2. *Araştırma Grubu Listesi ve Açıklamaları*

Adı ve Soyadı	Cinsiyeti	Sınıfı	Şubesi	Okulu
H. K.	Kız	8	A	Esenkent Şehit Bedri Sinan Çolak Ortaokulu
A. Ş.	Erkek	8	A	Esenkent Şehit Bedri Sinan Çolak Ortaokulu
B. D. C.	Kız	8	A	Esenkent Şehit Bedri Sinan Çolak Ortaokulu
H. İ. A.	Erkek	8	B	Esenkent Şehit Bedri Sinan Çolak Ortaokulu
T. V.	Kız	8	B	Esenkent Şehit Bedri Sinan Çolak Ortaokulu
B. Z.	Kız	8	A	Esenkent Şehit Bedri Sinan Çolak Ortaokulu
S. Ü.	Kız	8	A	Esenkent Şehit Bedri Sinan Çolak Ortaokulu
Ş. Ö.	Kız	8	A	Esenkent Şehit Bedri Sinan Çolak Ortaokulu
O. V.	Erkek	8	B	Esenkent Şehit Bedri Sinan Çolak Ortaokulu
N. K.	Kız	8	A	Esenkent Şehit Bedri Sinan Çolak Ortaokulu
K. K.	Erkek	8	A	Esenkent Şehit Bedri Sinan Çolak Ortaokulu
E. Ö.	Kız	8	B	Esenkent Şehit Bedri Sinan Çolak Ortaokulu
G. N. Y.	Kız	8	B	Esenkent Şehit Bedri Sinan Çolak Ortaokulu
N. A.	Kız	8	A	Esenkent Şehit Bedri Sinan Çolak Ortaokulu
M. Ö.	Kız	8	B	Esenkent Şehit Bedri Sinan Çolak Ortaokulu
A. U.	Erkek	8	B	Esenkent Şehit Bedri Sinan Çolak Ortaokulu
S. A.	Erkek	8	B	Esenkent Şehit Bedri Sinan Çolak Ortaokulu
Ö. T.	Erkek	8	B	Esenkent Şehit Bedri Sinan Çolak Ortaokulu
E. S. V.	Kız	8	B	Esenkent Şehit Bedri Sinan Çolak Ortaokulu
B. U.	Erkek	8	B	Esenkent Şehit Bedri Sinan Çolak Ortaokulu

3.2 Veri Toplama Teknikleri

Araştırmadaki veriler, iki farklı ölçme aracı kullanılarak toplanmıştır. Araştırmada başta araştırılacak konuyla ilgili alan yazın araştırmaları yapılmış ve bu bağlamda kuramsal çerçeve oluşturulmuştur.

Araştırmada kontrol ve deney gruplarının oluşturulması için başlangıç aşamasında bir denklik testi uygulanmıştır. Bu veri toplama aracında bireylere toplam

25 adet genel müzik bilgisine ve müzik kültürü kazanımlarına dayalı çoktan seçmeli sorular sorulmuştur. Denklik testinde "TestMaker 9. 3" paket programı kullanılmıştır.

Araştırmanın grupları oluşturulduktan sonra ön test aşaması yapılmış ve 8 haftalık öğretim sistemi uygulandıktan sonra da son test aşaması uygulanarak ön testten elde edilen verilerle karşılaştırılmıştır.

Araştırma sürecinde kullanılan ikinci veri toplama tekniği ise deneysel veri toplama tekniğidir. Araştırma, ön test ve son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılarak nicel veriler nitel verilere dönüştürülerek toplanmıştır. Bu veri toplama aracında ise toplam 10 adet öğrencilerin performanslarına dayalı olarak ölçme ve değerlendirme yapılmıştır. Kontrol ve deney grubunda bulunan öğrencilere, ön test ve son test aşamasında aynı sorular sorulmuştur.

3.2.1 Uzman Görüşü Alma Formu

Araştırmaya ait dereceli puanlama anahtarlarının geçerliliğini tespit amacıyla bir uzman görüşü alma formu hazırlamıştır. Bu form, öğretim sistemi, ön test ve son test aşamalarında öğrencilerin araştırmaya uyumluluğu, ölçülecek olan davranışları ve dereceli puanlama anahtarının içeriğini (soruları, cevap maddeleri, zamanlamayı, puanlama anahtarının tekniğini) sorgulama amacıyla hazırlanmıştır. Form, 10 maddelik ve beşli likert tipli bir düzen içinde hazırlanmış ve uzmanlara sunulmuştur.

Uzman görüşü alma formu, iki farklı üniversitenin müzik bölümlerinde görev yapan 2 öğretim üyesinin görüşleri alınmış ve uzmanlar tarafından onaylanmıştır. Puanlayıcılar arasındaki güvenirliği belirlemek için hesaplanan korelasyon katsayısı 0,86 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar doğrultusunda araştırmanın, güvenilirliği yüksek olduğu ortaya çıkmaktadır. Araştırmaya ilişkin "Uzman Görüşü Alma Formu" Ek 11`de sonuçları da Ek 12 ve Ek 13`te sunulmuştur.

3.2.2 Denklik Testi

Araştırma 2 grup üzerinden incelenmiştir. Çalışmanın sağlıklı bir biçimde yürütülmesi için denklik testi uygulanması ön görülmüştür. Grupların oluşturulması için ortaokul 8. sınıf müfredatlarının kazanımlarına uygun olarak; genel müzik bilgisi (temel müzik yazı ögeleri), müzik kültürü, bestekâr, güftekâr ve çalgı bilgilerinden 25 adet

çoktan seçmeli bir test uygulanmıştır. Denklik testinde uygulanan sorular Ek 20`de sunulmuştur.

Testin cevaplandırılabilmesi için öğrencilerin adlarına düzenlenen optik form kullanılmış ve öğrenciler bu formlara soruların cevaplarını işaretlemeleri istenmiştir. Test sonuçları, elektronik ortamda sonuçlandırılmıştır. Denklik testi sonuçları ve analizleri "TestMaker 9. 3" paket programından sonuçlandırılmıştır. Optik form Ek 14`te sunulmuştur.

Denklik testi 04. 01. 2016 tarihinde Esenkent Şehit Bedri Sinan Çolak Ortaokulunda, eş zamanlı başlatılmak üzere 50 dakika süre içinde her öğrenciye aynı sorular sorularak uygulanmıştır. Denklik testi 100 tam puan üzerinden puanlandırılmış ve elektronik ortamda sonuçlandırılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda grupların atamaları yapılmıştır. Grup atamaları, (kontrol ve deney) puan eşitlikleri sağlanarak yansız atama yoluyla gerçekleştirilmiştir.

Tablo 3.3. *Denklik Testi ve Başarı Sıralaması Sonuçları*

Adı Soyadı	Sınıf	Şube	Puan	Genel Sıralama	Sınıf Sıralaması
H. K.	8	A	92	1	1
B. D. C.	8	A	88	2	2
A. Ş.	8	A	88	2	2
H. İ. A.	8	B	88	2	1
T. V.	8	B	84	5	2
B. Z.	8	A	80	6	4
S. Ü.	8	A	80	6	4
Ş. Ö.	8	A	80	6	4
K. K.	8	A	76	10	7
N. K.	8	A	76	10	7
E. Ö.	8	B	76	10	4
O. V.	8	B	76	10	4
N. A.	8	A	72	15	9
G. N. Y.	8	B	72	15	7
M. Ö.	8	B	68	17	8
A. U.	8	B	68	17	8
S. A.	8	B	60	20	11
Ö. T.	8	B	52	22	13
E. S. V.	8	B	52	22	13
B. U.	8	B	40	26	17

Tablo 3. 3.`te sunulan denklik testi ve başarı sıralaması sonuçlarının “TestMaker 9. 3” programındaki veriler Ek 15`te sunulmuştur. Ayrıca öğrencilerin bireysel olarak ayrıntılı sonuç belgeleri de Ek 17 `de sunulmuştur.

Denklik testinde uygulanan soruların, cevap analizleri Tablo 3. 4.`te ayrıntılı olarak sunulmuştur.

Tablo 3.4. *Denklik Testi Sorularının Cevap Analizleri*

Soru Numarası	Soruyu Doğru Cevaplayan Öğrenci Sayısı ve Yüzdesi	Soruyu Yanlış Cevaplayan Öğrenci Sayısı ve Yüzdesi	Soruyu Cevaplamayan Öğrenci Sayısı ve Yüzdesi	Başarı Yüzdesi	Cevaplar			
					A	B	C	D
1	16 (%80)	4 (%20)	0 (%0)	80 %	1	16	0	3
2	20 (%100)	0 (%0)	0 (%0)	100 %	20	0	0	0
3	17 (%85)	3 (%15)	0 (%0)	85 %	1	17	1	1
4	14 (%70)	6 (%30)	0 (%0)	70 %	0	6	14	0
5	11 (%55)	9 (%45)	0 (%0)	55 %	2	4	3	11
6	16 (%80)	4 (%20)	0 (%0)	80 %	4	16	0	0
7	10 (%50)	10 (%50)	0 (%0)	50 %	10	7	2	1
8	8 (%40)	12 (%60)	0 (%0)	40 %	10	2	8	0
9	20 (%100)	0 (%0)	0 (%0)	100 %	0	0	0	20
10	20 (%100)	0 (%0)	0 (%0)	100 %	20	0	0	0
11	20 (%100)	0 (%0)	0 (%0)	100 %	0	0	0	20
12	17 (%85)	3 (%15)	0 (%0)	85 %	1	0	17	2
13	13 (%65)	7 (%35)	0 (%0)	65 %	3	13	1	3
14	12 (%60)	8 (%40)	0 (%0)	60 %	0	6	12	2
15	16 (%80)	4 (%20)	0 (%0)	80 %	16	3	0	1
16	14 (%70)	6 (%30)	0 (%0)	70 %	2	1	3	14
17	16 (%80)	4 (%20)	0 (%0)	80 %	3	1	0	16
18	17 (%85)	3 (%15)	0 (%0)	85 %	17	1	2	0
19	12 (%60)	8 (%40)	0 (%0)	60 %	1	3	12	4
20	2 (%10)	18 (%90)	0 (%0)	10 %	6	5	7	2
21	12 (%60)	8 (%40)	0 (%0)	60 %	2	12	0	6
22	17 (%85)	3 (%15)	0 (%0)	85 %	1	2	17	0
23	15 (%75)	5 (%25)	0 (%0)	75 %	15	1	3	1
24	17 (%85)	3 (%15)	0 (%0)	85 %	3	17	0	0
25	15 (%75)	5 (%25)	0 (%0)	75 %	1	1	15	3

Tablo 3. 4.`te sunulan denklik testi sorularının cevap analizleri sonuçlarının "TestMaker 9. 3" programındaki veriler Ek 16`da sunulmuştur.

3.2.2.1.1 Kontrol ve Deney Gruplarının Dağılımı

Tablo 3.5. *Denklik Testi Sonuç Verilerine Göre Grup Dağılımları*

Adı Soyadı	Sınıf	Şube	Puan	Deney Grubu	Kontrol Grubu
H. K.	8	A	92	92	
B. D. C.	8	A	88		88
A. Ş.	8	A	88		88
H. İ. A.	8	B	88	88	
T. V.	8	B	84		84
B. Z.	8	A	80	80	
S. Ü.	8	A	80	80	
Ş. Ö.	8	A	80		80
K. K.	8	A	76		76
N. K.	8	A	76		76
E. Ö.	8	B	76	76	
O. V.	8	B	76		76
N. A.	8	A	72		72
G. N. Y.	8	B	72	72	
M. Ö.	8	B	68	68	
A. U.	8	B	68	68	
S. A.	8	B	60	60	
Ö. T.	8	B	52	52	
E. S. V.	8	B	52		52
B. U.	8	B	40		40
		Toplam Puanlar	1468	736	732

Tablo 3.6. *Denklik Testi Sonuçlarına İlişkin Kontrol ve Deney Gruplarının Listesi*

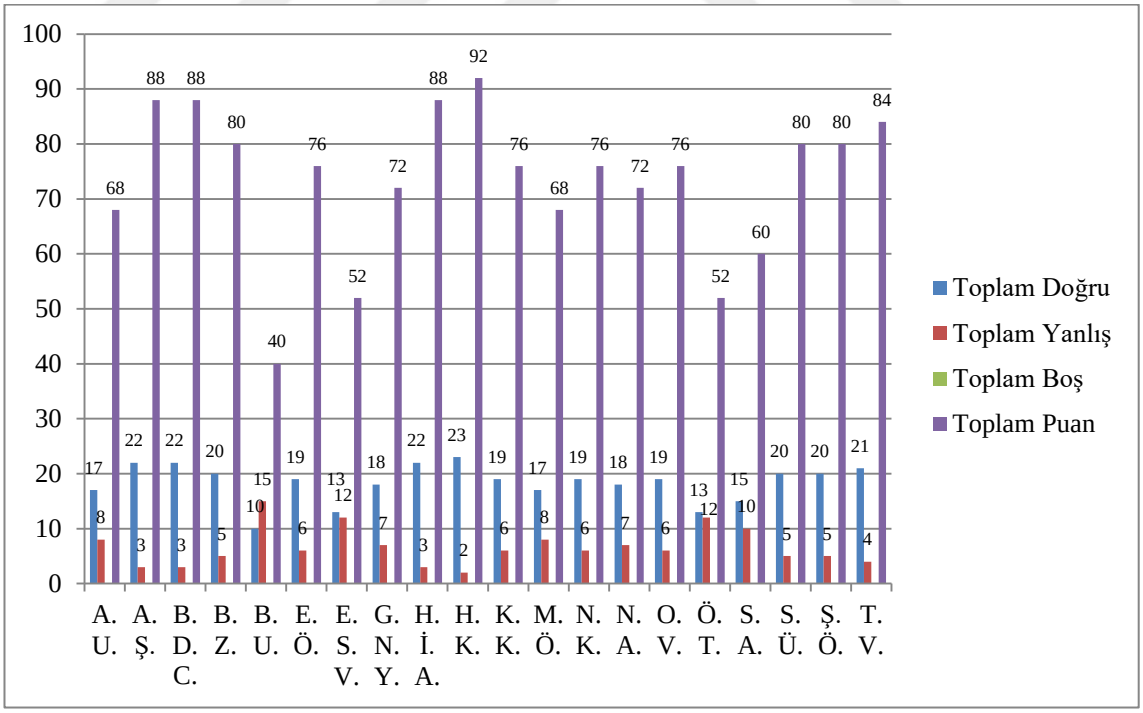
Kontrol Grubu	Puan	Deney Grubu	Puanı
B. D. C.	88	H. K.	92
A. Ş.	88	H. İ. A.	88
T. V.	84	B. Z.	80
Ş. Ö.	80	S. Ü.	80
K. K.	76	E. Ö.	76
N. K.	76	G. N. Y.	72
O. V.	76	M. Ö.	68
N. A.	72	A. U.	68
E. S. V.	52	S. A.	60
B. U.	40	Ö. T.	52
Toplam Puan	732	Toplam Puan	736
Aritmetik Puan Ortalaması	73,2	Aritmetik Puan Ortalaması	73,6

Kontrol ve deney gruplarının aritmetik puan ortalamaları Tablo 3. 6.`da sunulduğu üzere eşitliğe yakın bir biçimde yapılmıştır.

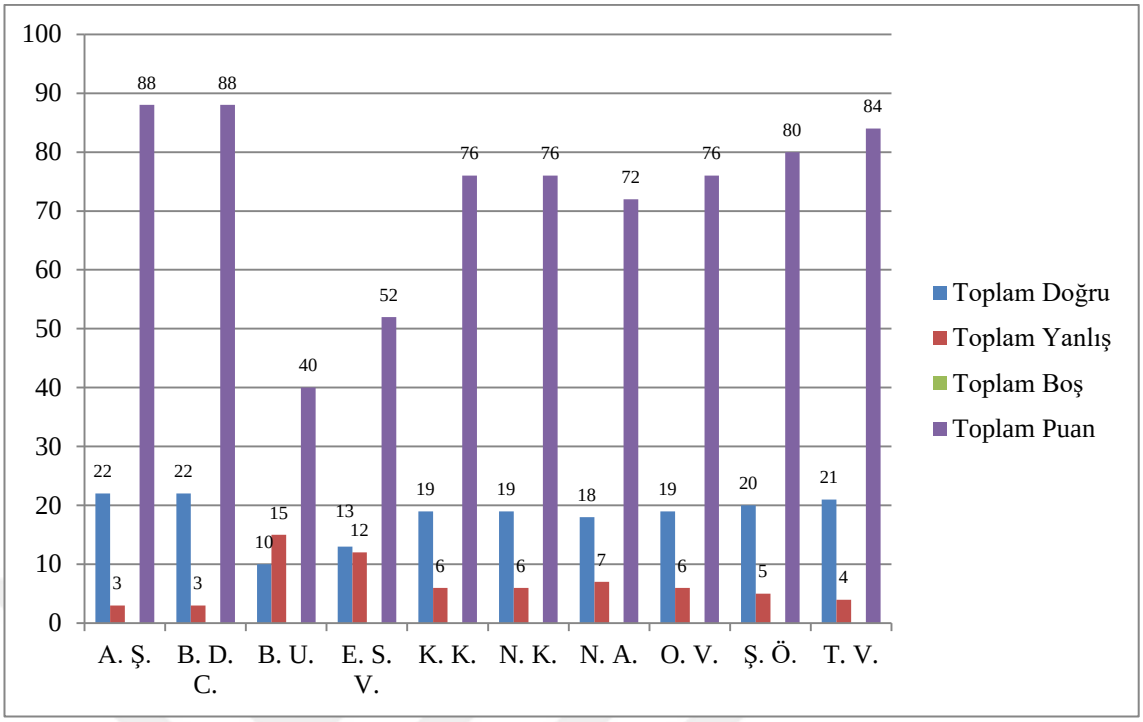
Tablo 3.7. *Araştırma Grubundaki Öğrencilerin Cinsiyet Özellikleri*

Grup Adı	Öğrenci Sayısı	Cinsiyeti	
		Erkek	Kız
Kontrol	10	4	6
Deney	10	4	6
Toplam	20	8	12

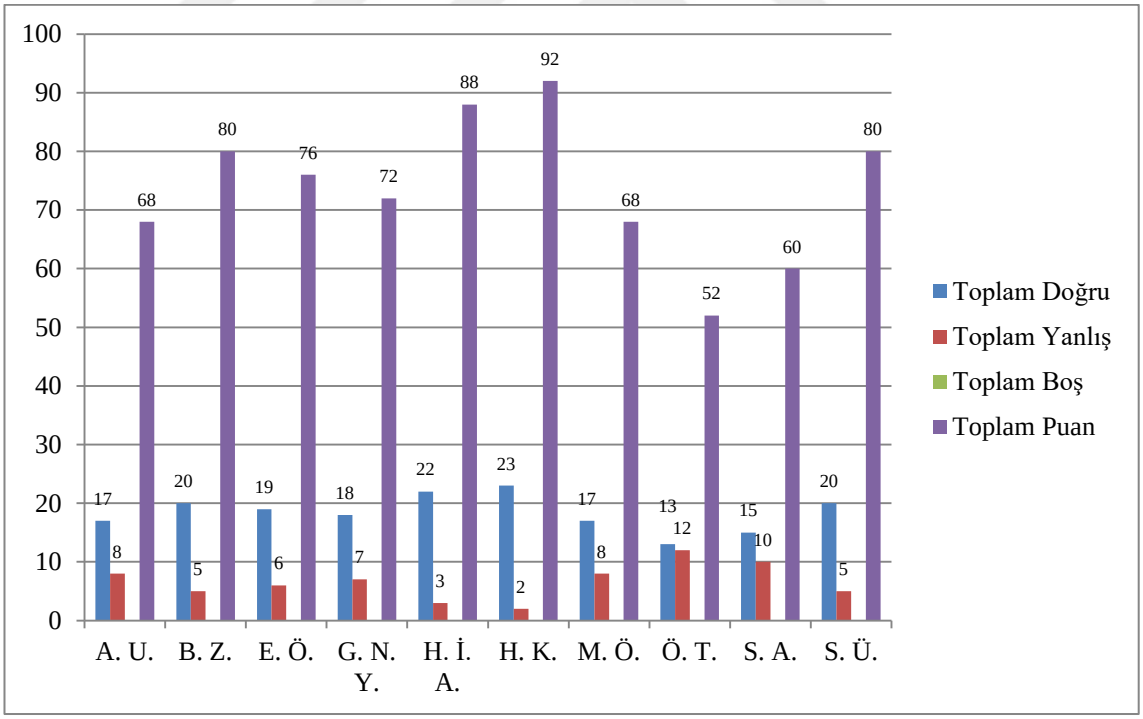
Tablo 3. 7. `de sunulduğu üzere kontrol ve deney gruplarında öğrencilerin cinsiyet dağılımı eşit bir biçimde yapılandırılmıştır. Cinsiyet dağılımındaki eşitlik, ön test ve son test sonuçlarında oluşacak olumlu veya olumsuz bir sebebiyete yol açmaması açısından ve araştırmanın daha sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için uygulanmıştır.

Grafik 3.1. *Deney ve Kontrol Grubu Sonuçları*

Grafik 3.2. *Kontrol Grubu Sonuçları*

Grafik 3.3. *Deney Grubu Sonuçları*

Tablo 3.8. *Grupların Genel Dağılımı*

Açıklama	Tüm Grup	Kontrol Grubu	Deney Grubu
Öğrenci Sayısı	n = 20	n = 10	n = 10
Alınan Toplam Puan	1468	736	732
Aritmetik Not Ortalaması	73,4	73,6	73,2

3.2.3 Ön Test ve Son Test

Kontrol ve deney grupları oluşturulduktan sonra araştırmacı tarafından, her iki gruba da ön test aşaması uygulanmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan 8 haftalık öğretim sisteminden sonra da ön testte sorulan sorulara hiçbir müdahale yapılmadan son test aşaması uygulanmıştır. Ön test ve son test aşaması hiçbir öğrencinin birbirini görmeyecek bir düzende ve özel ortamda performanslarının görüntü kayıtları alınarak araştırmacı tarafından muhafaza edilmiştir. Performansların görüntü kayıtları puanlayıcılara sunularak ölçme ve değerlendirmeleri yapılmıştır. Puanlamanın sonucunda elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 20 paket programına aktarılarak yorumlanmıştır.

Öğretim sisteminde, ön test ve son test sorularının tamamı, Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca hazırlanan müfredat kitaplarına uygun biçimde hazırlamıştır. Öğrencilere sınıf seviyeleri ve teknik ses yapı özelliklerine de dikkat ederek rahatlıkla icra edebilecekleri sorular sormuştur.

> Çocuklarda iyi bir müziksel işitme yeteneğinin belirtileri şunlardır;
>
> - Öğrencinin kendi ses sınırı içinde ayrı ayrı verilen sesleri doğru olarak algılaması ve yinelemesi
> - Öğrencilerin tiz veya pest rejistirlerden verilen sesleri kendi rejistirlerine aktararak doğru yinelemesi
> - Çeşitli kolay ve güç melodik aralıkları doğru olarak yinelemesi
> - İki veya üç sesten istenilen herhangi birini doğru yinelemesi
> - Verilen kısa bir ezgiyi doğru olarak yinelemesi (Yıldız, 2002, s. 31).

> Müzikal işitme ardı ardına çalınan tek ses aralıklarını; aynı anda çalınan iki ses, üç ses, dört ses ya da daha fazla ses aralıklarını duyma; seslerin art arda eklenmesi ile oluşan ezgi ya da melodileri hafızada / bellekte tutma; seslerin uzunluklarını, ritimlerini duyma ve hafızada tutma ve bütün bunları çalarak ya da söyleyerek tekrarlama olarak adlandırılır (Küçüköncü, 2010, s. 117).

Katılımcıların performanslarına dayalı olarak araştırmacı tarafından her soru için ayrı ayrı hazırlanan beşli likert tipi tutum ölçeğinde dereceli puanlama anahtarları hazırlanmıştır. Dereceli puanlama anahtarları araştırmanın ekler bölümünde (Ek 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 ve 10`da) sunulmuştur.

3.2.3.1 Ön Test ve Son Test Soruları

Ön test ve son testteki soruların soru başlıkları aşağıda numaralandırılmış maddeler biçiminde sunulmuştur.

1. **Soru:**
   İşitilen tek sesi seslendirebilme?
2. **Soru:**
   İşitilen çift sesleri seslendirebilme?
3. **Soru:**
   İşitilen tonal bir ezgiyi seslendirebilme?
4. **Soru:**
   İşitilen makamsal bir ezgiyi seslendirebilme?
5. **Soru:**
   İşitilen bir tartımı seslendirebilme?
6. **Soru:**
   Majör ve minör diziyi kanun çalgısı eşliğinde seslendirebilme?
7. **Soru:**
   (MEB) müfredatından çocuk şarkısı türündeki eseri, kanun çalgısı eşliğinde seslendirebilme?
8. **Soru:**
   (MEB) müfredatından Türkü türündeki eseri, kanun çalgısı eşliğinde seslendirebilme?

9. **Soru:**

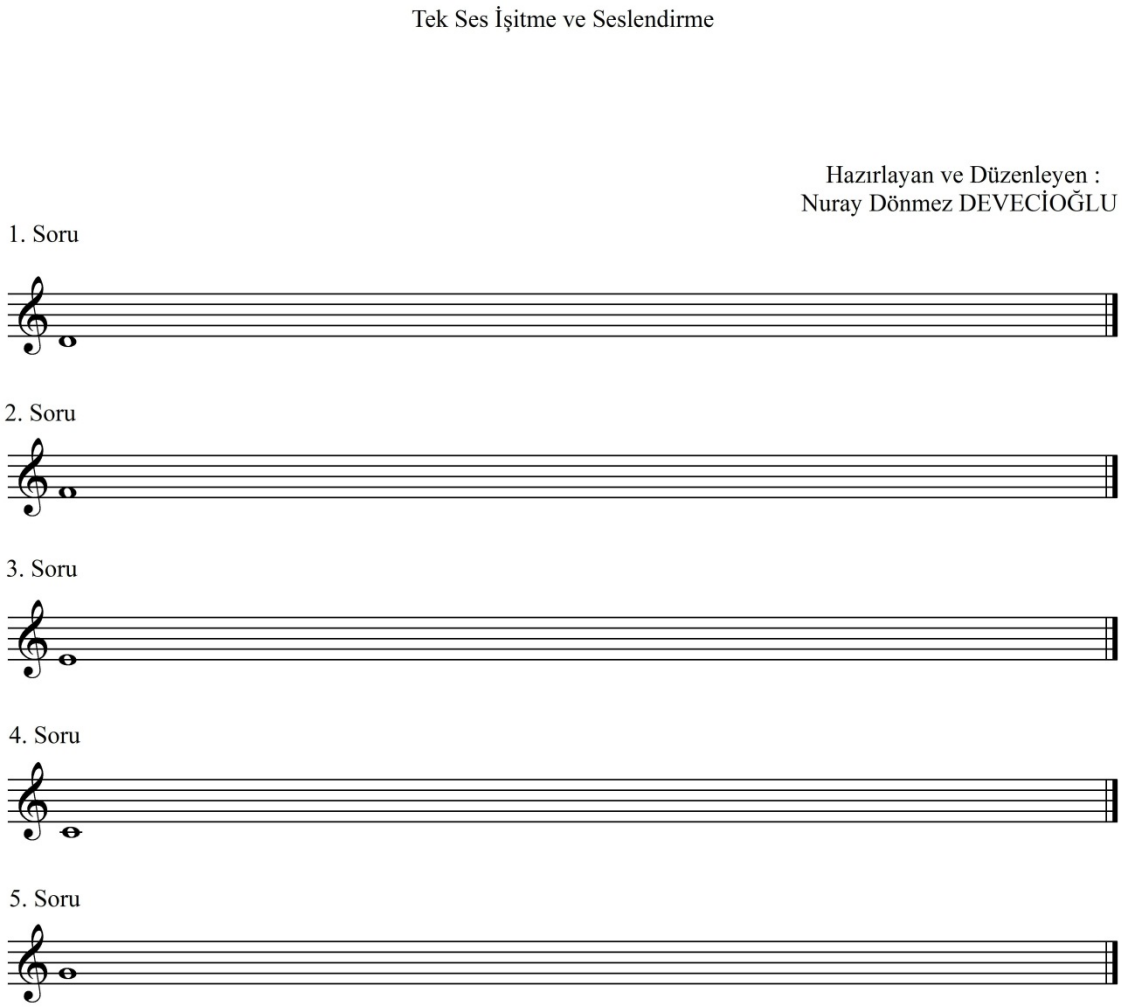
   (MEB) müfredatından marş türündeki eseri, kanun çalgısı eşliğinde seslendirebilme?

10. **Soru:**

    (MEB) müfredatından şarkı türündeki eseri, kanun çalgısı eşliğinde seslendirebilme?

3.2.3.1.1 Ön Test ve Son Test 1. Soru

Öğrencilerin performanslarına yönelik olarak ilk soru "işitilen tek sesi seslendirebilme?" başlığı altında 5 adet soru ile sorulmuştur. Sorulara ilişkin uygulama Şekil 3. 1.`de sunulmuştur.

Şekil 3.1. *İşitilen Tek Sesi Seslendirebilme Soruları*

Performansa ilişkin sorular şu biçimde sunulmuştur:

1. İşittiği sesi seslendirebilme? Biçiminde toplam 1 adet soru ile sorulmuştur. Bu soruya ilişkin dereceli puanlama anahtarı Ek 1`de sunulmuştur.

Öğrencilere kanun çalgısı ile sırasıyla, 1. soruda re notası, 2. soruda 1. sorudaki notaya göre küçük üçlü tizden fa notası, 3. soruda 2. sorudaki notaya göre küçük ikili yani yarım ses pestten mi notası, 4. soruda 3. sorudaki notaya göre büyük üçlü pestten do notası ve son olarak da tam beşli tizden sol notaları sorulmuştur. Şekil 3. 1.`de gösterildiği üzere nota değerleri 4/4`lük birimindedir. Ancak burada öğrencilerin performanslarında notaların süre değerleri aranmamaktadır. Bu sorudaki nota değerleri sadece semboliktir. Sadece öğrencilerin performanslarından beklenen davranış notaları doğru şekilde seslendirmeleridir.

3.2.3.1.2 Ön Test ve Son Test 2. Soru

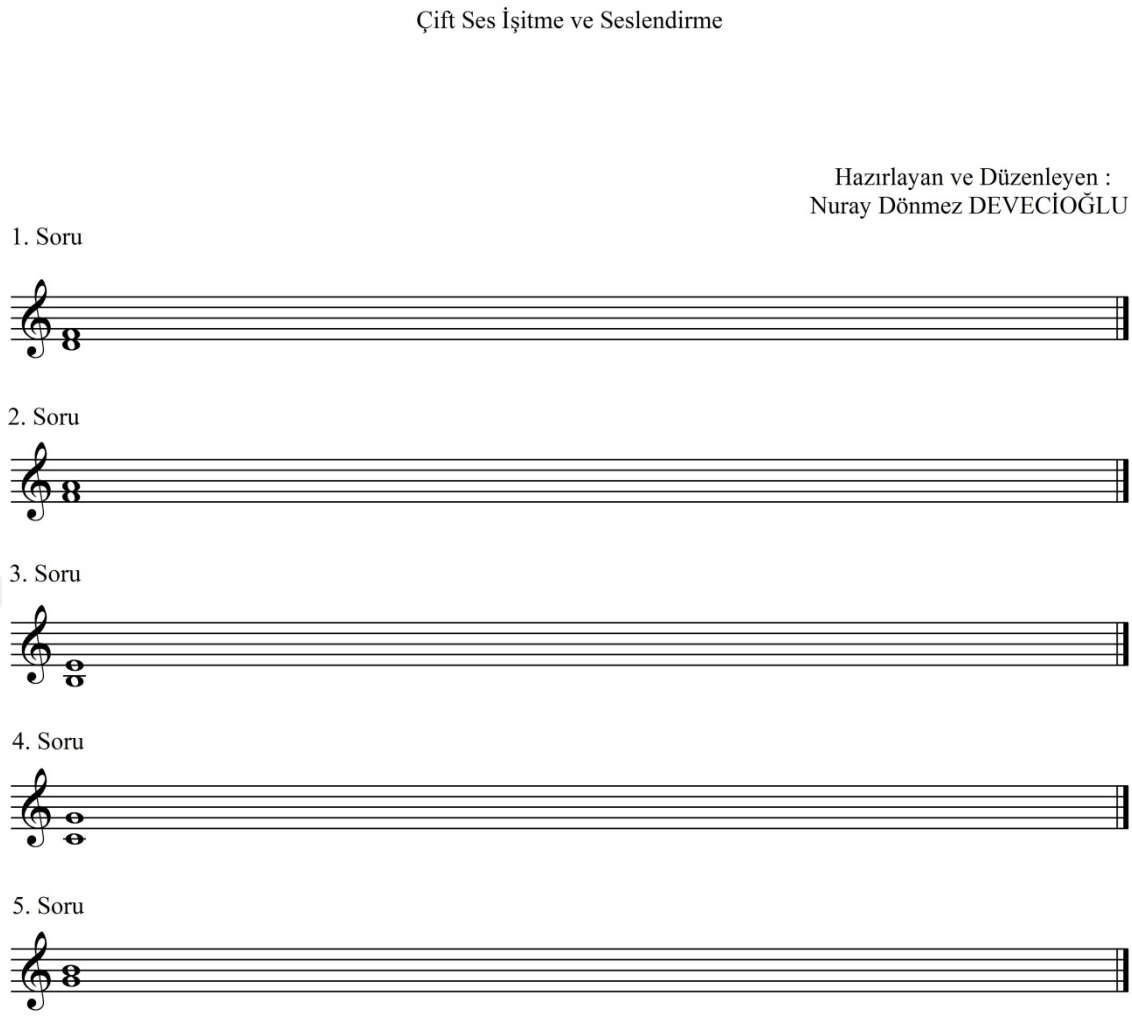
Öğrencilerin performanslarına yönelik olarak 2. soru, "işitilen çift sesleri seslendirebilme?" başlığı altında 5 adet soru ile sorulmuştur. Sorulara ilişkin uygulama Şekil 3. 2.`de sunulmuştur.

Performansa ilişkin sorular şu biçimde sunulmuştur:

1. İşittiği sesleri seslendirebilme? Biçiminde toplam 1 adet soru ile sorulmuştur. Bu soruya ilişkin dereceli puanlama anahtarı Ek 2`de sunulmuştur.

Öğrencilere kanun çalgısı ile sırasıyla 1. küçük üçlü aralıklı notalar, 2. soruda büyük üçlü aralıklı notalar, 3. soruda tam dörtlü aralıklı notalar, 4. soruda tam beşli aralıklı notalar ve son olarak da büyük üçlü aralıklı notalar sorulmuştur.

Şekil 3. 2.`de gösterildiği üzere nota değerleri 4/4`lük birimindedir. Ancak burada öğrencilerin performanslarında notaların süre değerleri aranmamaktadır, Bu sorudaki nota değerleri sadece semboliktir. Sadece öğrencilerin performanslarından beklenen davranış notaları doğru şekilde seslendirmeleridir.

Şekil 3.2. *İşittiği Sesleri Seslendirebilme Soruları*

3.2.3.1.3 Ön Test ve Son Test 3. Soru

Öğrencilerin performanslarına yönelik olarak 3. soru, “işitilen tonal bir ezgiyi seslendirebilme?” başlığı altında 3 adet soru ile sorulmuştur. Soruya ilişkin uygulama Şekil 3. 3.`te sunulmuştur.

Tonal Ezgi İşitme ve Seslendime

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.3. *İşittiği Tonal Bir Ezgiyi Seslendirebilme Sorusu*

Performansa ilişkin sorular şu biçimde sunulmuştur:

1. İşitilen ezgiyi ritminde seslendirebilme?
2. İşitilen ezginin seslerini seslendirebilme?
3. İşitilen ezginin tartımlarını seslendirebilme? Biçiminde toplam 3 adet soru ile sorulmuştur. Bu soruya ilişkin dereceli puanlama anahtarı Ek 3`te sunulmuştur.

Öğrencilere kanun çalgısı ile la minör dizisine uygun küçük bir ezgi sorulmuştur. Sorulan ezgide, notalar bitişik derecelerden oluşmuş ve değişik tartımlardan hazırlamıştır. Bu soruda öğrencilerden beklenen davranış, notaların seslerini, tartımlarını ve çalgı ile çalınan ritminde seslendirmeleridir.

3.2.3.1.4 Ön Test ve Son Test 4. Soru

Öğrencilerin performanslarına yönelik olarak 4. soru, "işitilen makamsal bir ezgiyi seslendirebilme?" başlığı altında 3 adet soru ile sorulmuştur. Soruya ilişkin uygulama Şekil 3. 4.`te sunulmuştur.

Makamsal Ezgi İşitme ve Seslendirme

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.4. *İşitilen Makamsal Bir Ezgiyi Seslendirebilme Sorusu*

Performansa ilişkin sorular şu biçimde sunulmuştur:

1. İşitilen ezgiyi ritminde seslendirebilme?
2. İşitilen ezginin seslerini seslendirebilme?
3. İşitilen ezginin tartımlarını seslendirebilme? Biçiminde toplam 3 adet soru ile sorulmuştur. Bu soruya ilişkin dereceli puanlama anahtarı Ek 4`te sunulmuştur.

Öğrencilere kanun çalgısı ile kürdî makamında küçük bir ezgi sorulmuştur. Sorulan ezgide, genel olarak bitişik derecelerden oluşmuş ve 3 farklı tartımdan hazırlamıştır. Bu soruda öğrencilerin performanslarından beklenen davranış notaların seslerini, tartımlarını ve çalgı ile çalınan ritminde seslendirmeleridir. Ön test ve son testte 3. soruda sorulan işitilen tonal bir ezgiyi seslendirebilme ile bu soruda sorulan işitilen makamsal bir ezgiyi seslendirebilme sorularında, öğrencilerden beklenen performans ve kazanımlar tamamıyla aynıdır. Buradaki asıl amaç, öğrencilerin kanun çalgısından seslendirilen makamsal ve tonal ezgileri işitme ve seslendirme kazanımlarıdır.

3.2.3.1.5 Ön Test ve Son Test 5. Soru

Öğrencilerin performanslarına yönelik olarak 5. soru, "işitilen bir tartımı seslendirebilme?" başlığı altında 2 adet soru ile sorulmuştur. Soruya ilişkin uygulama Şekil 3. 5.`te sunulmuştur.

Şekil 3.5. *İşitilen Bir Tartımı Seslendirebilme Sorusu*

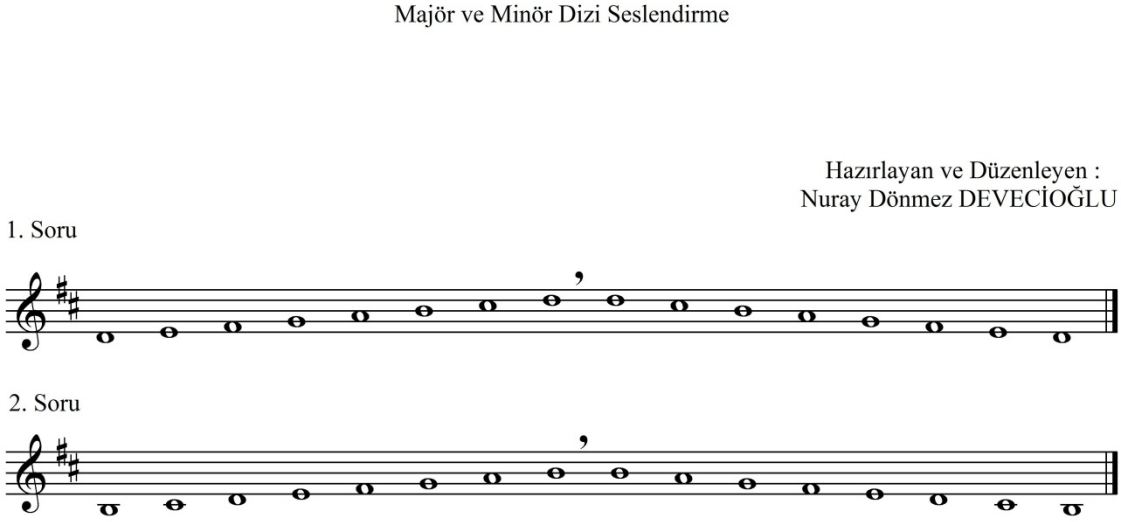
Performansa ilişkin sorular şu biçimde sunulmuştur:

1. İşitilen tartımda kullanılan sesi seslendirebilme?
2. İşitilen tartımı seslendirebilme? Biçiminde toplam 2 adet soru ile sorulmuştur. Bu soruya ilişkin dereceli puanlama anahtarı Ek 5`te sunulmuştur.

Öğrencilere kanun çalgısı ile sol notasından çalınmak üzere bir tartım sorusu sorulmuştur. Soruda üç tartım biçimi hazırlanmıştır. Tartımda, öğrencilerin sol notasını çok rahatlıkla seslendirebildikleri için sol notası ile hazırlanması uygun görünmüştür. Böylece öğrenci sesi çıkarmak için bir gayret içine girmemesi ve tamamen tartımlara odaklanması düşünülmüştür. Bu soruda öğrencilerin performanslarından beklenen davranış, kanun çalgısı ile çalınan tartımda uygulanan notayı ve tartımları doğru bir biçimde seslendirmeleridir.

3.2.3.1.6 Ön Test ve Son Test 6. Soru

Öğrencilerin performanslarına yönelik olarak 6. soru, "majör ve minör diziyi kanun çalgısı eşliğinde seslendirebilme?" başlığı altında 2 adet soru ile sorulmuştur. Soruya ilişkin uygulama Şekil 3. 6.`da sunulmuştur.

Şekil 3.6. *Majör ve Minör Diziyi Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu*

Performansa ilişkin sorular şu biçimde sunulmuştur:

1. Majör diziyi kanun çalgısı eşliğinde seslendirebilme?
2. Minör diziyi kanun çalgısı eşliğinde seslendirebilme? Biçiminde toplam 2 adet soru ile sorulmuştur. Bu soruya ilişkin dereceli puanlama anahtarı Ek 6`da sunulmuştur.

Bu soru diğer ön test ve son test sorularından farklı bir biçimde sorulmuştur. İlk önce kanun çalgısı ile sorulacak dizi öğrenciye tamamıyla duyurulur ve ardından da birlikte dizi sesleri tek tek Şekil 3. 6.`da gösterildiği üzere seslendirilir. Bu sorudaki

kazanım öğrencilerin, bir diziyi ait olan notaları tanımasıdır. Bu soruda, re majör dizisi ve dizinin ilgili minörü olan si minör dizileri sorulmuştur. Sorulan soruda, farklı bir majör ve farklı bir minör yani ilgili majör ve ilgili minör olmayan bir soru tercih edilmemiştir. Çünkü bu sorular öğrencilerin, olasılıkla başarabileceği bir soru durumundayken kısa sürede ve arka arkaya ilgili minör ve ilgili majör sorulmaması yani farklı majör dizi ve farklı minör dizilerin sorulması başarısızlıklara yol açabileceğinden dolayı tercih edilmemiştir. Bu sebepten dolayı bir majör dizi seçilip ve ilgili minörün dizileri sorulması ön görülmüştür. Şekil 3. 6.`da gösterildiği üzere nota değerleri 4/4`lük birimdedir. Ancak burada öğrencilerin performanslarından notaların süre değerleri aranmamaktadır, Bu sorudaki nota değerleri sadece semboliktir. Ancak öğrencilerin dizileri, belli bir metronomda seslendirmeleri gerekmektedir. Buradaki metronom birimini araştırmacı öğrencinin başarabileceği bir tempo belirleyerek uygulayabilir.

3.2.3.1.7 Ön Test ve Son Test 7. Soru

Öğrencilerin performanslarına yönelik olarak 7. soru, "çocuk şarkısı türündeki eseri (Yurdumda), kanun çalgısı eşliğinde seslendirebilme?" başlığı altında 4 adet soru ile sorulmuştur. Soruya ilişkin uygulama Şekil 3. 7, 3. 8, 3. 9, 3. 10 ve 3. 11.`de sunulmuştur.

Bu soruda çocuk müzikleri türünden söz ve müziği Mahir DİNÇER`e ait "Yurdumda" adlı eser seçilmiştir. Eser, MEB yayınların da mevcut durumundadır. Eserin sözleri, eğitici ve doğa sevgisini aşılayan niteliklere sahiptir. Eser mi minör tonunda ve 5/8`lik ritminde yazılmıştır.

> Okul şarkılarına eşlik hazırlanırken üzerinde düşünülmesi bir önemli konuda şarkıların melodisinin şarkıya hazırlanan eşliğe oranla geri planda kalmamasıdır. Bunu yapabilmenin en kısa yollarından birisi de eşlik partisinin dışında rahatlıkla duyulabilecek bir çalgıyı solo partisi olarak seçmekten geçmektedir. Solo partinin – melodinin daha rahat algılanabilmesi için kullanılacak yöntemlerden bir diğeri de bu partinin bir oktav yukarıdan seslendirilmesini sağlamaktır (Sağer ve Ayhan, 2012, s. 310).

Bu açıklamaya göre eşlik yapılan eserlerde (7, 8, 9 ve 10. sorulardaki eserler) dikkate alınarak hazırlanmaya çalışılmıştır.

Şekil 3.7. *Çocuk Şarkısı Türündeki Eseri (Yurdumda), Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu (1. Sayfa)*

Şekil 3.8. *Çocuk Şarkısı Türündeki Eseri (Yurdumda), Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu (2. Sayfa)*

Şekil 3.9. *Çocuk Şarkısı Türündeki Eseri (Yurdumda), Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu (3. Sayfa)*

Şekil 3.10. *Çocuk Şarkısı Türündeki Eseri (Yurdumda), Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu (4. Sayfa)*

Şekil 3.11. *Çocuk Şarkısı Türündeki Eseri (Yurdumda), Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu (5. Sayfa)*

Performansa ilişkin sorular şu biçimde sunulmuştur:

1. Eserin sözlerini doğru okuyabilme?
2. Eşlik çalgısının ritminde okuyabilme?
3. Eşlik çalgısının seslerine göre okuyabilme?
4. Yorum Gücünü Yeterli Kullanabilme? Biçiminde toplam 4 adet soru ile sorulmuştur. Bu soruya ilişkin dereceli puanlama anahtarı Ek 7`de sunulmuştur.

Bu soruda öğrencilerin, çocuk şarkısı türündeki esere kanun çalgısıyla araştırmacı tarafından hazırlanan, farklı seslere eşlik, akor, arpejlerle, yani Batı çalgıları ile yapılabilecek düzenlemeleri Türk müziği kanun çalgısına uyarlanarak seslendirilmiştir. Bu düzenlemeyle öğrencilere kanun çalgısı ile seslendirerek öğrencilerden eserleri seslendirmeleri istenmiştir. Bu soruda öğrencilerin performanslarından beklenen davranış, Şekil 3. 7, 3. 8, 3. 9, 3. 10 ve 3. 11.`de belirtildiği gibi seslendirmeleridir.

Bu sorudaki kazanımları şöyle sıralayabiliriz. İlk kazanım olan eserin sözlerini doğru okuyabilmedir. Eserin sözlerini öğrencilerden ezbere okunması istenmemiştir. Buradaki ezber istenmemesinin amacı öğrencilerin tamamen eşliğe riayet etmesi ve ezgiyle bir bütünlük içinde olmasıdır. Bir diğer kazanım ise çalgı ile aynı ritimde okuyabilme. Burada öğrencilerin eserleri çalgı eşliğinde mi yoksa kendi kendine mi seslendirdiğinin en önemli bölümüdür. Çünkü önemli olan öğrencinin eşlik çalgısıyla aynı anda hareket etmesi ve bir bütün halinde olmasıdır. Eşlik çalgısının seslerine göre okuyabilme kazanımını ise şöyle açıklayabiliriz. Araştırmacı esere başlamadan önce çalgıyla bir ölçülük giriş ezgisini çalarak öğrencinin tona girmesine yardımcı olur ve ardında eserin seslendirilmesi başlanır. Bu soruda araştırmacı, önceden hazırlanmış olan eşlik bölümünü kanun çalgısıyla aktif olarak çalmaktadır. Sorunun son kazanımı olan yeterli yorum gücünü kullanmadır. Yorum gücünü kullanma durumu öğrencinin kendine özgü seslendirmesidir. Kendine özgü seslendirme durumunda öğrenci, kesinlikle çalgı eşliğine riayet ederek seslendirmesidir.

3.2.3.1.8 Ön Test ve Son Test 8. Soru

Öğrencilerin performanslarına yönelik olarak 8. soru, “Türkü türündeki eseri (Sazıma), kanun çalgısı eşliğinde seslendirebilme?” başlığı altında 4 adet soru ile sorulmuştur. Soruya ilişkin uygulama aşağıda bulunan Şekil 3. 12, 3. 13, 3. 14, 3. 15 ve 3. 16.`da sunulmuştur.

Bu soruda Türkü türünden eserin kaynak kişisi olan Âşık Veysel ŞATIROĞLU`na ait “Sazıma” adlı eser seçilmiştir. Sazıma adlı eser, MEB ve TRT Müzik Dairesi Yayınlarında mevcut durumdadır. Eser, TRT Müzik Dairesi Yayınları THM Repertuvarında sıra numarası 3065 olarak yayımlanmıştır. Eserin sözleri, eğitici ve sevgiyi aşılayan niteliklere sahiptir. Eserin, kaynak kişisi Âşık Veysel ŞATIROĞLU ve derlemesini ise TRT Müzik Dairesi Başkanlığı THM Müdürlüğü tarafından yapılmıştır. Eserin yöresi Sivas ili Şarkışla ilçesine aittir. Eser gerdaniye makamında olup ve 2/4`lük ritminde yazılmıştır.

Şekil 3.12. *Türkü Türündeki Eseri (Sazıma), Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu (1. Sayfa)*

Şekil 3.13. *Türkü Türündeki Eseri (Sazıma), Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu (2. Sayfa)*

Şekil 3.14. *Türkü Türündeki Eseri (Sazıma), Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu (3. Sayfa)*

Şekil 3.15. *Türkü Türündeki Eseri (Sazıma), Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu (4. Sayfa)*

Şekil 3.16. *Türkü Türündeki Eseri (Sazıma), Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu (5. Sayfa)*

Performansa ilişkin sorular şu biçimde sunulmuştur:

1. Eserin sözlerini doğru okuyabilme?
2. Eşlik çalgısının ritminde okuyabilme?
3. Eşlik çalgısının seslerine göre okuyabilme?
4. Yorum Gücünü Yeterli Kullanabilme? Biçiminde toplam 4 adet soru ile sorulmuştur. Bu soruya ilişkin dereceli puanlama anahtarı Ek 8`de sunulmuştur.

Bu soruda öğrencilerin, Türkü türündeki esere kanun çalgısıyla araştırmacı tarafından hazırlanan, farklı seslere eşlik, akor, arpejlerle, yani Batı çalgıları ile yapılabilecek düzenlemeleri Türk müziği kanun çalgısına uyarlanarak seslendirilmiştir. Bu düzenlemeyle öğrencilere kanun çalgısı ile seslendirerek öğrencilerden eserleri seslendirmeleri istenmiştir. Bu soruda öğrencilerin performanslarından beklenen

davranış, Şekil 3. 12, 3. 13, 3. 14, 3. 15 ve 3. 16.`da gösterildiği üzere seslendirmeleridir.

Bu sorudaki kazanımları şöyle sıralayabiliriz. İlk kazanım olan eserin sözlerini doğru okuyabilmedir. Eserin sözlerini öğrencilerden ezbere okunması istenmemiştir. Buradaki ezber istenmemesinin amacı öğrencilerin tamamen eşliğe riayet etmesi ve ezgiyle bir bütünlük içinde olmasıdır. Bir diğer kazanım ise çalgı ile aynı ritimde okuyabilme. Burada öğrencilerin eserleri çalgı eşliğinde mi yoksa kendi kendine mi seslendirdiğinin en önemli bölümüdür. Çünkü önemli olan öğrencinin eşlik çalgısıyla aynı anda hareket etmesi ve bir bütün halinde olmasıdır. Eşlik çalgısının seslerine göre okuyabilme kazanımını ise şöyle açıklayabiliriz. Araştırmacı esere başlamadan önce çalgıyla bir ölçülük giriş ezgisini çalarak öğrencinin tona girmesine yardımcı olur ve ardında eserin seslendirilmesi başlanır. Bu soruda araştırmacı, önceden hazırlanmış olan eşlik bölümünü kanun çalgısıyla aktif olarak çalmaktadır. Sorunun son kazanımı olan yeterli yorum gücünü kullanmadır. Yorum gücünü kullanma durumu öğrencinin kendine özgü seslendirmesidir. Kendine özgü seslendirme durumunda öğrenci, kesinlikle çalgı eşliğine riayet ederek seslendirmesidir.

3.2.3.1.9 Ön Test ve Son Test 9. Soru

Öğrencilerin performanslarına yönelik olarak 9. soru, “marş türündeki eseri (İzmir Marşı), kanun çalgısı eşliğinde seslendirebilme?” başlığı altında 4 adet soru ile sorulmuştur. Soruya ilişkin uygulama aşağıda bulunan Şekil 3. 17, 3. 18 ve 3. 19.`da sunulmuştur.

Bu soruda marş türünden eserin sözleri anonim olmakla beraber müziği ise İzzettin Hümayi ELÇİOĞLU` na ait olan İzmir Marşı adlı eser seçilmiştir. İzmir Marşı adlı eser, MEB yayınlarında mevcut durumdadır. Eserin sözlerinde, eğitici, vatan sevgisini ve değerlerini, ordumuzun güçlülüğünü, Şehitlerimize saygıyı ve Atatürk sevgisinden bahsedilmektedir. Eser Batı müziği tonalitesine uygun olarak yazılmıştır. Eser re minör dizisinde ve 2/4`lük ritim çerçevesinde yazılmıştır.

Şekil 3.17. *Marş Türündeki Eseri (İzmir Marşı), Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu (1. Sayfa)*

Şekil 3.18. *Marş Türündeki Eseri (İzmir Marşı), Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu (2. Sayfa)*

Şekil 3.19. *Marş Türündeki Eseri (İzmir Marşı), Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu (3. Sayfa)*

Performansa ilişkin sorular şu biçimde sunulmuştur:

1. Eserin sözlerini doğru okuyabilme?
2. Eşlik çalgısının ritminde okuyabilme?
3. Eşlik çalgısının seslerine göre okuyabilme?

4. Yorum Gücünü Yeterli Kullanabilme? Biçiminde toplam 4 adet soru ile sorulmuştur. Bu soruya ilişkin dereceli puanlama anahtarı Ek 9`da sunulmuştur.

Bu soruda öğrencilerin, marş türündeki esere kanun çalgısıyla araştırmacı tarafından hazırlanan, farklı seslere eşlik, akor, arpejlerle, yani Batı çalgıları ile yapılabilecek düzenlemeleri Türk müziği kanun çalgısına uyarlanarak seslendirilmiştir. Bu düzenlemeyle öğrencilere kanun çalgısı ile seslendirerek öğrencilerden eserleri seslendirmeleri istenmiştir. Bu soruda öğrencilerin performanslarından beklenen davranış, Şekil 3. 17, 3. 18 ve 3. 19.`da gösterildiği üzere seslendirmeleridir.

Bu sorudaki kazanımları şöyle sıralayabiliriz. İlk kazanım olan eserin sözlerini doğru okuyabilmedir. Eserin sözlerini öğrencilerden ezbere okunması istenmemiştir. Buradaki ezber istenmemesinin amacı öğrencilerin tamamen eşliğe riayet etmesi ve ezgiyle bir bütünlük içinde olmasıdır. Bir diğer kazanım ise çalgı ile aynı ritimde okuyabilme. Burada öğrencilerin eserleri çalgı eşliğinde mi yoksa kendi kendine mi seslendirdiğinin en önemli bölümüdür. Çünkü önemli olan öğrencinin eşlik çalgısıyla aynı anda hareket etmesi ve bir bütün halinde olmasıdır. Eşlik çalgısının seslerine göre okuyabilme kazanımını ise şöyle açıklayabiliriz. Araştırmacı esere başlamadan önce çalgıyla bir ölçülük giriş ezgisini çalarak öğrencinin tona girmesine yardımcı olur ve ardında eserin seslendirilmesi başlanır. Bu soruda araştırmacı, önceden hazırlanmış olan eşlik bölümünü kanun çalgısıyla aktif olarak çalmaktadır. Sorunun son kazanımı olan yeterli yorum gücünü kullanmadır. Yorum gücünü kullanma durumu öğrencinin kendine özgü seslendirmesidir. Kendine özgü seslendirme durumunda öğrenci, kesinlikle çalgı eşliğine riayet ederek seslendirmesidir.

İzmir Marşı adlı eserin sözleri bazen faklı söylenebilmektedir. Sözlerin farklı söylenmesi durumunda ezgide hiçbir değişiklik yoktur. Ancak şu gerçek ki her iki söylemde de sözlerin içeriğinde ki değerler değişmemektedir.

> Bu marş aynı zamanda "Kafkasya" yerine "İzmir" kelimesi konmak ve "kader böyle imiş…" diye başlayan tekrar kısımları (nakarat) "yaşa Mustafa Kemal Paşa, yaşa. Adın yazılacak mücevher taşa." Biçiminde değiştirilmek veya yer yer aynı bırakılmak suretiyle "İzmir Marşı" olarak da söylenmektedir (Süer, 1975, s. 29).

Süer (1975) “Millî Marşlarımızdan Bir Demet” adlı yayımlanan kitabında “Kafkasya Marşı” olarak bestelenen eserin sözleri şu biçimde aktarmıştır:

Kafkasya dağlarında çiçekler açar

Altın güneş orda sırmalar saçar.

Bozulmuş düşmanlar hep yel gibi kaçar.

Kader böyle imiş ey garip ana

Kanın helal olsun güzel vatana.

Kafkasya dağlarına bomba koydular

Türk`ün sancağını öne koydular

Şanlı zaferlerle düşmanı boğdular

Kader böyle imiş ey garip ana

Kanın helal olsun güzel vatana.

Kafkasya dağlarında oturdum kaldım

Şehit olanları deftere yazdım

Öksüz yavruları bağrıma bastım

Kader böyle imiş ey garip ana

Kanın helal olsun güzel vatana.

Türk oğluyum ben ölmek isterim

Toprak diken olsa yatağım yerim

Allah`ından utansın dönenler geri

Kader böyle imiş ey garip ana

Kanın helal olsun güzel vatana (s. 29).

3.2.3.1.10 Ön Test ve Son Test 10. Soru

Öğrencilerin performanslarına yönelik olarak 10. soru "şarkı türündeki eseri (Samanyolu), kanun çalgısı eşliğinde seslendirebilme?" başlığı altında 4 adet soru ile sorulmuştur. Soruya ilişkin uygulama aşağıda bulunan Şekil 3. 20, 3. 21 ve 3. 22.`de sunulmuştur.

Bu soruda şarkı türünden eserin sözleri Teoman ALPAY` a müziği ise Metin BÜKEY` e ait olan "Samanyolu" adlı eser seçilmiştir. Samanyolu adlı eser, MEB yayınlarında mevcut durumdadır. Eserin sözleri, eğitici, sevgiyi ve sanat sevgisini aşılayan niteliklere sahiptir. Eser, acem kürdî makamında ve semâi usûlunde (3/4`lük ritimde) bestelenmiştir. Acem kürdî makamının karar perdesi (notası) dügâh perdesidir (la notası). Şekil 3. 20, 3. 21 ve 3. 22.`de gösterildiği üzere eser hüseynî aşîrân perdesinde (mi notasına) yani 4 ses pestten hazırlanmış ve icra edilmiştir. Bunun sebebi olarak öğrencilerin bu eseri, biyolojik açıdan notada görülen notaları seslendirememelerinden dolayı hüseyni aşiran perdesine göçürülmüştür. Göçürme uygulamasında kesinlikle eserin yapısında hiçbir değişiklik söz konusu değildir.

Performansa ilişkin sorular şu biçimde sunulmuştur:

1. Eserin sözlerini doğru okuyabilme?
2. Eşlik çalgısının ritminde okuyabilme?
3. Eşlik çalgısının seslerine göre okuyabilme?
4. Yorum Gücünü Yeterli Kullanabilme? Biçiminde toplam 4 adet soru ile sorulmuştur. Bu soruya ilişkin dereceli puanlama anahtarı Ek 10`da sunulmuştur.

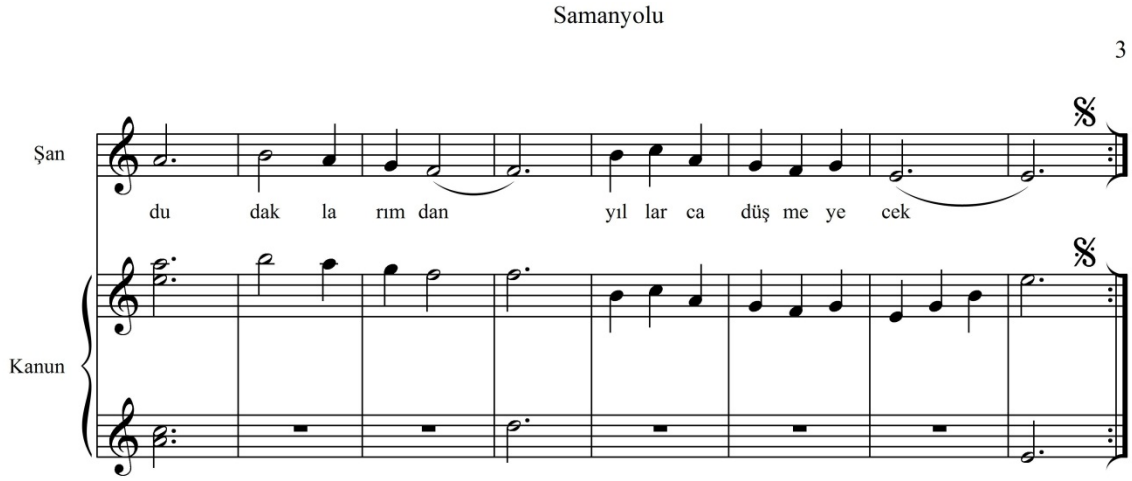
Bu soruda öğrencilerin, şarkı türündeki esere kanun çalgısıyla araştırmacı tarafından hazırlanan, farklı seslere eşlik, akor, arpejlerle, yani Batı çalgıları ile yapılabilecek düzenlemeleri Türk müziği kanun çalgısına uyarlanarak seslendirilmiştir. Bu düzenlemeyle öğrencilere kanun çalgısı ile seslendirerek öğrencilerden eserleri seslendirmeleri istenmiştir. Bu soruda öğrencilerin performanslarından beklenen davranış, Şekil 3. 20, 3. 21 ve 3. 22`de gösterildiği üzere seslendirmeleridir.

Şekil 3.20. *Şarkı Türündeki Eseri (Samanyolu), Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu (1. Sayfa)*

Şekil 3.21. *Şarkı Türündeki Eseri (Samanyolu), Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu (2. Sayfa)*

Şekil 3.22. *Şarkı Türündeki Eseri (Samanyolu), Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Sorusu (3. Sayfa)*

Bu sorudaki kazanımları şöyle sıralayabiliriz. İlk kazanım olan eserin sözlerini doğru okuyabilmedir. Eserin sözlerini öğrencilerden ezbere okunması istenmemiştir. Buradaki ezber istenmemesinin amacı öğrencilerin tamamen eşliğe riayet etmesi ve ezgiyle bir bütünlük içinde olmasıdır. Bir diğer kazanım ise çalgı ile aynı ritimde okuyabilme. Burada öğrencilerin eserleri çalgı eşliğinde mi yoksa kendi kendine mi seslendirdiğinin en önemli bölümüdür. Çünkü önemli olan öğrencinin eşlik çalgısıyla aynı anda hareket etmesi ve bir bütün halinde olmasıdır. Eşlik çalgısının seslerine göre okuyabilme kazanımını ise şöyle açıklayabiliriz. Araştırmacı esere başlamadan önce çalgıyla bir ölçülük giriş ezgisini çalarak öğrencinin tona girmesine yardımcı olur ve ardında eserin seslendirilmesi başlanır. Bu soruda araştırmacı, önceden hazırlanmış olan eşlik bölümünü kanun çalgısıyla aktif olarak çalmaktadır. Sorunun son kazanımı olan yeterli yorum gücünü kullanmadır. Yorum gücünü kullanma durumu öğrencinin kendine özgü seslendirmesidir. Kendine özgü seslendirme durumunda öğrenci, kesinlikle çalgı eşliğine riayet ederek seslendirmesidir.

3.2.4 Öğretim Sistemi (Deneysel İşlem Süreci)

"Öğretim sistemi, eğitim programının amaçları doğrultusunda öğrenciye kazandırılması istenen bilgi, beceri, tutum ve davranışların ders kümeleri olarak planlı bir biçimde düzenlenmesidir (Demirel, 2014, s. 12). "Genel anlamda öğretim, öğrenmeyi oluşturmak üzere bilgi ve çevrenin düzenlenmesidir. Çevre yalnızca öğretimin olduğu yeri değil, aynı zamanda bilgileri aktarmada ve öğrencinin

çalışmasına yön vermede gerekli yöntemleri, teknikleri ve araç – gereçleri de içerir" (Kaya, 2006, s. 4). "Öğretim planlı, kontrollü ve örgütlenmiş öğrenme faaliyetleridir. Öğretim sürecinde yapılacak etkinliklerin tümü önceden planlanır ve bu plan dâhilinde yürütülür" (Terzi, 2010, s. 10). "Bilinçli ve planlı bir eğitimin uygulanabilmesi, sürdürülebilmesi ve istendik davranışa dönüştürülebilmesi için mutlak surette öğretim programlarına ihtiyaç duyulmaktadır" (Demirci ve Albuz, 2010, s. 249).

Deneysel işlem süreci, toplam 8 hafta ve her haftada 3 ders saatinden oluşmaktadır. Ders süresi Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliğine göre bir ders saati 40 dakika olmak üzere toplamda 3 ders saati sonucunda 120 dakikadır.

Araştırmanın öğretim sistemindeki tüm çalışmalar, öğrencilerin ses genişlikleri araştırmacı tarafından önceden belirlenerek en uygun ses aralıklarında uygulanmıştır.

Deneysel çalışmada, uygulanacak üniteler 10 başlık altında toplanmıştır.

Tablo 3.9. *Ünite Kodları ve Ünite Başlıkları*

Ünite Kodu	Üniteler
A	Tek Ses İşitme ve Seslendirme
B	Çift (İki) Ses İşitme ve Seslendirme
C	Tartım İşitme ve Seslendirme
D	Majör ve Minör Dizi Seslendirme
E	Tonal Ezgi İşitme ve Seslendirme
F	Makamsal Ezgi İşitme ve Seslendirme
G	Çocuk Şarkısı Türünde Eser Seslendirme
H	Türkü Türünde Eser Seslendirme
I	Marş Türünde Eser Seslendirme
J	Şarkı Türünde Eser Seslendirme

Ünitelere kod harfi verilmesinin özel bir sebebi olamamakla beraber sadece araştırmacıya deneysel sürecin işleyişinde kolaylık sağlaması ve karışıklığa sebebiyet vermemesi için düzenlenmiştir.

Deneysel süreçte toplam 10 farklı ünite bulunmaktadır. Öğretim sistemi ve özellikle üniteler, "Doğrusal (Dikey) Programlama Yaklaşımı (Tyler)" biçiminde sunulmuştur. Doğrusal programlama yaklaşımı, bilinenden bilinmeyene ilkesine bağlıdır. Ön bilgiler, davranışlar kazanılmadan bir diğerine geçmenin zor olduğu ve konuların birbiri ile ilişkili olması gerekmektedir.

"Sınıftaki davranış değiştirme işinin istenilen düzeyde oluşturulmasına ise, öğretmenin nasıl hareket edeceği konusunda talimatlar hazırlamaktan çok 'Öğrenciler ne yapmalı?' sorusuna cevap verebilecek nitelikte çalışmaların yapılması ile

ulaşılabilir” (Fidan, 2012, s. 3). Bu yaklaşımın genel olarak okullarımızda kullanılması ve eğitimcilerimiz tarafından da kabul görmesinden öğretim sisteminin, öğrencilerimize fayda sağlayacağı düşünülerek hazırlanmıştır.

Ön test ve son testte toplam 10 ünite ile ilgili sorular sorulmuştur. Öğretim sisteminde her ünitenin içeriğinde hedeflenen kazanımların sağlanması için araştırmacı tarafından önceden hazırlanmış çalışmalar, etütler ve eserler, öğretim sisteminde haftalara bölünerek uygulanmıştır. Bu içeriklerinde araştırmacı tarafından özel bir biçimde kodlanarak ve numaralandırılmış bir biçimde öğretim verilmesi ön görülmüştür. Öğretim sisteminin uygulanış düzeni Tablo 3. 10.`da sunulmuştur.

Tablo 3.10. *Haftalık Ders Planlarında Uygulanacak Olan Etütlerin ve Eserlerin Uygulama Dağılımı*

ÜNİTE PLANI								
Ünite Kodu	**Ünite ile İlgili Eser ve Etütlerin Numaraları**							
	Hafta	**01.**	**02.**	**03.**	**04.**	**05.**	**06.**	**07.**	**08.**
A		A. 1.	A. 2.	A. 3.	A. 4.	A. 5.	A. 6.	A. 7.	A. 8.
B				B. 1.	B. 2.	B. 3.	B. 4.	B. 5. B. 6.	B. 7. B. 8.
C		C. 1.	C. 1.	C. 2.	C. 2.	C. 2.	C. 3.	C. 2.	C. 1.
D			D. 1.		D. 2.	D. 3.	D. 4.	D. 5.	D. 6.
E		E. 1.	E. 2.	E. 3.	E. 4.	E. 5.	E. 6.	E. 7.	E. 8.
F		F. 1.	F. 2.	F. 3.	F. 4.	F. 5.	F. 6.	F. 5.	F. 4.
G				G. 1.	G. 2.	G. 3.		G. 4.	
H							H. 1.		H. 2. H. 3.
I								I. 1.	
J							J. 1.		

3.2.4.1 Öğretim Sisteminde 1. Hafta Çalışmaları

Öğretim sisteminin 1. haftasındaki ünite planı ve içerikleri alt başlıklar biçiminde açıklanmış ve uygulanmıştır.

3.2.4.1.1 1. Haftanın Ünite Planı ve İçerikleri

Kullanılacak Yöntem : Deneysel.

Kullanılacak Üniteler : Tek Ses İşitme ve Seslendirme (A), Tartım İşitme ve Seslendirme (C), Tonal Ezgi Seslendirme (E), Makamsal Ezgi Seslendirme (F).

Kullanılacak Materyaller : Kanun çalgısı, ilgili eserlerin ve etütlerin yazılı dokümanları.

Öğrenci Sayısı : 10.

Ders Süresi : 40` + 40` + 40` = 3 X 40` = 120 Dakika (3 Ders).

3.2.4.1.1.1 Ders 1

Ders 1`de bulunan, "Tek Ses İşitme ve Seslendirme" adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- İşittiği sesleri tanır ve seslendirir.
- Kanun çalgısından tek bir ses (nota) çalınır ve öğrenci, bu sesi tek heceyle (- na) seslendirir.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Bu çalışmayla ilgili (A. 1.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.1.1.2 Ders 2

Ders 2`de bulunan, "Tartım İşitme ve Seslendirme" adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.

- Düzeyine uygun tartım çalışır.
- Çalınan tartım cümlelerini seslendirir.
- Araştırmacı tarafından sabit bir notadan (tek sesten) hazırlanan bir ölçülük tartım çalınır ve öğrenci, sorulan bu tartımı tek heceyle (- na) seslendirir.
- Bu çalışmayla ilgili gerekli etütler çalıştırılır ve ödevlendirilir. (C. 1.)

3.2.4.1.1.3 Ders 3

Ders 3`te bulunan, “Tonal Ezgi Seslendirme” adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Tonalite ezgi yapısını tanır.
- Dinlediği ezgiyi makamsal veya tonal olarak ayırt eder.
- Araştırmacı tarafından hazırlanan bir ölçülük tonal bir ezgi çalınır ve öğrenci, sorulan ezgiyi tek heceyle (- na) seslendirir.
- Bu çalışmayla ilgili (E. 1.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.1.1.4 Ders 4

Ders 4`te bulunan, “Makamsal Ezgi Seslendirme” adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Makamsal ezgi yapısını tanır.
- Dinlediği ezgiyi makamsal veya tonal olarak ayırt eder.
- Araştırmacı tarafından hazırlanan bir ölçülük makamsal bir ezgi çalınır ve öğrenci, sorulan ezgiyi tek heceyle (- na) seslendirir.
- Bu çalışmayla ilgili (F. 1.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

Tek Ses İşitme ve Seslendirme

Ünite ve Ders Kodu: A. 1.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.23. *Tek Ses İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Tek ses işitme ve seslendirme ünitesinde, deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 23.`te bulunan notalar kanun çalgısıyla uygulatılmıştır. Tek ses işitme ve seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: Notalar sırasıyla tek bir nota çalgıyla seslendirilir ve öğrenci işittiği notayı seslendirir ve bu aşama her bir nota için ayrı ayrı uygulanır.

Tartım işitme ve seslendirme ünitesinde, deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 24.`te bulunan tartımlar kanun çalgısıyla uygulatılmıştır. Tartım işitme ve seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: Her ölçü içindeki tartımlar bir bütün olarak çalgıyla seslendirilir ve ardında da tekrar seslendirilir. Öğrenci hazır konuma geldiğinde aynı tartım tekrar çalınır ve hemen ardından öğrenci işittiği tartımı seslendirir.

Tartım İşitme ve Seslendirme

Ünite ve Ders Kodu: C. 1.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

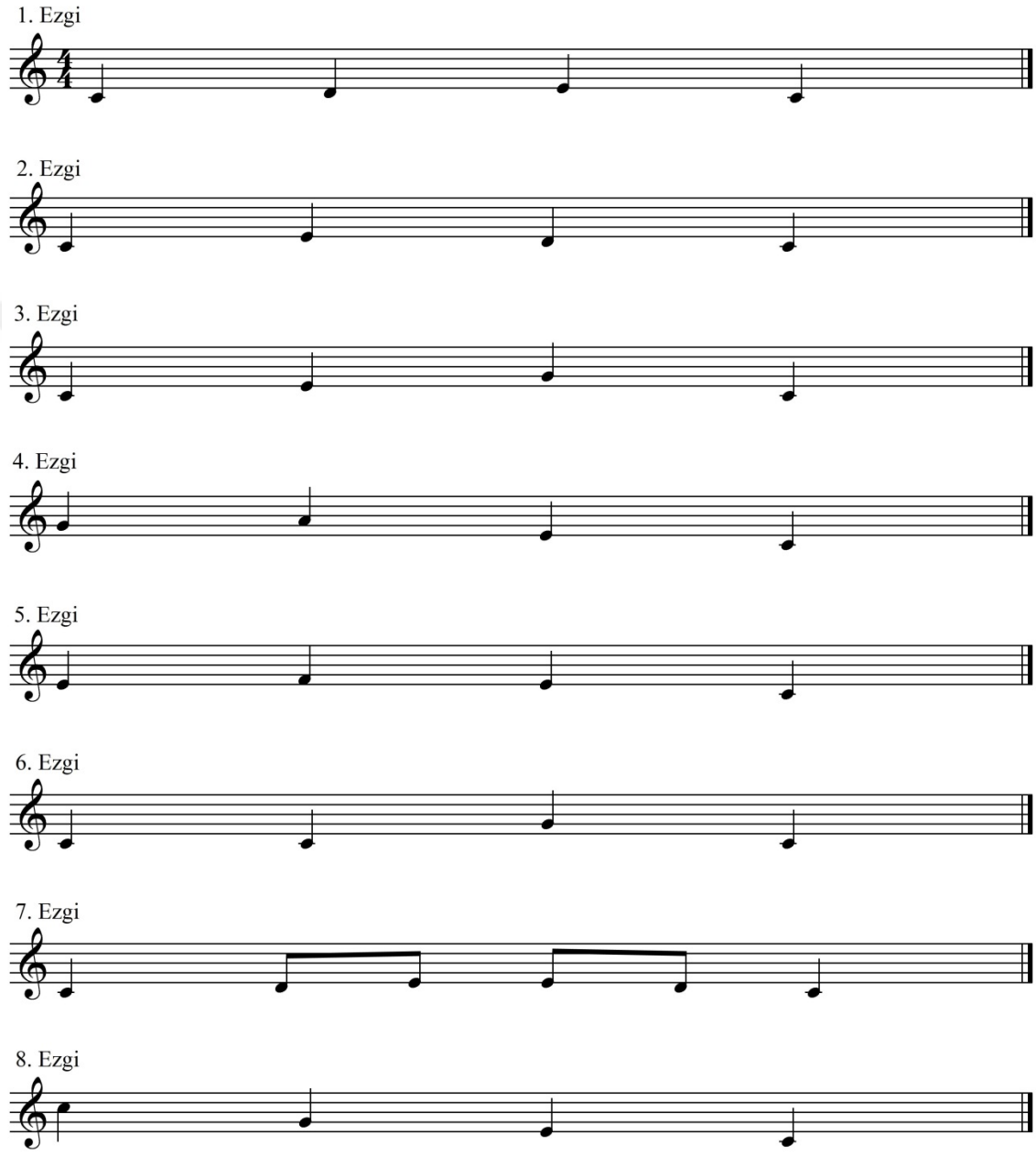

Şekil 3.24. *Tartım İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Tonal Ezgi İşitme ve Seslendirme
(Do Majör)

Ünite ve Ders Kodu: E. 1.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.25. *Tonal Ezgi İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

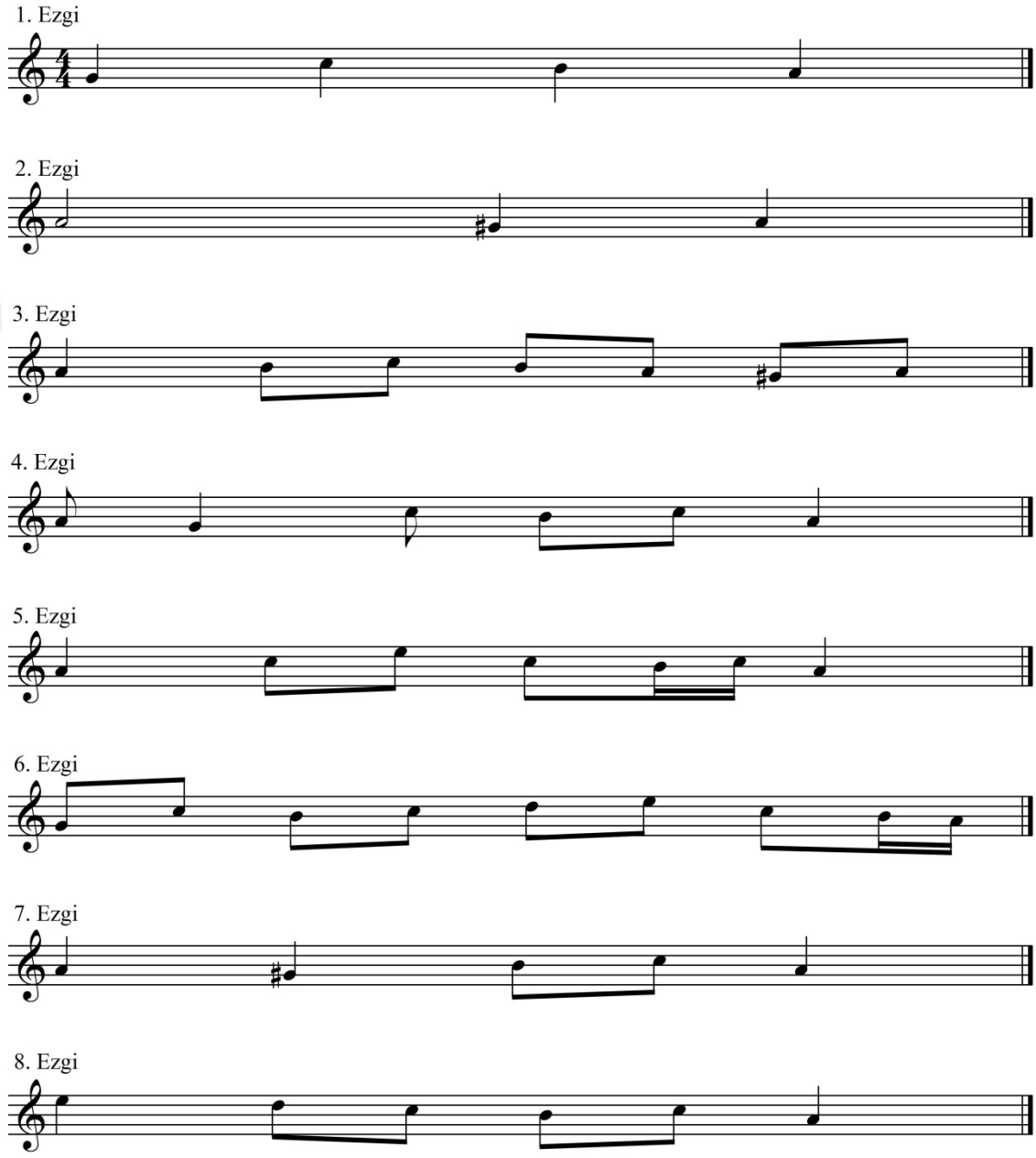
Tonal ezgi işitme ve seslendirme ünitesinde, araştırmacı deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 25.`te bulunan do majör dizi ve 4/4`lük ölçü içinde hazırlanan ezgileri, kanun çalgısıyla seslendirerek ve ardından da öğrencilerin ezgileri seslendirmeleri uygulatılmıştır. Tonal ezgi işitme ve seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: İlk önce ezgi bir bütün olarak çalgıyla seslendirilir ve ardında da tekrar seslendirilir. Öğrenci hazır konuma geldiğinde aynı ezgi tekrar çalınır ve hemen ardından öğrenci işittiği ezgiyi seslendirir.

Makamsal ezgi işitme ve seslendirme ünitesinde, araştırmacı deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 26.`da bulunan bûselik makamı ve sofyân, düyek usûlleri içinde hazırlanan ezgileri, kanun çalgısıyla seslendirerek ve ardından da öğrencilerin ezgileri seslendirmeleri uygulatılmıştır. Makamsal ezgi işitme ve seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: İlk önce ezgi bir bütün olarak çalgıyla seslendirilir ve ardında da tekrar seslendirilir. Öğrenci hazır konuma geldiğinde aynı ezgi tekrar çalınır ve hemen ardından öğrenci işittiği ezgiyi seslendirir.

Makamsal Ezgi İşitme ve Seslendirme
(Bûselik Makamı)

Ünite ve Ders Kodu: F. 1.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.26. *Makamsal Ezgi İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

3.2.4.2 Öğretim Sisteminde 2. Hafta Çalışmaları

Öğretim sisteminin 2. haftasındaki ünite planı ve içerikleri alt başlıklar biçiminde açıklanmış ve uygulanmıştır.

3.2.4.2.1 2. Haftanın Ünite Planı ve İçerikleri

Kullanılacak Yöntem : Deneysel.

Kullanılacak Üniteler : Tek Ses İşitme ve Seslendirme (A), Tartım İşitme ve Seslendirme (C), Majör ve Minör Dizileri Seslendirme (D), Tonal Ezgi İşitme ve Seslendirme (E), Makamsal Ezgi İşitme ve Seslendirme (F).

Kullanılacak Materyaller : Kanun çalgısı, ilgili eserlerin ve etütlerin yazılı dokümanları.

Öğrenci Sayısı : 10.

Ders Süresi : 40` + 40` + 40` = 3 X 40` = 120 Dakika (3 Ders).

3.2.4.2.1.1 Ders 1

Ders 1`de bulunan, “Tek Ses İşitme ve Seslendirme” adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- İşittiği sesleri tanır ve seslendirir.
- Kanun çalgısından tek bir ses (nota) çalınır ve öğrenci, bu sesi tek heceyle (- na) seslendirir.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Bu çalışmayla ilgili (A. 2.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.2.1.2 Ders 2

Ders 2`de bulunan, “Tartım İşitme ve Seslendirme” adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.

- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Düzeyine uygun tartım çalışır.
- Çalınan tartım cümlelerini seslendirir.
- Araştırmacı tarafından sabit bir notadan (tek sesten) hazırlanan bir ölçülük tartım çalınır ve öğrenci, sorulan bu tartımı tek heceyle (- na) seslendirir.
- Bu çalışmayla ilgili gerekli etütler çalıştırılır ve ödevlendirilir. (C. 1.)

3.2.4.2.1.3 Ders 3

Ders 3`te bulunan, "Majör ve Minör Dizileri Seslendirme" adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Majör ve minör dizi kalıbını tanır.
- Araştırmacı tarafından majör ve minör dizilerin seslendirmeleri örneklendirilir ve akabinde öğrencinin, çalgı eşlikli olarak bu dizilerin seslerini tek heceyle (na) seslendirmesi istenir.
- Bu çalışmayla ilgili (D. 1.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.2.1.4 Ders 4

Ders 4`te bulunan, "Tonal Ezgi Seslendirme" adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Tonalite ezgi yapısını tanır.
- Dinlediği ezgiyi makamsal veya tonal olarak ayırt eder.
- Araştırmacı tarafından hazırlanan bir ölçülük tonal bir ezgi çalınır ve öğrenci, sorulan ezgiyi tek heceyle (- na) seslendirir.
- Bu çalışmayla ilgili (E. 2.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.2.1.5 Ders 5

Ders 5`te bulunan, “Makamsal Ezgi Seslendirme” adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Makamsal ezgi yapısını tanır.
- Dinlediği ezgiyi makamsal veya tonal olarak ayırt eder.
- Araştırmacı tarafından hazırlanan bir ölçülük makamsal bir ezgi çalınır ve öğrenci, sorulan ezgiyi tek heceyle (- na) seslendirir.
- Bu çalışmayla ilgili (F. 2.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

Şekil 3.27. *Tek Ses İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Tek ses işitme ve seslendirme ünitesinde, deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 27.`de bulunan notalar kanun çalgısıyla uygulatılmıştır. Tek ses işitme ve seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: Notalar sırasıyla tek bir nota çalgıyla seslendirilir ve öğrenci işittiği notayı seslendirir ve bu aşama her bir nota için ayrı ayrı uygulanır.

Tartım işitme ve seslendirme ünitesinde, deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 28.`de bulunan tartımlar kanun çalgısıyla uygulatılmıştır. Tartım işitme ve seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: Her ölçü içindeki tartımlar bir bütün

olarak çalgıyla seslendirilir ve ardında da tekrar seslendirilir. Öğrenci hazır konuma geldiğinde aynı tartım tekrar çalınır ve hemen ardından öğrenci işittiği tartımı seslendirir.

Şekil 3.28. *Tartım İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Majör ve Minör Dizi Seslendirme
(Do Majör)

Ünite ve Ders Kodu: D. 1.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.29. *Majör ve Minör Dizi Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Majör ve minör dizi seslendirme ünitesinde, deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 29.`da bulunan do majör dizi kanun çalgısıyla ilk önce uygulanacak şekilde seslendirilir ve ardından da öğrenciyle birlikte çalgı eşliğinde seslendirilir.

Tonal Ezgi İşitme ve Seslendirme
(Do Majör)

Ünite ve Ders Kodu: E. 2.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.30. *Tonal Ezgi İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Tonal ezgi işitme ve seslendirme ünitesinde, araştırmacı deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 30`da bulunan do majör dizi ve 4/4`lük ölçü içinde hazırlanan ezgileri, kanun çalgısıyla seslendirerek ve ardından da öğrencilerin ezgileri seslendirmeleri uygulatılmıştır. Tonal ezgi işitme ve seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: İlk önce ezgi bir bütün olarak çalgıyla seslendirilir ve ardında da tekrar seslendirilir. Öğrenci hazır konuma geldiğinde aynı ezgi tekrar çalınır ve hemen ardından öğrenci işittiği ezgiyi seslendirir.

Makamsal ezgi işitme ve seslendirme ünitesinde, araştırmacı deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 31.`de bulunan kürdî makamı ve sofyân usûlü içinde hazırlanan ezgileri, kanun çalgısıyla seslendirerek ve ardından da öğrencilerin ezgileri seslendirmeleri uygulatılmıştır. Makamsal ezgi işitme ve seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: İlk önce ezgi bir bütün olarak çalgıyla seslendirilir ve ardında da tekrar seslendirilir. Öğrenci hazır konuma geldiğinde aynı ezgi tekrar çalınır ve hemen ardından öğrenci işittiği ezgiyi seslendirir.

Makamsal Ezgi İşitme ve Seslendirme
(Kûrdi Makamı)

Ünite ve Ders Kodu: F. 2.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.31. *Makamsal Ezgi İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

3.2.4.3 Öğretim Sisteminde 3. Hafta Çalışmaları

Öğretim sisteminin 3. haftasındaki ünite planı ve içerikleri alt başlıklar biçiminde açıklanmış ve uygulanmıştır.

3.2.4.3.1 3. Haftanın Ünite Planı ve İçerikleri

Kullanılacak Yöntem : Deneysel.

Kullanılacak Üniteler : Tek Ses İşitme ve Seslendirme (A), Çift (İki) Ses İşitme ve Seslendirme (B), Tartım İşitme ve Seslendirme (C), Tonal Ezgi İşitme ve Seslendirme (E), Makamsal Ezgi İşitme ve Seslendirme (F), Çocuk Şarkısı Türünde Eser Seslendirme (G).

Kullanılacak Eserler : "Neşeli Ol".

Kullanılacak Materyaller : Kanun çalgısı, ilgili eserlerin ve etütlerin yazılı dokümanları, görsel ve işitsel materyaller.

Öğrenci Sayısı : 10.

Ders Süresi : 40` + 40` + 40` = 3 X 40` = 120 Dakika (3 Ders).

3.2.4.3.1.1 Ders 1

Ders 1`de bulunan, "Tek Ses İşitme ve Seslendirme" adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- İşittiği sesleri tanır ve seslendirir.
- Kanun çalgısından tek bir ses (nota) çalınır ve öğrenci, bu sesi tek heceyle (- na) seslendirir.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Bu çalışmayla ilgili (A. 3.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.3.1.2 Ders 2

Ders 2`de bulunan, "Çift (İki) Ses İşitme ve Seslendirme" adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- İşittiği sesleri tanır, ayırt eder ve seslendirir.
- Kanun çalgısından iki ses çalınır ve öğrencinin bu sesleri tek heceyle ayırt ederek (- na) seslendirmesi istenir.
- Bu çalışmayla ilgili (B. 1.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.3.1.3 Ders 3

Ders 3`te bulunan, "Tartım İşitme ve Seslendirme" adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Düzeyine uygun tartım çalışır.
- Çalınan tartım cümlelerini seslendirir.
- Araştırmacı tarafından sabit bir notadan (tek sesten) hazırlanan bir ölçülük tartım çalınır ve öğrenci, sorulan bu tartımı tek heceyle (- na) seslendirir.
- Bu çalışmayla ilgili gerekli etütler çalıştırılır ve ödevlendirilir. (C. 2.)

3.2.4.3.1.4 Ders 4

Ders 4`te bulunan, "Tonal Ezgi Seslendirme" adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Tonalite ezgi yapısını tanır.
- Dinlediği ezgiyi makamsal veya tonal olarak ayırt eder.
- Araştırmacı tarafından hazırlanan bir ölçülük tonal bir ezgi çalınır ve öğrenci, sorulan ezgiyi tek heceyle (- na) seslendirir.
- Bu çalışmayla ilgili (E. 3.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.3.1.5 Ders 5

Ders 5`te bulunan, “Makamsal Ezgi Seslendirme” adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Makamsal ezgi yapısını tanır.
- Dinlediği ezgiyi makamsal veya tonal olarak ayırt eder.
- Araştırmacı tarafından hazırlanan bir ölçülük makamsal bir ezgi çalınır ve öğrenci, sorulan ezgiyi tek heceyle (- na) seslendirir.
- Bu çalışmayla ilgili (F. 3.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.3.1.6 Ders 6

Ders 6`da bulunan, “Çocuk Şarkısı Türünde Eser Seslendirme” adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Çalgı ile eser icrasında, müzikal davranış ve kurallara (sus işaretlerine, aranağme, dönüş işaretlerine vb.) uyarak eseri söyler.
- Çocuk şarkılarını tanır ve başka çocuk şarkıları dinler.
- Eserin sözlerini öğrenir.
- “Neşeli Ol” (G. 1.) adlı esere araştırmacı tarafından hazırlanmış eşlik çalınır ve öğrenci, eseri sözleriyle okuması istenir.

Tek Ses İşitme ve Seslendirme

Ünite ve Ders Kodu: A. 3.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.32. *Tek Ses İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Tek ses işitme ve seslendirme ünitesinde, deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 32.`de bulunan notalar kanun çalgısıyla uygulatılmıştır. Tek ses işitme ve seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: Notalar sırasıyla tek bir nota çalgıyla seslendirilir ve öğrenci işittiği notayı seslendirir ve bu aşama her bir nota için ayrı ayrı uygulanır.

Çift Ses İşitme ve Seslendirme
(Büyük Üçlü Aralıklı)

Ünite ve Ders Kodu: B. 1.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.33. *Çift Ses İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Çift ses işitme ve seslendirme ünitesinde, araştırmacı tarafından deney grubu öğrencilerine, Şekil 3. 33.`te bulunan büyük üçlü aralıklı notaları kanun çalgısıyla ilk önce akor biçiminde sonra tek tek ve daha sonra yine akor biçiminde seslendirilerek

öğrenci işittiği sesleri birbirinden ayrıştırarak seslendirir. Bu aşama sırasıyla aynı biçimde uygulanır.

Şekil 3.34. *Tartım İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Tartım işitme ve seslendirme ünitesinde, deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 34.`te bulunan tartımlar kanun çalgısıyla uygulatılmıştır. Tartım işitme ve seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: Her ölçü içindeki tartımlar bir bütün olarak çalgıyla seslendirilir ve ardında da tekrar seslendirilir. Öğrenci hazır konuma geldiğinde aynı tartım tekrar çalınır ve hemen ardından öğrenci işittiği tartımı seslendirir.

Tonal ezgi işitme ve seslendirme ünitesinde, araştırmacı deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 35.`te bulunan re minör dizi ve 4/4`lük ölçü içinde hazırlanan ezgileri, kanun çalgısıyla seslendirerek ve ardından da öğrencilerin ezgileri seslendirmeleri uygulatılmıştır. Tonal ezgi işitme ve seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: İlk önce ezgi bir bütün olarak çalgıyla seslendirilir ve ardında da tekrar seslendirilir. Öğrenci hazır konuma geldiğinde aynı ezgi tekrar çalınır ve hemen ardından öğrenci işittiği ezgiyi seslendirir.

Tonal Ezgi İşitme ve Seslendirme
(Re Minör Dizisi)

Ünite ve Ders Kodu: E. 3.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

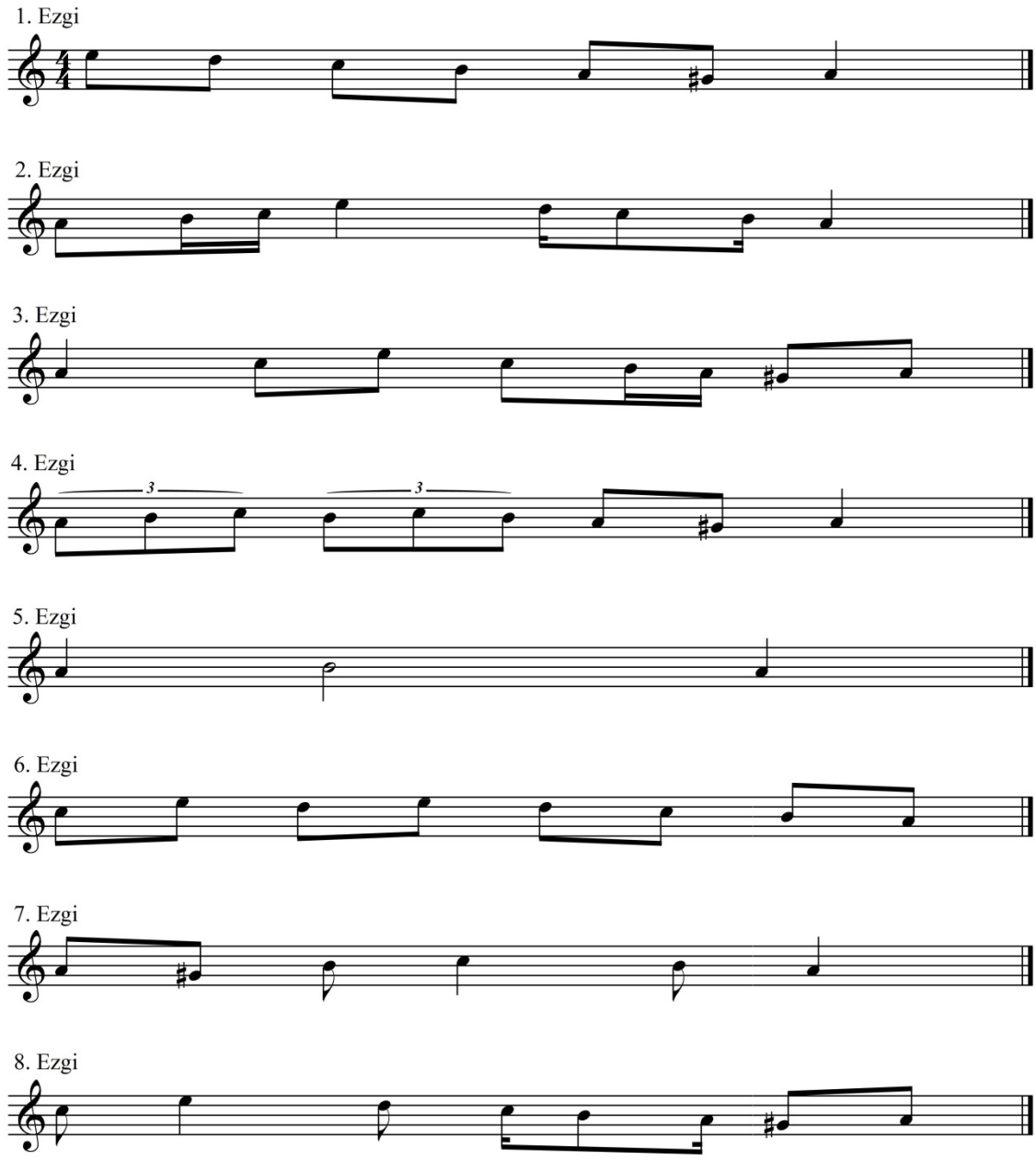

Şekil 3.35. *Tonal Ezgi İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Makamsal Ezgi İşitme ve Seslendirme
(Bûselik Makamı)

Ünite ve Ders Kodu: F. 3.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.36. *Makamsal Ezgi İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Makamsal ezgi işitme ve seslendirme ünitesinde, araştırmacı deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 36.`da bulunan bûselik makamı ve sofyân, düyek usulleri içinde hazırlanan ezgileri, kanun çalgısıyla seslendirerek ve ardından da öğrencilerin ezgileri seslendirmeleri uygulatılmıştır. Makamsal ezgi işitme ve seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: İlk önce ezgi bir bütün olarak çalgıyla seslendirilir ve ardında da tekrar seslendirilir. Öğrenci hazır konuma geldiğinde aynı ezgi tekrar çalınır ve hemen ardından öğrenci işittiği ezgiyi seslendirir.

Çocuk şarkısı türünde eser seslendirme ünitesinde, araştırmacı deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 37, 3. 38 ve 3. 39.`da bulunan "Neşeli Ol" adlı eseri için hazırlanan eşliği, kanun çalgısıyla beraber öğrencilerin seslendirilmeleriyle uygulatılmıştır. Çocuk şarkısı türünde eser seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: İlk önce eserin ezgisi sadece çalgıyla seslendirilir ve ardından öğrenci çalgıyla birlikte eseri seslendirir.

Şekil 3.37. *Çocuk Şarkısı Türünde Eser (Neşeli Ol) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 1)*

Şekil 3.38. *Çocuk Şarkısı Türünde Eser (Neşeli Ol) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 2)*

Şekil 3.39. *Çocuk Şarkısı Türünde Eser (Neşeli Ol) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 3)*

3.2.4.4 Öğretim Sisteminde 4. Hafta Çalışmaları

Öğretim sisteminin 4. haftasındaki ünite planı ve içerikleri alt başlıklar biçiminde açıklanmış ve uygulanmıştır.

3.2.4.4.1 4. Haftanın Ünite Planı ve İçerikleri

Kullanılacak Yöntem : Deneysel.

Kullanılacak Üniteler : Tek Ses İşitme ve Seslendirme (A), Çift (İki) Ses İşitme ve Seslendirme (B), Tartım İşitme ve Seslendirme (C), Majör ve Minör Dizileri Seslendirme (D), Tonal Ezgi İşitme ve Seslendirme (E), Makamsal Ezgi İşitme ve Seslendirme (F), Çocuk Şarkısı Türünde Eser Seslendirme (G).

Kullanılacak Eserler : "Neşeli Günler".

Kullanılacak Materyaller : Kanun çalgısı, ilgili eserlerin ve etütlerin yazılı dokümanları, görsel ve işitsel materyaller.

Öğrenci Sayısı : 10.

Ders Süresi : 40` + 40` + 40` = 3 X 40` = 120 Dakika (3 Ders).

3.2.4.4.1.1 Ders 1

Ders 1`de bulunan, "Tek Ses İşitme ve Seslendirme" adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- İşittiği sesleri tanır ve seslendirir.
- Kanun çalgısından tek bir ses (nota) çalınır ve öğrenci, bu sesi tek heceyle (- na) seslendirir.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Bu çalışmayla ilgili (A. 4.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.4.1.2 Ders 2

Ders 2`de bulunan, “Çift (İki) Ses İşitme ve Seslendirme” adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- İşittiği sesleri tanır, ayırt eder ve seslendirir.
- Kanun çalgısından iki ses çalınır ve öğrencinin bu sesleri tek heceyle ayırt ederek (- na) seslendirmesi istenir.
- Bu çalışmayla ilgili (B. 2.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.4.1.3 Ders 3

Ders 3`te bulunan, “Tartım İşitme ve Seslendirme” adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Düzeyine uygun tartım çalışır.
- Çalınan tartım cümlelerini seslendirir.
- Araştırmacı tarafından sabit bir notadan (tek sesten) hazırlanan bir ölçülük tartım çalınır ve öğrenci, sorulan bu tartımı tek heceyle (- na) seslendirir.
- Bu çalışmayla ilgili gerekli etütler çalıştırılır ve ödevlendirilir. (C. 2.)

3.2.4.4.1.4 Ders 4

Ders 4`te bulunan, “Majör ve Minör Dizi Seslendirme” adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Majör ve minör dizi kalıbını tanır.

- Araştırmacı tarafından majör ve minör dizilerin seslendirmeleri örneklendirilir ve akabinde öğrencinin, çalgı eşlikli olarak bu dizilerin seslerini tek heceyle (- na) seslendirmesi istenir.
- Bu çalışmayla ilgili (D. 2.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.4.1.5 Ders 5

Ders 5`te bulunan, "Tonal Ezgi Seslendirme" adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Tonalite ezgi yapısını tanır.
- Dinlediği ezgiyi makamsal veya tonal olarak ayırt eder.
- Araştırmacı tarafından hazırlanan bir ölçülük tonal bir ezgi çalınır ve öğrenci, sorulan ezgiyi tek heceyle (- na) seslendirir.
- Bu çalışmayla ilgili (E. 4.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.4.1.6 Ders 6

Ders 6`da bulunan, "Makamsal Ezgi Seslendirme" adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Makamsal ezgi yapısını tanır.
- Dinlediği ezgiyi makamsal veya tonal olarak ayırt eder.
- Araştırmacı tarafından hazırlanan bir ölçülük makamsal bir ezgi çalınır ve öğrenci, sorulan ezgiyi tek heceyle (- na) seslendirir.
- Bu çalışmayla ilgili (F. 4.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.4.1.7 Ders 7

Ders 7`de bulunan, "Çocuk Şarkısı Türünde Eser Seslendirme" adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Çalgı ile eser icrasında, müzikal davranış ve kurallara (sus işaretlerine, aranağme, dönüş işaretlerine vb.) uyarak eseri söyler.
- Çocuk şarkılarını tanır ve başka çocuk şarkıları dinler.
- Eserin sözlerini öğrenir.
- "Neşeli Günler" (G. 2.) adlı esere araştırmacı tarafından hazırlanmış eşlik çalınarak öğrencinin eseri sözleriyle okuması istenir.

Şekil 3.40. *Tek Ses İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Tek ses işitme ve seslendirme ünitesinde, deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 40.`da bulunan notalar kanun çalgısıyla uygulatılmıştır. Tek ses işitme ve seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: Notalar sırasıyla tek bir nota çalgıyla seslendirilir ve öğrenci işittiği notayı seslendirir ve bu aşama her bir nota için ayrı ayrı uygulanır.

Çift Ses İşitme ve Seslendirme
(Küçük Üçlü Aralıklı)

Ünite ve Ders Kodu: B. 2.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.41. *Çift Ses İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Çift ses işitme ve seslendirme ünitesinde, araştırmacı tarafından deney grubu öğrencilerine, Şekil 3. 41.`de bulunan küçük üçlü aralıklı notaları kanun çalgısıyla ilk önce akor biçiminde sonra tek tek ve daha sonra yine akor biçiminde seslendirilerek öğrenci işittiği sesleri birbirinden ayrıştırarak seslendirir. Bu aşama sırasıyla aynı biçimde uygulanır.

Tartım İşitme ve Seslendirme

Ünite ve Ders Kodu: C. 2.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.42. *Tartım İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Tartım işitme ve seslendirme ünitesinde, deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 42.`de bulunan tartımlar kanun çalgısıyla örneklendirilerek uygulatılmıştır. Tartım işitme ve seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: Her ölçü içindeki tartımlar bir bütün olarak çalgıyla seslendirilir ve ardında da tekrar seslendirilir. Öğrenci hazır konuma geldiğinde aynı tartım tekrar çalınır ve hemen ardından öğrenci işittiği tartımı seslendirir.

Şekil 3.43. *Majör ve Minör Dizi Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

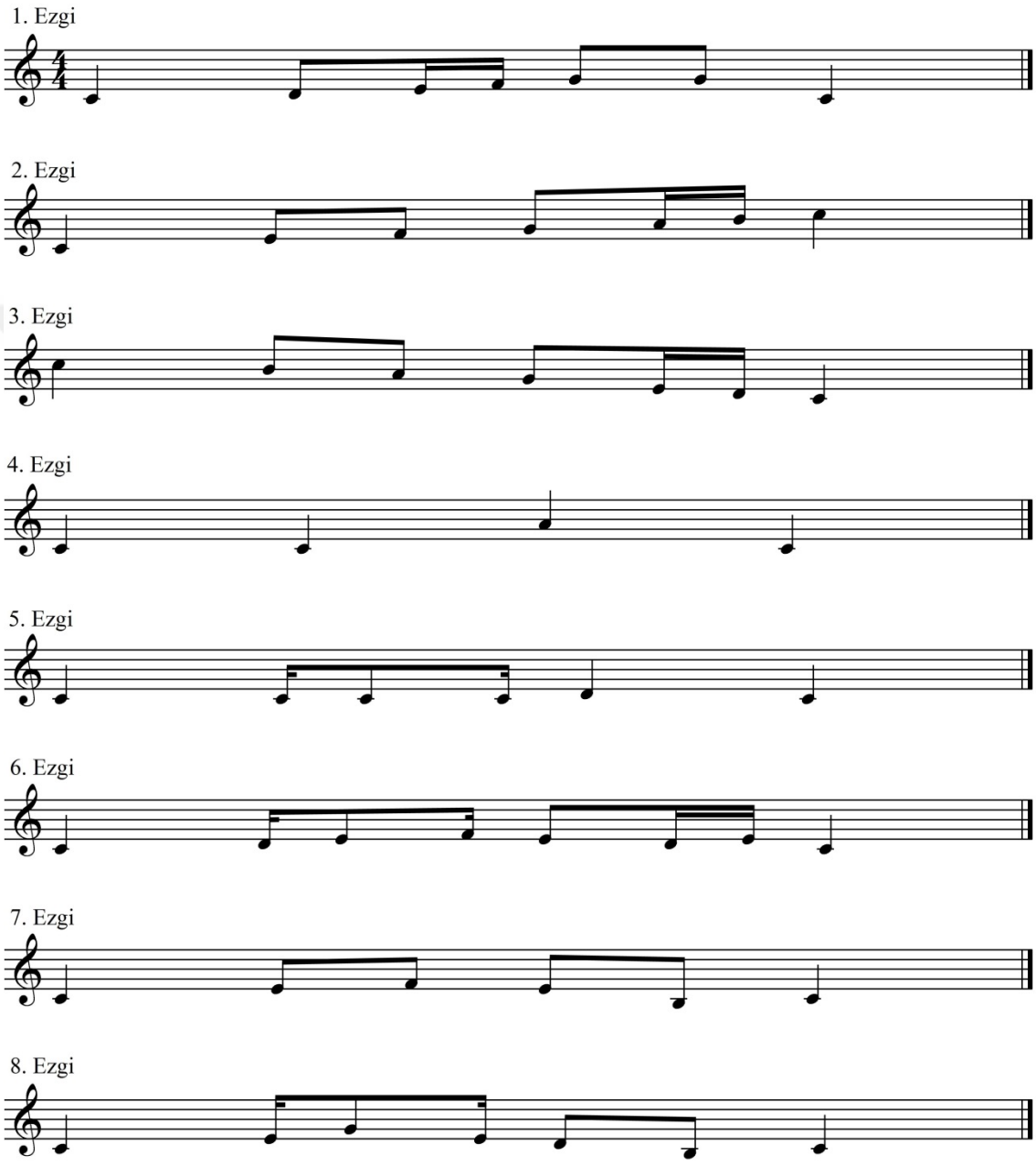
Majör ve minör dizi seslendirme ünitesinde, deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 43.`te bulunan la minör dizi kanun çalgısıyla ilk önce uygulanacak şekilde seslendirilir ve ardından da öğrenciyle birlikte çalgı eşliğinde seslendirilir.

Tonal ezgi işitme ve seslendirme ünitesinde, araştırmacı deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 44.`te bulunan do majör dizi ve 4/4`lük ölçü içinde hazırlanan ezgileri, kanun çalgısıyla seslendirerek ve ardından da öğrencilerin ezgileri seslendirmeleri uygulatılmıştır. Tonal ezgi işitme ve seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: İlk önce ezgi bir bütün olarak çalgıyla seslendirilir ve ardında da tekrar seslendirilir. Öğrenci hazır konuma geldiğinde aynı ezgi tekrar çalınır ve hemen ardından öğrenci işittiği ezgiyi seslendirir.

Tonal Ezgi İşitme ve Seslendirme
(Do Majör)

Ünite ve Ders Kodu: E. 4.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

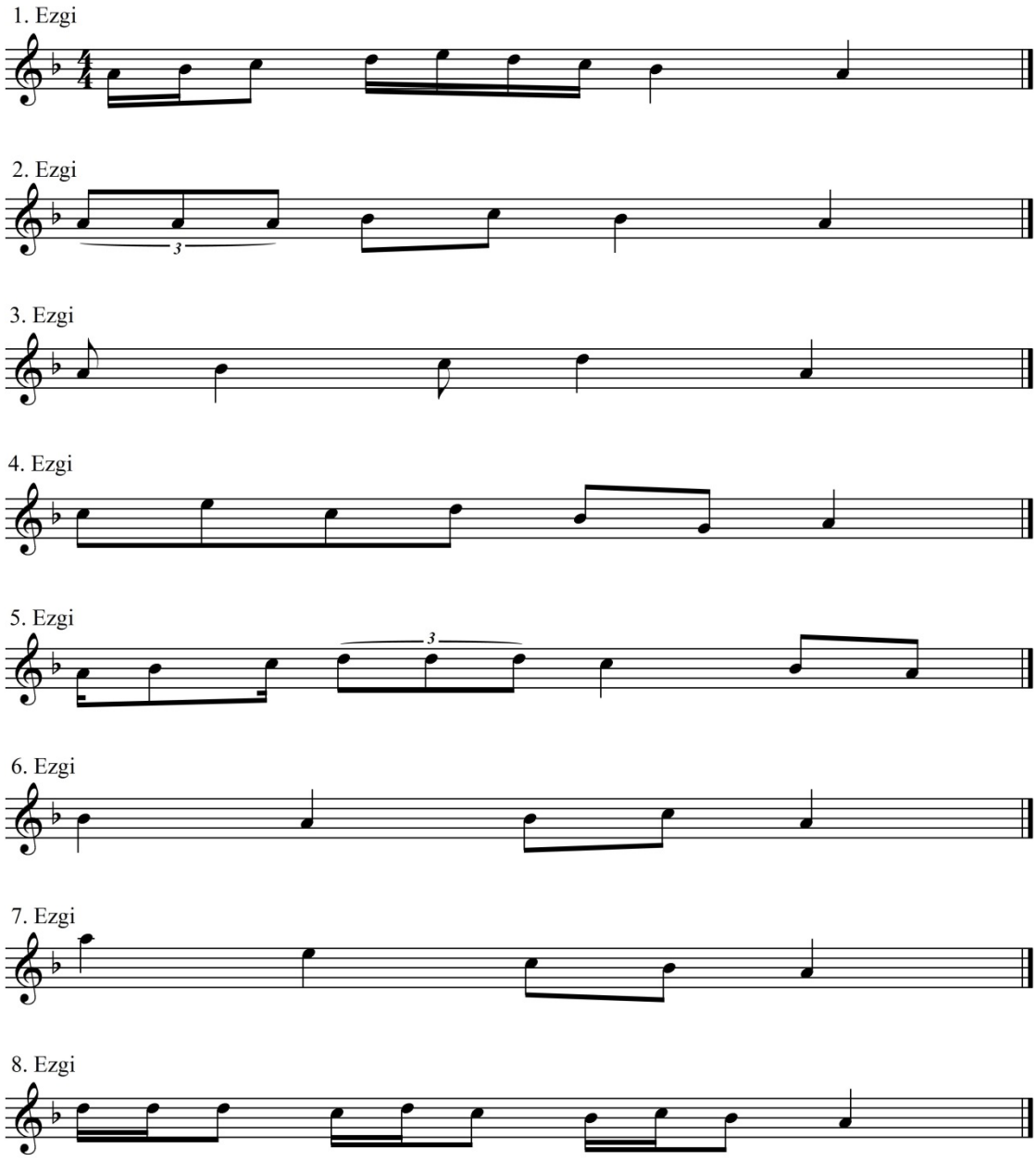

Şekil 3.44. *Tonal Ezgi İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Makamsal Ezgi İşitme ve Seslendirme
(Kûrdi Makamı)

Ünite ve Ders Kodu: F. 4.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.45. *Makamsal Ezgi İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Makamsal ezgi işitme ve seslendirme ünitesinde, araştırmacı deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 45.`te bulunan kürdî makamı ve sofyân, düyek usûlleri içinde hazırlanan ezgileri, kanun çalgısıyla seslendirerek ve ardından da öğrencilerin ezgileri seslendirmeleri uygulatılmıştır. Makamsal ezgi işitme ve seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: İlk önce ezgi bir bütün olarak çalgıyla seslendirilir ve ardında da tekrar seslendirilir. Öğrenci hazır konuma geldiğinde aynı ezgi tekrar çalınır ve hemen ardından öğrenci işittiği ezgiyi seslendirir.

Çocuk şarkısı türünde eser seslendirme ünitesinde, araştırmacı deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 46, 3. 47 ve 3. 48.`de bulunan "Neşeli Günler" adlı eseri için hazırlanan eşliği, kanun çalgısıyla beraber öğrencilerin seslendirilmeleriyle uygulatılmıştır. Çocuk şarkısı türünde eser seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: İlk önce eserin ezgisi sadece çalgıyla seslendirilir ve ardından öğrenci çalgıyla birlikte eseri seslendirir.

Şekil 3.46. *Çocuk Şarkısı Türünde Eser (Neşeli Günler) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 1)*

Şekil 3.47. *Çocuk Şarkısı Türünde Eser (Neşeli Günler) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 2)*

Şekil 3.48. *Çocuk Şarkısı Türünde Eser (Neşeli Günler) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 3)*

3.2.4.5 Öğretim Sisteminde 5. Hafta Çalışmaları

Öğretim sisteminin 5. haftasındaki ünite planı ve içerikleri alt başlıklar biçiminde açıklanmış ve uygulanmıştır.

3.2.4.5.1 5. Haftanın Ünite Planı ve Açıklamaları

Kullanılacak Yöntem : Deneysel.

Kullanılacak Üniteler : Tek Ses İşitme ve Seslendirme (A), Çift (İki) Ses İşitme ve Seslendirme (B), Tartım İşitme ve Seslendirme (C), Majör ve Minör Dizileri Seslendirme (D), Tonal Ezgi İşitme ve Seslendirme (E), Makamsal Ezgi İşitme ve Seslendirme (F), Çocuk Şarkısı Türünde Eser Seslendirme (G).

Kullanılacak Eserler : “Sonbahar”.

Kullanılacak Materyaller : Kanun çalgısı, ilgili eserlerin ve etütlerin yazılı dokümanları, görsel ve işitsel materyaller.

Öğrenci Sayısı : 10.

Ders Süresi : 40` + 40` + 40` = 3 X 40` = 120 Dakika (3 Ders).

3.2.4.5.1.1 Ders 1

Ders 1`de bulunan, "Tek Ses İşitme ve Seslendirme" adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- İşittiği sesleri tanır ve seslendirir.
- Kanun çalgısından tek bir ses (nota) çalınır ve öğrenci, bu sesi tek heceyle (- na) seslendirir.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Bu çalışmayla ilgili (A. 5.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.5.1.2 Ders 2

Ders 2`de bulunan, "Çift (İki) Ses İşitme ve Seslendirme" adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- İşittiği sesleri tanır, ayırt eder ve seslendirir.
- Kanun çalgısından iki ses çalınır ve öğrencinin bu sesleri tek heceyle ayırt ederek (- na) seslendirmesi istenir.
- Bu çalışmayla ilgili (B. 3.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.5.1.3 Ders 3

Ders 3`te bulunan, "Tartım İşitme ve Seslendirme" adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.

- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Düzeyine uygun tartım çalışır.
- Çalınan tartım cümlelerini seslendirir.
- Araştırmacı tarafından sabit bir notadan (tek sesten) hazırlanan bir ölçülük tartım çalınır ve öğrenci, sorulan bu tartımı tek heceyle (- na) seslendirir.
- Bu çalışmayla ilgili gerekli etütler çalıştırılır ve ödevlendirilir. (C. 2.)

3.2.4.5.1.4 Ders 4

Ders 4`te bulunan, "Majör ve Minör Dizi Seslendirme" adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Majör ve minör dizi kalıbını tanır.
- Araştırmacı tarafından majör ve minör dizilerin seslendirmeleri örneklendirilir ve akabinde öğrencinin, çalgı eşlikli olarak bu dizilerin seslerini tek heceyle (- na) seslendirmesi istenir.
- Bu çalışmayla ilgili (D. 3.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.5.1.5 Ders 5

Ders 5`te bulunan, "Tonal Ezgi Seslendirme" adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Tonalite ezgi yapısını tanır.
- Dinlediği ezgiyi makamsal veya tonal olarak ayırt eder.
- Araştırmacı tarafından hazırlanan bir ölçülük tonal bir ezgi çalınır ve öğrenci, sorulan ezgiyi tek heceyle (- na) seslendirir.
- Bu çalışmayla ilgili (E. 5.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.5.1.6 Ders 6

Ders 6`da bulunan, “Makamsal Ezgi Seslendirme” adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Makamsal ezgi yapısını tanır.
- Dinlediği ezgiyi makamsal veya tonal olarak ayırt eder.
- Araştırmacı tarafından hazırlanan bir ölçülük makamsal bir ezgi çalınır ve öğrenci, sorulan ezgiyi tek heceyle (- na) seslendirir.
- Bu çalışmayla ilgili (F. 5.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.5.1.7 Ders 7

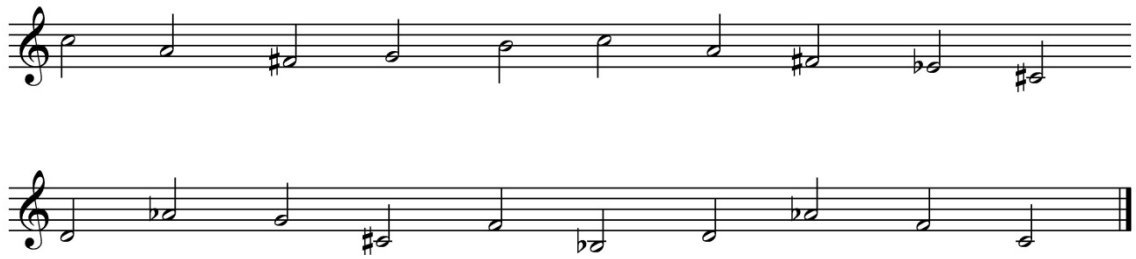
Ders 7`de bulunan, “Çocuk Şarkısı Türünde Eser Seslendirme” adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Çalgı ile eser icrasında, müzikal davranış ve kurallara (sus işaretlerine, aranağme, dönüş işaretlerine vb.) uyarak eseri söyler.
- Çocuk şarkılarını tanır ve başka çocuk şarkıları dinler.
- Eserin sözlerini öğrenir.
- “Neşeli Günler” (G. 3.) adlı esere araştırmacı tarafından hazırlanmış eşlik çalınarak öğrencinin eseri sözleriyle okuması istenir.

Tek Ses İşitme ve Seslendirme

Ünite ve Ders Kodu: A. 5.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.49. *Tek Ses İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Tek ses işitme ve seslendirme ünitesinde, deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 49.`da bulunan notalar kanun çalgısıyla uygulatılmıştır. Tek ses işitme ve seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: Notalar sırasıyla tek bir nota çalgıyla seslendirilir ve öğrenci işittiği notayı seslendirir ve bu aşama her bir nota için ayrı ayrı uygulanır.

Çift Ses İşitme ve Seslendirme
(Büyük Üçlü ve Küçük Üçlü Aralıklı)

Ünite ve Ders Kodu: B. 3.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.50. *Çift Ses İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Çift ses işitme ve seslendirme ünitesinde, araştırmacı tarafından deney grubu öğrencilerine, Şekil 3. 50.`de bulunan küçük üçlü ve büyük üçlü aralıklı notaları kanun çalgısıyla ilk önce akor biçiminde sonra tek tek ve daha sonra yine akor biçiminde

seslendirilerek öğrenci işittiği sesleri birbirinden ayrıştırarak seslendirir. Bu aşama sırasıyla aynı biçimde uygulanır.

Şekil 3.51. *Tartım İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Tartım işitme ve seslendirme ünitesinde, deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 51.`de bulunan tartımlar kanun çalgısıyla örneklendirilerek uygulatılmıştır. Tartım işitme ve seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: Her ölçü içindeki tartımlar bir bütün olarak çalgıyla seslendirilir ve ardında da tekrar seslendirilir. Öğrenci hazır konuma geldiğinde aynı tartım tekrar çalınır ve hemen ardından öğrenci işittiği tartımı seslendirir.

Majör ve Minör Dizi Seslendirme
(Re Minör)

Ünite ve Ders Kodu: D. 3.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

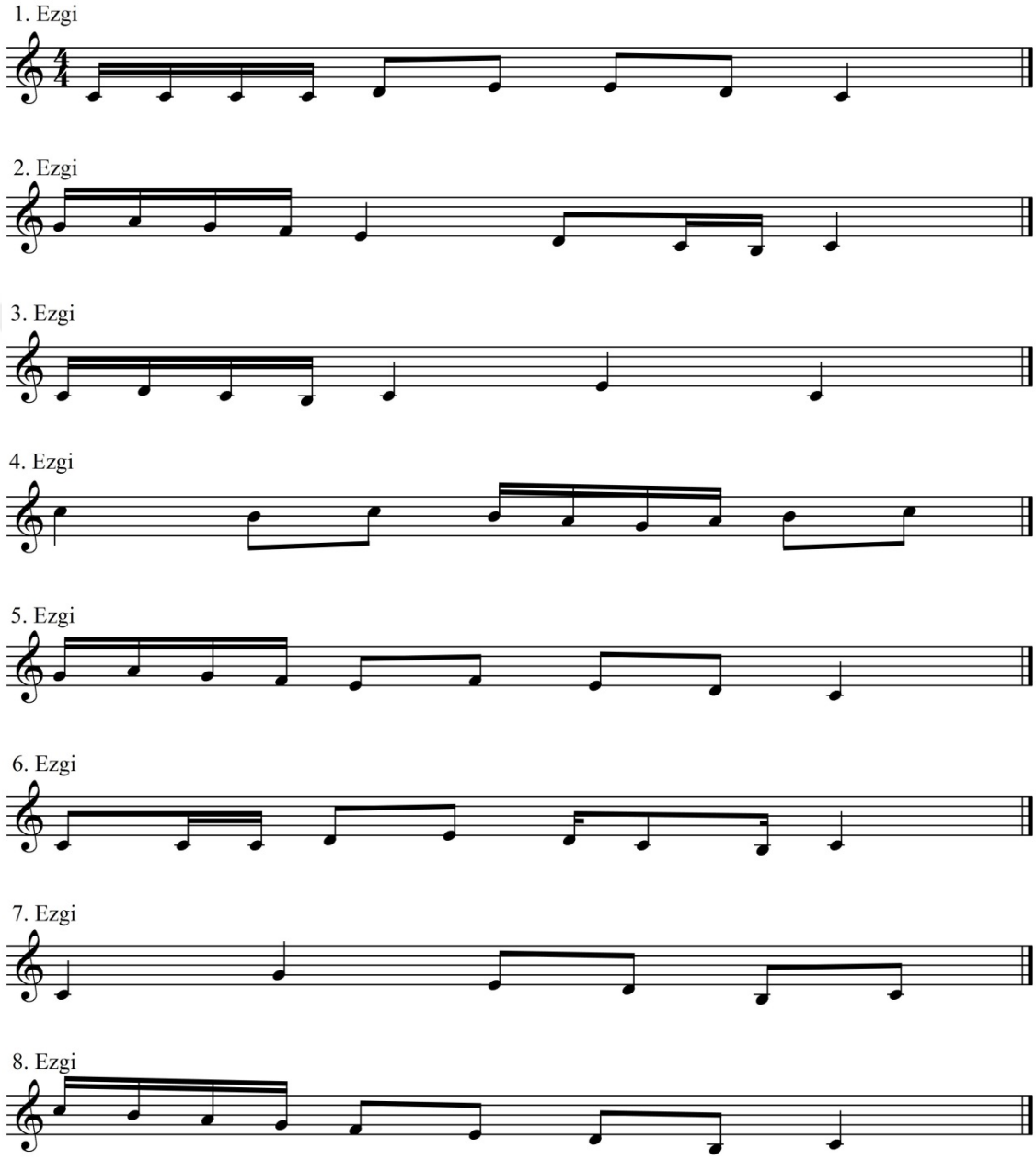
Şekil 3.52. *Majör ve Minör Dizi Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Majör ve minör dizi seslendirme ünitesinde, deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 52.`de bulunan re minör dizi kanun çalgısıyla ilk önce uygulanacak şekilde seslendirilir ve ardından da öğrenciyle birlikte çalgı eşliğinde seslendirilir.

Tonal Ezgi İşitme ve Seslendirme
(Do Majör)

Ünite ve Ders Kodu: E. 5.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.53. *Tonal Ezgi İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

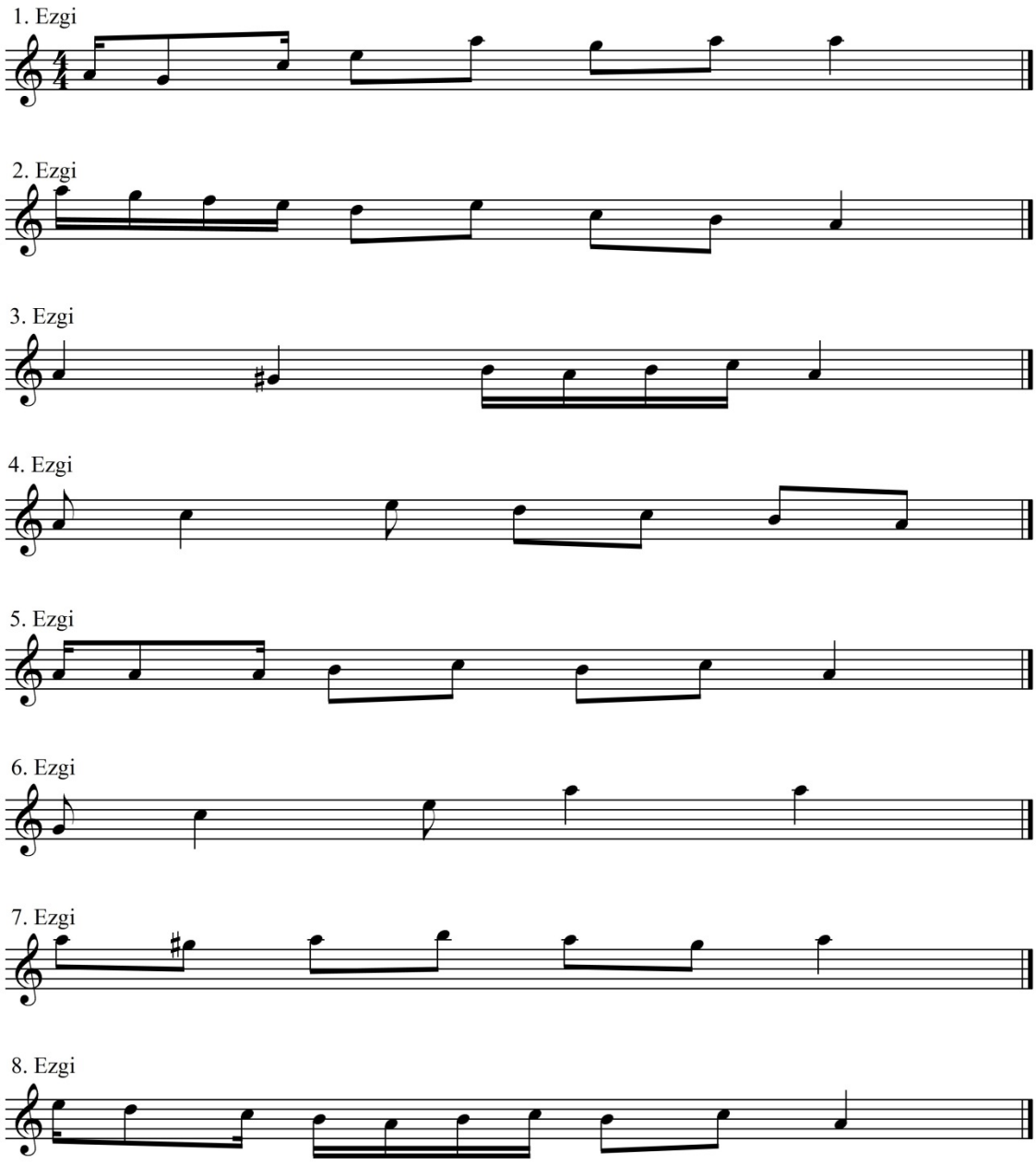
Tonal ezgi işitme ve seslendirme ünitesinde, araştırmacı deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 53.`te bulunan do majör dizi ve 4/4`lük ölçü içinde hazırlanan ezgileri, kanun çalgısıyla seslendirerek ve ardından da öğrencilerin ezgileri seslendirmeleri uygulatılmıştır. Tonal ezgi işitme ve seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: İlk önce ezgi bir bütün olarak çalgıyla seslendirilir ve ardında da tekrar seslendirilir. Öğrenci hazır konuma geldiğinde aynı ezgi tekrar çalınır ve hemen ardından öğrenci işittiği ezgiyi seslendirir.

Makamsal ezgi işitme ve seslendirme ünitesinde, araştırmacı deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 54.`te bulunan bûselik makamı ve sofyân, düyek usulleri içinde hazırlanan ezgileri, kanun çalgısıyla seslendirerek ve ardından da öğrencilerin ezgileri seslendirmeleri uygulatılmıştır. Makamsal ezgi işitme ve seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: İlk önce ezgi bir bütün olarak çalgıyla seslendirilir ve ardında da tekrar seslendirilir. Öğrenci hazır konuma geldiğinde aynı ezgi tekrar çalınır ve hemen ardından öğrenci işittiği ezgiyi seslendirir.

Makamsal Ezgi İşitme ve Seslendirme
(Bûselik Makamı)

Ünite ve Ders Kodu: F. 5.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.54. *Makamsal Ezgi İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Çocuk Şarksı Türünde Eser Seslendirme
(Sonbahar)

Ünite ve Ders Kodu: G. 3.

Alman Ezgisi (Aktarma Şarkı)

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.55. *Çocuk Şarkısı Türünde Eser (Sonbahar) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 1)*

Şekil 3.56. *Çocuk Şarkısı Türünde Eser (Sonbahar) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 2)*

Şekil 3.57. *Çocuk Şarkısı Türünde Eser (Sonbahar) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 3)*

Çocuk şarkısı türünde eser seslendirme ünitesinde, araştırmacı deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 55, 3. 56 ve 3. 57.`de bulunan "Sonbahar" adlı eseri için hazırlanan eşliği, kanun çalgısıyla beraber öğrencilerin seslendirilmeleriyle uygulatılmıştır. Çocuk şarkısı türünde eser seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: İlk önce eserin ezgisi sadece çalgıyla seslendirilir ve ardından öğrenci çalgıyla birlikte eseri seslendirir.

3.2.4.6 Öğretim Sisteminde 6. Hafta Çalışmaları

Öğretim sisteminin 6. haftasındaki ünite planı ve içerikleri alt başlıklar biçiminde açıklanmış ve uygulanmıştır.

3.2.4.6.1 6. Haftanın Ünite Planı ve Açıklamaları

Kullanılacak Yöntem : Deneysel.

Kullanılacak Üniteler : Tek Ses İşitme ve Seslendirme (A), Çift (İki) Ses İşitme ve Seslendirme (B), Tartım İşitme ve Seslendirme (C), Majör ve Minör Dizileri Seslendirme (D), Tonal Ezgi İşitme ve Seslendirme (E), Makamsal Ezgi İşitme ve Seslendirme (F), Çocuk Şarkısı Türünde Eser Seslendirme (G), Türkü Türünde Eser Seslendirme (H), Şarkı Türünde Eser Seslendirme (J).

Kullanılacak Eserler : Çanakkale Türküsü ve Rüya Gibi Her Hatıra.

Kullanılacak Materyaller : Kanun çalgısı, ilgili eserlerin ve etütlerin yazılı dokümanları, görsel ve işitsel materyaller.

Öğrenci Sayısı : 10.

Ders Süresi : 40` + 40` + 40` = 3 X 40` = 120 Dakika (3 Ders).

3.2.4.6.1.1 Ders 1

Ders 1`de bulunan, “Tek Ses İşitme ve Seslendirme” adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- İşittiği sesleri tanır ve seslendirir.
- Kanun çalgısından tek bir ses (nota) çalınır ve öğrenci, bu sesi tek heceyle (- na) seslendirir.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Bu çalışmayla ilgili (A. 6.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.6.1.2 Ders 2

Ders 2`de bulunan, “Çift (İki) Ses İşitme ve Seslendirme” adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- İşittiği sesleri tanır, ayırt eder ve seslendirir.
- Kanun çalgısından iki ses çalınır ve öğrencinin bu sesleri tek heceyle ayırt ederek (- na) seslendirmesi istenir.
- Bu çalışmayla ilgili (B. 4.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.6.1.3 Ders 3

Ders 3`te bulunan, “Tartım İşitme ve Seslendirme” adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Düzeyine uygun tartım çalışır.
- Çalınan tartım cümlelerini seslendirir.
- Araştırmacı tarafından sabit bir notadan (tek sesten) hazırlanan bir ölçülük tartım çalınır ve öğrenci, sorulan bu tartımı tek heceyle (- na) seslendirir.
- Bu çalışmayla ilgili gerekli etütler çalıştırılır ve ödevlendirilir. (C. 3.)

3.2.4.6.1.4 Ders 4

Ders 4`te bulunan, “Majör ve Minör Dizi Seslendirme” adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Majör ve minör dizi kalıbını tanır.

- Araştırmacı tarafından majör ve minör dizilerin seslendirmeleri örneklendirilir ve akabinde öğrencinin, çalgı eşlikli olarak bu dizilerin seslerini tek heceyle (- na) seslendirmesi istenir.
- Bu çalışmayla ilgili (D. 4.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.6.1.5 Ders 5

Ders 5`te bulunan, “Tonal Ezgi Seslendirme” adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Tonalite ezgi yapısını tanır.
- Dinlediği ezgiyi makamsal veya tonal olarak ayırt eder.
- Araştırmacı tarafından hazırlanan bir ölçülük tonal bir ezgi çalınır ve öğrenci, sorulan ezgiyi tek heceyle (- na) seslendirir.
- Bu çalışmayla ilgili (E. 6.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.6.1.6 Ders 6

Ders 6`da bulunan, “Makamsal Ezgi Seslendirme” adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Makamsal ezgi yapısını tanır.
- Dinlediği ezgiyi makamsal veya tonal olarak ayırt eder.
- Araştırmacı tarafından hazırlanan bir ölçülük makamsal bir ezgi çalınır ve öğrenci, sorulan ezgiyi tek heceyle (- na) seslendirir.
- Bu çalışmayla ilgili (F. 6.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.6.1.7 Ders 7

Ders 7`de bulunan, "Türkü Türünde Eser Seslendirme" ve "Şarkı Türünde Eser Seslendirme" adlı ünitelerin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Çalgı ile eser icrasında, müzikal davranış ve kurallara (sus işaretlerine, aranağme, dönüş işaretlerine vb.) uyarak eseri söyler.
- Şarkı, Türkü türlerini tanır ve başka şarkı, Türkü Türkleri dinler.
- Çocuk şarkısı, Şarkı ve Türkü türlerinin arasındaki benzerlik ve farklılıkları ayırt eder.
- Eserlerin sözlerini öğrenir.
- "Çanakkale Türküsü" (H. 1.) ve "Rüya Gibi Her Hatıra" (J. 1.) adlı eserlere araştırmacı tarafından hazırlanmış eşlik çalınarak öğrencinin eseri sözleriyle okuması istenir.

Tek Ses İşitme ve Seslendirme

Ünite ve Ders Kodu: A. 6.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

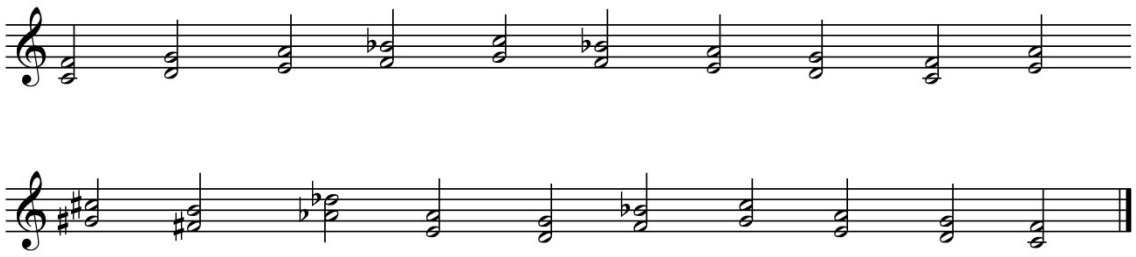
Şekil 3.58. *Tek Ses İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Tek ses işitme ve seslendirme ünitesinde, deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 58.`de bulunan notalar kanun çalgısıyla uygulatılmıştır. Tek ses işitme ve seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: Şekil 3. 58.`de bulunan notalar sırasıyla tek bir nota çalgıyla seslendirilir ve öğrenci işittiği notayı seslendirir ve bu aşama her bir nota için ayrı ayrı uygulanır.

Çift Ses İşitme ve Seslendirme
(Tam Dörtlü Aralıklı)

Ünite ve Ders Kodu: B. 4.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.59. *Çift Ses İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Çift ses işitme ve seslendirme ünitesinde, araştırmacı tarafından deney grubu öğrencilerine, Şekil 3. 59.`da bulunan tam dörtlü aralıklı notaları kanun çalgısıyla ilk önce akor biçiminde sonra tek tek ve daha sonra yine akor biçiminde seslendirilerek öğrenci işittiği sesleri birbirinden ayrıştırarak seslendirir. Bu aşama sırasıyla aynı biçimde uygulanır.

Tartım işitme ve seslendirme ünitesinde, deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 60.`da bulunan tartımlar kanun çalgısıyla örneklendirilerek uygulatılmıştır. Tartım işitme ve seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: Her ölçü içindeki tartımlar bir bütün olarak çalgıyla seslendirilir ve ardında da tekrar seslendirilir. Öğrenci hazır konuma geldiğinde aynı tartım tekrar çalınır ve hemen ardından öğrenci işittiği tartımı seslendirir.

Tartım İşitme ve Seslendirme

Ünite ve Ders Kodu: C. 3.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.60. *Tartım İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Majör ve Minör Dizi Seslendirme
(Si Bemol Majör)

Ünite ve Ders Kodu: D. 4.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.61. *Majör ve Minör Dizi Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

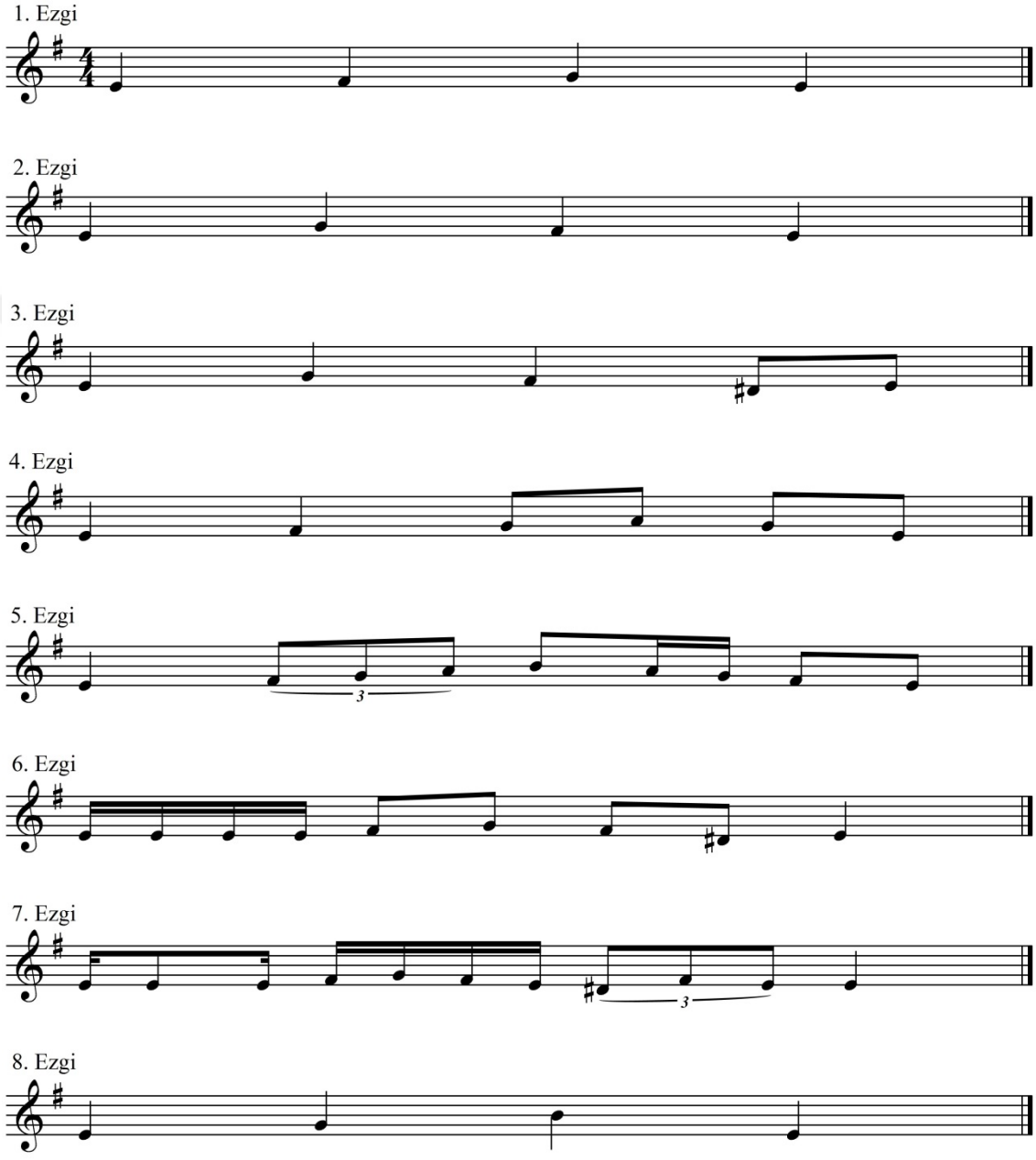
Majör ve minör dizi seslendirme ünitesinde, deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 61.`de bulunan si bemol minör dizi kanun çalgısıyla ilk önce uygulanacak şekilde seslendirilir ve ardından da öğrenciyle birlikte çalgı eşliğinde seslendirilir.

Tonal ezgi işitme ve seslendirme ünitesinde, araştırmacı deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 62.`de bulunan mi minör dizi ve 4/4`lük ölçü içinde hazırlanan ezgileri, kanun çalgısıyla seslendirerek ve ardından da öğrencilerin ezgileri seslendirmeleri uygulatılmıştır. Tonal ezgi işitme ve seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: İlk önce ezgi bir bütün olarak çalgıyla seslendirilir ve ardında da tekrar seslendirilir. Öğrenci hazır konuma geldiğinde aynı ezgi tekrar çalınır ve hemen ardından öğrenci işittiği ezgiyi seslendirir.

Tonal Ezgi İşitme ve Seslendirme
(Mi Minör Dizisi)

Ünite ve Ders Kodu: E. 6.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

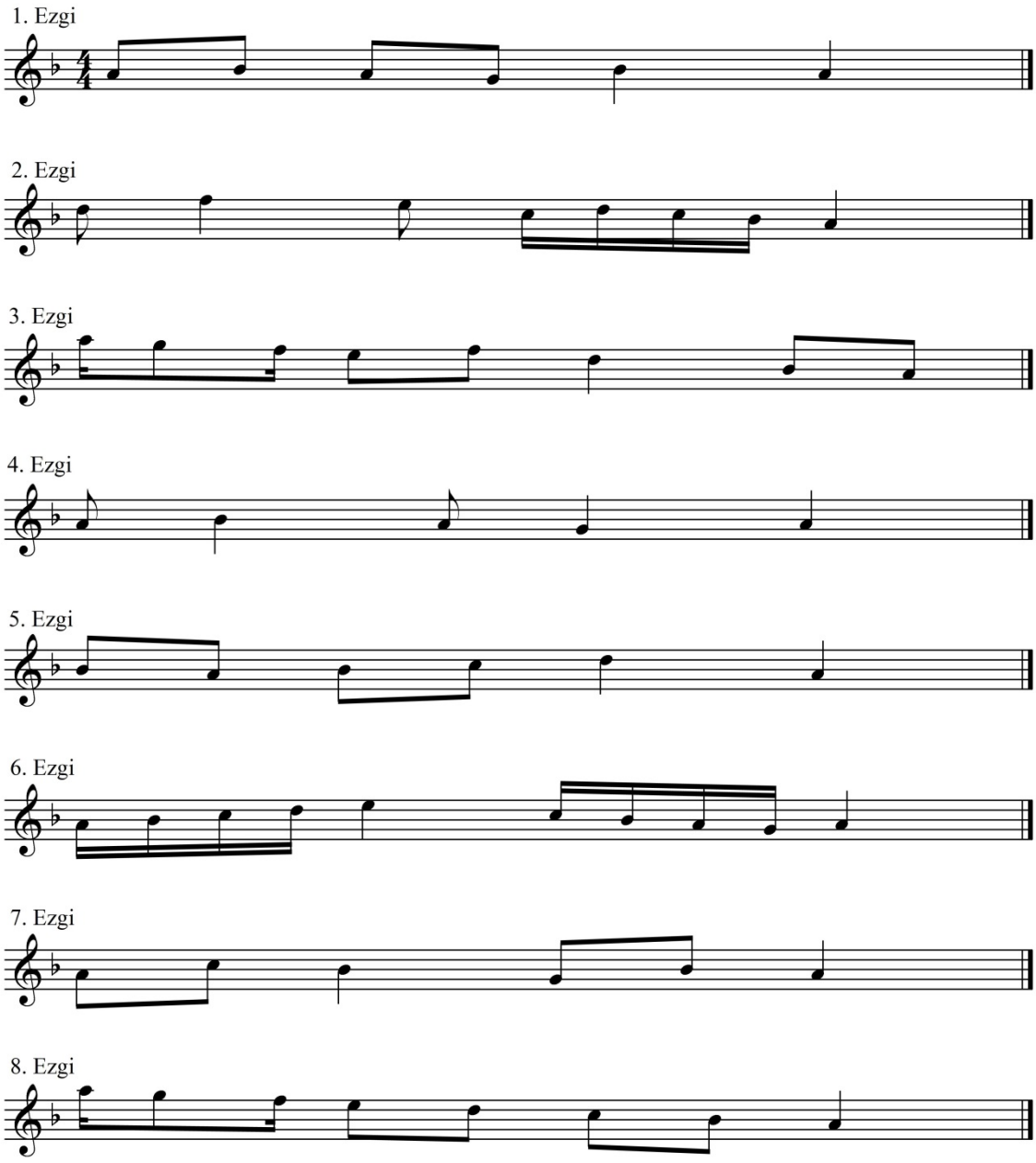

Şekil 3.62. *Tonal Ezgi İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Makamsal Ezgi İşitme ve Seslendirme
(Kûrdi Makamı)

Ünite ve Ders Kodu: F. 6.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.63. *Makamsal Ezgi İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Makamsal ezgi işitme ve seslendirme ünitesinde, araştırmacı deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 63.`de bulunan kürdî makamı ve sofyân, düyek usulleri içinde hazırlanan ezgileri, kanun çalgısıyla seslendirerek ve ardından da öğrencilerin ezgileri seslendirmeleri uygulatılmıştır. Makamsal ezgi işitme ve seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: İlk önce ezgi bir bütün olarak çalgıyla seslendirilir ve ardında da tekrar seslendirilir. Öğrenci hazır konuma geldiğinde aynı ezgi tekrar çalınır ve hemen ardından öğrenci işittiği ezgiyi seslendirir.

Türkü türünde eser seslendirme ünitesinde, araştırmacı deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 64, 3. 65, 3. 66, 3. 67, 3. 68 ve 3. 69. `da bulunan "Çanakkale Türküsü" adlı eseri için hazırlanan eşliği, kanun çalgısıyla beraber öğrencilerin seslendirilmeleriyle uygulatılmıştır. Türkü türünde eser seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: İlk önce eserin ezgisi sadece çalgıyla seslendirilir ve ardından öğrenci çalgıyla birlikte eseri seslendirir.

Türkü Türünde Eser Seslendirme
(Çanakkale Türküsü)

Ünite ve Ders Kodu: H. 1.

Yöre : Kastamonu

Kaynak Kişi :
İhsan OZANOĞLU

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.64. *Türkü Türünde Eser (Çanakkale Türküsü) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 1)*

Şekil 3.65. *Türkü Türünde Eser (Çanakkale Türküsü) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 2)*

Şekil 3.66. *Türkü Türünde Eser (Çanakkale Türküsü) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 3)*

Şekil 3.67. *Türkü Türünde Eser (Çanakkale Türküsü) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 4)*

Şekil 3.68. *Türkü Türünde Eser (Çanakkale Türküsü) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 5)*

Şekil 3.69. *Türkü Türünde Eser (Çanakkale Türküsü) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 6)*

Şekil 3.70. *Şarkı Türünde Eser (Rüya Gibi Her Hatıra) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 1)*

Şekil 3.71. *Şarkı Türünde Eser (Rüya Gibi Her Hatıra) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 2)*

Şekil 3.72. *Şarkı Türünde Eser (Rüya Gibi Her Hatıra) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 3)*

Şekil 3.73. *Şarkı Türünde Eser (Rüya Gibi Her Hatıra) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 4)*

Şarkı türünde eser seslendirme ünitesinde, araştırmacı deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 70, 3. 71, 3. 72 ve 3. 73.`te bulunan "Rüya Gibi Her Hatıra" adlı eseri için hazırlanan eşliği, kanun çalgısıyla beraber öğrencilerin seslendirilmeleriyle uygulatılmıştır. Şarkı türünde eser seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: İlk önce eserin ezgisi sadece çalgıyla seslendirilir ve ardından öğrenci çalgıyla birlikte eseri seslendirir.

3.2.4.7 Öğretim Sisteminde 7. Hafta Çalışmaları

Öğretim sisteminin 7. haftasındaki ünite planı ve içerikleri alt başlıklar biçiminde açıklanmış ve uygulanmıştır.

3.2.4.7.1 7. Haftanın Ünite Planı ve Açıklamaları

Kullanılacak Yöntem : Deneysel.

Kullanılacak Üniteler : Tek Ses İşitme ve Seslendirme (A), Çift (İki) Ses İşitme ve Seslendirme (B), Tartım İşitme ve Seslendirme (C), Majör ve Minör Dizileri Seslendirme (D), Tonal Ezgi İşitme ve Seslendirme (E), Makamsal Ezgi İşitme ve Seslendirme (F), Çocuk Şarkısı Türünde Eser Seslendirme (G), Türkü Türünde Eser Seslendirme (H), Marş Türünde Eser Seslendirme (I).

Kullanılacak Eserler : “Karlı Dağlar” ve “Cumhuriyet Marşı”.

Kullanılacak Materyaller : Kanun çalgısı, ilgili eserlerin ve etütlerin yazılı dokümanları, görsel ve işitsel materyaller.

Öğrenci Sayısı : 10.

Ders Süresi : 40` + 40` + 40` = 3 X 40` = 120 Dakika (3 Ders).

3.2.4.7.1.1 Ders 1

Ders 1`de bulunan, “Tek Ses İşitme ve Seslendirme” adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- İşittiği sesleri tanır ve seslendirir.
- Kanun çalgısından tek bir ses (nota) çalınır ve öğrenci, bu sesi tek heceyle (- na) seslendirir.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Bu çalışmayla ilgili (A. 7.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.7.1.2 Ders 2

Ders 2`de bulunan, “Çift (İki) Ses İşitme ve Seslendirme” adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- İşittiği sesleri tanır, ayırt eder ve seslendirir.
- Kanun çalgısından iki ses çalınır ve öğrencinin bu sesleri tek heceyle ayırt ederek (- na) seslendirmesi istenir.
- Bu çalışmayla ilgili (B. 5. – B. 6.) etütleri çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.7.1.3 Ders 3

Ders 3`te bulunan, “Tartım İşitme ve Seslendirme” adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Düzeyine uygun tartım çalışır.
- Çalınan tartım cümlelerini seslendirir.
- Araştırmacı tarafından sabit bir notadan (tek sesten) hazırlanan bir ölçülük tartım çalınır ve öğrenci, sorulan bu tartımı tek heceyle (- na) seslendirir.
- Bu çalışmayla ilgili gerekli etütler çalıştırılır ve ödevlendirilir. (C. 2.)

3.2.4.7.1.4 Ders 4

Ders 4`te bulunan, “Majör ve Minör Dizi Seslendirme” adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Majör ve minör dizi kalıbını tanır.

- Araştırmacı tarafından majör ve minör dizilerin seslendirmeleri örneklendirilir ve akabinde öğrencinin, çalgı eşlikli olarak bu dizilerin seslerini tek heceyle (- na) seslendirmesi istenir.
- Bu çalışmayla ilgili (D. 5.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.7.1.5 Ders 5

Ders 5`te bulunan, “Tonal Ezgi Seslendirme” adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Tonalite ezgi yapısını tanır.
- Dinlediği ezgiyi makamsal veya tonal olarak ayırt eder.
- Araştırmacı tarafından hazırlanan bir ölçülük tonal bir ezgi çalınır ve öğrenci, sorulan ezgiyi tek heceyle (- na) seslendirir.
- Bu çalışmayla ilgili (E. 7.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.7.1.6 Ders 6

Ders 6`da bulunan, “Makamsal Ezgi Seslendirme” adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Makamsal ezgi yapısını tanır.
- Dinlediği ezgiyi makamsal veya tonal olarak ayırt eder.
- Araştırmacı tarafından hazırlanan bir ölçülük makamsal bir ezgi çalınır ve öğrenci, sorulan ezgiyi tek heceyle (- na) seslendirir.
- Bu çalışmayla ilgili (F. 5.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.7.1.7 Ders 7

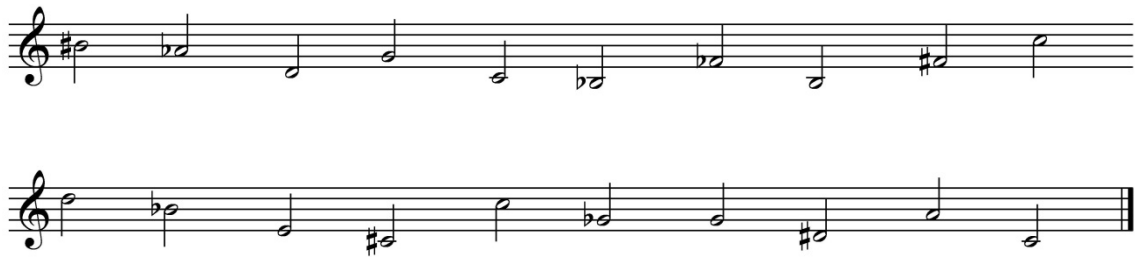
Ders 7`de bulunan, "Çocuk Şarkısı Türünden Eser Seslendirme" ve "Marş Türünde Eser Seslendirme" adlı ünitelerin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Çalgı ile eser icrasında, müzikal davranış ve kurallara (sus işaretlerine, aranağme, dönüş işaretlerine vb.) uyarak eseri söyler.
- Çocuk şarkısı, marş türlerini tanır ve başka çocuk şarkıları, marşlar dinler.
- Çocuk şarkısı, şarkı, Türkü ve marş türlerinin arasındaki benzerlik ve farklılıkları ayırt eder.
- Eserlerin sözlerini öğrenir.
- "Karlı Dağlar" (G. 4.) ve "Cumhuriyet Marşı" (I. 1.) adlı eserlere araştırmacı tarafından hazırlanmış eşlik çalınarak öğrencinin eseri sözleriyle okuması istenir.

Tek Ses İşitme ve Seslendirme

Ünite ve Ders Kodu: A. 7.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.74. *Tek Ses İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Tek ses işitme ve seslendirme ünitesinde, deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 74.`te bulunan notalar kanun çalgısıyla uygulatılmıştır. Tek ses işitme ve seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: Notalar sırasıyla tek bir nota çalgıyla seslendirilir ve öğrenci işittiği notayı seslendirir ve bu aşama her bir nota için ayrı ayrı uygulanır.

Şekil 3.75. *Çift Ses İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Şekil 3.76. *Çift Ses İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Çift ses işitme ve seslendirme ünitesinde, araştırmacı tarafından deney grubu öğrencilerine, Şekil 3. 75 ve 3. 76.`da bulunan büyük üçlü, küçük üçlü, tam dörtlü ve tam beşli aralıklı notaları kanun çalgısıyla ilk önce akor biçiminde sonra tek tek ve daha sonra yine akor biçiminde seslendirilerek öğrenci işittiği sesleri birbirinden ayrıştırarak seslendirir. Bu aşama sırasıyla aynı biçimde uygulanır.

Tartım işitme ve seslendirme ünitesinde, deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 77.`de bulunan tartımlar kanun çalgısıyla örneklendirilerek uygulatılmıştır. Tartım işitme ve seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: Her ölçü içindeki tartımlar bir bütün olarak çalgıyla seslendirilir ve ardında da tekrar seslendirilir. Öğrenci hazır konuma geldiğinde aynı tartım tekrar çalınır ve hemen ardından öğrenci işittiği tartımı seslendirir.

Tartım İşitme ve Seslendirme

Ünite ve Ders Kodu: C. 2.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.77. *Tartım İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Majör ve Minör Dizi Seslendirme
(La Majör)

Ünite ve Ders Kodu: D. 5.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.78. *Majör ve Minör Dizi Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

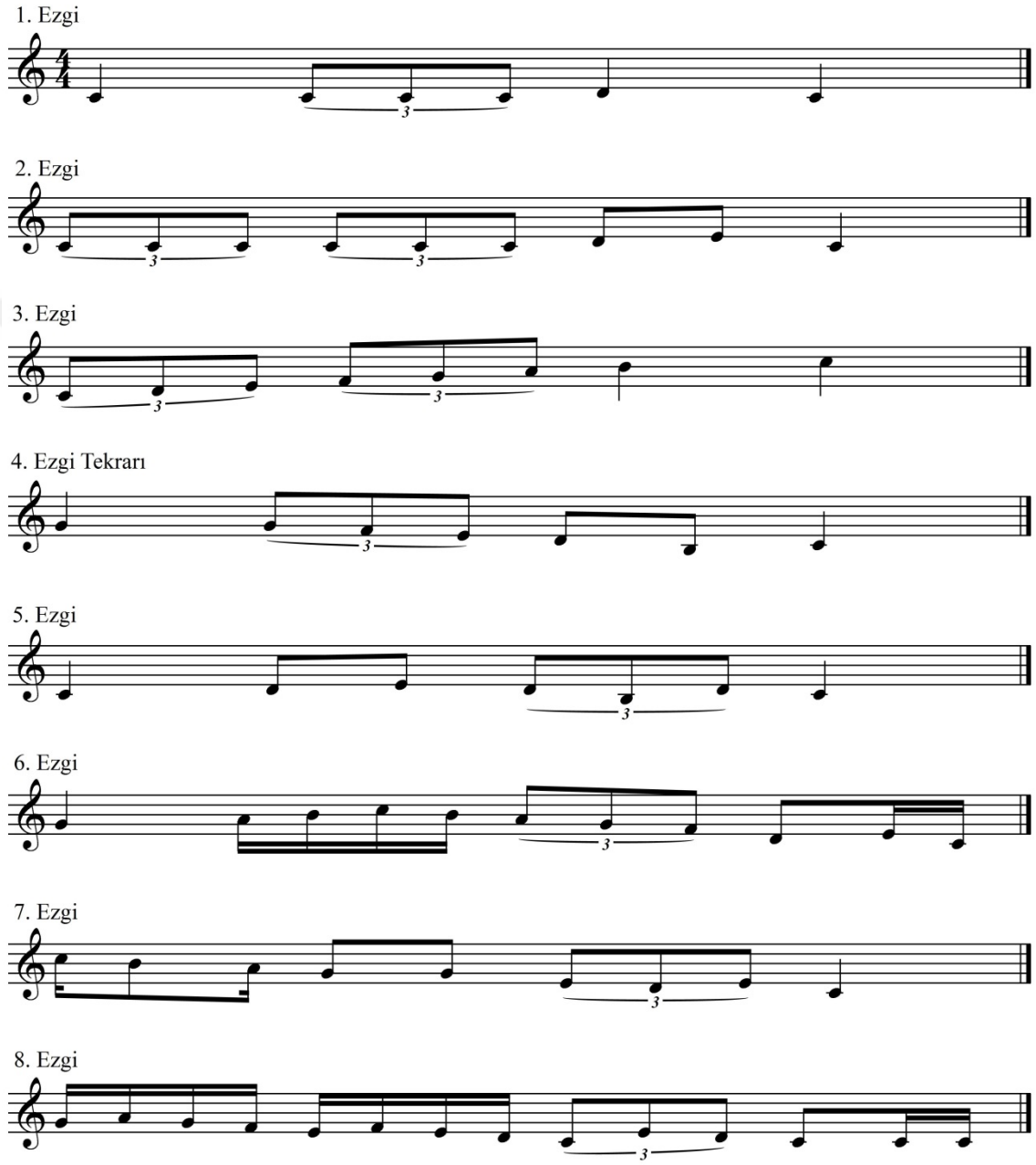
Majör ve minör dizi seslendirme ünitesinde, deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 78.`de bulunan la majör dizi kanun çalgısıyla ilk önce uygulanacak şekilde seslendirilir ve ardından da öğrenciyle birlikte çalgı eşliğinde seslendirilir.

Tonal ezgi işitme ve seslendirme ünitesinde, araştırmacı deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 79.`da bulunan do majör dizi ve 4/4`lük ölçü içinde hazırlanan ezgileri, kanun çalgısıyla seslendirerek ve ardından da öğrencilerin ezgileri seslendirmeleri uygulatılmıştır. Tonal ezgi işitme ve seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: İlk önce ezgi bir bütün olarak çalgıyla seslendirilir ve ardında da tekrar seslendirilir. Öğrenci hazır konuma geldiğinde aynı ezgi tekrar çalınır ve hemen ardından öğrenci işittiği ezgiyi seslendirir.

Tonal Ezgi İşitme ve Seslendirme
(Do Majör)

Ünite ve Ders Kodu: E. 7.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

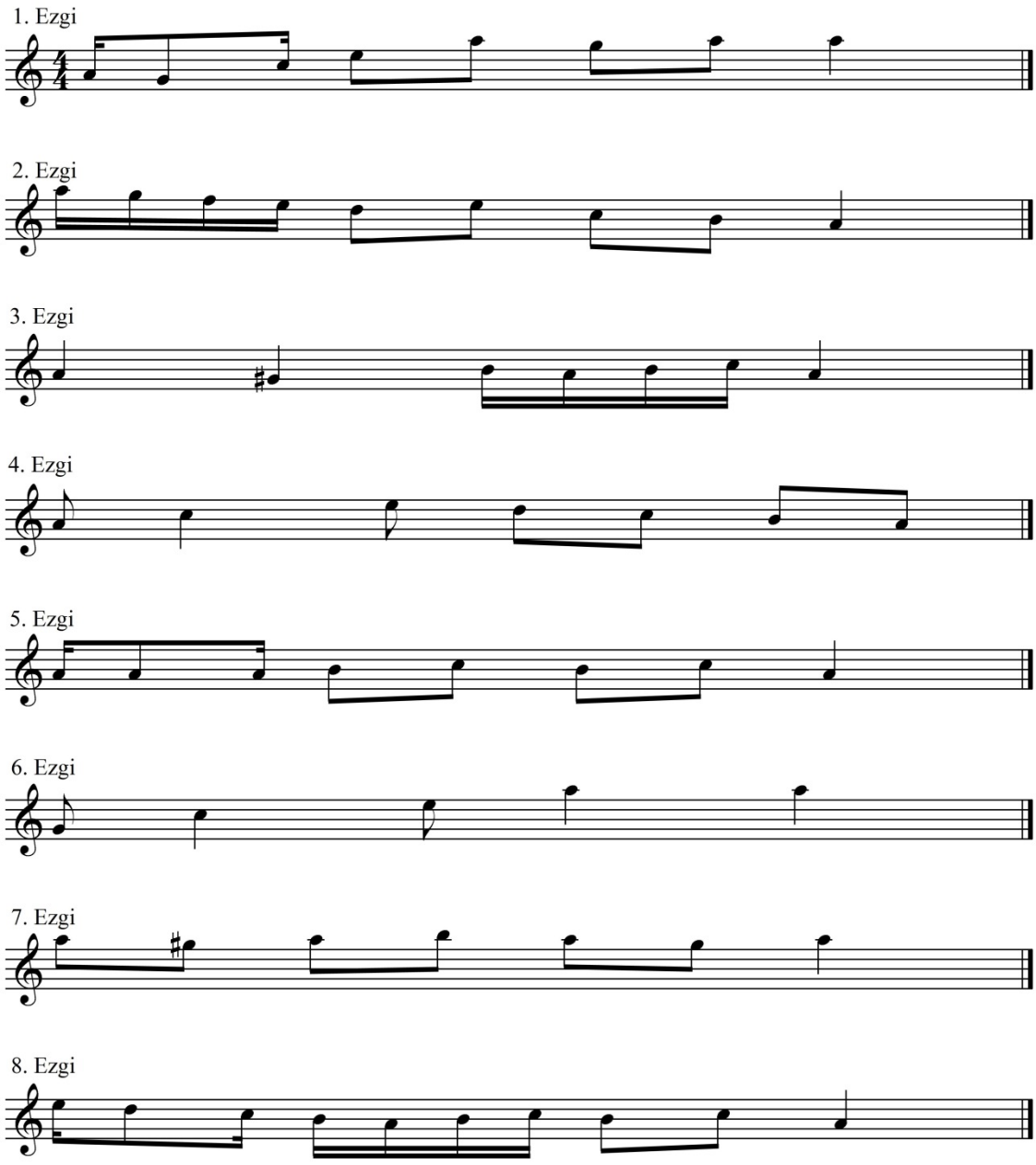

Şekil 3.79. *Tonal Ezgi İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Makamsal Ezgi İşitme ve Seslendirme
(Bûselik Makamı)

Ünite ve Ders Kodu: F. 5.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.80. *Makamsal Ezgi İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Makamsal ezgi işitme ve seslendirme ünitesinde, araştırmacı deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 36.`da bulunan bûselik makamı ve sofyân, düyek usulleri içinde hazırlanan ezgileri, kanun çalgısıyla seslendirerek ve ardından da öğrencilerin ezgileri seslendirmeleri uygulatılmıştır. Makamsal ezgi işitme ve seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: İlk önce ezgi bir bütün olarak çalgıyla seslendirilir ve ardında da tekrar seslendirilir. Öğrenci hazır konuma geldiğinde aynı ezgi tekrar çalınır ve hemen ardından öğrenci işittiği ezgiyi seslendirir.

Çocuk şarkısı türünde eser seslendirme ünitesinde, araştırmacı deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 81, 3. 82, 3. 83 ve 3. 84.`te bulunan "Karlı Dağlar" adlı eseri için hazırlanan eşliği, kanun çalgısıyla beraber öğrencilerin seslendirilmeleriyle uygulatılmıştır. Çocuk şarkısı türünde eser seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: İlk önce eserin ezgisi sadece çalgıyla seslendirilir ve ardından öğrenci çalgıyla birlikte eseri seslendirir.

Çocuk Şarkısı Türünde Eser Seslendime
(Karlı Dağlar)

Ünite ve Ders Kodu: G. 4.

Söz - Müzik :
Salih AYDOĞAN

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.81. *Çocuk Şarkısı Türünde Eser (Karlı Dağlar) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 1)*

Şekil 3.82. *Çocuk Şarkısı Türünde Eser (Karlı Dağlar) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 2)*

Şekil 3.83. *Çocuk Şarkısı Türünde Eser (Karlı Dağlar) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 3)*

Şekil 3.84. *Çocuk Şarkısı Türünde Eser (Karlı Dağlar) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 4)*

Şekil 3.85. *Marş Türünde Eser (Cumhuriyet Marşı) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 1)*

Şekil 3.86. *Marş Türünde Eser (Cumhuriyet Marşı) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 2)*

Marş türünde eser seslendirme ünitesinde, araştırmacı deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 85 ve 3. 86.`da bulunan "Cumhuriyet Marşı" adlı eseri için hazırlanan eşliği, kanun çalgısıyla beraber öğrencilerin seslendirilmeleriyle uygulatılmıştır. Marş türünde eser seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: İlk önce eserin ezgisi sadece çalgıyla seslendirilir ve ardından öğrenci çalgıyla birlikte eseri seslendirir.

3.2.4.8 Öğretim Sisteminde 8. Hafta Çalışmaları

Öğretim sisteminin 8. haftasındaki ünite planı ve içerikleri alt başlıklar biçiminde açıklanmış ve uygulanmıştır.

3.2.4.8.1 8. Haftanın Ünite Planı ve Açıklamaları

Kullanılacak Yöntem : Deneysel.

Kullanılacak Üniteler : Tek Ses İşitme ve Seslendirme (A), Çift (İki) Ses İşitme ve Seslendirme (B), Tartım İşitme ve Seslendirme (C), Majör ve Minör Dizileri

Seslendirme (D), Tonal Ezgi İşitme ve Seslendirme (E), Makamsal Ezgi İşitme ve Seslendirme (F), Türkü Türünde Eser Seslendirme (H).

Kullanılacak Eserler : "İzmir`in Kavakları" ve "Divane Âşık Gibi".

Kullanılacak Materyaller : Kanun çalgısı, ilgili eserlerin ve etütlerin yazılı dokümanları, görsel ve işitsel materyaller.

Öğrenci Sayısı : 10.

Ders Süresi : 40` + 40` + 40` = 3 X 40` = 120 Dakika (3 Ders).

3.2.4.8.1.1 Ders 1

Ders 1`de bulunan, "Tek Ses İşitme ve Seslendirme" adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- İşittiği sesleri tanır ve seslendirir.
- Kanun çalgısından tek bir ses (nota) çalınır ve öğrenci, bu sesi tek heceyle (- na) seslendirir.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Bu çalışmayla ilgili (A. 8.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.8.1.2 Ders 2

Ders 2`de bulunan, "Çift (İki) Ses İşitme ve Seslendirme" adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- İşittiği sesleri tanır, ayırt eder ve seslendirir.
- Kanun çalgısından iki ses çalınır ve öğrencinin bu sesleri tek heceyle ayırt ederek (- na) seslendirmesi istenir.
- Bu çalışmayla ilgili (B. 7. – B. 8.) etütleri çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.8.1.3 Ders 3

Ders 3`te bulunan, “Tartım İşitme ve Seslendirme” adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Düzeyine uygun tartım çalışır.
- Çalınan tartım cümlelerini seslendirir.
- Araştırmacı tarafından sabit bir notadan (tek sesten) hazırlanan bir ölçülük tartım çalınır ve öğrenci, sorulan bu tartımı tek heceyle (- na) seslendirir.
- Bu çalışmayla ilgili gerekli etütler çalıştırılır ve ödevlendirilir. (C. 1.)

3.2.4.8.1.4 Ders 4

Ders 4`te bulunan, “Majör ve Minör Dizi Seslendirme” adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Majör ve minör dizi kalıbını tanır.
- Araştırmacı tarafından majör ve minör dizilerin seslendirmeleri örneklendirilir ve akabinde öğrencinin, çalgı eşlikli olarak bu dizilerin seslerini tek heceyle (- na) seslendirmesi istenir.
- Bu çalışmayla ilgili (D. 6.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.8.1.5 Ders 5

Ders 5`te bulunan, “Tonal Ezgi Seslendirme” adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Tonalite ezgi yapısını tanır.

- Dinlediği ezgiyi makamsal veya tonal olarak ayırt eder.
- Araştırmacı tarafından hazırlanan bir ölçülük tonal bir ezgi çalınır ve öğrenci, sorulan ezgiyi tek heceyle (- na) seslendirir.
- Bu çalışmayla ilgili (E. 8.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.8.1.6 Ders 6

Ders 6`da bulunan, "Makamsal Ezgi Seslendirme" adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrenciler seslendirmeleri (- ne, - na, - nu, - nü) gibi hecelerle yapabilirler.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Makamsal ezgi yapısını tanır.
- Dinlediği ezgiyi makamsal veya tonal olarak ayırt eder.
- Araştırmacı tarafından hazırlanan bir ölçülük makamsal bir ezgi çalınır ve öğrenci, sorulan ezgiyi tek heceyle (- na) seslendirir.
- Bu çalışmayla ilgili (F. 4.) etüdü çalıştırılır ve ödevlendirilir.

3.2.4.8.1.7 Ders 7

Ders 7`de bulunan, "Türkü Türünde Eser Seslendirme" adlı ünitenin kazanım ve kazanımları ile ilgili açıklamaları şu biçimdedir.

- Yapılan çalışmalar öğrencilerin ses genişliklerine göre hazırlanır.
- Öğrencilerin müzikal işitme yeteneği gelişir.
- Çalgı ile eser icrasında, müzikal davranış ve kurallara (sus işaretlerine, aranağme, dönüş işaretlerine vb.) uyarak eseri söyler.
- Çocuk şarkısı, Türkü türlerini tanır ve başka çocuk şarkıları, Türküler dinler.
- Çocuk şarkısı, şarkı, Türkü ve marş türlerinin arasındaki benzerlik ve farklılıkları ayırt eder.
- Eserlerin sözlerini öğrenir.
- "Karlı Dağlar" (H. 2.) ve " Divane Âşık Gibi" (H. 3.) adlı eserlere araştırmacı tarafından hazırlanmış eşlik çalınarak öğrencinin eseri sözleriyle okuması istenir.

Tek Ses İşitme ve Seslendirme

Ünite ve Ders Kodu: A. 8.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.87. *Tek Ses İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Tek ses işitme ve seslendirme ünitesinde, deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 87.`de bulunan notalar kanun çalgısıyla uygulatılmıştır. Tek ses işitme ve seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: Notalar sırasıyla tek bir nota çalgıyla seslendirilir ve öğrenci işittiği notayı seslendirir ve bu aşama her bir nota için ayrı ayrı uygulanır.

Çift ses işitme ve seslendirme ünitesinde, araştırmacı tarafından deney grubu öğrencilerine, Şekil 3. 88 ve 3. 89.`da bulunan büyük üçlü, küçük üçlü tam dörtlü ve tam beşli aralıklı notaları kanun çalgısıyla ilk önce akor biçiminde sonra tek tek ve daha sonra yine akor biçiminde seslendirilerek öğrenci işittiği sesleri birbirinden ayrıştırarak seslendirir. Bu aşama sırasıyla aynı biçimde uygulanır.

Çift Ses İşitme ve Seslendirme
(Büyük Üçlü, Küçük Üçlü, Tam Dörtlü ve Tam Beşli Aralıklı)

Ünite ve Ders Kodu: B. 7.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.88. *Çift Ses İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Çift Ses İşitme ve Seslendirme
(Büyük Üçlü, Küçük Üçlü, Tam Dörtlü ve Tam Beşli Aralıklı)

Ünite ve Ders Kodu: B. 8.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.89. *Çift Ses İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Tartım işitme ve seslendirme ünitesinde, deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 90.`da bulunan tartımlar kanun çalgısıyla örneklendirilerek uygulatılmıştır. Tartım işitme ve seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: Her ölçü içindeki tartımlar bir bütün olarak çalgıyla seslendirilir ve ardında da tekrar seslendirilir. Öğrenci hazır konuma geldiğinde aynı tartım tekrar çalınır ve hemen ardından öğrenci işittiği tartımı seslendirir.

Tartım İşitme ve Seslendirme

Ünite ve Ders Kodu: C. 1.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.90. *Tartım İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Majör ve Minör Dizi Seslendirme
(Do Minör)

Ünite ve Ders Kodu: D. 6.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.91. *Majör ve Minör Dizi Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Majör ve minör dizi seslendirme ünitesinde, deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 91.`de bulunan do minör dizi kanun çalgısıyla ilk önce uygulanacak şekilde seslendirilir ve ardından da öğrenciyle birlikte çalgı eşliğinde seslendirilir.

Tonal ezgi işitme ve seslendirme ünitesinde, araştırmacı deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 92.`de bulunan mi minör dizi ve 4/4`lük ölçü içinde hazırlanan ezgileri, kanun çalgısıyla seslendirerek ve ardından da öğrencilerin ezgileri seslendirmeleri uygulatılmıştır. Tonal ezgi işitme ve seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: İlk önce ezgi bir bütün olarak çalgıyla seslendirilir ve ardında da tekrar seslendirilir. Öğrenci hazır konuma geldiğinde aynı ezgi tekrar çalınır ve hemen ardından öğrenci işittiği ezgiyi seslendirir.

Tonal Ezgi İşitme ve Seslendirme
(Mi Minör)

Ünite ve Ders Kodu: E. 8.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

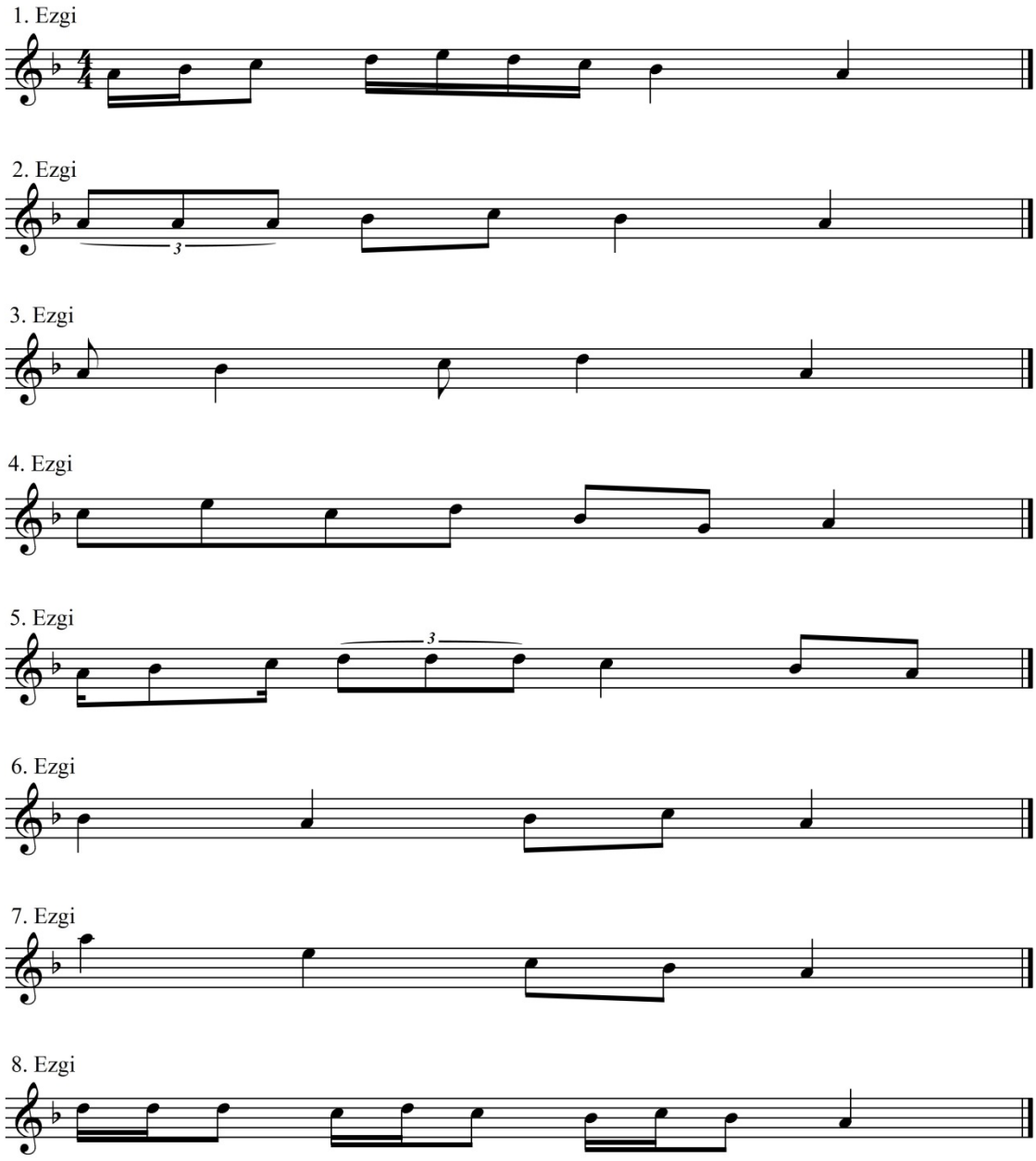

Şekil 3.92. *Tonal Ezgi İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Makamsal Ezgi İşitme ve Seslendirme
(Kûrdi Makamı)

Ünite ve Ders Kodu: F. 4.

Hazırlayan ve Düzenleyen :
Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

Şekil 3.93. *Makamsal Ezgi İşitme ve Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar*

Makamsal ezgi işitme ve seslendirme ünitesinde, araştırmacı deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 93.`te bulunan kürdî makamı ve sofyân, düyek usulleri içinde hazırlanan ezgileri, kanun çalgısıyla seslendirerek ve ardından da öğrencilerin ezgileri seslendirmeleri uygulatılmıştır. Makamsal ezgi işitme ve seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: İlk önce ezgi bir bütün olarak çalgıyla seslendirilir ve ardında da tekrar seslendirilir. Öğrenci hazır konuma geldiğinde aynı ezgi tekrar çalınır ve hemen ardından öğrenci işittiği ezgiyi seslendirir.

Türkü türünde eser seslendirme ünitesinde, araştırmacı deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 94, 3. 95 ve 3. 96.`da bulunan "İzmir`in Kavakları" adlı eseri için hazırlanan eşliği, kanun çalgısıyla beraber öğrencilerin seslendirilmeleriyle uygulatılmıştır. Türkü türünde eser seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: İlk önce eserin ezgisi sadece çalgıyla seslendirilir ve ardından öğrenci çalgıyla birlikte eseri seslendirir.

Şekil 3.94. *Türkü Türünde Eser (İzmir`in Kavakları) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 1)*

Şekil 3.95. *Türkü Türünde Eser (İzmir`in Kavakları) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 2)*

Şekil 3.96. *Türkü Türünde Eser (İzmir`in Kavakları) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 3)*

Türkü türünde eser seslendirme ünitesinde, araştırmacı deney grubu öğrencilerine Şekil 3. 97, 3. 98 ve 3. 99.`da bulunan "Divâne Âşık Gibi" adlı eseri için hazırlanan eşliği, kanun çalgısıyla beraber öğrencilerin seslendirilmeleriyle uygulatılmıştır. Türkü türünde eser seslendirme ünitesinde uygulama şu şekilde yapılmaktadır: İlk önce eserin ezgisi sadece çalgıyla seslendirilir ve ardından öğrenci çalgıyla birlikte eseri seslendirir.

Şekil 3.97. *Türkü Türünde Eser (Divâne Âşık Gibi) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 1)*

Şekil 3.98. *Türkü Türünde Eser (Divâne Âşık Gibi) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 2)*

Şekil 3.99. *Türkü Türünde Eser (Divâne Âşık Gibi) Seslendirme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar (Sayfa 3)*

3.3 Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 20 paket programı kullanılmıştır. Kontrol ve deney gruplarında onar kişi bulunduğu için analizlerde parametrik olmayan testlerden yararlanılmıştır. Araştırmalarda örneklem oluşturan grupların büyüklüğünün 15`in altında olduğu durumlarda parametrik olmayan testlerin kullanılması bir zorunluluktur (Büyüköztürk, 2010, 8). Buna göre kontrol ve deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann – Whitney U Testi kullanılmıştır. Mann – Whitney U Testi iki ilişkisiz örneklemden elde edilen puanların birbirlerinden anlamlı bir şekilde farklılık gösterip göstermediğini test etmek için kullanılmaktadır (Büyüköztürk, 2010, s.155). Kontrol ve deney grubunun kendi içerisinde ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla ise Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi kullanılmıştır. Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi, bir gruba ait eşleştirilmiş iki farklı dağılım arasındaki farkın anlamlılığını test etmek amacıyla kullanılır (Baştürk, 2011, s. 174; Büyüköztürk, 2010, s. 162). Verilerin çözümlenmesinde 0. 05 önem düzeyi olarak kabul edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırmanın, işitme ve seslendirme becerilerine yönelik olarak hazırlanan dereceli puanlama anahtarları, ön test ve son test puanları veri analiz teknikleriyle çözümlenmiş ve araştırma bünyesinde belirlenmiş olan problem ve alt problemlerin çözümüne yönelik bulgular ve yorumlar başlık ve alt başlıklar biçiminde ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Araştırmada uygulanan ön test ve son test verileri, SPSS 20 (Statistical Package for the Social Sciences) paket programından faydalanılarak analiz edilmiş ve Mann – Whitney U Testi (MWUT) uygulanarak sonuçlandırılmıştır.

4.1 Bulgular ve Yorumlar

Elde edilen bulgular ve yorumlar araştırmanın alt problemler sırasına göre alt başlıklar biçiminde ve verilerin analizleri her biri ayrı ayrı görsel olarak tablolarla ifade edilmiş ve yorumlanmıştır.

4.1.1 İşitilen Tek Sesi Seslendirme Becerilerine İlişkin (Birinci Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Ön Test)

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin işitilen tek sesi seslendirme becerilerine ait ön test sonuçları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın var olup olmadığını tespit edebilmek için MWUT uygulanmış ve sonuçlar Tablo 4. 1.`de sunulmuştur.

Tablo 4.1. *Grupların İşitilen Tek Sesi Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Ön Test)*

Gruplar	**n**	**Sıra Ortalamaları**	**Sıra Toplamları**	**U**	**Z**	**p**
Deney	10	9.80	98	43.000	-.531	.596
Kontrol	10	11.20	112			
Toplam	20					

Tablo 4. 1.`e göre kontrol ve deney grubu öğrencilerinin işitilen tek sesi seslendirme becerilerinin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir (U=43,000; p>0.05). Sıra ortalamalarının öneme alındığında kontrol grubu öğrencilerinin deney grubu öğrencilerine nazaran yüksek bir ortalamaya sahip olduklarının ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlemediği söylenebilinir.

4.1.2 İşitilen Çift Sesleri Seslendirme Becerilerine İlişkin (İkinci Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Ön Test)

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin işitilen çift sesleri seslendirme becerilerine ait ön test sonuçlarında istatistiksel yönden anlamlı bir farkın var olup olmadığını tespit edebilmek için MWUT uygulanmış ve sonuçlar Tablo 4. 2.`de sunulmuştur.

Tablo 4.2. *Grupların İşitilen Çift Sesleri Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Ön Test)*

Gruplar	n	Sıra Ortalamaları	Sıra Toplamları	U	Z	p
Deney	10	11.15	111.5	43.500	-.496	.620
Kontrol	10	9.85	98.5			
Toplam	20					

Tablo 4. 2.`ye göre kontrol ve deney grubu öğrencilerinin işitilen çift sesleri seslendirme becerilerinin puanlarında istatistiksel belirgin bir fark tespit edilmemiştir (U=43,500; p>0.05). Sıra ortalamalarının öneme alındığında deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine nazaran yüksek bir ortalamaya sahip olduklarının ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlemediği söylenebilinir.

4.1.3 İşitilen Tonal Bir Ezgiyi Seslendirme Becerilerine İlişkin (Üçüncü Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Ön Test)

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin işitilen tonal bir ezgiyi seslendirme becerilerine ait ön test sonuçlarında istatistiksel yönden anlamlı bir farkın var olup olmadığını tespit edebilmek için MWUT uygulanmış ve sonuçlar Tablo 4. 3.`te sunulmuştur.

Tablo 4.3. *Grupların İşitilen Tonal Bir Ezgiyi Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Ön Test)*

Gruplar	n	Sıra Ortalamaları	Sıra Toplamları	U	Z	p
Deney	10	11.45	114.5	40.500	-.726	.468
Kontrol	10	9.55	95.5			
Toplam	20					

Tablo 4. 3.`e göre kontrol ve deney grubu öğrencilerinin işitilen tonal bir ezgiyi seslendirme becerilerinin puanlarında istatistiksel belirgin bir fark tespit edilmemiştir (U=40,500; p>0.05). Sıra ortalamalarının öneme alındığında deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine nazaran yüksek bir ortalamaya sahip olduklarının ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlemediği söylenebilinir.

4.1.4 İşitilen Makamsal Bir Ezgiyi Seslendirme Becerilerine İlişkin(Dördüncü Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Ön Test)

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin işitilen makamsal bir ezgiyi seslendirme becerilerine ait ön test sonuçlarında istatistiksel yönden anlamlı bir farkın var olup olmadığını tespit edebilmek için MWUT uygulanmış ve sonuçlar Tablo 4. 4.`te sunulmuştur.

Tablo 4.4. *Grupların İşitilen Makamsal Bir Ezgiyi Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Ön Test)*

Gruplar	n	Sıra Ortalamaları	Sıra Toplamları	U	Z	p
Deney	10	12.20	122	33.000	-1.299	.194
Kontrol	10	8.80	88			
Toplam	20					

Tablo 4. 4.`e göre kontrol ve deney grubu öğrencilerinin işitilen makamsal bir ezgiyi seslendirme becerilerinin puanlarında istatistiksel belirgin bir fark tespit edilmemiştir (U=33,000; p>0.05). Sıra ortalamalarının öneme alındığında deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine nazaran yüksek bir ortalamaya sahip olduklarının ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlemediği söylenebilinir.

4.1.5 İşitilen Bir Tartımı Seslendirme Becerilerine İlişkin (Beşinci Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Ön Test)

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin işitilen bir tartımı seslendirme becerilerine ait ön test sonuçlarında istatistiksel yönden anlamlı bir farkın var olup olmadığını tespit edebilmek için MWUT uygulanmış ve sonuçlar Tablo 4. 5.`te sunulmuştur.

Tablo 4.5. *Grupların İşitilen Bir Tartımı Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Ön Test)*

Gruplar	n	Sıra Ortalamaları	Sıra Toplamları	U	Z	p
Deney	10	10.40	104	49.000	-.077	.939
Kontrol	10	10.60	106			
Toplam	20					

Tablo 4. 5.`e göre kontrol ve deney grubu öğrencilerinin işitilen bir tartımı seslendirme becerilerinin puanlarında istatistiksel belirgin bir fark tespit edilmemiştir (U=49,000; p>0.05). Sıra ortalamalarının öneme alındığında kontrol grubu öğrencilerinin deney grubu öğrencilerine nazaran yüksek bir ortalamaya sahip olduklarının ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlemediği söylenebilinir.

4.1.6 Majör ve Minör Diziyi Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine İlişkin (Altıncı Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Ön Test)

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin majör ve minör diziyi kanun çalgısı eşliğinde seslendirme becerilerine ait ön test sonuçlarında istatistiksel yönden anlamlı bir farkın var olup olmadığını tespit edebilmek için MWUT uygulanmış ve sonuçlar Tablo 4. 6.`da sunulmuştur.

Tablo 4.6. *Grupların Majör ve Minör Diziyi Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Ön Test)*

Gruplar	n	Sıra Ortalamaları	Sıra Toplamları	U	Z	p
Deney	10	11.15	111.5	43.500	-.501	.616
Kontrol	10	9.85	98.5			
Toplam	20					

Tablo 4. 6.`ya göre kontrol ve deney grubu öğrencilerinin majör ve minör diziyi kanun çalgısı eşliğinde seslendirme becerilerinin puanlarında istatistiksel belirgin bir fark tespit edilmemiştir (U=43,500; p>0.05). Sıra ortalamalarının öneme alındığında deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine nazaran yüksek bir ortalamaya sahip olduklarının ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlemediği söylenebilinir.

4.1.7 Çocuk Şarkısı Türündeki Eseri Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine İlişkin (Yedinci Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Ön Test)

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin çocuk şarkısı türündeki eseri kanun çalgısı eşliğinde seslendirme becerilerine ait ön test sonuçlarında istatistiksel yönden anlamlı bir farkın var olup olmadığını tespit edebilmek için MWUT uygulanmış ve sonuçlar Tablo 4. 7.`de sunulmuştur.

Tablo 4.7. *Grupların Çocuk Şarkısı Türündeki Eseri Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Ön Test)*

Gruplar	n	Sıra Ortalamaları	Sıra Toplamları	U	Z	p
Deney	10	9.80	98	43.000	-.539	.590
Kontrol	10	11.20	112			
Toplam	20					

Tablo 4. 7.`ye göre kontrol ve deney grubu öğrencilerinin çocuk şarkısı türündeki eseri kanun çalgısı eşliğinde seslendirme becerilerinin puanlarında istatistiksel belirgin bir fark tespit edilmemiştir (U=43,000; p>0.05). Sıra ortalamalarının öneme alındığında kontrol grubu öğrencilerinin deney grubu öğrencilerine nazaran yüksek bir ortalamaya sahip olduklarının ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlemediği söylenebilinir.

4.1.8 Türkü Türündeki Eseri Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine İlişkin (Sekizinci Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Ön Test)

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin Türkü türündeki eseri kanun çalgısı eşliğinde seslendirme becerilerine ait ön test sonuçlarında istatistiksel yönden anlamlı bir farkın var olup olmadığını tespit edebilmek için MWUT uygulanmış ve sonuçlar Tablo 4. 8.`de sunulmuştur.

Tablo 4.8. *Grupların Türkü Türündeki Eseri Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Ön Test)*

Gruplar	n	Sıra Ortalamaları	Sıra Toplamları	U	Z	p
Deney	10	10.45	104.5	49.500	-.038	.969
Kontrol	10	10.55	105.5			
Toplam	20					

Tablo 4. 8.`e göre kontrol ve deney grubu öğrencilerinin Türkü türündeki eseri kanun çalgısı eşliğinde seslendirme becerilerinin puanlarında istatistiksel belirgin bir fark tespit edilmemiştir (U=49,500; p>0.05). Sıra ortalamalarının öneme alındığında kontrol grubu öğrencilerinin deney grubu öğrencilerine nazaran yüksek bir ortalamaya sahip olduklarının ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlemediği söylenebilinir.

4.1.9 Marş Türündeki Eseri Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine İlişkin (Dokuzuncu Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Ön Test)

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin marş türündeki eseri kanun çalgısı eşliğinde seslendirme becerilerine ait ön test sonuçlarında istatistiksel yönden anlamlı bir farkın var olup olmadığını tespit edebilmek için MWUT uygulanmış ve sonuçlar Tablo 4. 9.`da sunulmuştur.

Tablo 4.9. *Grupların Marş Türündeki Eseri Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Ön Test)*

Gruplar	n	Sıra Ortalamaları	Sıra Toplamları	U	Z	p
Deney	10	11.40	114	41.000	-.695	.487
Kontrol	10	9.60	96			
Toplam	20					

Tablo 4. 9.`a göre kontrol ve deney grubu öğrencilerinin marş türündeki eseri kanun çalgısı eşliğinde seslendirme becerilerinin puanlarında istatistiksel belirgin bir fark tespit edilmemiştir (U=41,000; p>0.05). Sıra ortalamalarının öneme alındığında deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine nazaran yüksek bir ortalamaya sahip olduklarının ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlemediği söylenebilinir.

4.1.10 Şarkı Türündeki Eseri Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine İlişkin (Onuncu Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Ön Test)

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin şarkı türündeki eseri kanun çalgısı eşliğinde seslendirme becerilerine ait ön test sonuçlarında istatistiksel yönden anlamlı bir farkın var olup olmadığını tespit edebilmek için MWUT uygulanmış ve sonuçlar Tablo 4. 10.`da sunulmuştur.

Tablo 4.10. *Grupların Şarkı Türündeki Eseri Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Ön Test)*

Gruplar	n	Sıra Ortalamaları	Sıra Toplamları	U	Z	p
Deney	10	10.60	106	49.000	-.076	.939
Kontrol	10	10.40	104			
Toplam	20					

Tablo 4. 10`a göre kontrol ve deney grubu öğrencilerinin şarkı türündeki eseri kanun çalgısı eşliğinde seslendirme becerilerinin puanlarında istatistiksel belirgin bir fark edilmemiştir (U=49,000; p>0.05). Sıra ortalamalarının öneme alındığında deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine nazaran yüksek bir ortalamaya sahip olduklarının ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlemediği söylenebilinir.

4.1.11 Genel Seslendirme Becerilerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar (Ön Test)

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin genel seslendirme becerilerine ait ön test sonuçlarında istatistiksel yönden anlamlı bir farkın var olup olmadığını tespit edebilmek için MWUT uygulanmış ve sonuçlar Tablo 4. 11.`de sunulmuştur.

Tablo 4.11. *Grupların Genel Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Ön Test)*

Gruplar	n	Sıra Ortalamaları	Sıra Toplamları	U	Z	p
Deney	10	10.60	106	49.000	-.076	.940
Kontrol	10	10.40	104			
Toplam	20					

Tablo 4. 11.`e göre kontrol ve deney grubu öğrencilerinin genel seslendirme becerilerinin puanlarında istatistiksel belirgin bir fark tespit edilmemiştir (U=49,000; p>0.05). Sıra ortalamalarının öneme alındığında deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine nazaran yüksek bir ortalamaya sahip olduklarının ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlemediği söylenebilinir.

4.1.12 İşitilen Tek Sesi Seslendirme Becerilerine İlişkin (Birinci Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Son Test)

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin işitilen tek sesi seslendirme becerilerine ait son test sonuçlarında istatistiksel yönden anlamlı bir farkın var olup olmadığını tespit edebilmek için MWUT uygulanmış ve sonuçlar Tablo 4. 12.`de sunulmuştur.

Tablo 4.12. *Grupların İşitilen Tek Sesi Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Son Test)*

Gruplar	n	Sıra Ortalamaları	Sıra Toplamları	U	Z	p
Deney	10	13.60	136	19.000	-2.350	.019
Kontrol	10	7.40	74			
Toplam	20					

Tablo 4. 12.`ye göre kontrol ve deney grubu öğrencilerinin işitilen tek sesi seslendirme becerilerinin puanlarında istatistiksel belirgin bir fark tespit edilmiştir. (U=19,000; p<0.05). Sıra ortalamaları ve toplamları öneme alındığında deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine nazaran yüksek puanlara sahip oldukları sonuçlarda görülmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda deney grubunda verilen eğitimin kontrol grubunda verilen eğitimine nazaran öğrencilerin işitilen tek sesi seslendirme becerilerini istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde arttırdığı söylenebilinir.

4.1.13 İşitilen Çift Sesleri Seslendirme Becerilerine İlişkin (İkinci Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Son Test)

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin işitilen çift sesleri seslendirme becerilerine ait son test sonuçlarında istatistiksel yönden anlamlı bir farkın var olup olmadığını tespit edebilmek için MWUT uygulanmış ve sonuçlar Tablo 4. 13.`te sunulmuştur.

Tablo 4.13. *Grupların İşitilen Çift Sesleri Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Son Test)*

Gruplar	n	Sıra Ortalamaları	Sıra Toplamları	U	Z	p
Deney	10	14.20	142	13.000	-2.810	.005
Kontrol	10	6.80	68			
Toplam	20					

Tablo 4. 13.`e göre kontrol ve deney grubu öğrencilerinin işitilen çift sesleri seslendirme becerilerinin puanlarında istatistiksel belirgin bir fark tespit edilmiştir (U=13,000; p<0.05). Sıra ortalamaları ve toplamları öneme alındığında deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine nazaran yüksek puanlara sahip oldukları sonuçlarda görülmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda deney grubuna verilen eğitimin kontrol grubuna verilen eğitimine nazaran öğrencilerin işitilen çift sesi seslendirme becerilerini istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde arttırdığı söylenebilinir.

4.1.14 İşitilen Tonal Bir Ezgiyi Seslendirme Becerilerine İlişkin (Üçüncü Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Son Test)

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin işitilen tonal bir ezgiyi seslendirme becerilerine ait son test sonuçlarında istatistiksel yönden anlamlı bir farkın var olup olmadığını tespit edebilmek için MWUT uygulanmış ve sonuçlar Tablo 4. 14.`te sunulmuştur.

Tablo 4.14. *Grupların İşitilen Tonal Bir Ezgiyi Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Son Test)*

Gruplar	n	Sıra Ortalamaları	Sıra Toplamları	U	Z	p
Deney	10	14.50	145	10.000	-3.034	.002
Kontrol	10	6.50	65			
Toplam	20					

Tablo 4. 14`e göre kontrol ve deney grubu öğrencilerinin işitilen tonal bir ezgiyi seslendirme becerilerinin puanlarında istatistiksel belirgin fark tespit edilmiştir (U=10,000; $p<0.05$). Sıra ortalamaları ve toplamları öneme alındığında deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine nazaran yüksek puanlara sahip oldukları sonuçlarda görülmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda deney grubuna verilen eğitimin kontrol grubuna verilen eğitimine nazaran öğrencilerin işitilen tonal bir ezgiyi seslendirme becerilerini istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde arttırdığı söylenebilinir.

4.1.15 İşitilen Makamsal Bir Ezgiyi Seslendirme Becerilerine İlişkin (Dördüncü Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Son Test)

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin işitilen makamsal bir ezgiyi seslendirme becerilerine ait son test sonuçlarında istatistiksel yönden anlamlı bir farkın var olup olmadığını tespit edebilmek için MWUT uygulanmış ve sonuçlar Tablo 4. 15.`te sunulmuştur.

Tablo 4.15. *Grupların İşitilen Makamsal Bir Ezgiyi Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Son Test)*

Gruplar	n	Sıra Ortalamaları	Sıra Toplamları	U	Z	p
Deney	10	14.85	148.5	6.500	-3.303	.001
Kontrol	10	6.15	61.5			
Toplam	20					

Tablo 4. 15.`e göre kontrol ve deney grubu öğrencilerinin işitilen makamsal bir ezgiyi seslendirme becerilerinin puanlarında istatistiksel belirgin bir fark tespit edilmemiştir (U=6,500; $p<0.05$). Sıra ortalamaları ve toplamları öneme alındığında deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine nazaran yüksek puanlara sahip oldukları sonuçlarda görülmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda deney grubuna verilen eğitimin kontrol grubuna verilen eğitimine nazaran öğrencilerin işitilen makamsal bir ezgiyi seslendirme becerilerini istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde arttırdığı söylenebilinir.

4.1.16 İşitilen Bir Tartımı Seslendirme Becerilerine İlişkin (Beşinci Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Son Test)

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin işitilen bir tartımı seslendirme becerilerine ait son test sonuçlarında istatistiksel yönden anlamlı bir farkın var olup olmadığını tespit edebilmek için MWUT uygulanmış ve sonuçlar Tablo 4. 16.`da sunulmuştur.

Tablo 4.16. *Grupların İşitilen Bir Tartımı Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Son Test)*

Gruplar	n	Sıra Ortalamaları	Sıra Toplamları	U	Z	p
Deney	10	14.10	141	14.000	-2.747	.006
Kontrol	10	6.90	69			
Toplam	20					

Tablo 4. 16.`ya göre kontrol ve deney grubu öğrencilerinin işitilen bir tartımı seslendirme becerilerinin puanlarında istatistiksel belirgin fark tespit edilmiştir (U=14,000; p<0.05). Sıra ortalamaları ve toplamları öneme alındığında deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine nazaran yüksek puanlara sahip oldukları sonuçlarda görülmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda deney grubuna verilen eğitimin kontrol grubuna verilen eğitimine nazaran öğrencilerin işitilen bir tartımı seslendirme becerilerini istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde arttırdığı söylenebilinir.

4.1.17 Majör ve Minör Diziyi Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine İlişkin (Altıncı Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Son Test)

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin majör ve minör diziyi kanun çalgısı eşliğinde seslendirme becerilerine ait son test sonuçlarında istatistiksel yönden anlamlı bir farkın var olup olmadığını tespit edebilmek için MWUT uygulanmış ve sonuçlar Tablo 4. 17.`de sunulmuştur.

Tablo 4.17. *Grupların Majör ve Minör Diziyi Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Son Test)*

Gruplar	n	Sıra Ortalamaları	Sıra Toplamları	U	Z	p
Deney	10	14.70	147	8.000	-3.193	.001
Kontrol	10	6.30	63			
Toplam	20					

Tablo 4. 17.`ye göre kontrol ve deney grubu öğrencilerinin majör ve minör diziyi kanun çalgısı eşliğinde seslendirme becerilerinin puanlarında istatistiksel belirgin fark tespit edilmiştir (U=8,000; p<0.05). Sıra ortalamaları ve toplamları öneme alındığında deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine nazaran yüksek puanlara sahip oldukları sonuçlarda görülmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda deney grubuna verilen eğitimin kontrol grubuna verilen eğitimine nazaran öğrencilerin majör ve minör diziyi kanun çalgısı eşliğinde seslendirme becerilerini istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde arttırdığı söylenebilinir.

4.1.18 Çocuk Şarkısı Türündeki Eseri Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine İlişkin (Yedinci Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Son Test)

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin çocuk şarkısı türündeki eseri kanun çalgısı eşliğinde seslendirme becerilerine ait son test sonuçlarında istatistiksel yönden anlamlı bir farkın var olup olmadığını tespit edebilmek için MWUT uygulanmış ve sonuçlar Tablo 4. 18.`de sunulmuştur.

Tablo 4.18. *Grupların Çocuk Şarkısı Türündeki Eseri Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Son Test)*

Gruplar	n	Sıra Ortalamaları	Sıra Toplamları	U	Z	p
Deney	10	14.70	147	8.000	-3.189	.001
Kontrol	10	6.30	63			
Toplam	20					

Tablo 4. 18`e göre kontrol ve deney grubu öğrencilerinin çocuk şarkısı türündeki eseri kanun çalgısı eşliğinde seslendirme becerilerinin puanlarında istatistiksel belirgin fark tespit edilmiştir (U=8,000; p<0.05). Sıra ortalamaları ve toplamları öneme alındığında deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine nazaran yüksek puanlara sahip oldukları sonuçlarda görülmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda deney grubuna verilen eğitimin kontrol grubuna verilen eğitimine nazaran öğrencilerin çocuk şarkısı türündeki eseri kanun çalgısı eşliğinde seslendirme becerilerini istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde arttırdığı söylenebilinir.

4.1.19 Türkü Türündeki Eseri Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine İlişkin (Sekizinci Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Son Test)

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin Türkü türündeki eseri kanun çalgısı eşliğinde seslendirme becerilerine ait son test sonuçlarında istatistiksel yönden anlamlı bir farkın var olup olmadığını tespit edebilmek için MWUT uygulanmış ve sonuçlar Tablo 4. 19.`da sunulmuştur.

Tablo 4.19. *Grupların Türkü Türündeki Eseri Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Son Test)*

Gruplar	n	Sıra Ortalamaları	Sıra Toplamları	U	Z	p
Deney	10	13.65	136.5	18.500	-2.393	.017
Kontrol	10	7.35	73.5			
Toplam	20					

Tablo 4. 19.`a göre kontrol ve deney grubu öğrencilerinin Türkü türündeki eseri kanun çalgısı eşliğinde seslendirme becerilerinin puanlarında istatistiksel belirgin fark tespit edilmiştir (U=18,500; p<0.05). Sıra ortalamaları ve toplamları öneme alındığında deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine nazaran yüksek puanlara sahip oldukları sonuçlarda görülmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda deney grubuna verilen eğitimin kontrol grubuna verilen eğitimine nazaran öğrencilerin Türkü türündeki eseri kanun çalgısı eşliğinde seslendirme becerilerini istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde arttırdığı söylenebilinir.

4.1.20 Marş Türündeki Eseri Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine İlişkin (Dokuzuncu Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Son Test)

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin marş türündeki eseri kanun çalgısı eşliğinde seslendirme becerilerine ait son test sonuçlarında istatistiksel yönden anlamlı bir farkın var olup olmadığını tespit edebilmek için MWUT uygulanmış ve sonuçlar Tablo 4. 20.`de sunulmuştur.

Tablo 4.20. *Grupların Marş Türündeki Eseri Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Son Test)*

Gruplar	n	Sıra Ortalamaları	Sıra Toplamları	U	Z	p
Deney	10	12.70	127	28.000	-1.705	.088
Kontrol	10	8.30	83			
Toplam	20					

Tablo 4. 20`ye göre kontrol ve deney grubu öğrencilerinin marş türündeki eseri kanun çalgısı eşliğinde seslendirme becerilerinin puanlarında istatistiksel belirgin bir fark tespit edilmemiştir (U=28,000; p>0.05). Sıra ortalamaları ve toplamları öneme alındığında deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine nazaran yüksek puanlara sahip oldukları sonuçlarda görülmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda deney grubuna verilen eğitimin kontrol grubuna verilen eğitimine nazaran öğrencilerin marş türündeki eseri kanun çalgısı eşliğinde seslendirme becerilerini istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde arttırdığı söylenebilinir.

4.1.21 Şarkı Türündeki Eseri Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine İlişkin (Onuncu Alt Problem) Bulgular ve Yorumlar (Son Test)

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin şarkı türündeki eseri kanun çalgısı eşliğinde seslendirme becerilerine ait son test sonuçlarında istatistiksel yönden anlamlı bir farkın var olup olmadığını tespit edebilmek için MWUT uygulanmış ve sonuçlar Tablo 4. 21.`de sunulmuştur.

Tablo 4.21. *Grupların Şarkı Türündeki Eseri Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Son Test)*

Gruplar	**n**	**Sıra Ortalamaları**	**Sıra Toplamları**	**U**	**Z**	**p**
Deney	10	13.50	135	20.000	-2.272	.023
Kontrol	10	7.50	75			
Toplam	20					

Tablo 4. 21.`e göre kontrol ve deney grubu öğrencilerinin şarkı türündeki eseri kanun çalgısı eşliğinde seslendirme becerilerinin puanlarında istatistiksel belirgin fark tespit edilmiştir (U=20,000; p<0.05). Sıra ortalamaları ve toplamları öneme alındığında deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine nazaran yüksek puanlara sahip oldukları sonuçlarda görülmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda deney grubuna verilen eğitimin kontrol grubuna verilen eğitimine nazaran öğrencilerin şarkı türündeki eseri kanun çalgısı eşliğinde seslendirme becerilerini istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde arttırdığı söylenebilinir.

4.1.22 Genel Seslendirme Becerilerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar (Son Test)

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin genel seslendirme becerilerine ait son test sonuçlarında istatistiksel yönden anlamlı bir farkın var olup olmadığını tespit edebilmek için MWUT uygulanmış ve sonuçlar Tablo 4. 22.`de sunulmuştur.

Tablo 4.22. *Grupların Genel Seslendirme Becerilerine Yönelik MWUT Sonuçları (Son Test)*

Gruplar	**n**	**Sıra Ortalamaları**	**Sıra Toplamları**	**U**	**Z**	**p**
Deney	10	14.80	148	7.000	-3.252	.001
Kontrol	10	6.20	62			
Toplam	20					

Tablo 4. 22.`ye göre kontrol ve deney grubu öğrencilerinin genel seslendirme becerilerinin puanlarında istatistiksel belirgin fark tespit edilmiştir (U=7,000; p<0.05). Sıra ortalamaları ve toplamları öneme alındığında deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine nazaran yüksek puanlara sahip oldukları sonuçlarda görülmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda deney grubuna verilen eğitimin kontrol grubuna verilen eğitimine nazaran öğrencilerin genel seslendirme becerilerini istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde arttırdığı söylenebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde, elde edilen bulgulara ve yorumlara bağlı olarak sonuçlar ve öneriler bölümü ayrıntılı olarak sunulmuştur.

Kontrol ve deney grubunda bulunan katılımcılara uygulanan ön test ve son test puanlarına ilişkin verilerle araştırmanın sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda da araştırmaya öneriler getirilmiştir.

5.1 Sonuçlar

Araştırmaya başlamadan önce çalışmaya katılan öğrencilere bir denklik testi uygulanıp ve puan eşitliği sağlanarak yansız bir şekilde kontrol ve deney grupları oluşturulmuştur. Deneysel çalışmada, 8 haftalık ve haftada da 3 ders saati süreci içinde öğretim sistemi uygulanmıştır. Deneysel çalışma, deney grubu öğrencilerine uygulanmıştır. Kontrol grubu öğrencilerine de geleneksel öğretim sistemi uygulanmıştır. Öğretim sistemine başlamadan önce ön test aşaması uygulanmış ve akabinde de 8 haftalık öğretim sistemi uygulanmıştır. Bu aşamalardan sonra da son test aşamaları uygulanarak araştırma sonuçlandırılmıştır.

Deney grubu öğrencileri için geliştirilen öğretim sisteminin, kontrol grubu öğrencilerine uygulanan geleneksel yöntemlere göre kanun çalgısı eşliğinde işitme ve seslendirme becerilerini geliştirmede daha etkili olduğu görülmektedir. Bu olumlu sonucun ortaya çıkmasındaki en önemli faktör kanun çalgısının okullarda kullanılan Batı müziği çalgılarından piyano çalgısının teknik özelliklerini bünyesinde barındırması ve bu özelliklere artı olarak da müfredatta yer alan eserlerin ve ezgilerin kanun çalgısı ile daha doğru bir biçimde yorumlanması ve uygulanmasıdır.

Deney grubunda yer alan çalışmalar öğrencilerin seviyelerine uygun bir biçimde hazırlanmıştır. İşitme ve seslendirme çalışmaları ile eserlerin yapısına özgü hazırlanan eşlik seslendirmeleri, hazırlanan öğretim sisteminin etkililiğini doğrulayabilir niteliktedir.

Deney grubu öğrencilerinin kontrol grubundaki öğrencilerine son test aşamasında göstermiş oldukları başarılı performans, kanun çalgısının okul müzik eğitimi kapsamında ne kadar önemli bir yere sahip olduğunu sergilemektedir.

Planlanan deneysel işlem sürecinin gerçekleştirilebilmesi, öğretim sisteminde yer alan ünitelerin ve kazanımların sağlıklı bir biçimde uygulanması, öğrencilerin gösterdikleri eksiksiz ve özverili katılımları ile etkili olmuştur.

Özellikle Türk müziği ses sistemine uygun eserlerde kanun çalgısı ile yapılan eşlikleri ve duyumları öğrencilerin daha kolay ve doğru bir biçimde öğrenmeleri söz konusudur. Batı müziği çalgıları ile eşlik yapılan Türk müziği eserleri, Türk müziği ses sistemini pek doğru yansıtamadığı itibariyle öğrenciler üzerinde öğrenmenin zor olduğu görülmektedir.

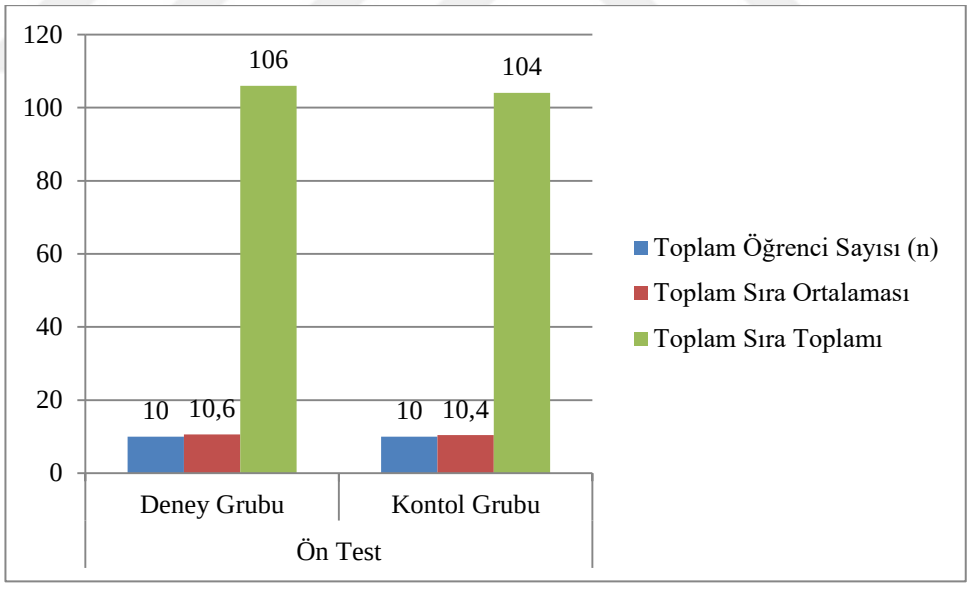
Araştırmada ulaşılan sonuçlar, aşağıda numaralandırılmış maddeler biçiminde sunulmaktadır.

1. Deney ve kontrol gruplarının atamalarında eşit bir puanlama yapılması, yansız bir şekilde grupların oluşturulması ve son test aşamasında deney grubunun daha başarılı olması sonucunda öğretim sisteminin içerisinde yer alan ünitelerin ve kazanımların amacına yönelik olduğu sonucuna varılmaktadır.
2. Araştırmada, deney grubu kontrol grubuna göre anlamlı düzeyde artış sağlamıştır. Bu sonuca ilişkin olarak öğretim sisteminin önemi ve nasıl uygulanması gerektiği konusunda gelişim gösterdiği tespit edilmiştir.
3. Kontrol grubunda ön test ve son test sonuçları arasında olumlu bir gelişme olduğu görülmüştür. Bu sonuç doğrultusunda geleneksel öğretim sisteminin de doğru ve geçerli olduğu sonucuna varılmaktadır.
4. Okul müzik eğitiminde Batı müziği ses sistemine uygun birçok eser ve çalışmalar bulunmaktadır. Kanun çalgısı, Batı müziği ses sistemine de uygun olmasından dolayı okul müzik eğitiminde kullanabileceği sonucuna varılmaktır.
5. Araştırma sonuçlarının verilerinde görüldüğü üzere kanun çalgısının, işitme ve seslendirme becerilerini olumlu yönde etkilediği tespit edilmiştir.
6. Deney grubunun, ön test ve son test sonuçlarında olumlu yönde artış görülmesi, kanun çalgısının okul müzik eğitiminde verimli olduğu sonucuna varılmıştır.

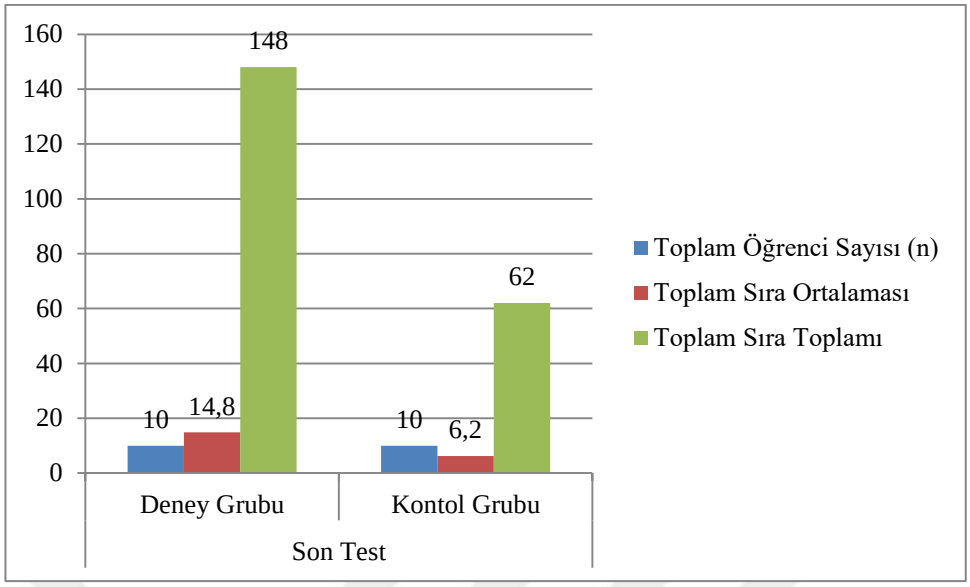
7. Kanun çalgısının okul müzik eğitiminde kullanılması, öğrencilerin algı düzeylerini olumlu ölçüde etkilemiştir.
8. Kanun çalgısının, ezgisel yönünün dışında farklı teknikler (akor, arpej, ritim, eşlik) geliştirilerek okul müziği eğitiminde kullanılabilirliği sonucuna varılmıştır.

5.1.1 Genel Seslendirme Becerilerine İlişkin Sonuçlar

Araştırmada, kontrol ve deney grubu öğrencilerinin ön test sonuçlarına genel seslendirme becerilerine bakıldığında öğrencilerin işitme ve seslendirme becerilerine yönelik puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir (U=49,000; p>0.05). Sıra ortalamaları dikkate alındığında deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine göre genel seslendirme becerileri bakımından daha yüksek bir ortalamaya sahip oldukları (deney=106, kontrol=104) fakat bu farkın istatistiksel olarak anlamlı bir fark için yeterli olmadığı söylenebilir. Bu verilerin sonuçlarına bakıldığında denklik testi sonuçlarının geçerli ve güvenilir olduğu sonucuna da varılmıştır.

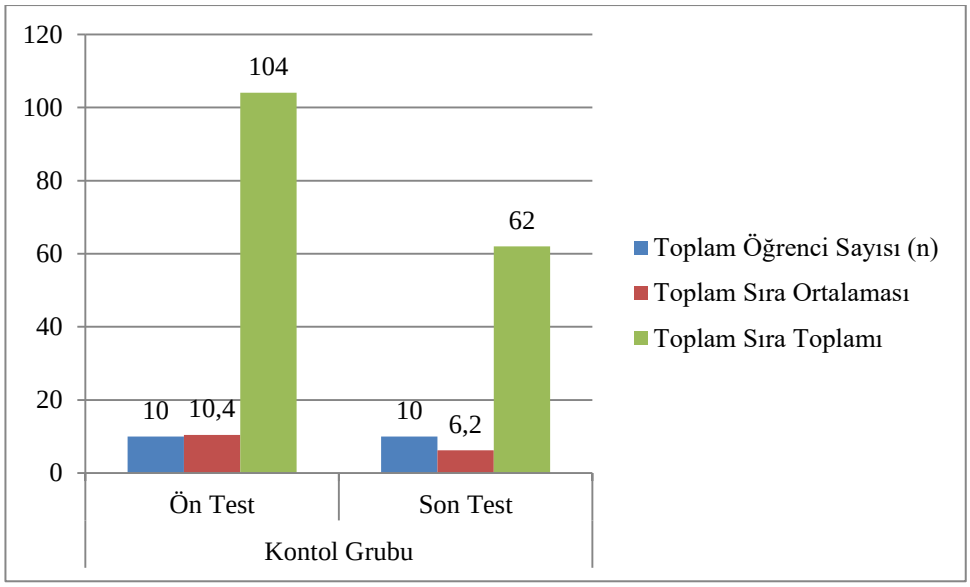

Grafik 5.1. *Deney ve Kontrol Gruplarının Ön Test Sonuçları*

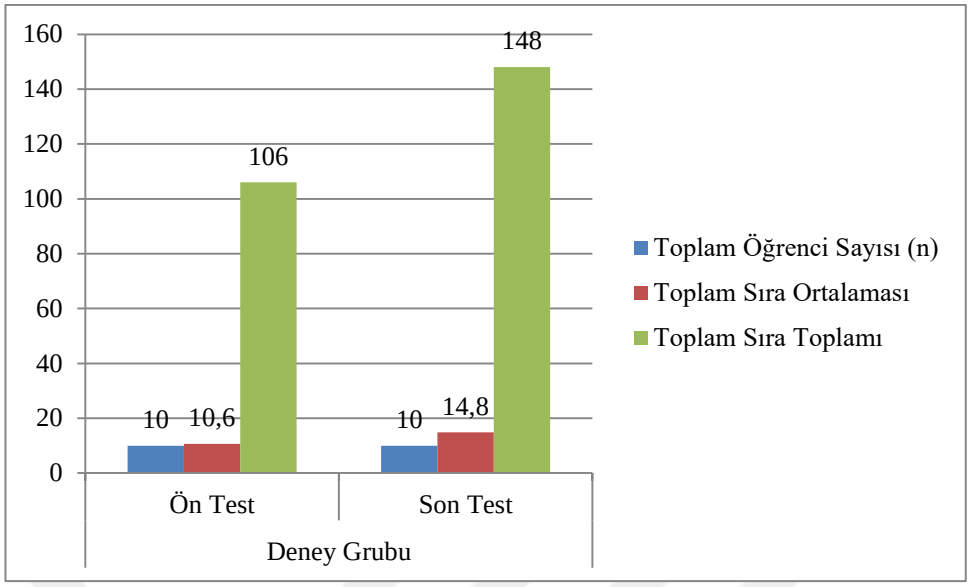

Grafik 5.2. *Deney ve Kontrol Gruplarının Son Test Sonuçları*

Son test sonuçlarında ise de kontrol ve deney grubu öğrencileri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (U=7,000; p<0.05). Sıra ortalamaları (deney=14,80, kontrol=6, 20) ve sıra toplamaları (deney=148, kontrol=62) dikkate alındığında deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine göre genel seslendirme becerileri bakımından daha yüksek puana sahip oldukları ve istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde artış sağladığı söylenebilir.

Grafik 5.3. *Kontrol Grubu Ön Test ve Son Test Başarı Sonuçları*

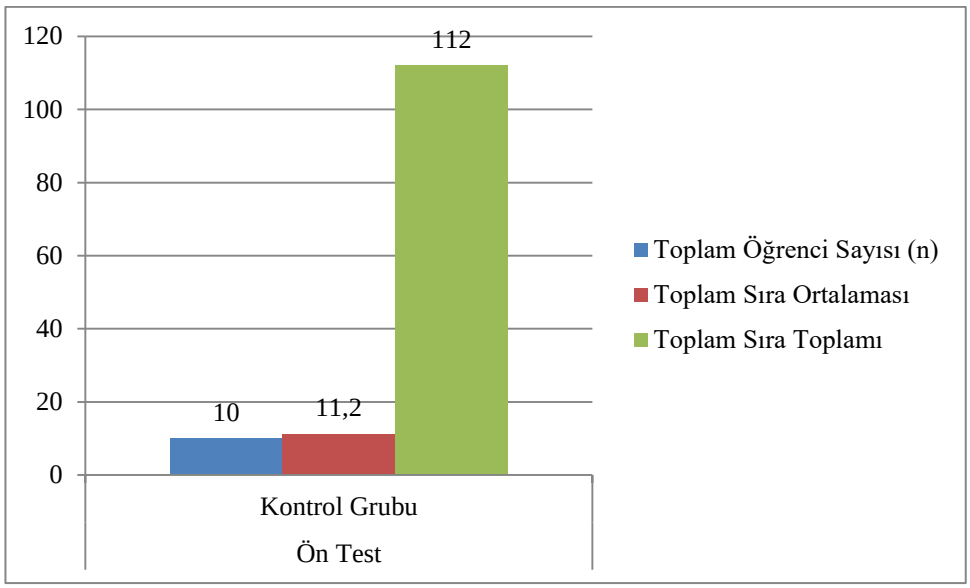

Grafik 5.4. *Deney Grubu Ön Test ve Son Test Başarı Sonuçları*

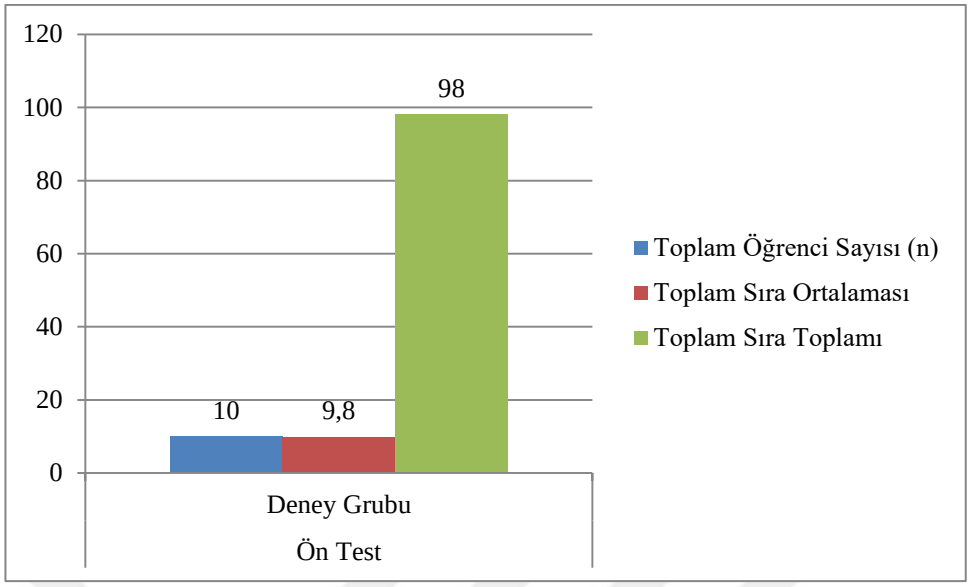
Bölümün bu kısmında; bulgular ve yorum bölümünde elde edilen veriler, alt problem sıralarına göre özet ve grafikler biçiminde sunulmuştur.

5.1.1.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

İşitilen tek sesi seslendirebilme becerilerine ilişkin kontrol ve deney gruplarının ön test sonuç bilgileri Grafik 5. 5 ve 5. 6.`da sunulmuştur.

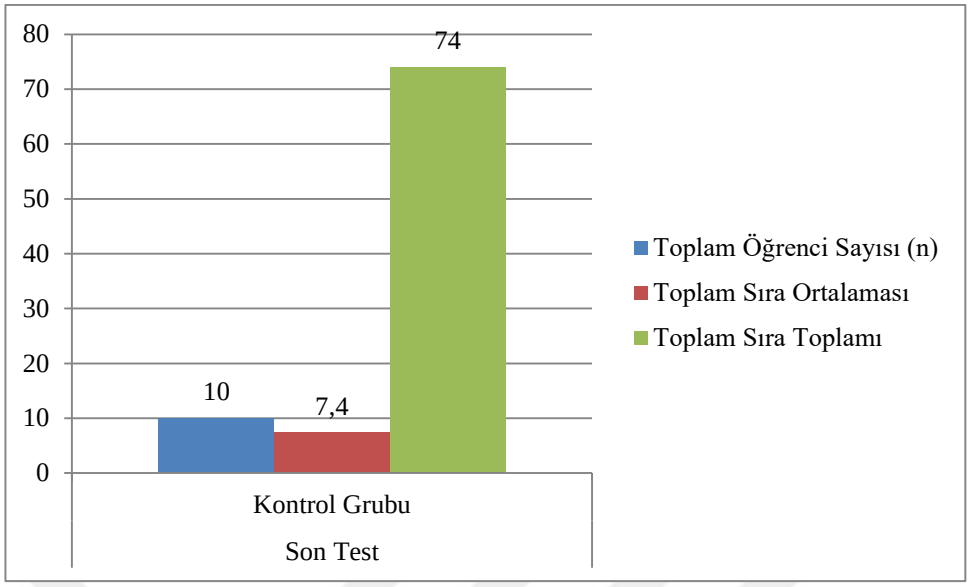

Grafik 5.5. *Kontrol Grubunun İşitilen Tek Sesi Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları*

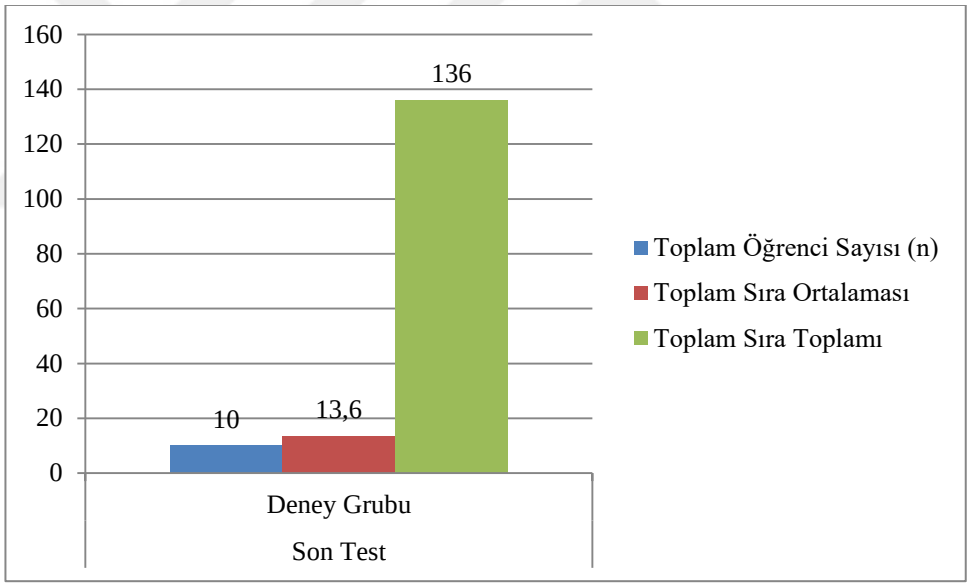

Grafik 5.6. *Deney Grubunun İşitilen Tek Sesi Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları*

Tek ses işitme ve seslendirme ünitesinin ön test ve son test sürecine ilişkin "işitilen tek sesi seslendirebilme?" sorusu başlığı altında araştırmacı tarafından 5 farklı soru hazırlanmıştır. Bu soruya ilişkin puanlamalar "işittiği ses seslendirebilme?" sorusu ile uygulanmıştır. Ön test sonuçlarında, bulgular ve yorum bölümünde de belirtildiği üzere kontrol ve deney grup puanları arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır. Ön test sonuçlarında, kontrol grubu öğrencilerinin puan ortalaması deney grubu öğrencilerine göre daha yüksek bir ortalamaya sahip olduğu görülmüştür. İşitilen tek sesi seslendirebilme becerilerine ilişkin kontrol ve deney gruplarının son test sonuç bilgileri Grafik 5. 7 ve 5. 8.`de sunulmuştur.

Grafik 5.7. *Kontrol Grubunun İşitilen Tek Sesi Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları*

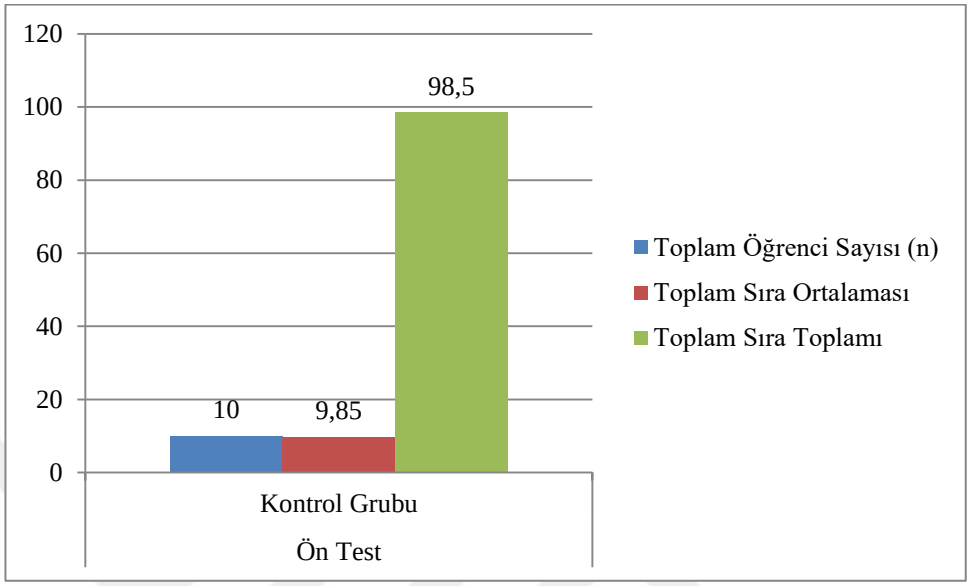

Grafik 5.8. *Deney Grubunun İşitilen Tek Sesi Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları*

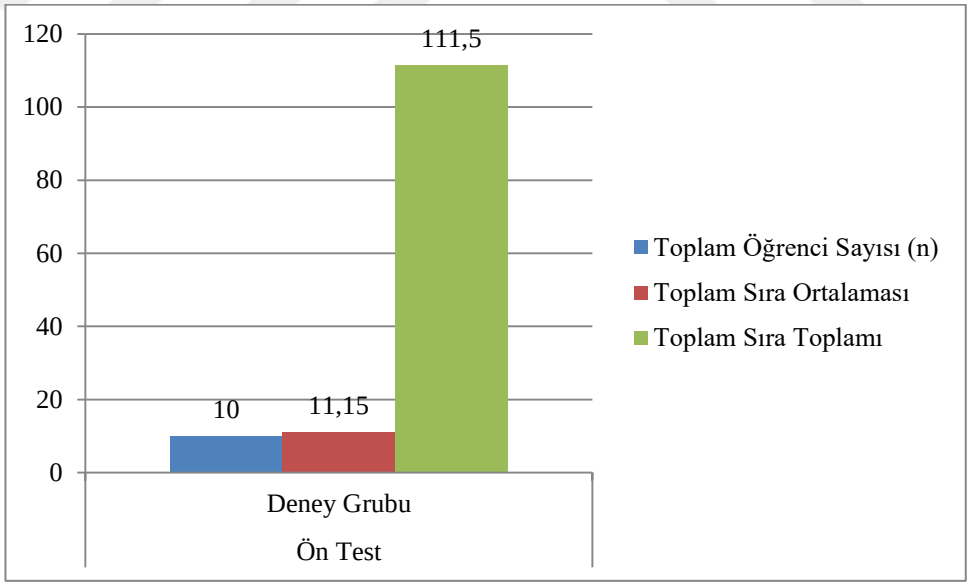
Araştırmacı tarafından "A" olarak sınıflandırılan "tek ses işitme ve seslendirme" ünitesindeki öğretim sisteminin son test aşamasında kontrol ve deney grubu puanları arasında anlamlı bir fark görülmüştür. Bu sonuçlara göre, öğretim sisteminde tek ses işitme ve seslendirme ünitesindeki derslerin, öğrenciler üzerinde işitme ve seslendirme becerilerinin arttırdığı söylenebilir.

5.1.1.2 İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

İşitilen çift sesleri seslendirebilme becerilerine ilişkin kontrol ve deney gruplarının ön test sonuç bilgileri Grafik 5. 9 ve 5. 10.`da sunulmuştur.

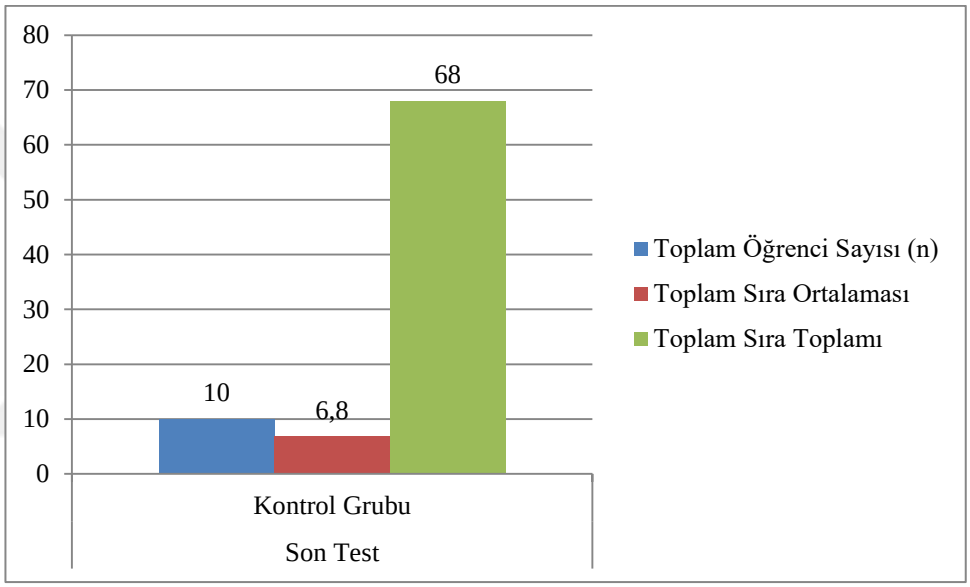

Grafik 5.9. *Kontrol Grubunun İşitilen Çift Sesleri Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları*

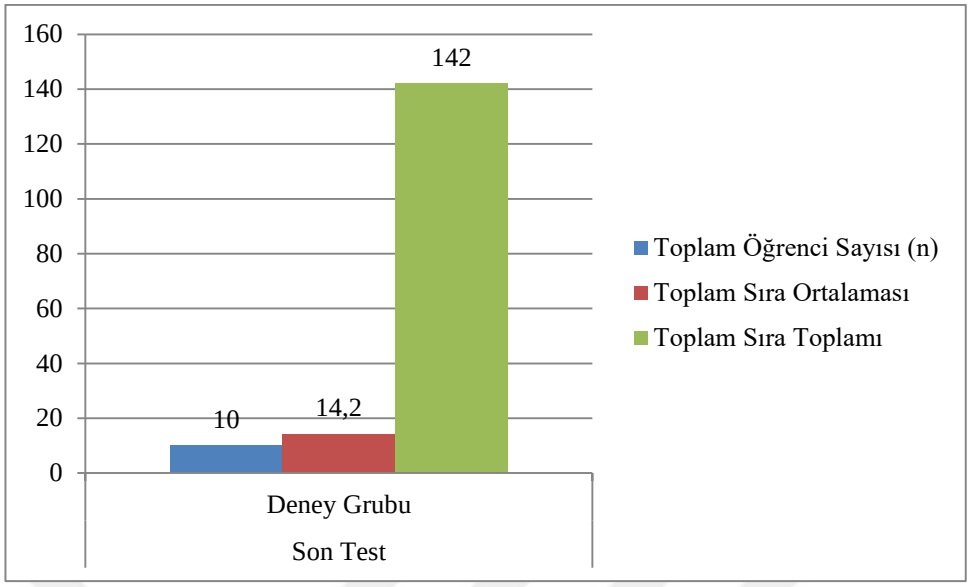

Grafik 5.10. *Deney Grubunun İşitilen Çift Sesleri Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları*

Çift (iki) ses işitme ve seslendirme ünitesinin ön test ve son test sürecine ilişkin "işitilen çift sesleri seslendirebilme?" sorusu başlığı altında araştırmacı tarafından 5 farklı soru hazırlanmıştır. Bu soruya ilişkin puanlamalar "işittiği sesleri seslendirebilme?" sorusu ile uygulanmıştır. Ön test sonuçlarında, bulgular ve yorum bölümünde de belirtildiği üzere kontrol ve deney grup puanları arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır. Ön test sonuçlarında, deney grubu öğrencilerinin puan ortalaması olarak kontrol grubu öğrencilerine göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmüştür. İşitilen çift sesleri seslendirebilme becerilerine ilişkin kontrol ve deney gruplarının son test sonuç bilgileri Grafik 5. 11 ve 5. 12.`de sunulmuştur.

Grafik 5.11. *Kontrol Grubunun İşitilen Çift Sesleri Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları*

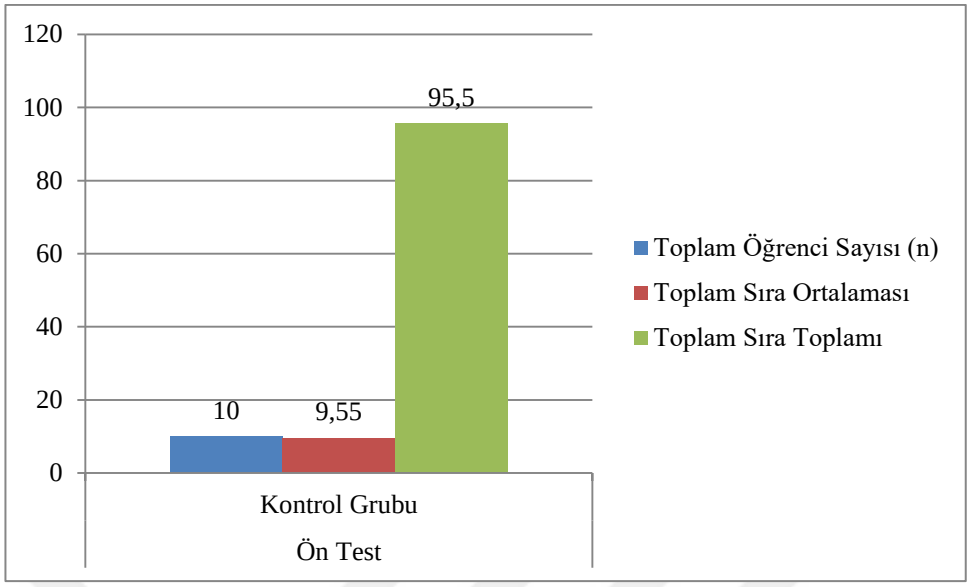

Grafik 5.12. *Deney Grubunun İşitilen Çift Sesleri Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları*

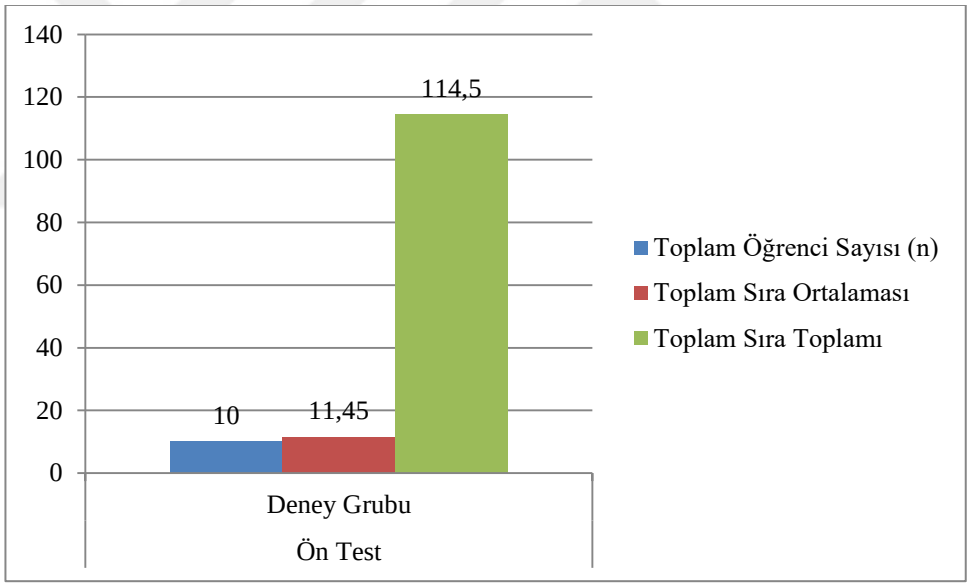
Araştırmacı tarafından "B" olarak sınıflandırılan "çift (iki) ses işitme ve seslendirme" ünitesindeki eğitim programının son test aşamasında kontrol ve deney grubu puanları arasında anlamlı bir fark görülmüştür. Bu sonuçlara göre, eğitim programında çift ses işitme ve seslendirme ünitesindeki derslerin, öğrenciler üzerinde işitme ve seslendirme becerilerinin arttırdığı söylenebilir.

5.1.1.3 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

İşitilen tonal bir ezgiyi seslendirebilme becerilerine ilişkin kontrol ve deney gruplarının ön test sonuç bilgileri Grafik 5. 13 ve 5. 14.`te sunulmuştur.

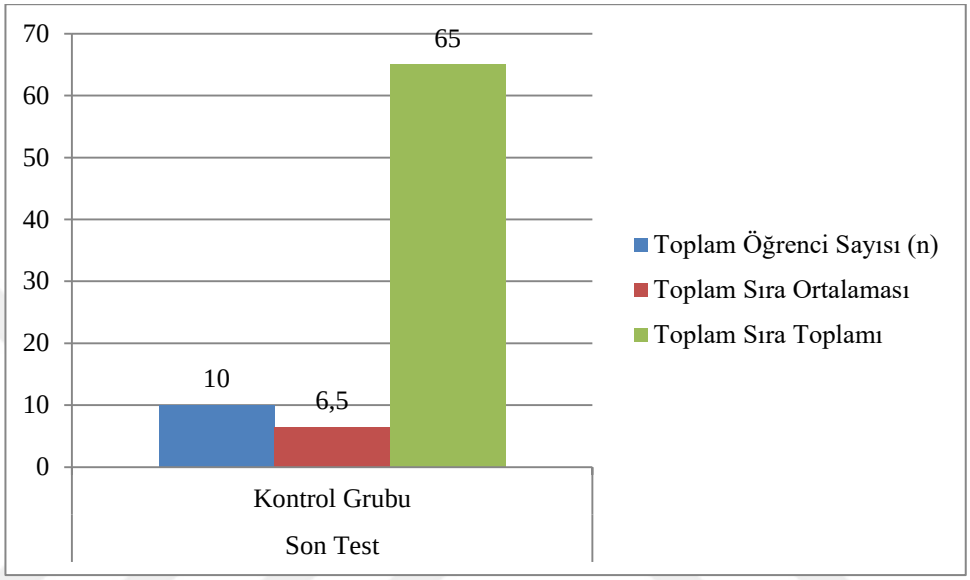
Grafik 5.13. *Kontrol Grubunun İşitilen Tonal Bir Ezgiyi Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları*

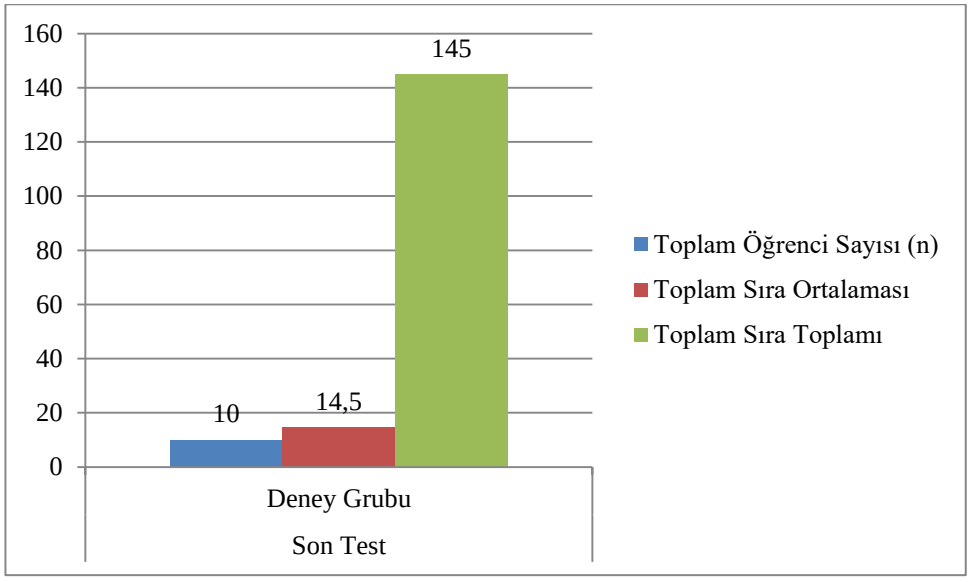
Grafik 5.14. *Deney Grubunun İşitilen Tonal Bir Ezgiyi Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları*

İşitilen tonal bir ezgiyi seslendirebilme soru başlığı altında Batı müziği ses sistemine uygun la minör tonunda 4/4`lük bir ölçü içinde araştırmacı tarafından bir soru hazırlanmıştır. Bu soruya ilişkin puanlamalar "işitilen ezgiyi ritminde seslendirebilme?", "işitilen ezginin seslerini seslendirebilme?", "işitilen ezginin tartımlarını seslendirebilme?" 3 adet soru ile uygulanmıştır. Ön test sonuçlarında,

bulgular ve yorum bölümünde de belirtildiği üzere kontrol ve deney grup puanları arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır. Ön test sonuçlarında, deney grubu öğrencilerinin puan ortalaması olarak kontrol grubu öğrencilerine göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmüştür. İşitilen tonal bir ezgiyi seslendirebilme becerilerine ilişkin kontrol ve deney gruplarının son test sonuç bilgileri Grafik 5. 15 ve 5. 16.`da sunulmuştur.

Grafik 5.15. *Kontrol Grubunun İşitilen Tonal Bir Ezgiyi Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları*

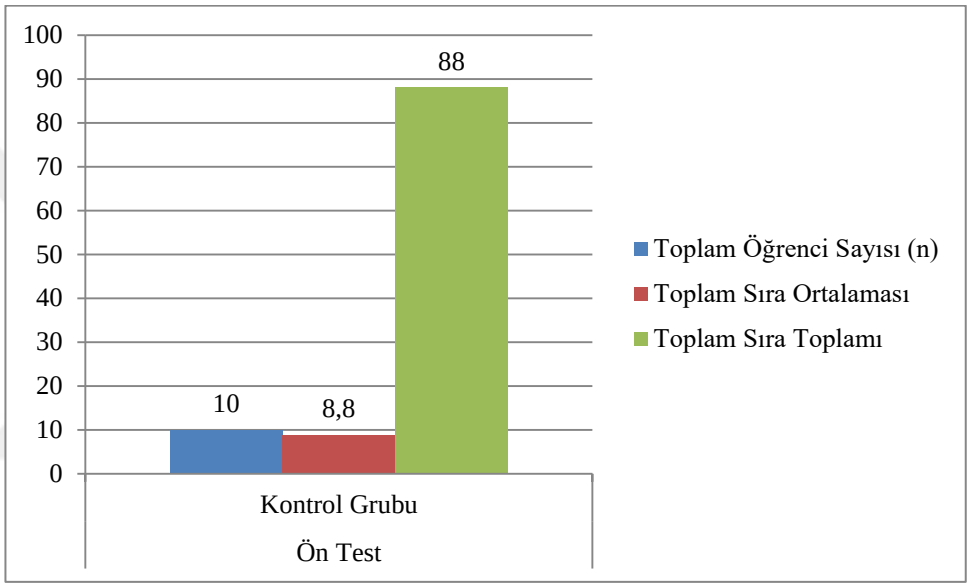

Grafik 5.16. *Deney Grubunun İşitilen Tonal Bir Ezgiyi Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları*

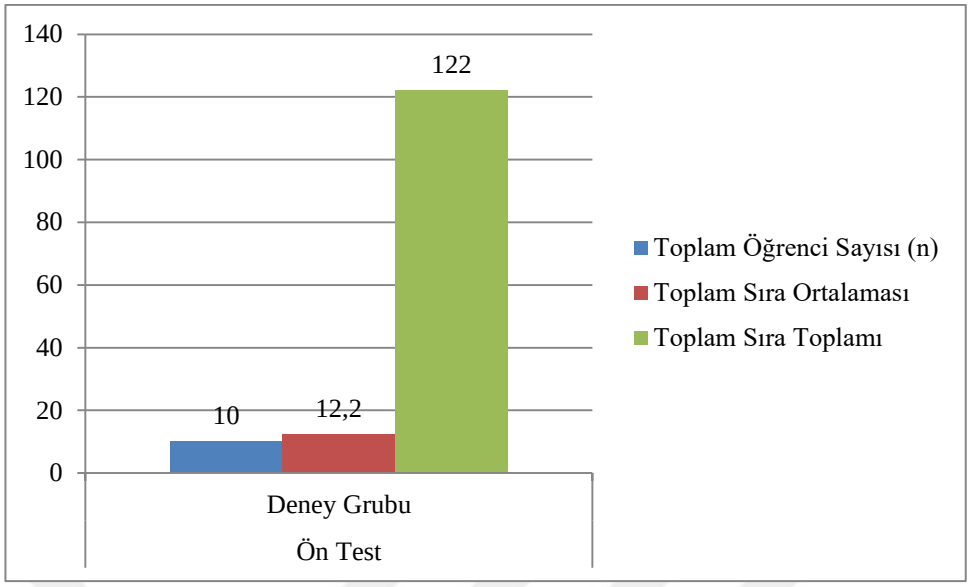
Araştırmacı tarafından “E” olarak sınıflandırılan “tonal ezgi seslendirme” ünitesindeki eğitim programının son test aşamasında kontrol ve deney grubu puanları arasında anlamlı bir fark görülmüştür. Bu sonuçlara göre, eğitim programında tonal ezgi seslendirme ünitesindeki derslerin, öğrenciler üzerinde işitme ve seslendirme becerilerinin arttırdığı söylenebilir.

5.1.1.4 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

İşitilen makamsal bir ezgiyi seslendirebilme becerilerine ilişkin kontrol ve deney gruplarının ön test sonuç bilgileri Grafik 5. 17 ve 5. 18.`de sunulmuştur.

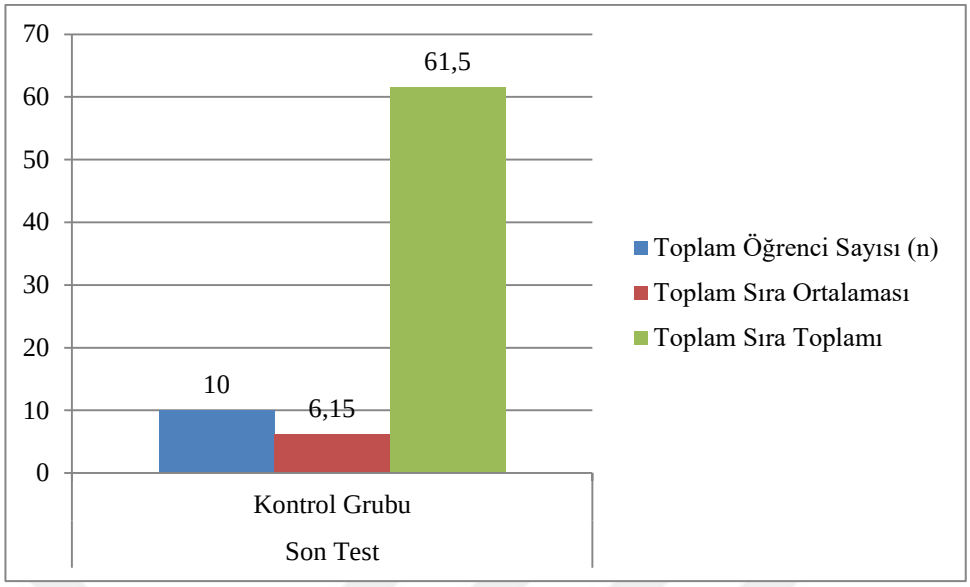

Grafik 5.17. *Kontrol Grubunun İşitilen Makamsal Bir Ezgiyi Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları*

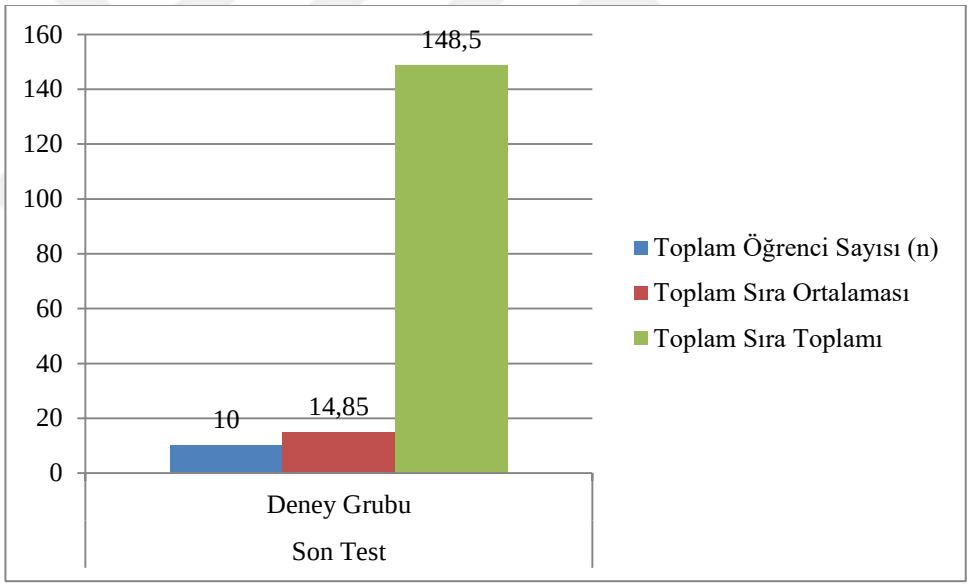

Grafik 5.18. *Deney Grubunun Makamsal Bir Ezgiyi Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları*

İşitilen makamsal bir ezgiyi seslendirebilme soru başlığı altında Türk müziği makamlarından kürdî makamında 4/4`lük bir ölçü içinde araştırmacı tarafından bir soru hazırlanmıştır. Bu soruya ilişkin puanlamalar "işitilen ezgiyi ritminde seslendirebilme?", "işitilen ezginin seslerini seslendirebilme?", "işitilen ezginin tartımlarını seslendirebilme?" 3 adet soru ile uygulanmıştır. Ön test sonuçlarında, bulgular ve yorum bölümünde de belirtildiği üzere kontrol ve deney grup puanları arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır. Ön test sonuçlarında, deney grubu öğrencilerinin puan ortalaması olarak kontrol grubu öğrencilerine göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmüştür. İşitilen makamsal bir ezgiyi seslendirebilme becerilerine ilişkin kontrol ve deney gruplarının ön test sonuç bilgileri Grafik 5. 19 ve 5. 20.`de sunulmuştur.

Grafik 5.19. *Kontrol Grubunun Makamsal Bir Ezgiyi Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları*

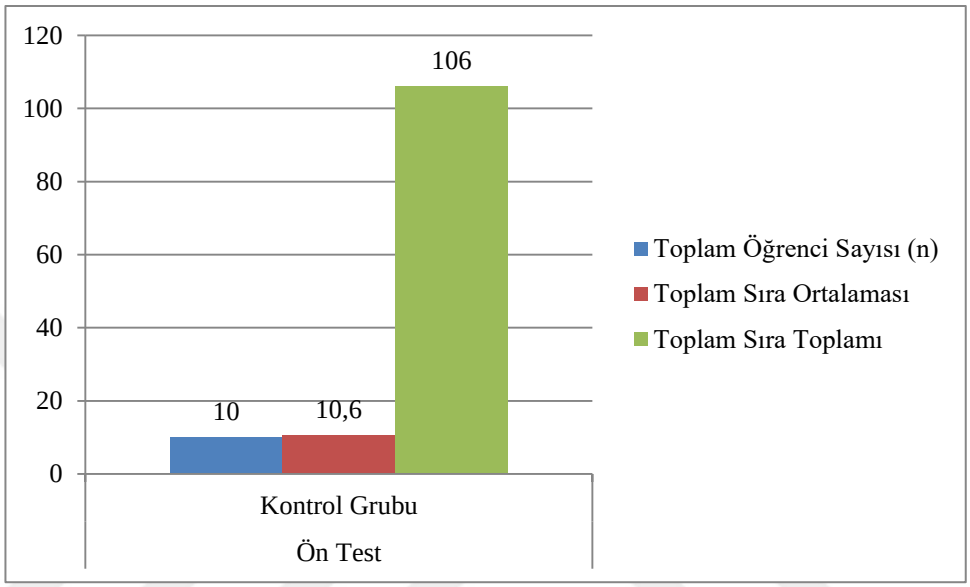
Grafik 5.20. *Deney Grubunun Makamsal Bir Ezgiyi Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları*

Son testte deney ve kontrol grup puanları arasında anlamlı bir fark olamamasına rağmen (U=6,500; $p<0.05$) deney grubu, son test sonuçlarında kontrol grubuna göre daha yüksek puanlara sahip olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre, eğitim programında araştırmacı tarafından, "F" olarak sınıflandırılan makamsal ezgi

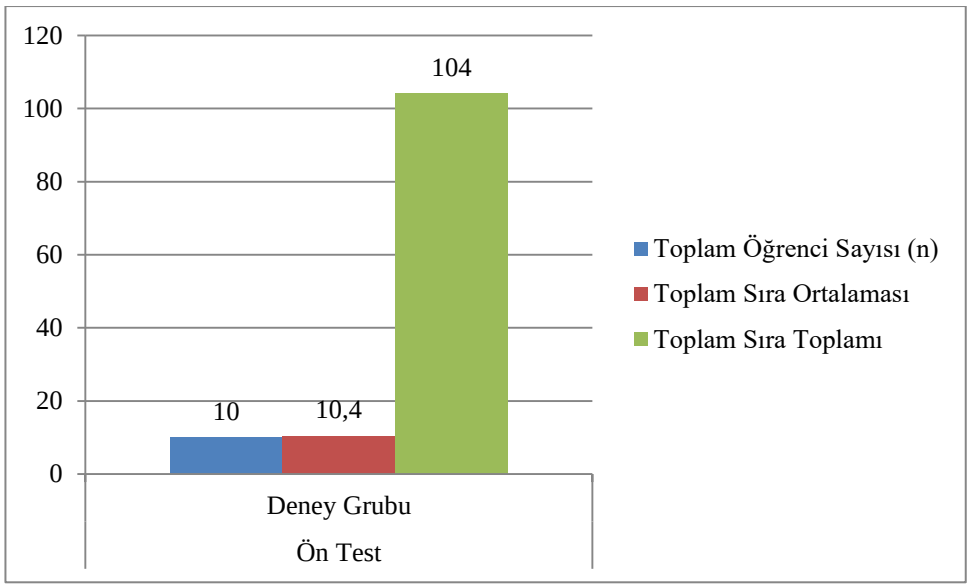
seslendirme ünitesindeki derslerin, öğrencilerin üzerinde işitme ve seslendirme becerilerinin arttırdığı söylenebilir.

5.1.1.5 Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

İşitilen bir tartımı seslendirebilme becerilerine ilişkin kontrol ve deney gruplarının ön test sonuç bilgileri Grafik 5. 21 ve 5. 22.`de sunulmuştur.

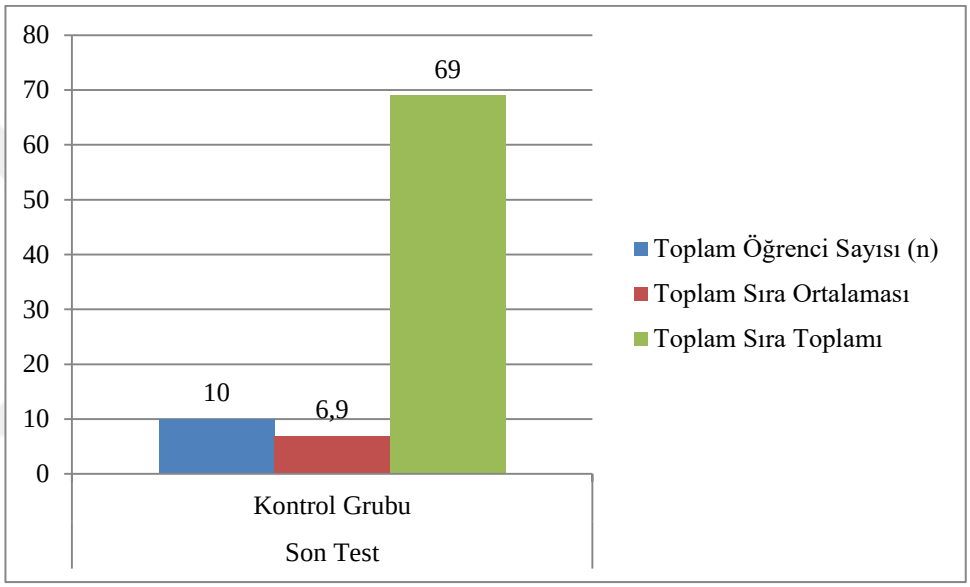

Grafik 5.21. *Kontrol Grubunun İşitilen Bir Tartımı Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları*

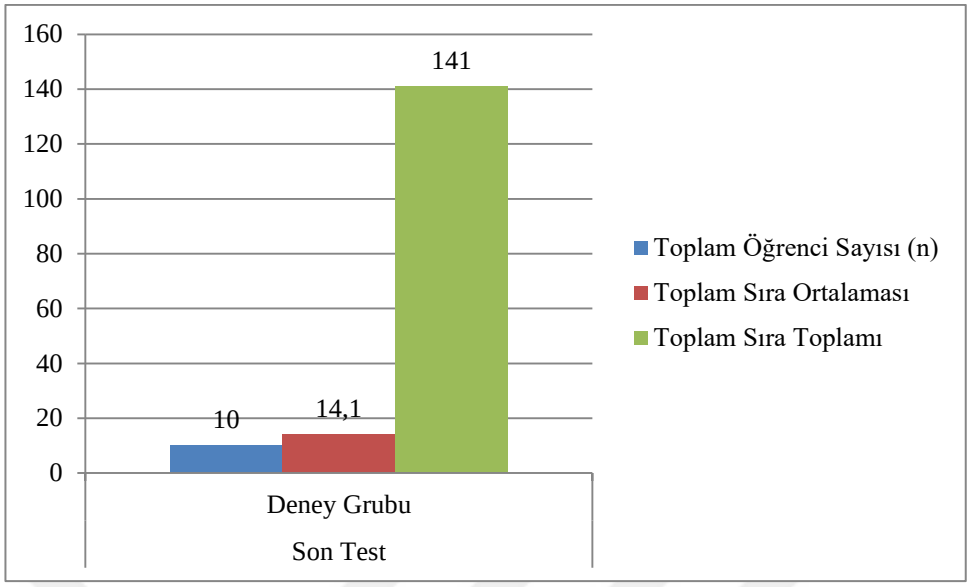

Grafik 5.22. *Deney Grubunun İşitilen Bir Tartımı Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları*

İşitilen bir tartımı seslendirebilme soru başlığı altında 4/4`lük bir ölçü içinde araştırmacı tarafından bir soru hazırlanmıştır. Bu soruya ilişkin puanlamalar "işitilen tartımda kullanılan sesi seslendirebilme?", "işitilen tartımı seslendirebilme?" 2 adet soru ile uygulanmıştır. Ön test sonuçlarında, bulgular ve yorum bölümünde de belirtildiği üzere kontrol ve deney grup puanları arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır. Ön test sonuçlarında, kontrol grubu öğrencilerinin puan ortalaması olarak deney grubu öğrencilerine göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmüştür. İşitilen bir tartımı seslendirebilme becerilerine ilişkin kontrol ve deney gruplarının son test sonuç bilgileri Grafik 5. 23 ve 5. 24.`te sunulmuştur.

Grafik 5.23. *Kontrol Grubunun İşitilen Bir Tartımı Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları*

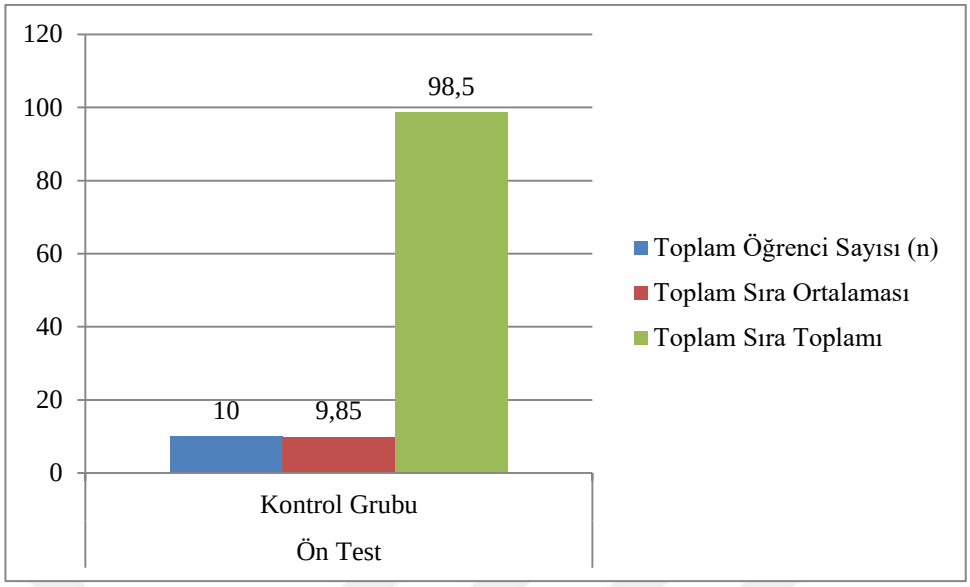

Grafik 5.24. *Deney Grubunun İşitilen Bir Tartımı Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları*

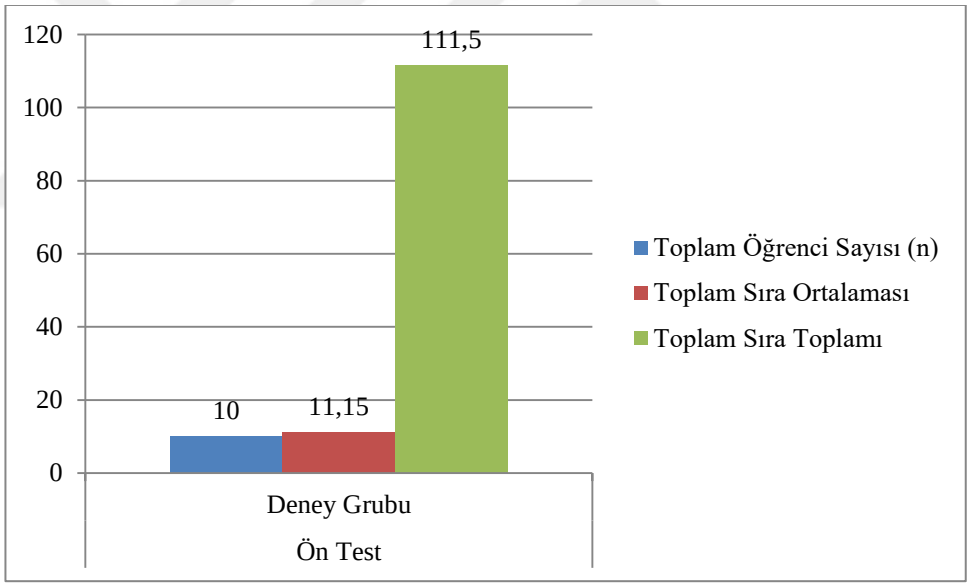
Araştırmacı tarafından "C" olarak sınıflandırılan "tartım işitme ve seslendirme" ünitesindeki eğitim programının son test aşamasında kontrol ve deney grubu puanları arasında anlamlı bir fark görülmüştür. Bu sonuçlara göre, eğitim programında tartım işitme ve seslendirme ünitesindeki derslerin, öğrenciler üzerinde işitme ve seslendirme becerilerinin arttırdığı söylenebilir.

5.1.1.6 Altıncı Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Majör ve minör dizileri seslendirebilme becerilerine ilişkin kontrol ve deney gruplarının ön test sonuç bilgileri Grafik 5. 25 ve 5. 26.`da sunulmuştur.

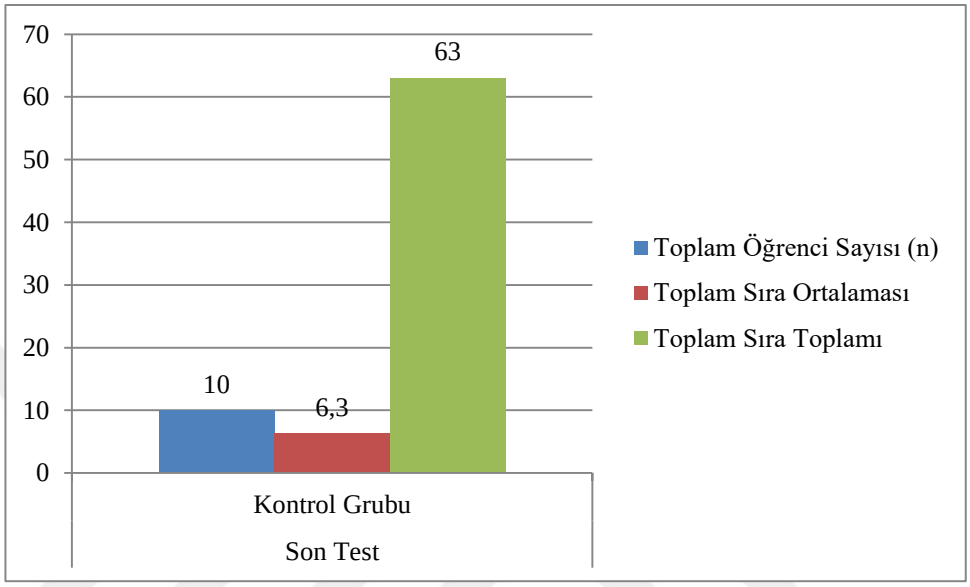
Grafik 5.25. *Kontrol Grubunun Majör ve Minör Dizileri Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları*

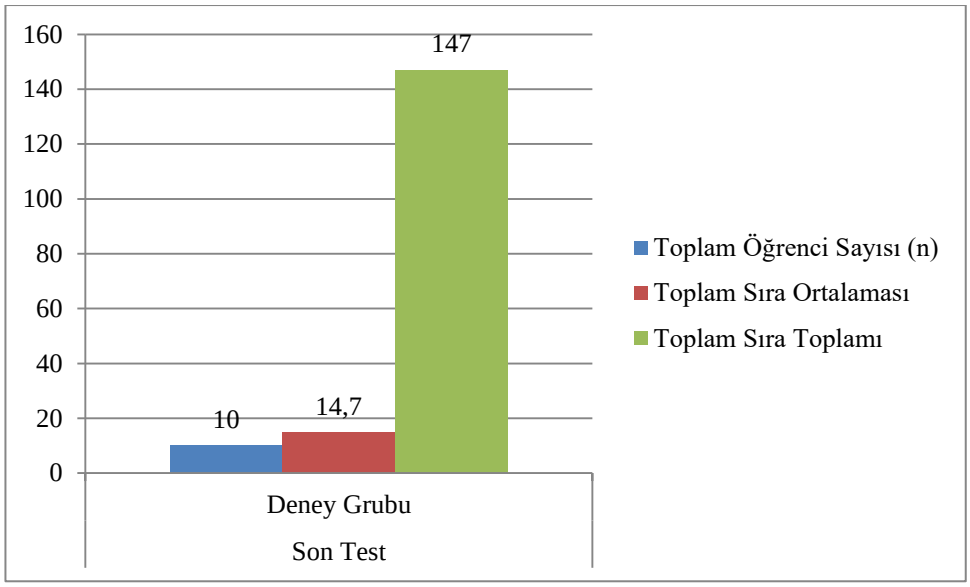
Grafik 5.26. *Deney Grubunun Majör ve Minör Dizileri Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları*

Majör ve minör diziyi kanun çalgısı eşliğinde seslendirebilme soru başlığı altında Batı müziğinde kullanılan re majör ve si minör dizileri kanun çalgısı eşliğinde sorulmuştur. Bu sorulara ilişkin puanlamalar "majör diziyi kanun çalgısı eşliğinde seslendirebilme?", "minör diziyi kanun çalgısı eşliğinde seslendirebilme?", 2 adet soru ile uygulanmıştır. Ön test sonuçlarında, bulgular ve yorum bölümünde de belirtildiği

üzere kontrol ve deney grup puanları arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır. Ön test sonuçlarında, deney grubu öğrencilerinin puan ortalaması olarak kontrol grubu öğrencilerine göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmüştür. Majör ve minör dizileri seslendirebilme becerilerine ilişkin kontrol ve deney gruplarının son test sonuç bilgileri Grafik 5. 27 ve 5. 28.`de sunulmuştur.

Grafik 5.27. *Kontrol Grubunun Majör ve Minör Dizileri Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları*

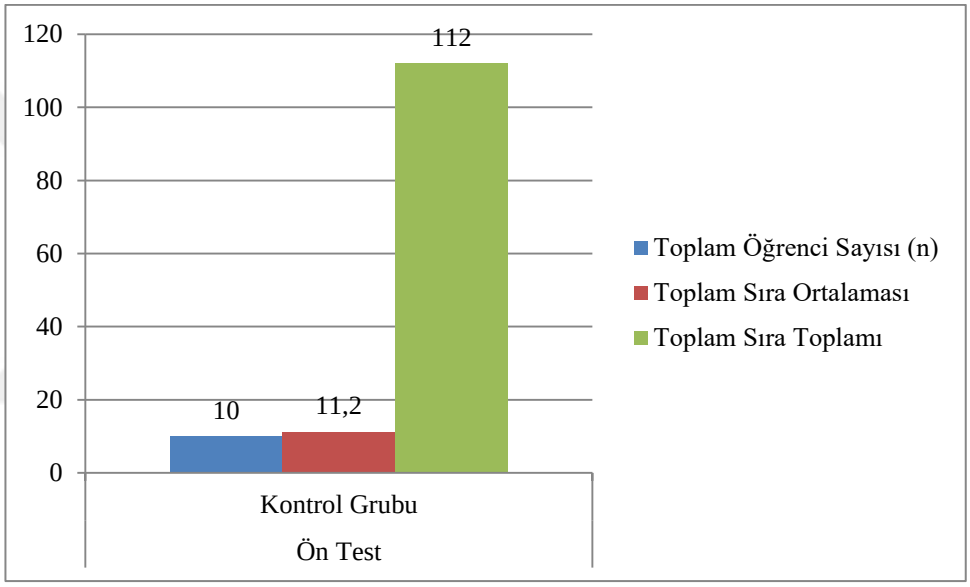

Grafik 5.28. *Deney Grubunun Majör ve Minör Dizileri Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları*

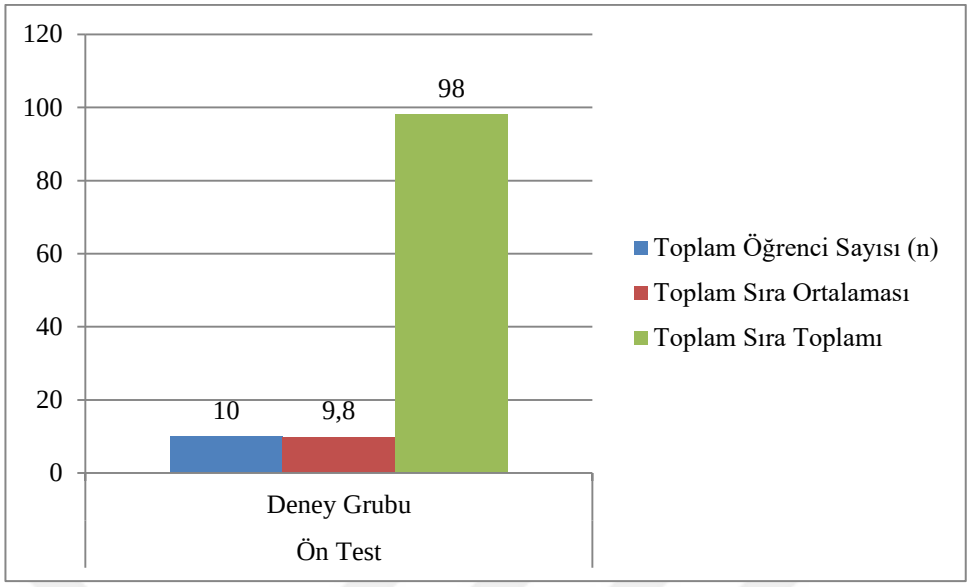
Araştırmacı tarafından “D” olarak sınıflandırılan “majör ve minör dizi seslendirme” ünitesindeki öğretim sisteminin son test aşamasında kontrol ve deney grubu puanları arasında anlamlı bir fark görülmüştür. Bu sonuçlara göre, eğitim programında majör ve minör dizi seslendirme ünitesindeki derslerin, öğrenciler üzerinde işitme ve seslendirme becerilerinin arttırdığı söylenebilir.

5.1.1.7 Yedinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Çocuk şarkısı türündeki eseri, kanun çalgısı eşliğinde seslendirebilme becerilerine ilişkin ön test sonuçlarına ilişkin kontrol ve deney gruplarının ön test sonuç bilgileri Grafik 5. 29 ve 5. 30.`da sunulmuştur.

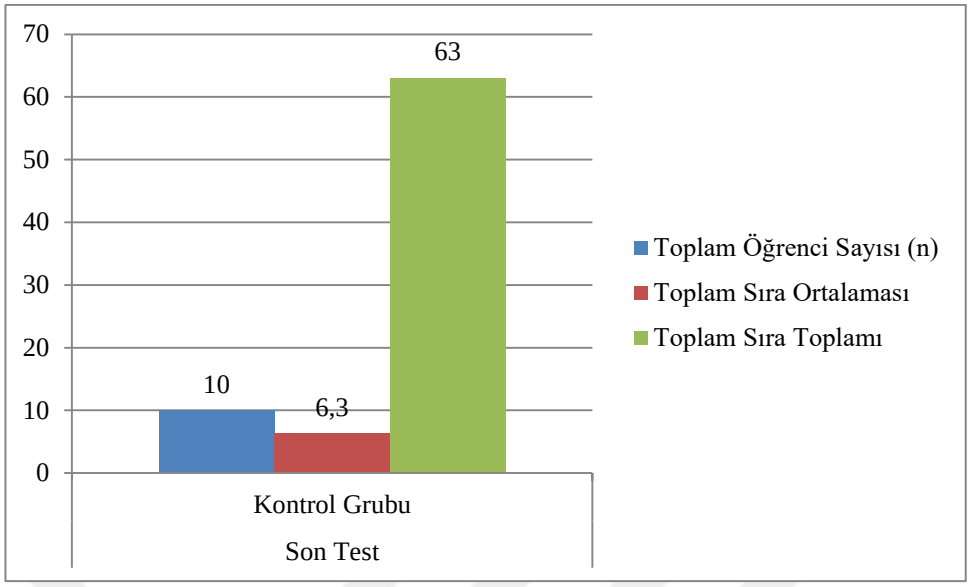

Grafik 5.29. *Kontrol Grubunun Çocuk Şarkısı Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları*

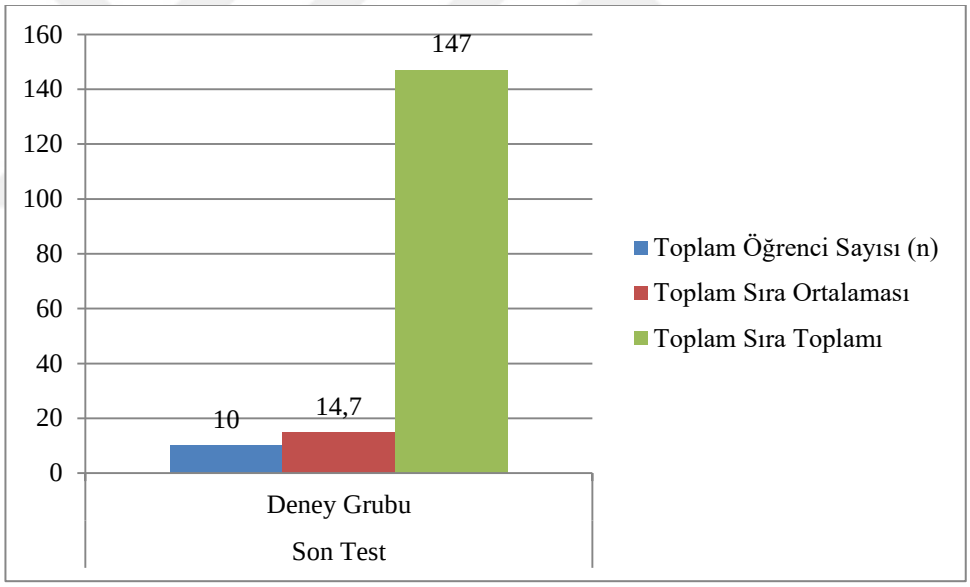

Grafik 5.30. *Deney Grubunun Çocuk Şarkısı Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları*

Çocuk şarkısı türündeki eseri, kanun çalgısı eşliğinde seslendirebilme soru başlığı altında bulunan söz ve müziği Mahir DİNÇER` e ait olan "Yurdumda" adlı esere araştırmacı tarafından düzenlenen eşlikli bir soru hazırlanmıştır. Bu soruya ilişkin puanlamalar "eserin sözlerini doğru okuyabilme?", "eşlik çalgısının ritminde okuyabilme?", "eşlik çalgısının seslerine göre okuyabilme?", "yorum gücünü yeterli kullanabilme?" 4 adet soru ile uygulanmıştır. Ön test sonuçlarında, bulgular ve yorum bölümünde de belirtildiği üzere kontrol ve deney grup puanları arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır. Ön test sonuçlarında, kontrol grubu öğrencilerinin puan ortalaması olarak deney grubu öğrencilerine göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmüştür. Çocuk şarkısı türündeki eseri, kanun çalgısı eşliğinde seslendirebilme becerilerine ilişkin ön test sonuçlarına ilişkin kontrol ve deney gruplarının son test sonuç bilgileri Grafik 5. 31 ve 5. 32.`de sunulmuştur.

Grafik 5.31. *Kontrol Grubunun Çocuk Şarkısı Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları*

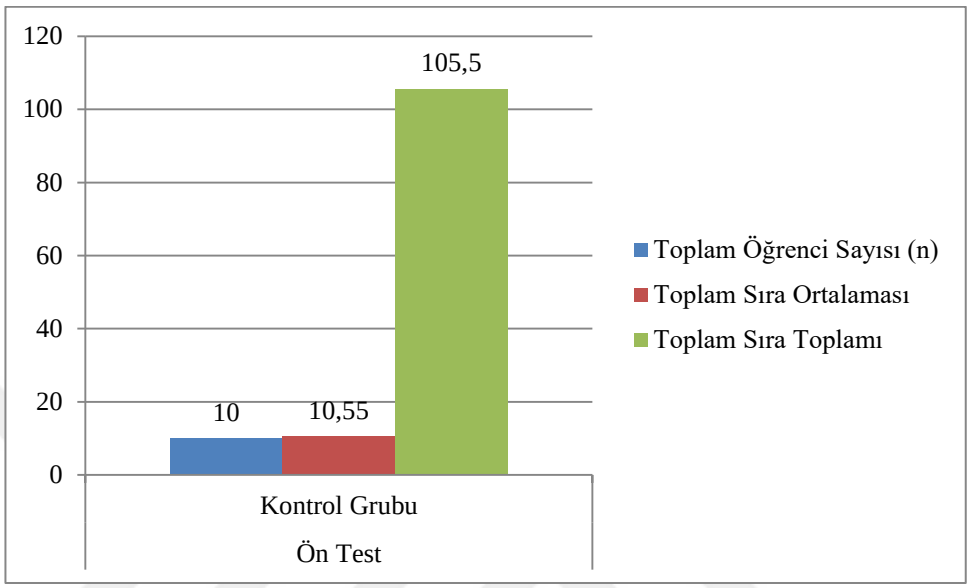

Grafik 5.32. *Deney Grubunun Çocuk Şarkısı Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları*

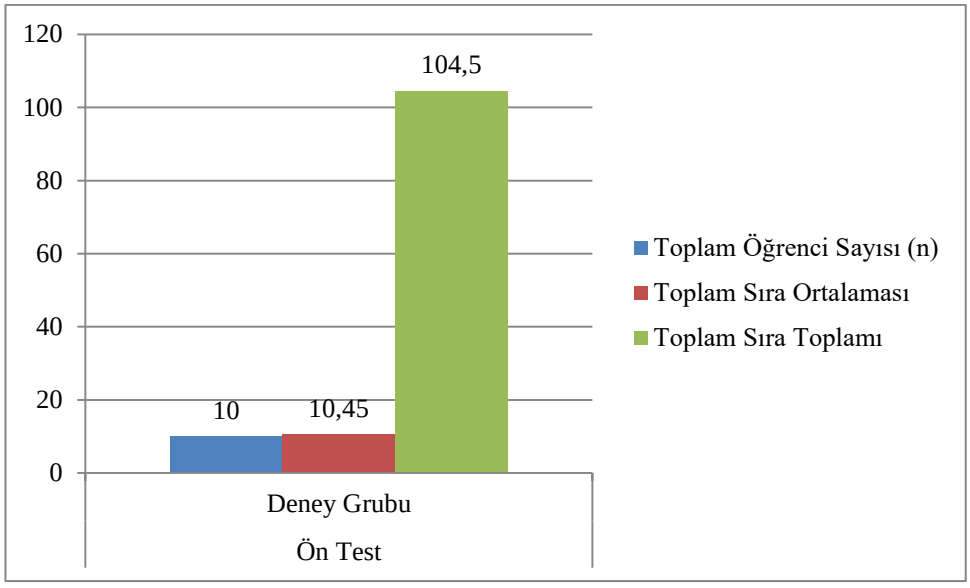
Araştırmacı tarafından "G" olarak sınıflandırılan "çocuk şarkısı türünde eser seslendirme" ünitesindeki eğitim programının son test aşamasında kontrol ve deney grubu puanları arasında anlamlı bir fark görülmüştür. Bu sonuçlara göre, eğitim programında çocuk şarkısı türünde eser seslendirme ünitesindeki derslerin, öğrenciler üzerinde işitme ve seslendirme becerilerinin arttırdığı söylenebilir.

5.1.1.8 Sekizinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Türkü türündeki eseri, kanun çalgısı eşliğinde seslendirebilme becerilerine ilişkin ön test sonuçlarına ilişkin kontrol ve deney gruplarının ön test sonuç bilgileri Grafik 5. 33 ve 5. 34.`te sunulmuştur.

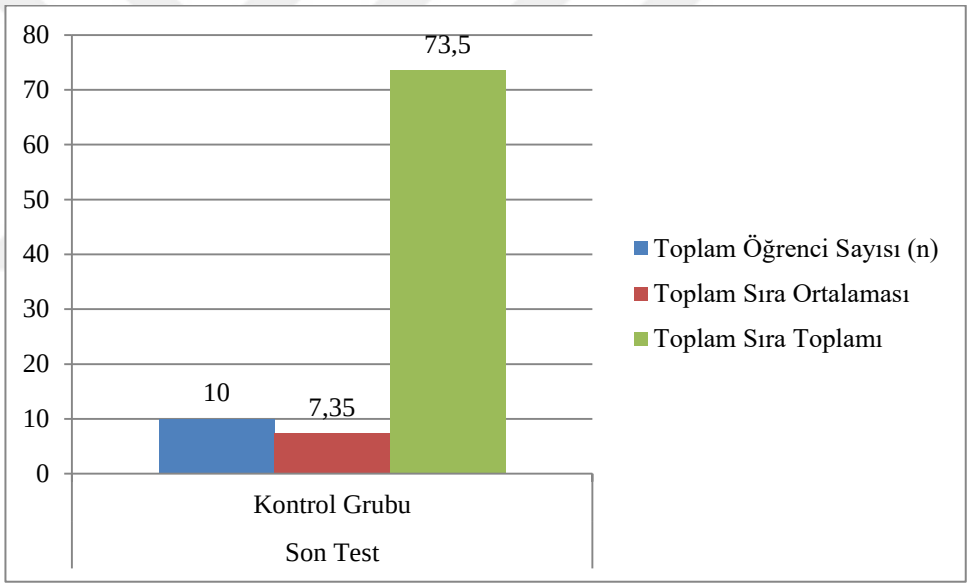

Grafik 5.33. *Kontrol Grubunun Türkü Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları*

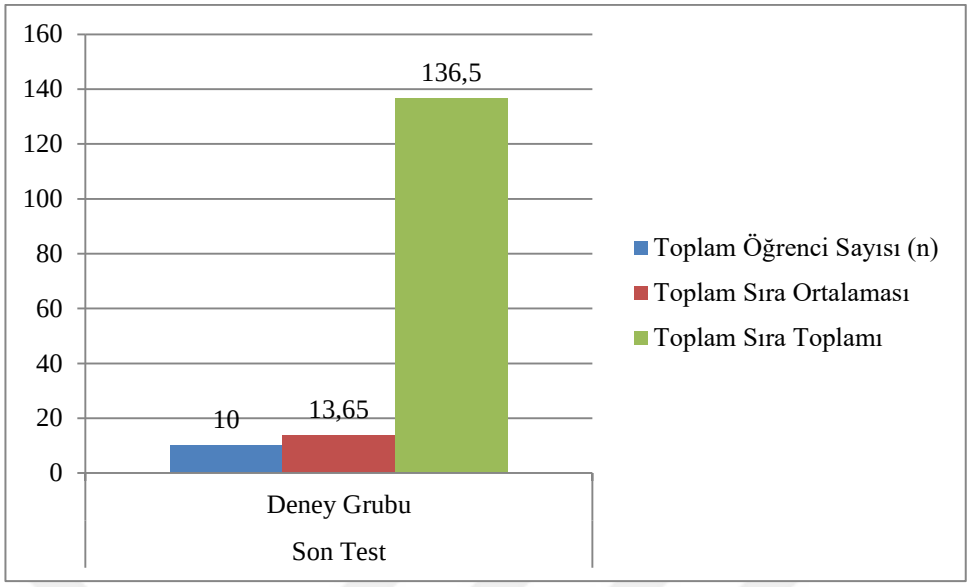

Grafik 5.34. *Deney Grubunun Türkü Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları*

Türkü türündeki eseri, kanun çalgısı eşliğinde seslendirebilme soru başlığı altında bulunan, Türkünün kaynak kişisi Âşık Veysel ŞATIROĞLU olan “Sazıma” adlı esere araştırmacı tarafından düzenlenen eşlikli bir soru hazırlanmıştır. Bu soruya ilişkin puanlamalar “eserin sözlerini doğru okuyabilme?”, “eşlik çalgısının ritminde okuyabilme?”, “eşlik çalgısının seslerine göre okuyabilme?”, “yorum gücünü yeterli kullanabilme?” 4 adet soru ile uygulanmıştır. Ön test sonuçlarında, bulgular ve yorum bölümünde de belirtildiği üzere kontrol ve deney grup puanları arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır. Ön test sonuçlarında, kontrol grubu öğrencilerinin puan ortalaması olarak deney grubu öğrencilerine göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmüştür. Türkü türündeki eseri, kanun çalgısı eşliğinde seslendirebilme becerilerine ilişkin ön test sonuçlarına ilişkin kontrol ve deney gruplarının son test sonuç bilgileri Grafik 5. 35 ve 5. 36.`da sunulmuştur.

Grafik 5.35. *Kontrol Grubunun, Türkü Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları*

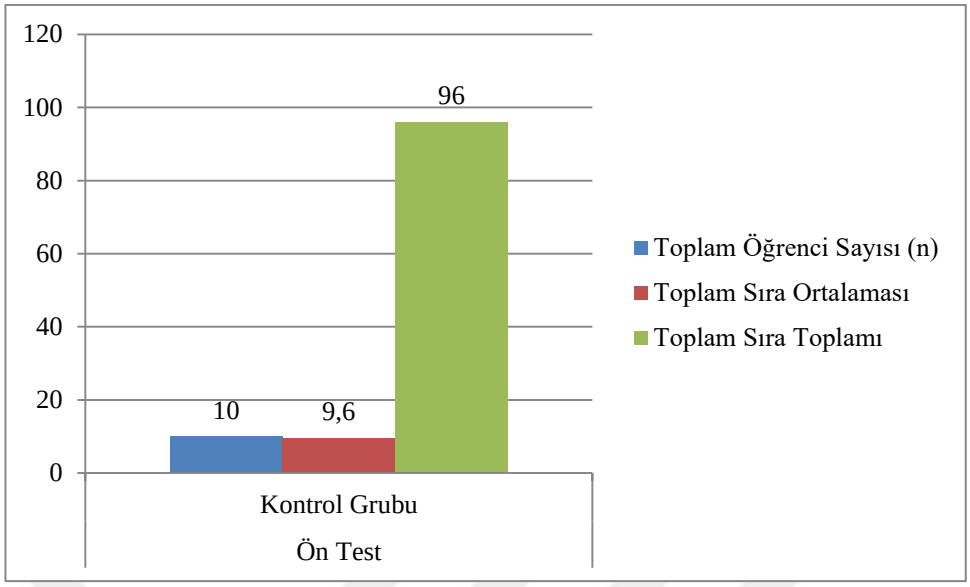

Grafik 5.36. *Deney Grubunun Türkü Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları*

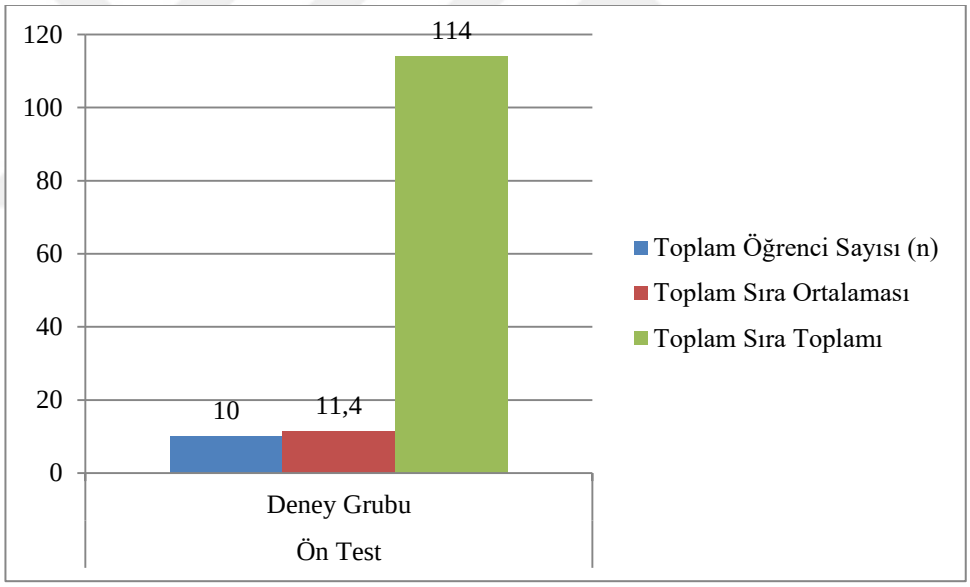
Araştırmacı tarafından "H" olarak sınıflandırılan "Türkü türünde eser seslendirme" ünitesindeki eğitim programının son test aşamasında kontrol ve deney grubu puanları arasında anlamlı bir fark görülmüştür. Bu sonuçlara göre, eğitim programında Türkü türünde eser seslendirme ünitesindeki derslerin, öğrenciler üzerinde işitme ve seslendirme becerilerinin arttırdığı söylenebilir.

5.1.1.9 Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Marş türündeki eseri, kanun çalgısı eşliğinde seslendirebilme becerilerine ilişkin ön test sonuçlarına ilişkin kontrol ve deney gruplarının ön test sonuç bilgileri Grafik 5. 33 ve 5. 34.`te sunulmuştur.

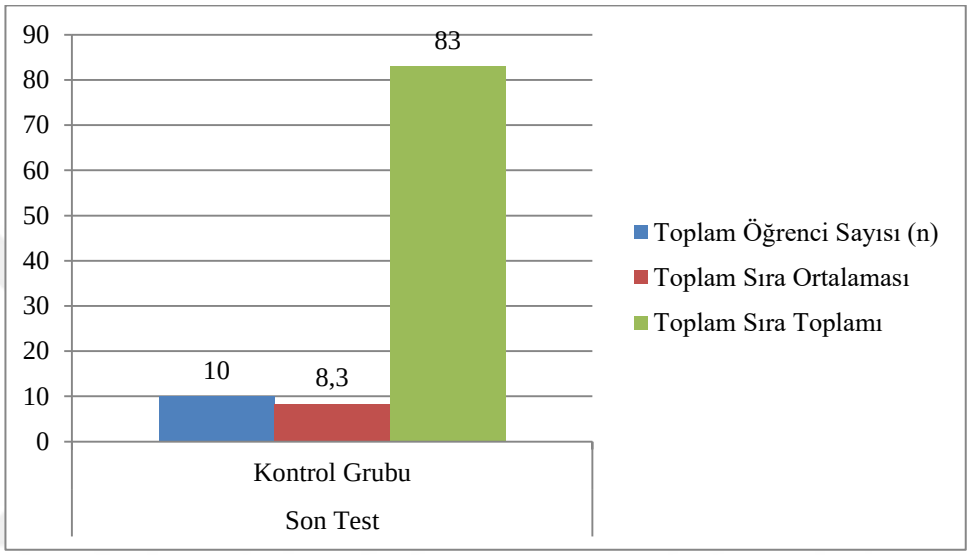
Grafik 5.37. *Kontrol Grubunun Marş Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları*

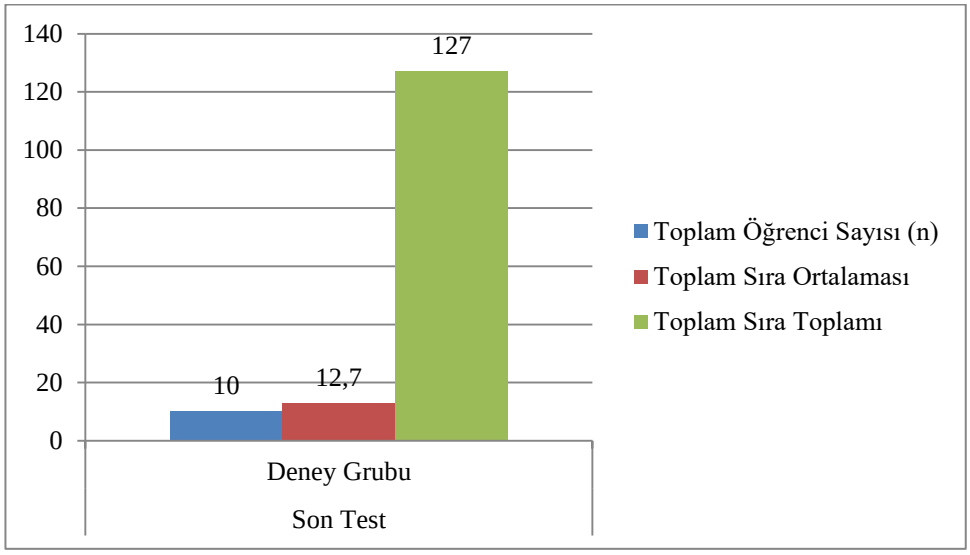
Grafik 5.38. *Deney Grubunun Marş Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları*

Marş türündeki eseri, kanun çalgısı eşliğinde seslendirebilme soru başlığı altında bulunan sözleri anonim olan, müziği İzzettin Hümayi ELÇİOĞLU` na ait olan "İzmir Marşı" adlı esere araştırmacı tarafından düzenlenen eşlikli bir soru hazırlanmıştır. Bu soruya ilişkin puanlamalar "eserin sözlerini doğru okuyabilme?", "eşlik çalgısının ritminde okuyabilme?", "eşlik çalgısının seslerine göre okuyabilme?", "yorum gücünü

yeterli kullanabilme?" 4 adet soru ile uygulanmıştır. Ön test sonuçlarında, bulgular ve yorum bölümünde de belirtildiği üzere kontrol ve deney grup puanları arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır. Ön test sonuçlarında, deney grubu öğrencilerinin puan ortalaması olarak kontrol grubu öğrencilerine göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmüştür. Marş türündeki eseri, kanun çalgısı eşliğinde seslendirebilme becerilerine ilişkin ön test sonuçlarına ilişkin kontrol ve deney gruplarının son test sonuç bilgileri Grafik 5. 39 ve 5. 40.`ta sunulmuştur.

Grafik 5.39. *Kontrol Grubunun, Marş Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları*

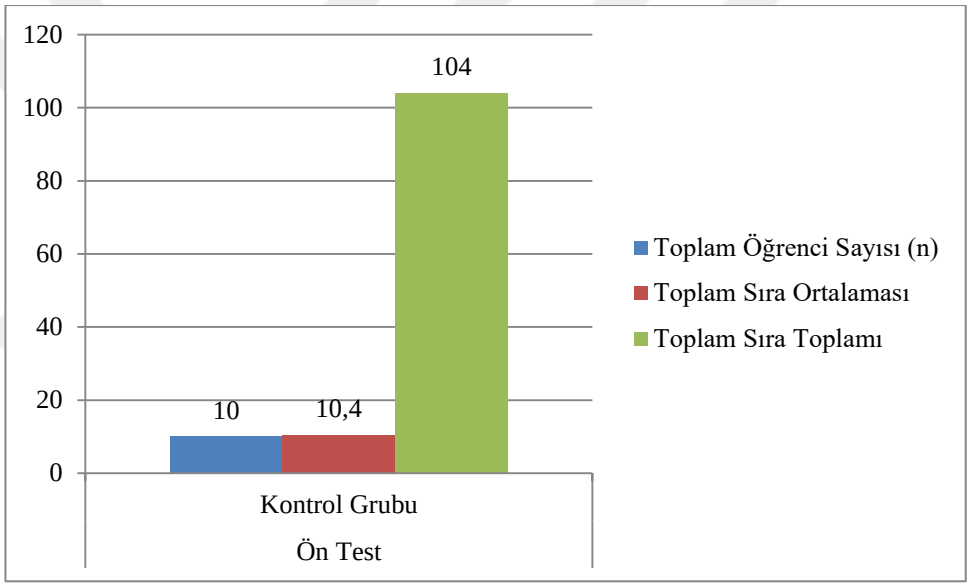

Grafik 5.40. *Deney Grubunun, Marş Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları*

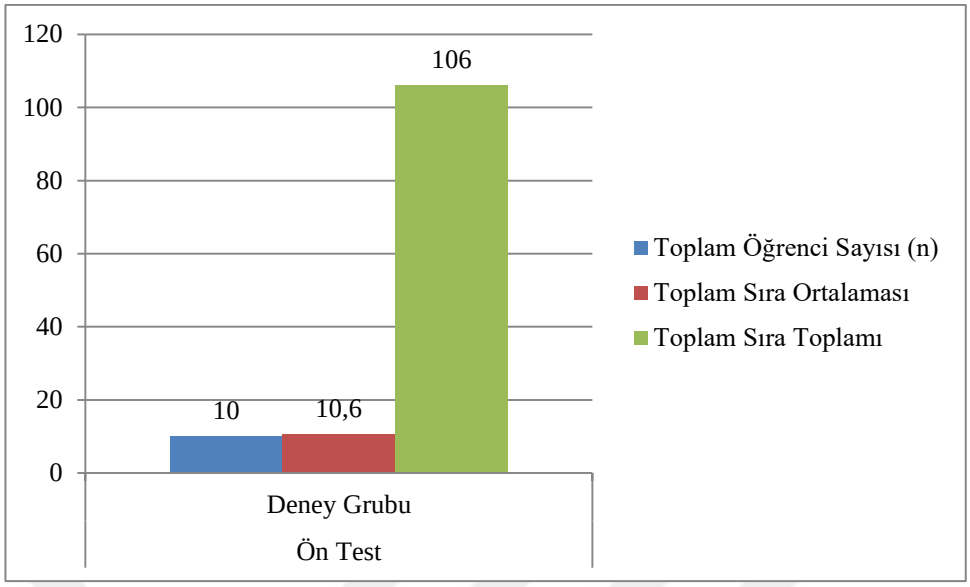
Son testte deney ve kontrol grup puanları arasında anlamlı bir fark olamamasına rağmen (U=28,000; p>0.05) deney grubu, son test sonuçlarında kontrol grubuna göre daha yüksek puanlara sahip olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre, eğitim programında araştırmacı tarafından, "I" olarak sınıflandırılan makamsal ezgi seslendirme ünitesindeki derslerin, öğrencilerin üzerinde işitme ve seslendirme becerilerinin arttırdığı söylenebilir.

5.1.1.10 Onuncu Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Şarkı türündeki eseri, kanun çalgısı eşliğinde seslendirebilme becerilerine ilişkin kontrol ve deney gruplarının ön test sonuç bilgileri Grafik 5. 41 ve 5. 42.`de sunulmuştur.

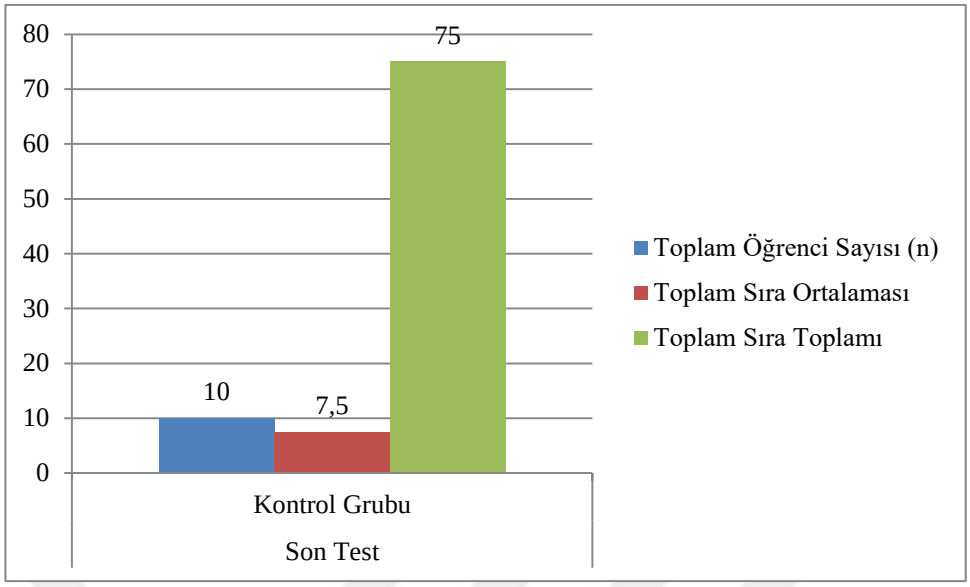

Grafik 5.41. *Kontrol Grubunun Şarkı Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları*

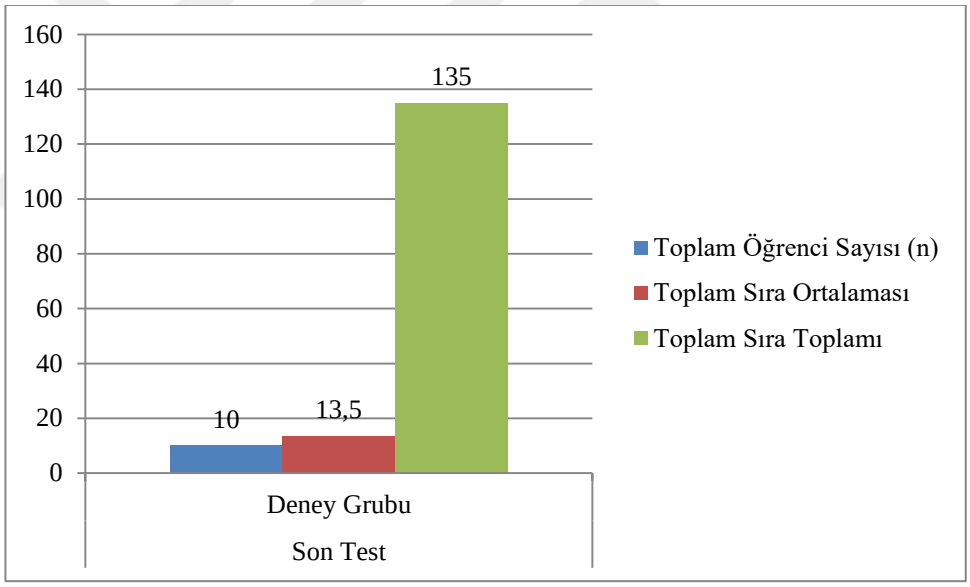

Grafik 5.42. *Deney Grubunun Şarkı Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Ön Test Sonuçları*

Şarkı türündeki eseri, kanun çalgısı eşliğinde seslendirebilme soru başlığı altında bulunan söz ve müziği Teoman ALPAY` a ait olan "Samanyolu" adlı esere araştırmacı tarafından düzenlenen eşlikli bir soru hazırlanmıştır. Bu soruya ilişkin puanlamalar "eserin sözlerini doğru okuyabilme?", "eşlik çalgısının ritminde okuyabilme?", "eşlik çalgısının seslerine göre okuyabilme?", "yorum gücünü yeterli kullanabilme?" 4 adet soru ile uygulanmıştır. Ön test sonuçlarında, bulgular ve yorum bölümünde de belirtildiği üzere kontrol ve deney grup puanları arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır. Ön test sonuçlarında, deney grubu öğrencilerinin puan ortalaması olarak kontrol grubu öğrencilerine göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmüştür. Şarkı türündeki eseri, kanun çalgısı eşliğinde seslendirebilme becerilerine ilişkin kontrol ve deney gruplarının son test sonuç bilgileri Grafik 5. 43 ve 5. 44.`te sunulmuştur.

Grafik 5.43. *Kontrol Grubunun Şarkı Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları*

Grafik 5.44. *Deney Grubunun Şarkı Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme Becerilerine İlişkin Son Test Sonuçları*

Araştırmacı tarafından "J" olarak sınıflandırılan "şarkı türünde eser seslendirme" ünitesindeki eğitim programının son test aşamasında kontrol ve deney grubu puanları arasında anlamlı bir fark görülmüştür. Bu sonuçlara göre, eğitim programında çocuk şarkısı türünde eser seslendirme ünitesindeki derslerin, öğrenciler üzerinde işitme ve seslendirme becerilerinin arttırdığı söylenebilir. Genel olarak, araştırmanın ön test ve

son test aşamaları değerlendirildiğinde deney grubu öğrencileri kontrol grubu öğrencilerine göre daha başarılı olduğu gösterilmektedir.

5.2 Öneriler

1. Müzik dersi sürecini daha etkili hale getirebilmek ve öğrencilerin katılımlarını sağlamak amacıyla yenilikçi öğretim modelleri geliştirebilmesi bakımından,
2. Öğrencilerin derse ilgisini çekmek ve öğrencilerin derse katılımlarını sağlamak amacıyla öğretim sistemlerine ilgi çekici çalışmalar ve eserler ekleyerek öğretim sistemi daha da zengin ve neşeli hale getirilebilmesi bakımından,
3. Kanun çalgısı ile işitme ve seslendirme becerilerinde karşılaşılan problemler saptanmalı ve bu problemlere ilişkin çözüm önerileri geliştirilebilmesi bakımından,
4. Diğer Türk müziği çalgılarına yönelik benzeri araştırmalar geliştirilebilmesi bakımından,
5. Bu çalışmanın, Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kademelerinde de yapılabilmesi bakımından,
6. Bu çalışmanın bölümünde yer alan ders içerikleri MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca hazırlanan okul kitaplarında yer alan ünitelerle bağdaştırılabilmesi bakımından,
7. Öğrencilerin müzikal becerilerinin geliştirilmesinde Türk müziği çalgısı ve aynı zamanda bir eşlik çalgısı olan kanunun, okul müziği eğitiminde var olan eşlik, armoni ve çok seslilik gibi teknikler üzerinde daha kapsamlı kullanılabilmesi bakımından,
8. Kanun çalgısı daha sistematik yöntemlerle müzik eğitimi alanında kullanılabilmesi bakımından,
9. Kanun çalgısı kullanılarak müzik öğretmenliği mesleğinin ihtiyaçları doğrultusunda etkili yöntemler geliştirilebilmesi bakımından,
10. Bu tarz çalışmalarda farklı araştırma desenleri kullanılabilmesi bakımından,
11. Bu tarz deneysel çalışmalar farklı gruplar üzerinde uygulanabilmesi bakımından önerilmektedir.

6. KAYNAKÇA

Acar Önal, A. ve Aydoğan S. (2012). Bir sınıf çalgısı olarak blok flütün ilköğretim müzik dersi öğretim programını gerçekleştirebilmedeki yeterliliği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Hakemli Dergisi*, 10, 57 – 76.

Acay, S. (2007). *Türkiye'de eğitim fakültelerinin güzel sanatlar eğitimi bölümü, müzik eğitimi ana bilim dallarında keman eğitimi için öğrenci seçiminde ölçütler*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Açın, C. (1994). *Enstrüman bilimi (organoloji)*. (1. Basım). İstanbul: Yenidoğan Basımevi.

Adar, Ç. (2008). *Türk müziği nazariyatı ve solfej dersine yönelik öğretmen ve öğrenci tutumlarının incelenmesi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Akbulut, E. (15 – 17 Aralık 2010). *Eğitim fakülteleri müzik eğitimi ana bilim dalı programı 8. dönemlerinde yer alan "okulöncesi müzik eğitiminde genel yaklaşımlar" dersinin uygulamadaki görünümü olarak Pamukkale Üniversitesi örneği*. 9. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyum kitapçığı, İstanbul, Marmara Üniversitesi.

Akdoğu, O. (1996). *Türk müziğinde türler ve biçimler*. (2. Basım). İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.

Alkaç, G. (2015). *Sözlü Türk müziğinde mânâ ve Türkçe'yi öne çıkaran yeni beste çalışmaları*. Yayımlanmamış sanatta yeterlilik tezi. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., Yıldırım, E. (2010). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı*. (6. Basım). Sakarya: Sakarya Kitabevi.

Aydıntan, Z. ve Egüz, S. (1987). *Çok sesli müzik eğitimi*. Ankara: Kurtuluş Ofset Basımevi.

Aykaç, N., Aydın, H., Gülbahar, Y., Özdemir, O., Menteşe, S., Eronat, A., Uzunca, Ş. (2006). *Öğrenme ve öğretme sürecinde planlama ve uygulama*. (1. Basım). Ankara: Naturel Yayıncılık.

Başaran Tanrıöver, G. (15 – 17 Aralık 2010). *Güzel sanatlar ve spor liselerinde uygulanan bireysel ses eğitimi dersi öğretim programları*. 9. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyum kitapçığı, İstanbul, Marmara Üniversitesi.

Baştürk, R. (2011). *Bütün yönleriyle SPSS örnekli nonparametrik istatistiksel yöntemler* (2. Basım). Ankara: Anı Yayıncılık.

Bayraktaroğlu, C. E. (2011). *Eğitimde yapılandırmacılık yaklaşımı ve eleştirel bir bakış*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Bebek, E. (2011). *Kanun sazında belli başlı tekniklerin eğitiminde geleneksel Türk sanat müziğindeki şarkı formundaki eserlerin aranağmelerinin kullanılabilirliği.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (11. Basım). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Büyüköztürk, Ş. (2014). *Deneysel desenler*. (4. Basım). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Canakay, E. U. (15 – 17 Aralık 2010). *Okul öncesi öğretmenlik eğitiminde Orff öğretisine dayalı müzik etkinliklerinin uygulama okullarındaki çalışmalara yansımaları*. 9. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyum kitapçığı, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Coşkun, M. (2008). *Türk müzik kültürüne yönelik planlı kalkınma dönemi politikaları ve Türk müzik eğitimine etkileri*. Yayımlanmamış doktora tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Coşkuner, S. (2007). *Türkiye`de Anadolu güzel sanatlar liseleri (yaylı çalgılar) bireysel çalgı eğitimi dersinde piyano eşlikli çalışmalara ilişkin öğretmen görüşleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Coşkuner, S. (2012). *Müller-Rusch metodu ve bu anlayışla hazırlanmış Türk ezgilerinin 7–11 yaş çocuklarının keman çalma becerilerine etkileri*. Yayımlanmamış doktora tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Cümbüş Auernig, F. (2013). Türkiye`de Orff-Schulwerk müzik, oyun ve dans üzerine makaleler. Katja Ojala Koçak ve Nazan Lasio (Ed.). *Çocuklarla ses eğitimi*. (1. Basım) içinde (s. 27 – 36). Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.

Çakar, Ş. (1996). *Türk mûsıkîsinde usûl*. (1. Basım). İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Çelak, İ. (2009). *Şan ve koro eğitimi programlarında uygulanan solfej eğitiminde tartım öğretiminin yeri ve bir model önerisi*. Yayımlanmamış doktora tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çelik, M. ve Şendağ, B. A. (2014). *İlköğretim müzik 6 – 7 – 8 öğretmen kılavuz kitabı*. Aytekin Albuz (Ed.) (3. Basım) Ankara: MEB Yayınları.

Çevik, D. B. (2007). Müzik öğretim yöntemlerinden, Orff müzik öğretisine genel bir bakış. *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*. 9(1), 95 – 100.

Çuhadar, C. H. (2006). *Müziksel zekâ*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumunda sunulan bildiri, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli, 486 – 497.

Demir, L. (2007). *Geleneksel Türk müziği çalgılarından ut`un müzik derslerinde kullanılabilinirliği konusunda öğretmen görüşleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Demirci, B. (2009). *2006 İlköğretim müzik dersi 6. sınıf öğretim programı, Öğretmen Kılavuz Kitabı ve öğrenci çalışma kitaplarının uygulamadaki görünümüne yönelik değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış doktora tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Demirci, B. ve Albuz, A. (2010). 2006 İlköğretim müzik dersi öğretim programına dayalı olarak hazırlanan öğretmen kılavuz ve öğrenci çalışma kitaplarının uygulamadaki görünümüne yönelik bir değerlendirme. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(2), 247 – 266.

Demirel, Ö. (2014). *Öğretim İlke ve Yöntemleri Öğretme Sanatı*. (20. Basım). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Dinç, Z. (1997). *Bûselik makamı ve şedleri üzerine bir araştırma*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Dönmez, A. O. (2015). *Türk halk müziği ezgilerinin müzik eğitimi alanında müziksel işitme-okuma eğitiminde kullanılabilirliğine yönelik bir çalışma*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.

Ekici, T. (1998). *Orff çalgıları ve müzik eğitiminde kullanım yöntemleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Emnalar, A. (1998). *Tüm yönleriyle Türk halk müziği ve nazariyatı*. (1. Basım). İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.

Er, A. (2012). *Güzel sanatlar ve spor liselerinin müzik bölümlerinde okutulmakta olan müziksel işitme okuma ve yazma derslerindeki Türk müziğine dayalı etkinlikler ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Ertenli, İ. (2014). *Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin ilköğretim müzik dersi öğretim programında yer alan müzik türlerini dinleme durumlarına ve programın müzik türü tercihleri üzerindeki etkisine ilişkin görüşleri (Çankaya ilçesi örneği).*Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Fenmen, M. (1991). *Müzikçinin el kitabı*. Ahmet Say. (Ed.). *Müzik öğretim ilkeleri.* (1. Basım) içinde (s. 26 – 31). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Fidan, N. (2012). *Okulda öğrenme ve öğretme*. (3. Basım). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Gedikli, E. (2007). *Müzik eğitimi*. (2. Basım). Bursa: Ezgi Kitabevi.

Gökalp, M. ve Şahin, E. (2013). Müzik öğretmenliği ana bilim dalı öğretim elemanları ve öğrencilerinin okul çalgıları dersinin içeriğine yönelik görüşleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 32 (2), 101 – 133.

Göksel, R. E. (2013). *İlköğretim 2. kademe öğrencilerinin farklı müzik türlerine ilişkin tercihlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Kars ili örneği).*Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Günalçin, S. (2010). *Kanun metotlarının sağ ve sol el teknikleri açısından incelenmesi ve bu tekniklerin kanun eğitimine yönelik olarak örnek eserler üzerinde gösterilmesi.*Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Günay, A. ve Uçan, A. (1980). *Çevreden evrene keman eğitimi 1 birinci konum / birinci kitap.* (1. Basım). Ankara: Yeni Dağarcık Yayınları.

Hurmalı, G. (2013). *Kur`ân ve şan tekniği hû*. (3. Basım). İstanbul: Işık Yayınları.

İrden, S. (2006). *Türk mûsıkîsinde nazariyatçılara ve bestekârlara göre bûselik makamının karşılaştırılması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Kahyaoğlu, Y. (2011). *Kanun sazı öğretiminde klasik Türk müziği saz eseri formlarının fonksiyonlarının incelenmesi*. Yayımlanmamış doktora tezi. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

Kalender, N. (2001). Çalgı yapım, bakım ve onarım. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XIV(1), 159 – 166.

Karaarslan, T. (2015). *İşbirlikli öğrenmenin ilkokul 4. sınıf müzik dersinde öğrencilerin ritim becerileri ve özyeterlilik algıları üzerine etkileri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Karahasan, T. H. (2003). *Mandolin metodu*. (1. Basım). İstanbul: Alkım Yayınevi.

Kardeş, T. (2013). *Mesleki müzik eğitimi veren devlet konservatuvarlarındaki klâsik Türk müziği üslûp ve repertuvar eğitiminin içerik ve yöntem bakımından incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Károlyi, O. (1999). *Müziğe giriş*. (Çeviren M. Nemutlu). İstanbul: Pan Yayıncılık. (Eserin orijinali 1965 yılında yayımlandı).

Kaya, Z. (2006). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. (2. Basım). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Koç Aliefendioğlu, F. (2009). *Birlikte müzik yapalım*. (1. Basım). İstanbul: Bileşim Yayınevi.

Küçükosmanoğlu, O. H. (2011). *İlköğretim ikinci kademede şarkı öğretiminde kullanılan eşlik çalgılarının etkinliliğinin karşılaştırılması*. Yayımlanmamış doktora tezi. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Küçüköncü, H. Y. (2010). *Genel müzik kültürü*. (1.Basım). Ankara: Elif Yayınevi.

MEB (2006). *İlköğretim müzik dersi öğretim programı*. Ankara.

MEB (2009). *Müziksel işitme, okuma ve yazma dersi öğretim programı (9, 10, 11 ve 12. sınıflar)*.

Öner, A. (2011). *Geleneksel Türk müziği öğelerinin flüt eğitiminde kullanılmasına yönelik bir model önerisi*. Yayımlanmamış doktora tezi. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Özcan, V. (2007). *Orff öğretisinin ve yaratıcı dramanın uygulandığı ve uygulanmadığı okullarda öğrencilerin müzik dersine olan tutumlarının karşılaştırılması.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Özden, Y. (2005). *Eğitimde yeni değerler*. (6. Basım). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Özeke, S. (2007). Kodaly yöntemi ve ilköğretim müzik derslerinde Kodaly yöntemi uygulamaları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XX(1), 111 – 119.

Özgüler, Ö. (2007). *Türk müziğinde viyolonsel*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Haliç Üniversitesi Sosyal bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Özkan, İ. H. (1998). *Türk mûsıkîsi nazariyatı ve usûlleri kudüm velveleri.* (5. Basım). Ankara: Ötüken Neşriyat.

Peşinci, F. A. (2014). *Kodaly yönteminin Saygun ve Bartok piyano repertuarına uygulanması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Sağer, T. ve Ayhan, A. (2012). Müzik eğitiminde imgelerin kullanımı. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 2(6), 305 – 321.

Sarı, A. (2014). *Ortaokul müzik öğretmenlerinin Müzik dersine ilişkin görüşleri. (Ankara ili Örneği).* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Say, A. (2009). *Müziğin kitabı*. (4. Basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Sayan, E. (2010). *Ulusal müziğimiz teknik – analiz – bestecilik*. (1. Basım). İstanbul: Boyut Yayıncılık.

Senemoğlu, N. (2012). *Gelişim, öğrenme ve öğretim.* (21. Basım). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Somakcı, P. (2000). *Mesleki müzik eğitimi yapan üniversitelerde başlangıç düzeyi için kanun öğretim yöntemine ilişkin sistematik bir yaklaşım*. Yayımlanmamış doktora tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Sökezoğlu, D. (2010a). *Ritim, hareket ve şarkı öğretimi temelli müzik eğitiminin 7 - 11 yaş grubu çocuk yuvası öğrencilerinin sosyal gelişimleri üzerine etkisi (Afyonkarahisar ili örneği).* Yayımlanmamış doktora tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Sökezoğlu, D. (2010b). Ritim, hareket ve şarkı öğretimi temelli müzik eğitiminin 7 – 11 yaş grubu çocuk yuvası öğrencilerinin sosyal gelişimleri üzerine etkisi (Afyonkarahisar ili örneği). *Sosyal Bilimler Dergisi*, XII(2), 161 – 181.

Sun, M. (1969). *Türkiye`nin kültür – müzik – tiyatro sorunları*. (1. Basım). Ankara: Ajans Türk Kültür Yayınları.

Sun, M. (1995). *Solfej*. (1. Basım). Ankara: Evrensel Müzikevi.

Süer, R. (1975). *Millî marşlarımızdan bir demet*. (1. Basım). İstanbul: Millî Eğitim Basımevi

Sümer, S. Ö. (2008). *Çağdaş Türk bestecilerinin yaylı çalgılar dördülleri*. Yayımlanmamış sanatta yeterlilik tezi. Anadolu Üniversitesi Sosyal bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Şeker Kün, S. (2015). *Cumhuriyetten günümüze müzik ders kitaplarında yer alan halk ezgilerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Şen, Ü. S. (2011). *Müzik öğretimde bilgisayar destekli programlı öğretim yönteminin etkililiği*. Yayımlanmamış doktora tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Şen, Y. (2011). *Müzik öğretmenliği öğrencilerinin "geleneksel Türk müziği derslerine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi.* Yayımlanmamış doktora tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Şişman, A. (2011). *Sanata ve sanat kavramlarına giriş*. (1. Basım). İstanbul: Literatür Yayıncılık.

Şişman, Ç. (15 – 17 Aralık 2010). V*iyolonsel eğitiminde kullanılan başlıca sol el etütlerinin etkili öğrenme açısından analizi*. 9. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyum kitapçığı, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Tanrıkorur, C. (2001). *Biraz da müzik*. (1. Basım). İstanbul: Feza Gazetecilik A. Ş.

Taş, S. (2011). *Sınıf öğretmeni adaylarının klasik Batı müziğine ilişkin tutumları* Yayımlanmamış doktora tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Taydaş, K. (2011). *Geleneksel çalgılarımızdan bağlamanın dijital kayıt ortamlarına aktarılmasına ilişkin yaklaşımlar*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

Tecimer Kasap, B. (2005). Suzuki piyano okulu metodu. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi***.** 6(10), 71 – 86.

Terzi, A. R. (2010). *Eğitim Bilimine Giriş*. (2. Basım). Ankara: Detay Yayıncılık.

Teymur, A. S. (2010). *Türk mûsıkîsi*. (1. Basım). İstanbul: Pan Yayıncılık.

Toptaş, B. ve Sönmez, A. (2015). Güzel Sanatlar Liseleri müzik bölümlerinde bireysel ses eğitimi dersinin doğru ve etkili konuşma becerisine etkisi. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*. 1(1), 1 – 15.

Tufan, S. (2011). *Müzik öğretmeni adaylarının Dalcroze – Kodaly ve Orff yaklaşımlarıyla ilgili görüşleri ile bu yaklaşımların adayların öğretmenlik uygulamasına ilişkin tutumlarına olan etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Tutu, M. T. ve Tutu, S. B. (1999). *Dörtlü armoni ve Türk müziğine uygulanışı*. (1. Basım). İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.

Türkmen, E. F. (2010). Türk çocuk şarkıları dağarcığının müzik öğretmenlerinin yaklaşımları açısından değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi.* 3(2), 183 – 202.

Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi temel kavramlar – ilkeler – yaklaşımlar ve Türkiye`deki durum*. (3. Basım). Ankara: Evrensel Müzikevi.

Uçan, A. (2012). *Eduard Zuckmayer ve cumhuriyet müzik eğitimi*. (1. Basım). Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.

Uluçay, T. (2012). *Müzik eğitiminin ortaöğretim öğrencilerinin şiddet eğilimlerine etkisi*. Yayımlanmamış doktora tezi. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Uludağ, A. K. (2008). *Flamenko sanatının kültürel etkileşim süreci ile gitar icracılığının teknik özelliklerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Uludağ, A. K. (2012). *Gitar eğitiminde Türk müziği içerikli akor ve kadans kurulumlarına yönelik farklı akortlarda konumlandırmalar ve etkililik düzeyleri*. Yayımlanmamış doktora tezi. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, - Malatya.

Uluocak, S. (2014). Klasik gitarın ilköğretim müzik eğitiminde öğretmen çalgısı olarak kullanımı. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 109 – 123.

Üstün, A. (2014). *Ortaokul 5. sınıf fen ve teknoloji dersi "vitaminler" konusunun "rap ile öğretim" ine ilişkin deneysel bir çalışma*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Üniversitesi, Ankara.

Yahya Kaçar, G. (2009). *Türk mûsıkîsi rehberi*. (1. Basım). Ankara: Maya Akademi.

Yaşar, Y. (2015). *Güzel sanatlar ve spor liselerinde koro çalışmalarında karşılaşılan ses eğitimi ile ilgili sorunların çözümüne ilişkin yaklaşımlar*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yay, O. (2010). *Klasik Türk müziğinde süreç içerisinde kullanılan vurmalı çalgılar ve kullanım yerleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yıldırım, F. (2015). Solfej kitaplarındaki ses sınırı sorunu: Lavignac 1A örneklemi. *I. Uluslararası Müzik ve Dans Kongresi*. 113 – 116.

Yıldırım, K. (1995). *Kodaly yöntemi ile müzik eğitimi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Yıldız, G. (2002). *İlköğretimde müzik öğretimi birinci kademe*. (1. Basım). Ankara: Anı Yayıncılık.

Yürümez, E. (2014). *1930 – 2000 Yılları arasında bestelenen 180 Türk müziği çocuk şarkısının makam usûl konu bestekâr ve ses aralığı açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

7. EKLER

EK 1: 1`inci Soruya İlişkin Dereceli Puanlama Anahtarı:

İşitme ve Seslendirme Becerilerine Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı	
Öğrencinin Adı ve Soyadı	
Test Aşaması	Ön Test ☐ Son Test ☐
Çalışma Grubu	Deney ☐ Kontrol ☐
Uzman Adı ve Soyadı	
Soru Numarası	01
Soru Başlığı	İşitilen Tek Sesi Seslendirebilme
Toplam Soru Adedi	5 Adet
Ölçme Kuralı	10 (Puan)

Soru No	Davranışlar	Ölçme Kuralı					Alınan Puan
		4 Puan	3 Puan	2 Puan	1 Puan	0 Puan	
1.1.	İşittiği Sesi Seslendirebilme	İşittiği Sesi Tamamen Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesi Büyük Ölçüde Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesi Kısmen Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesi Çok Az Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesi Hiç Doğru Seslendirmedi	
1.2.	İşittiği Sesi Seslendirebilme	İşittiği Sesi Tamamen Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesi Büyük Ölçüde Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesi Kısmen Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesi Çok Az Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesi Hiç Doğru Seslendirmedi	
1.3.	İşittiği Sesi Seslendirebilme	İşittiği Sesi Tamamen Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesi Büyük Ölçüde Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesi Kısmen Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesi Çok Az Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesi Hiç Doğru Seslendirmedi	
1.4.	İşittiği Sesi Seslendirebilme	İşittiği Sesi Tamamen Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesi Büyük Ölçüde Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesi Kısmen Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesi Çok Az Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesi Hiç Doğru Seslendirmedi	
1.5.	İşittiği Sesi Seslendirebilme	İşittiği Sesi Tamamen Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesi Büyük Ölçüde Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesi Kısmen Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesi Çok Az Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesi Hiç Doğru Seslendirmedi	
						Alınan Toplam Puan	

EK 2: 2`nci Soruya İlişkin Dereceli Puanlama Anahtarı:

İşitme ve Seslendirme Becerilerine Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı	
Öğrencinin Adı ve Soyadı	
Test Aşaması	Ön Test ☐ Son Test ☐
Çalışma Grubu	Deney ☐ Kontrol ☐
Uzman Adı ve Soyadı	
Soru Numarası	02
Soru Başlığı	İşitilen Çift Sesleri Seslendirebilme
Toplam Soru Adedi	5 Adet
Ölçme Kuralı	10 (Puan)

Soru No	Davranışlar	Ölçme Kuralı					Alınan Puan
		4 Puan	3 Puan	2 Puan	1 Puan	0 Puan	
2.1.	İşittiği Sesleri Seslendirebilme	İşittiği Sesleri Tamamen Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesleri Büyük Ölçüde Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesleri Kısmen Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesleri Çok Az Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesleri Hiç Doğru Seslendirmedi	
2.2.	İşittiği Sesleri Seslendirebilme	İşittiği Sesleri Tamamen Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesleri Büyük Ölçüde Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesleri Kısmen Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesleri Çok Az Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesleri Hiç Doğru Seslendirmedi	
2.3.	İşittiği Sesleri Seslendirebilme	İşittiği Sesleri Tamamen Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesleri Büyük Ölçüde Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesleri Kısmen Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesleri Çok Az Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesleri Hiç Doğru Seslendirmedi	
2.4.	İşittiği Sesleri Seslendirebilme	İşittiği Sesleri Tamamen Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesleri Büyük Ölçüde Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesleri Kısmen Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesleri Çok Az Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesleri Hiç Doğru Seslendirmedi	
2.5.	İşittiği Sesleri Seslendirebilme	İşittiği Sesleri Tamamen Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesleri Büyük Ölçüde Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesleri Kısmen Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesleri Çok Az Doğru Seslendirdi	İşittiği Sesleri Hiç Doğru Seslendirmedi	
						Alınan Toplam Puan	

EK 3: 3`üncü Soruya İlişkin Dereceli Puanlama Anahtarı:

İşitme ve Seslendirme Becerilerine Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı	
Öğrencinin Adı ve Soyadı	
Test Aşaması	Ön Test ☐ Son Test ☐
Çalışma Grubu	Deney ☐ Kontrol ☐
Uzman Adı ve Soyadı	
Soru Numarası	03
Soru Başlığı	İşitilen Tonal Bir Ezgiyi Seslendirebilme
Soru Adedi	3 Adet
Ölçme Kuralı	10 (Puan)

Soru No	Davranışlar	Ölçme Kuralı					Alınan Puan
		4 Puan	3 Puan	2 Puan	1 Puan	0 Puan	
3.1.	İşitilen Ezgiyi Ritminde Seslendirebilme	Ezginin Ritmini Tamamen Doğru Seslendirdi	Ezginin Ritmini Büyük Ölçüde Doğru Seslendirdi	Ezginin Ritmini Kısmen Doğru Seslendirdi	Ezginin Ritmini Çok Az Doğru Seslendirdi	Ezginin Ritmini Hiç Doğru Seslendiremedi	
3.2.	İşitilen Ezginin Seslerini Seslendirebilme	Ezginin Seslerini Tamamen Doğru Seslendirdi	Ezginin Seslerini Büyük Ölçüde Doğru Seslendirdi	Ezginin Seslerini Kısmen Doğru Seslendirdi	Ezginin Seslerini Çok Az Doğru Seslendirdi	Ezginin Seslerini Hiç Doğru Seslendiremedi	
3.3.	İşitilen Ezginin Tartımlarını Seslendirebilme	Ezginin Tartımlarını Tamamen Doğru Seslendirdi	Ezginin Tartımlarını Büyük Ölçüde Doğru Seslendirdi	Ezginin Tartımlarını Kısmen Doğru Seslendirdi	Ezginin Tartımlarını Çok Az Doğru Seslendirdi	Ezginin Tartımlarını Hiç Doğru Seslendiremedi	
						Alınan Toplam Puan	

EK 4: 4`ünci Soruya İlişkin Dereceli Puanlama Anahtarı:

İşitme ve Seslendirme Becerilerine Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı	
Öğrencinin Adı ve Soyadı	
Test Aşaması	Ön Test ☐ Son Test ☐
Çalışma Grubu	Deney ☐ Kontrol ☐
Uzman Adı ve Soyadı	
Soru Numarası	04
Soru Başlığı	İşitilen Makamsal Bir Ezgiyi Seslendirebilme
Soru Adedi	3 Adet
Ölçme Kuralı	10 (Puan)

Soru No	Davranışlar	Ölçme Kuralı					Alınan Puan
		4 Puan	3 Puan	2 Puan	1 Puan	0 Puan	
4.1.	İşitilen Ezgiyi Ritminde Seslendirebilme	Ezginin Ritmini Tamamen Doğru Seslendirdi	Ezginin Ritmini Büyük Ölçüde Doğru Seslendirdi	Ezginin Ritmini Kısmen Doğru Seslendirdi	Ezginin Ritmini Çok Az Doğru Seslendirdi	Ezginin Ritmini Hiç Doğru Seslendiremedi	
4.2.	İşitilen Ezginin Seslerini Seslendirebilme	Ezginin Seslerini Tamamen Doğru Seslendirdi	Ezginin Seslerini Büyük Ölçüde Doğru Seslendirdi	Ezginin Seslerini Kısmen Doğru Seslendirdi	Ezginin Seslerini Çok Az Doğru Seslendirdi	Ezginin Seslerini Hiç Doğru Seslendiremedi	
4.3.	İşitilen Ezginin Tartımlarını Seslendirebilme	Ezginin Tartımlarını Tamamen Doğru Seslendirdi	Ezginin Tartımlarını Büyük Ölçüde Doğru Seslendirdi	Ezginin Tartımlarını Kısmen Doğru Seslendirdi	Ezginin Tartımlarını Çok Az Doğru Seslendirdi	Ezginin Tartımlarını Hiç Doğru Seslendiremedi	
						Alınan Toplam Puan	

EK 5: 5`inci Soruya İlişkin Dereceli Puanlama Anahtarı:

İşitme ve Seslendirme Becerilerine Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı	
Öğrencinin Adı ve Soyadı	
Test Aşaması	Ön Test ☐ Son Test ☐
Çalışma Grubu	Deney ☐ Kontrol ☐
Uzman Adı ve Soyadı	
Soru Numarası	05
Soru Başlığı	İşitilen Bir Tartımı Seslendirebilme
Soru Adedi	2 Adet
Ölçme Kuralı	10 (Puan)

Soru No	Davranışlar	Ölçme Kuralı					Alınan Puan
		4 Puan	3 Puan	2 Puan	1 Puan	0 Puan	
5.1.	İşitilen Tartımda Kullanılan Sesi Seslendirebilme	Tartımda Kullanılan Sesi Tamamen Doğru Seslendirdi	Tartımda Kullanılan Sesi Büyük Ölçüde Doğru Seslendirdi	Tartımda Kullanılan Sesi Kısmen Doğru Seslendirdi	Tartımda Kullanılan Sesi Çok Az Doğru Seslendirdi	Tartımda Kullanılan Sesi Hiç Doğru Seslendiremedi	
5.2.	İşitilen Tartımı Seslendirebilme	İşitilen Tartımı Tamamen Doğru Seslendirdi	İşitilen Tartımı Büyük Ölçüde Doğru Seslendirdi	İşitilen Tartımı Kısmen Doğru Seslendirdi	İşitilen Tartımı Çok Az Doğru Seslendirdi	İşitilen Tartımı Hiç Doğru Seslendiremedi	
						Alınan Toplam Puan	

EK 6: 6`ncı Soruya İlişkin Dereceli Puanlama Anahtarı:

İşitme ve Seslendirme Becerilerine Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı	
Öğrencinin Adı ve Soyadı	
Test Aşaması	Ön Test ☐ Son Test ☐
Çalışma Grubu	Deney ☐ Kontrol ☐
Uzman Adı ve Soyadı	
Soru Numarası	06
Soru Başlığı	Majör ve Minör Diziyi Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme
Soru Adedi	2 Adet
Ölçme Kuralı	10 (Puan)

Soru No	Davranışlar	Ölçme Kuralı					Alınan Puan
		4 Puan	3 Puan	2 Puan	1 Puan	0 Puan	
6. 1.	Majör Diziyi Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme	Majör Diziyi Tamamen Doğru Seslendirdi	Majör Diziyi Büyük Ölçüde Doğru Seslendirdi	Majör Diziyi Kısmen Doğru Seslendirdi	Majör Diziyi Çok Az Doğru Seslendirdi	Majör Diziyi Hiç Doğru Seslendiremedi	
6. 2.	Minör Diziyi Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme	Minör Diziyi Tamamen Doğru Seslendirdi	Minör Diziyi Büyük Ölçüde Doğru Seslendirdi	Minör Diziyi Kısmen Doğru Seslendirdi	Minör Diziyi Çok Az Doğru Seslendirdi	Minör Diziyi Hiç Doğru Seslendiremedi	
						Alınan Toplam Puan	

EK 7: 7`nci Soruya İlişkin Dereceli Puanlama Anahtarı:

İşitme ve Seslendirme Becerilerine Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı	
Öğrencinin Adı ve Soyadı	
Test Aşaması	Ön Test ☐ Son Test ☐
Çalışma Grubu	Deney ☐ Kontrol ☐
Uzman Adı ve Soyadı	
Soru Numarası	07
Soru Başlığı	Çocuk Şarkısı Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme
Soru Adedi	4 Adet
Ölçme Kuralı	10 (Puan)

Soru No	Davranışlar	Ölçme Kuralı					Alınan Puan
		4 Puan	3 Puan	2 Puan	1 Puan	0 Puan	
7.1.	Eserin Sözlerini Doğru Okuyabilme	Eserin Sözlerini Tamamen Doğru Okudu	Eserin Sözlerini Büyük Ölçüde Doğru Okudu	Eserin Sözlerini Kısmen Doğru Okudu	Eserin Sözlerini Çok Az Doğru Okudu	Eserin Sözlerini Hiç Doğru Okuyamadı	
7.2.	Eşlik Çalgısının Ritminde Okuyabilme	Ritmi Tamamen Doğru Okudu	Ritmi Büyük Ölçüde Doğru Okudu	Ritmi Kısmen Doğru Okudu	Ritmi Çok Az Doğru Okudu	Ritmi Hiç Doğru Okuyamadı	
7.3.	Eşlik Çalgısının Seslerine Göre Okuyabilme	Sesleri Tamamen Doğru Okudu	Sesleri Büyük Ölçüde Doğru Okudu	Sesleri Kısmen Doğru Okudu	Sesleri Çok Az Doğru Okudu	Sesleri Hiç Doğru Okuyamadı	
7.4.	Yorum Gücünü Yeterli Kullanabilme	Yorum Gücünü Tamamen Doğru Kullandı	Yorum Gücünü Büyük Ölçüde Doğru Kullandı	Yorum Gücünü Kısmen Doğru Kullandı	Yorum Gücünü Çok Az Doğru Kullandı	Yorum Gücünü Hiç Doğru Kullanamadı	
						Alınan Toplam Puan	

EK 8: 8`inci Soruya İlişkin Dereceli Puanlama Anahtarı:

İşitme ve Seslendirme Becerilerine Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı	
Öğrencinin Adı ve Soyadı	
Test Aşaması	Ön Test ☐ Son Test ☐
Çalışma Grubu	Deney ☐ Kontrol ☐
Uzman Adı ve Soyadı	
Soru Numarası	08
Soru Başlığı	Türkü Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme
Soru Adedi	4 Adet
Ölçme Kuralı	10 (Puan)

Soru No	Davranışlar	Ölçme Kuralı					Alınan Puan
		4 Puan	3 Puan	2 Puan	1 Puan	0 Puan	
8.1.	Eserin Sözlerini Doğru Okuyabilme	Eserin Sözlerini Tamamen Doğru Okudu	Eserin Sözlerini Büyük Ölçüde Doğru Okudu	Eserin Sözlerini Kısmen Doğru Okudu	Eserin Sözlerini Çok Az Doğru Okudu	Eserin Sözlerini Hiç Doğru Okuyamadı	
8.2.	Eşlik Çalgısının Ritminde Okuyabilme	Ritmi Tamamen Doğru Okudu	Ritmi Büyük Ölçüde Doğru Okudu	Ritmi Kısmen Doğru Okudu	Ritmi Çok Az Doğru Okudu	Ritmi Hiç Doğru Okuyamadı	
8.3.	Eşlik Çalgısının Seslerine Göre Okuyabilme	Sesleri Tamamen Doğru Okudu	Sesleri Büyük Ölçüde Doğru Okudu	Sesleri Kısmen Doğru Okudu	Sesleri Çok Az Doğru Okudu	Sesleri Hiç Doğru Okuyamadı	
8.4.	Yorum Gücünü Yeterli Kullanabilme	Yorum Gücünü Tamamen Doğru Kullandı	Yorum Gücünü Büyük Ölçüde Doğru Kullandı	Yorum Gücünü Kısmen Doğru Kullandı	Yorum Gücünü Çok Az Doğru Kullandı	Yorum Gücünü Hiç Doğru Kullanamadı	
						Alınan Toplam Puan	

EK 9: 9`uncu Soruya İlişkin Dereceli Puanlama Anahtarı:

İşitme ve Seslendirme Becerilerine Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı	
Öğrencinin Adı ve Soyadı	
Test Aşaması	Ön Test ☐ Son Test ☐
Çalışma Grubu	Deney ☐ Kontrol ☐
Uzman Adı ve Soyadı	
Soru Numarası	09
Soru Başlığı	Marş Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme
Soru Adedi	4 Adet
Ölçme Kuralı	10 (Puan)

Soru No	Davranışlar	Ölçme Kuralı					Alınan Puan
		4 Puan	3 Puan	2 Puan	1 Puan	0 Puan	
9.1.	Eserin Sözlerini Doğru Okuyabilme	Eserin Sözlerini Tamamen Doğru Okudu	Eserin Sözlerini Büyük Ölçüde Doğru Okudu	Eserin Sözlerini Kısmen Doğru Okudu	Eserin Sözlerini Çok Az Doğru Okudu	Eserin Sözlerini Hiç Doğru Okuyamadı	
9.2.	Eşlik Çalgısının Ritminde Okuyabilme	Ritmi Tamamen Doğru Okudu	Ritmi Büyük Ölçüde Doğru Okudu	Ritmi Kısmen Doğru Okudu	Ritmi Çok Az Doğru Okudu	Ritmi Hiç Doğru Okuyamadı	
9.3.	Eşlik Çalgısının Seslerine Göre Okuyabilme	Sesleri Tamamen Doğru Okudu	Sesleri Büyük Ölçüde Doğru Okudu	Sesleri Kısmen Doğru Okudu	Sesleri Çok Az Doğru Okudu	Sesleri Hiç Doğru Okuyamadı	
9.4.	Yorum Gücünü Yeterli Kullanabilme	Yorum Gücünü Tamamen Doğru Kullandı	Yorum Gücünü Büyük Ölçüde Doğru Kullandı	Yorum Gücünü Kısmen Doğru Kullandı	Yorum Gücünü Çok Az Doğru Kullandı	Yorum Gücünü Hiç Doğru Kullanamadı	
						Alınan Toplam Puan	

EK 10: 10`uncu Soruya İlişkin Dereceli Puanlama Anahtarı:

İşitme ve Seslendirme Becerilerine Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı	
Öğrencinin Adı ve Soyadı	
Test Aşaması	Ön Test ☐ Son Test ☐
Çalışma Grubu	Deney ☐ Kontrol ☐
Uzman Adı ve Soyadı	
Soru Numarası	10
Soru Başlığı	Şarkı Türündeki Eseri, Kanun Çalgısı Eşliğinde Seslendirebilme
Soru Adedi	4 Adet
Ölçme Kuralı	10 (Puan)

Soru No	Davranışlar	Ölçme Kuralı					Alınan Puan
		4 Puan	3 Puan	2 Puan	1 Puan	0 Puan	
10.1.	Eserin Sözlerini Doğru Okuyabilme	Eserin Sözlerini Tamamen Doğru Okudu	Eserin Sözlerini Büyük Ölçüde Doğru Okudu	Eserin Sözlerini Kısmen Doğru Okudu	Eserin Sözlerini Çok Az Doğru Okudu	Eserin Sözlerini Hiç Doğru Okuyamadı	
10.2.	Eşlik Çalgısının Ritminde Okuyabilme	Ritmi Tamamen Doğru Okudu	Ritmi Büyük Ölçüde Doğru Okudu	Ritmi Kısmen Doğru Okudu	Ritmi Çok Az Doğru Okudu	Ritmi Hiç Doğru Okuyamadı	
10.3.	Eşlik Çalgısının Seslerine Göre Okuyabilme	Sesleri Tamamen Doğru Okudu	Sesleri Büyük Ölçüde Doğru Okudu	Sesleri Kısmen Doğru Okudu	Sesleri Çok Az Doğru Okudu	Sesleri Hiç Doğru Okuyamadı	
10.4.	Yorum Gücünü Yeterli Kullanabilme	Yorum Gücünü Tamamen Doğru Kullandı	Yorum Gücünü Büyük Ölçüde Doğru Kullandı	Yorum Gücünü Kısmen Doğru Kullandı	Yorum Gücünü Çok Az Doğru Kullandı	Yorum Gücünü Hiç Doğru Kullanamadı	
						Alınan Toplam Puan	

Ek 11: Uzman Görüşü Alma Formu:

Dereceli Puanlama Anahtarına İlişkin Geçerlilik Ölçütleri		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
01.	Dereceli puanlama anahtarı, ortaokul 8. sınıf işitme ve seslendirme beceri eğitimi içeriğini kapsayıp, ölçmesi bakımından geçerlidir.					
02.	Dereceli puanlama anahtarı, ortaokul 8. sınıf işitme ve seslendirme beceri eğitiminde konunun amaçlarını değerlendirmesi bakımından geçerlidir.					
03.	Dereceli puanlama anahtarı, işitme ve seslendirme beceri eğitiminin ve konunun hedef davranışlarını öğrenciler üzerinde gözlemlemesi bakımından geçerlidir.					
04.	Dereceli puanlama anahtarı, kullanılan teknikler açısından geçerlidir.					
05.	Dereceli puanlama anahtarı, öğrencilerin konuya yönelik işitme ve seslendirme beceri eğitimi süresince gösterdiği gelişmeyi değerlendirmesi bakımından geçerlidir.					
06.	Dereceli puanlama anahtarı, objektif özellikler taşıması açısından geçerlidir.					
07.	Dereceli puanlama anahtarı, uygulanabilirlik açısından geçerlidir.					
08.	Dereceli puanlama anahtarı, anlaşılabilirlik açısından geçerlidir.					
09.	Dereceli puanlama anahtarı, zaman kullanımı bakımından geçerlidir.					
10.	Dereceli puanlama anahtarı, puanlama bakımından geçerlidir.					
Uzmanın Adı ve Soyadı						
Adres						
Tarih						

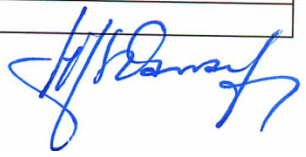
Ek 12: Uzman Görüşü Alma Formu (Yrd. Doç. Dr. Sedat TAMAY):

UZMAN GÖRÜŞÜ ALMA FORMU

(Dereceli Puanlama Anahtarına İlişkin)

Bu form, ortaokul 8. sınıf müzik eğitimi dersi alan öğrencilere yönelik ders sürecinde uygulanacak olan işitme ve seslendirme becerilerini değerlendirme amacıyla hazırlanan dereceli puanlama anahtarı geçerliliğini saptamak amacıyla düzenlenmiştir.

Dereceli Puanlama Anahtarına İlişkin Geçerlilik Ölçütleri		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
01.	Dereceli puanlama anahtarı, ortaokul 8. sınıf işitme ve seslendirme beceri eğitimi içeriğini kapsayıp, ölçmesi bakımından geçerlidir.	X				
02.	Dereceli puanlama anahtarı, ortaokul 8. sınıf işitme ve seslendirme beceri eğitiminde konunun amaçlarını değerlendirmesi bakımından geçerlidir.	X				
03.	Dereceli puanlama anahtarı, işitme ve seslendirme beceri eğitiminin ve konunun hedef davranışlarını öğrenciler üzerinde gözlemlemesi bakımından geçerlidir.	X				
04.	Dereceli puanlama anahtarı, kullanılan teknikler açısından geçerlidir.		X			
05.	Dereceli puanlama anahtarı, öğrencilerin konuya yönelik işitme ve seslendirme beceri eğitimi süresince gösterdiği gelişmeyi değerlendirmesi bakımından geçerlidir.	X				
06.	Dereceli puanlama anahtarı, objektif özellikler taşıması açısından geçerlidir.	X				
07.	Dereceli puanlama anahtarı, uygulanabilirlik açısından geçerlidir.	X				
08.	Dereceli puanlama anahtarı, anlaşılabilirlik açısından geçerlidir.		X			
09.	Dereceli puanlama anahtarı, zaman kullanımı bakımından geçerlidir.		X			
10.	Dereceli puanlama anahtarı, puanlama bakımından geçerlidir.	X				
Uzmanın Adı ve Soyadı		Yrd. Doç. Dr. Sedat TAMAY				
Adres		Ardahan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi				
Tarih		18.01.2016				

Ek 13: Uzman Görüşü Alma Formu (Yrd. Doç. Dr. Aşkın ÇELİK):

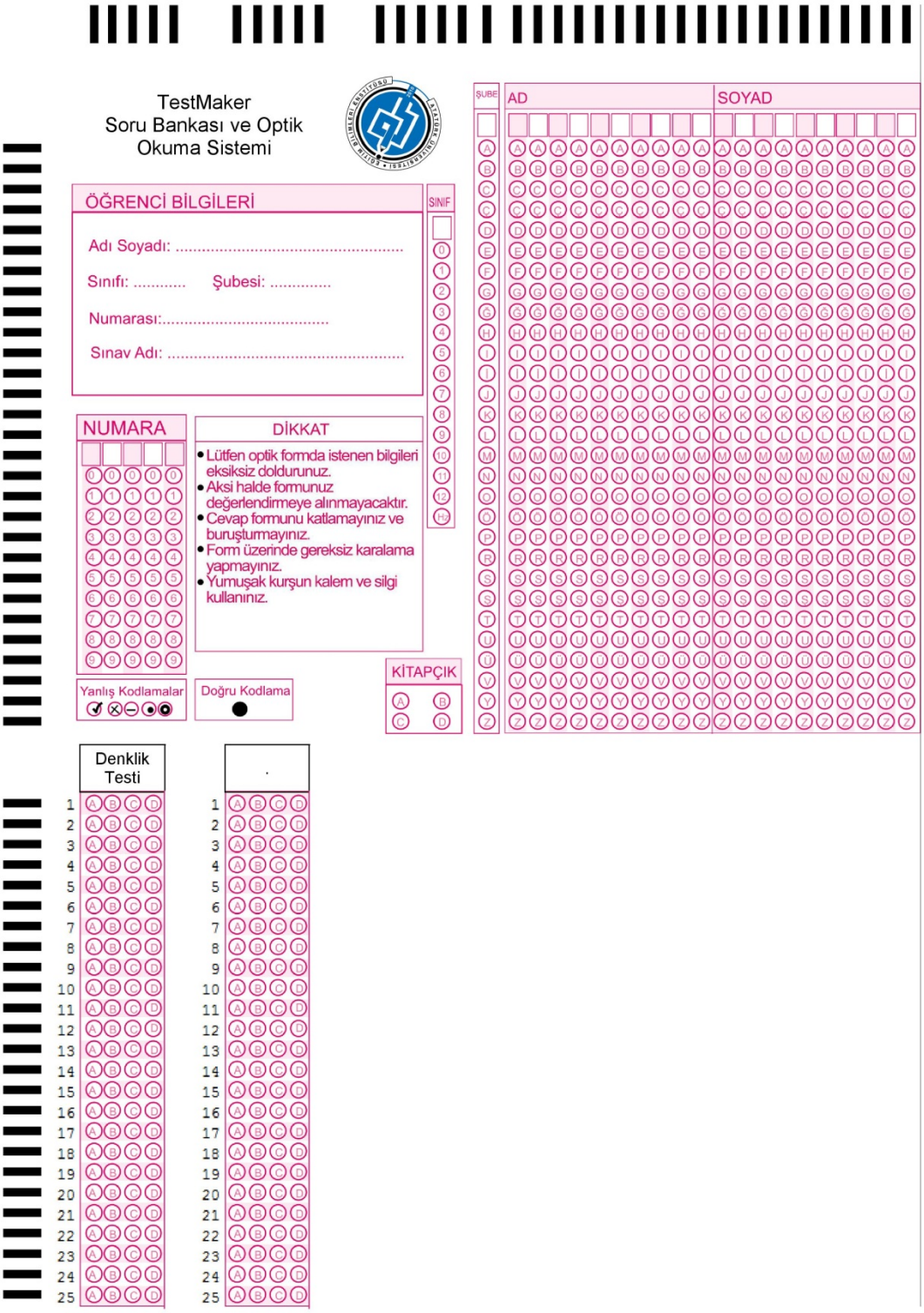
UZMAN GÖRÜŞÜ ALMA FORMU

(Dereceli Puanlama Anahtarına İlişkin)

Bu form, ortaokul 8. sınıf müzik eğitimi dersi alan öğrencilere yönelik ders sürecinde uygulanacak olan işitme ve seslendirme becerilerini değerlendirme amacıyla hazırlanan dereceli puanlama anahtarı geçerliliğini saptamak amacıyla düzenlenmiştir.

Dereceli Puanlama Anahtarına İlişkin Geçerlilik Ölçütleri		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
01.	Dereceli puanlama anahtarı, ortaokul 8. sınıf işitme ve seslendirme beceri eğitimi içeriğini kapsayıp, ölçmesi bakımından geçerlidir.	X				
02.	Dereceli puanlama anahtarı, ortaokul 8. sınıf işitme ve seslendirme beceri eğitiminde konunun amaçlarını değerlendirmesi bakımından geçerlidir.	X				
03.	Dereceli puanlama anahtarı, işitme ve seslendirme beceri eğitiminin ve konunun hedef davranışlarını öğrenciler üzerinde gözlemlemesi bakımından geçerlidir.	X				
04.	Dereceli puanlama anahtarı, kullanılan teknikler açısından geçerlidir.	X				
05.	Dereceli puanlama anahtarı, öğrencilerin konuya yönelik işitme ve seslendirme beceri eğitimi süresince gösterdiği gelişmeyi değerlendirmesi bakımından geçerlidir.	X				
06.	Dereceli puanlama anahtarı, objektif özellikler taşıması açısından geçerlidir.	X				
07.	Dereceli puanlama anahtarı, uygulanabilirlik açısından geçerlidir.	X				
08.	Dereceli puanlama anahtarı, anlaşılabilirlik açısından geçerlidir.	X				
09.	Dereceli puanlama anahtarı, zaman kullanımı bakımından geçerlidir.	X				
10.	Dereceli puanlama anahtarı, puanlama bakımından geçerlidir.	X				
Uzmanın Adı ve Soyadı		Yrd. Doç. Dr. Aşkın ÇELİK				
Adres		Kafkas Üniversitesi Devlet Konservatuvarı				
Tarih		18.01.2016				

Ek 14: Denklik Testinde Kullanılan Optik Form:

Ek 15: Denklik Testi ve Başarı Sıralaması Sonuçları (TestMaker 9. 3 Programı Verileri):

Denklik Testi

Cevaplar	12345678901234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890
Kitapçık A	BABCDBACDADCBCADDACDBCABC
Kitapçık B	BABCDBACDADCBCADDACDBCABC
Kitapçık C	BABCDBACDADCBCADDACDBCABC
Kitapçık D	BABCDBACDADCBCADDACDBCABC

Numara	Adı Soyadı:	Okul	Sınıf	D	Y	B	N	Puan	Sıralama Sinif	Okul	Genel
00177	H. K.	ESENKENT Ş.B.S.Ç.	8 A	23	2	0	23	92	1	1	1
00267	A. Ş.	ESENKENT Ş.B.S.Ç.	8 A	22	3	0	22	88	2	2	2
00033	B. D. C.	ESENKENT Ş.B.S.Ç.	8 A	22	3	0	22	88	2	2	2
00228	H. İ. A.	ESENKENT Ş.B.S.Ç.	8 B	22	3	0	22	88	1	2	2
00162	T. V.	ESENKENT Ş.B.S.Ç.	8 B	21	4	0	21	84	2	5	5
00108	B. Z.	ESENKENT Ş.B.S.Ç.	8 A	20	5	0	20	80	4	6	6
00206	S. Ü.	ESENKENT Ş.B.S.Ç.	8 A	20	5	0	20	80	4	6	6
00208	Ş. Ö.	ESENKENT Ş.B.S.Ç.	8 A	20	5	0	20	80	4	6	6
00157	O. V.	ESENKENT Ş.B.S.Ç.	8 B	19	6	0	19	76	3	9	9
00278	N. K.	ESENKENT Ş.B.S.Ç.	8 A	19	6	0	19	76	7	9	9
00127	K. K.	ESENKENT Ş.B.S.Ç.	8 A	19	6	0	19	76	7	9	9
00146	E. Ö.	ESENKENT Ş.B.S.Ç.	8 B	19	6	0	19	76	3	9	9
00184	G. N. Y.	ESENKENT Ş.B.S.Ç.	8 B	18	7	0	18	72	5	13	13
00279	N. A.	ESENKENT Ş.B.S.Ç.	8 A	18	7	0	18	72	9	13	13
00150	M. Ö.	ESENKENT Ş.B.S.Ç.	8 B	17	8	0	17	68	6	15	15
00185	A. U.	ESENKENT Ş.B.S.Ç.	8 B	17	8	0	17	68	6	15	15
00181	S. A.	ESENKENT Ş.B.S.Ç.	8 B	15	10	0	15	60	8	17	17
00118	Ö. T.	ESENKENT Ş.B.S.Ç.	8 B	13	12	0	13	52	9	18	18
00192	E. S. V.	ESENKENT Ş.B.S.Ç.	8 B	13	12	0	13	52	9	18	18
00183	B. U.	ESENKENT Ş.B.S.Ç.	8 B	10	15	0	10	40	11	20	20
Öğrenci Sayısı:	**20**	**Ortalamalar:**	**18.4**	**6.6**		**0**	**18.35**	**73.4**			

Ek 16: Denklik Testi Sorularının Cevap Analizleri (TestMaker 9. 3 Programı Verileri):

SINAV İSTATİSTİĞİ

Genel İstatistik

Sınav Adı: Denklik Testi

Soru Sayısı: 25

Sınava Katılan Öğrenci Sayısı: 20 Tarih: 04.01.2016

Ortalama doğru sayısı: 18,35

Ortalama Yanlış Sayısı: 6,65

Ortalama Boş Sayısı: 0

Ortalama Net Sayısı: 18,35

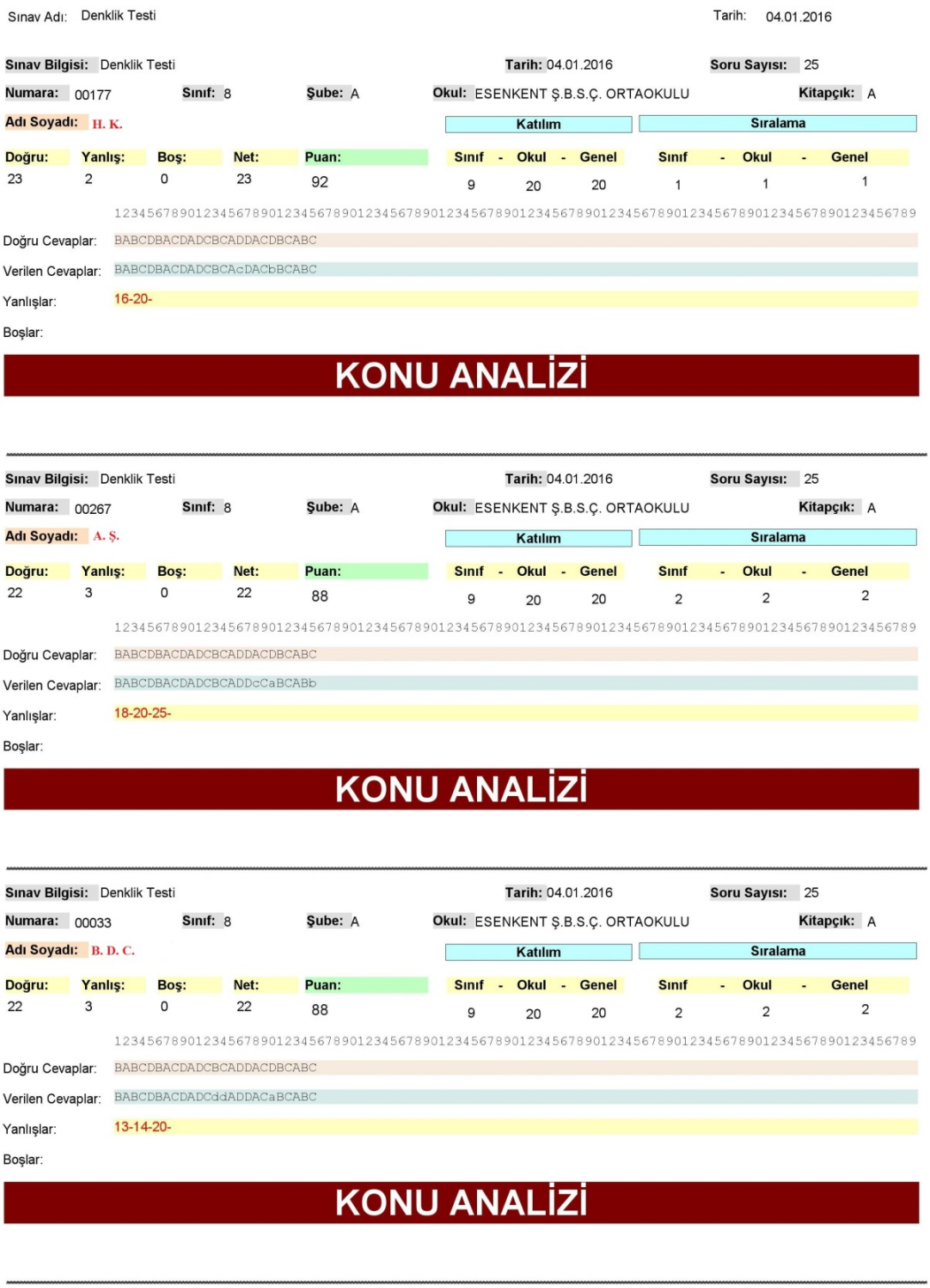
Doğru Sayısına Göre Başarı: % 72

Net Sayısına Göre Başarı: % 72

SORU İSTATİSTİĞİ

No	Şıklara Göre Dağılım					Doğru	Yanlış	Boş	Başarı
	A	B	C	D	E				
1	1	16	0	3	0	16 (%80)	4 (%20)	0 (%0)	80 %
2	20	0	0	0	0	20 (%100)	0 (%0)	0 (%0)	100 %
3	1	17	1	1	0	17 (%85)	3 (%15)	0 (%0)	85 %
4	0	6	14	0	0	14 (%70)	6 (%30)	0 (%0)	70 %
5	2	4	3	11	0	11 (%55)	9 (%45)	0 (%0)	55 %
6	4	16	0	0	0	16 (%80)	4 (%20)	0 (%0)	80 %
7	10	7	2	1	0	10 (%50)	10 (%50)	0 (%0)	50 %
8	10	2	8	0	0	8 (%40)	12 (%60)	0 (%0)	40 %
9	0	0	0	20	0	20 (%100)	0 (%0)	0 (%0)	100 %
10	20	0	0	0	0	20 (%100)	0 (%0)	0 (%0)	100 %
11	0	0	0	20	0	20 (%100)	0 (%0)	0 (%0)	100 %
12	1	0	17	2	0	17 (%85)	3 (%15)	0 (%0)	85 %
13	3	13	1	3	0	13 (%65)	7 (%35)	0 (%0)	65 %
14	0	6	12	2	0	12 (%60)	8 (%40)	0 (%0)	60 %
15	16	3	0	1	0	16 (%80)	4 (%20)	0 (%0)	80 %
16	2	1	3	14	0	14 (%70)	6 (%30)	0 (%0)	70 %
17	3	1	0	16	0	16 (%80)	4 (%20)	0 (%0)	80 %
18	17	1	2	0	0	17 (%85)	3 (%15)	0 (%0)	85 %
19	1	3	12	4	0	12 (%60)	8 (%40)	0 (%0)	60 %
20	6	5	7	2	0	2 (%10)	18 (%90)	0 (%0)	10 %
21	2	12	0	6	0	12 (%60)	8 (%40)	0 (%0)	60 %
22	1	2	17	0	0	17 (%85)	3 (%15)	0 (%0)	85 %
23	15	1	3	1	0	15 (%75)	5 (%25)	0 (%0)	75 %
24	3	17	0	0	0	17 (%85)	3 (%15)	0 (%0)	85 %
25	1	1	15	3	0	15 (%75)	5 (%25)	0 (%0)	75 %

Ek 17: Öğrencilerin Bireysel Sonuç Belgeleri (Denklik Testi) (TestMaker 9. 3 Programı Verileri):

Sınav Adı: Denklik Testi — Tarih: 04.01.2016

Sınav Bilgisi: Denklik Testi — **Tarih:** 04.01.2016 — **Soru Sayısı:** 25

Numara: 00177 — **Sınıf:** 8 — **Şube:** A — **Okul:** ESENKENT Ş.B.S.Ç. ORTAOKULU — **Kitapçık:** A

Adı Soyadı: H. K.

Doğru:	Yanlış:	Boş:	Net:	Puan:	Katılım: Sınıf	Okul	Genel	Sıralama: Sınıf	Okul	Genel
23	2	0	23	92	9	20	20	1	1	1

1234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789

Doğru Cevaplar: BABCDBACDADCBCADDACDBCABC

Verilen Cevaplar: BABCDBACDADCBCAcDACbBCABC

Yanlışlar: 16-20-

Boşlar:

KONU ANALİZİ

Sınav Bilgisi: Denklik Testi — **Tarih:** 04.01.2016 — **Soru Sayısı:** 25

Numara: 00267 — **Sınıf:** 8 — **Şube:** A — **Okul:** ESENKENT Ş.B.S.Ç. ORTAOKULU — **Kitapçık:** A

Adı Soyadı: A. Ş.

Doğru:	Yanlış:	Boş:	Net:	Puan:	Katılım: Sınıf	Okul	Genel	Sıralama: Sınıf	Okul	Genel
22	3	0	22	88	9	20	20	2	2	2

1234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789

Doğru Cevaplar: BABCDBACDADCBCADDACDBCABC

Verilen Cevaplar: BABCDBACDADCBCADDcCaBCABb

Yanlışlar: 18-20-25-

Boşlar:

KONU ANALİZİ

Sınav Bilgisi: Denklik Testi — **Tarih:** 04.01.2016 — **Soru Sayısı:** 25

Numara: 00033 — **Sınıf:** 8 — **Şube:** A — **Okul:** ESENKENT Ş.B.S.Ç. ORTAOKULU — **Kitapçık:** A

Adı Soyadı: B. D. C.

Doğru:	Yanlış:	Boş:	Net:	Puan:	Katılım: Sınıf	Okul	Genel	Sıralama: Sınıf	Okul	Genel
22	3	0	22	88	9	20	20	2	2	2

1234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789

Doğru Cevaplar: BABCDBACDADCBCADDACDBCABC

Verilen Cevaplar: BABCDBACDADCddADDACaBCABC

Yanlışlar: 13-14-20-

Boşlar:

KONU ANALİZİ

Sınav Adı: Denklik Testi Tarih: 04.01.2016

Sınav Bilgisi: Denklik Testi **Tarih:** 04.01.2016 **Soru Sayısı:** 25

Numara: 00228 **Sınıf:** 8 **Şube:** B **Okul:** ESENKENT Ş.B.S.Ç. ORTAOKULU **Kitapçık:** A

Adı Soyadı: H. İ. A.

					Katılım			Sıralama		
Doğru:	**Yanlış:**	**Boş:**	**Net:**	**Puan:**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**
22	3	0	22	88	11	20	20	1	2	2

1234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789

Doğru Cevaplar: BABCDBACDADCBCADDACDBCABC

Verilen Cevaplar: BABbDBcCDADCBCADDACaBCABC

Yanlışlar: 4-7-20-

Boşlar:

KONU ANALİZİ

Sınav Bilgisi: Denklik Testi **Tarih:** 04.01.2016 **Soru Sayısı:** 25

Numara: 00162 **Sınıf:** 8 **Şube:** B **Okul:** ESENKENT Ş.B.S.Ç. ORTAOKULU **Kitapçık:** A

Adı Soyadı: T. V.

					Katılım			Sıralama		
Doğru:	**Yanlış:**	**Boş:**	**Net:**	**Puan:**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**
21	4	0	21	84	11	20	20	2	5	5

1234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789

Doğru Cevaplar: BABCDBACDADCBCADDACDBCABC

Verilen Cevaplar: BABbDBACDADCBCADDACcdCAaC

Yanlışlar: 4-20-21-24-

Boşlar:

KONU ANALİZİ

Sınav Bilgisi: Denklik Testi **Tarih:** 04.01.2016 **Soru Sayısı:** 25

Numara: 00108 **Sınıf:** 8 **Şube:** A **Okul:** ESENKENT Ş.B.S.Ç. ORTAOKULU **Kitapçık:** A

Adı Soyadı: B. Z.

					Katılım			Sıralama		
Doğru:	**Yanlış:**	**Boş:**	**Net:**	**Puan:**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**
20	5	0	20	80	9	20	20	4	6	6

1234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789

Doğru Cevaplar: BABCDBACDADCBCADDACDBCABC

Verilen Cevaplar: BABCcBACDADCdbbDDACbBCABC

Yanlışlar: 5-13-14-15-20-

Boşlar:

KONU ANALİZİ

Sınav Adı: Denklik Testi Tarih: 04.01.2016

Sınav Bilgisi: Denklik Testi **Tarih:** 04.01.2016 **Soru Sayısı:** 25

Numara: 00206 **Sınıf:** 8 **Şube:** A **Okul:** ESENKENT Ş.B.S.Ç. ORTAOKULU **Kitapçık:** A

Adı Soyadı: S. Ü.

					Katılım			Sıralama		
Doğru:	**Yanlış:**	**Boş:**	**Net:**	**Puan:**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**
20	5	0	20	80	9	20	20	4	6	6

1234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789

Doğru Cevaplar: BABCDBACDADCBCADDACDBCABC

Verilen Cevaplar: BABCbBAaDADCaCAcDACbBCABC

Yanlışlar: 5-8-13-16-20-

Boşlar:

KONU ANALİZİ

Sınav Bilgisi: Denklik Testi **Tarih:** 04.01.2016 **Soru Sayısı:** 25

Numara: 00208 **Sınıf:** 8 **Şube:** A **Okul:** ESENKENT Ş.B.S.Ç. ORTAOKULU **Kitapçık:** A

Adı Soyadı: Ş. Ö.

					Katılım			Sıralama		
Doğru:	**Yanlış:**	**Boş:**	**Net:**	**Puan:**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**
20	5	0	20	80	9	20	20	4	6	6

1234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789

Doğru Cevaplar: BABCDBACDADCBCADDACDBCABC

Verilen Cevaplar: BABCDBdCDADdBbADDAdbBCABC

Yanlışlar: 7-12-14-19-20-

Boşlar:

KONU ANALİZİ

Sınav Bilgisi: Denklik Testi **Tarih:** 04.01.2016 **Soru Sayısı:** 25

Numara: 00157 **Sınıf:** 8 **Şube:** B **Okul:** ESENKENT Ş.B.S.Ç. ORTAOKULU **Kitapçık:** A

Adı Soyadı: O. V.

					Katılım			Sıralama		
Doğru:	**Yanlış:**	**Boş:**	**Net:**	**Puan:**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**
19	6	0	19	76	11	20	20	3	9	9

1234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789

Doğru Cevaplar: BABCDBACDADCBCADDACDBCABC

Verilen Cevaplar: BABbDBAaDADCBCADaAdcBCAaC

Yanlışlar: 4-8-17-19-20-24-

Boşlar:

KONU ANALİZİ

Sınav Adı: Denklik Testi Tarih: 04.01.2016

Sınav Bilgisi: Denklik Testi **Tarih:** 04.01.2016 **Soru Sayısı:** 25

Numara: 00278 **Sınıf:** 8 **Şube:** A **Okul:** ESENKENT Ş.B.S.Ç. ORTAOKULU **Kitapçık:** A

Adı Soyadı: N. K.

					Katılım			Sıralama		
Doğru:	**Yanlış:**	**Boş:**	**Net:**	**Puan:**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**
19	6	0	19	76	9	20	20	7	9	9

1234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789

Doğru Cevaplar: BABCDBACDADCBCADDACDBCABC

Verilen Cevaplar: aABCDBAaDADCabADDACadCABC

Yanlışlar: 1-8-13-14-20-21-

Boşlar:

KONU ANALİZİ

Sınav Bilgisi: Denklik Testi **Tarih:** 04.01.2016 **Soru Sayısı:** 25

Numara: 00127 **Sınıf:** 8 **Şube:** A **Okul:** ESENKENT Ş.B.S.Ç. ORTAOKULU **Kitapçık:** A

Adı Soyadı: K. K.

					Katılım			Sıralama		
Doğru:	**Yanlış:**	**Boş:**	**Net:**	**Puan:**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**
19	6	0	19	76	9	20	20	7	9	9

1234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789

Doğru Cevaplar: BABCDBACDADCBCADDACDBCABC

Verilen Cevaplar: BABCaBcaDADCBCADDAdadCABC

Yanlışlar: 5-7-8-19-20-21-

Boşlar:

KONU ANALİZİ

Sınav Bilgisi: Denklik Testi **Tarih:** 04.01.2016 **Soru Sayısı:** 25

Numara: 00146 **Sınıf:** 8 **Şube:** B **Okul:** ESENKENT Ş.B.S.Ç. ORTAOKULU **Kitapçık:** A

Adı Soyadı: E. Ö.

					Katılım			Sıralama		
Doğru:	**Yanlış:**	**Boş:**	**Net:**	**Puan:**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**
19	6	0	19	76	11	20	20	3	9	9

1234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789

Doğru Cevaplar: BABCDBACDADCBCADDACDBCABC

Verilen Cevaplar: BABbbBAaDADCBCADDAbcdCABC

Yanlışlar: 4-5-8-19-20-21-

Boşlar:

KONU ANALİZİ

Sınav Adı: Denklik Testi Tarih: 04.01.2016

Sınav Bilgisi: Denklik Testi **Tarih:** 04.01.2016 **Soru Sayısı:** 25

Numara: 00184 **Sınıf:** 8 **Şube:** B **Okul:** ESENKENT Ş.B.S.Ç. ORTAOKULU **Kitapçık:** A

Adı Soyadı: G. N. Y.

					Katılım			Sıralama		
Doğru:	**Yanlış:**	**Boş:**	**Net:**	**Puan:**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**
18	7	0	18	72	11	20	20	5	13	13

1234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789

Doğru Cevaplar: BABCDBACDADCBCADDACDBCABC

Verilen Cevaplar: BABbcBbCDADCBCbaDACbBCdBC

Yanlışlar: 4-5-7-15-16-20-23-

Boşlar:

KONU ANALİZİ

Sınav Bilgisi: Denklik Testi **Tarih:** 04.01.2016 **Soru Sayısı:** 25

Numara: 00279 **Sınıf:** 8 **Şube:** A **Okul:** ESENKENT Ş.B.S.Ç. ORTAOKULU **Kitapçık:** A

Adı Soyadı: N. A.

					Katılım			Sıralama		
Doğru:	**Yanlış:**	**Boş:**	**Net:**	**Puan:**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**
18	7	0	18	72	9	20	20	9	13	13

1234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789

Doğru Cevaplar: BABCDBACDADCBCADDACDBCABC

Verilen Cevaplar: BABCDBbaDADCdCdDDAbDdCcBC

Yanlışlar: 7-8-13-15-19-21-23-

Boşlar:

KONU ANALİZİ

Sınav Bilgisi: Denklik Testi **Tarih:** 04.01.2016 **Soru Sayısı:** 25

Numara: 00150 **Sınıf:** 8 **Şube:** B **Okul:** ESENKENT Ş.B.S.Ç. ORTAOKULU **Kitapçık:** A

Adı Soyadı: M. Ö.

					Katılım			Sıralama		
Doğru:	**Yanlış:**	**Boş:**	**Net:**	**Puan:**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**
17	8	0	17	68	11	20	20	6	15	15

1234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789

Doğru Cevaplar: BABCDBACDADCBCADDACDBCABC

Verilen Cevaplar: dABCDBbaDADacCADDACcdaABC

Yanlışlar: 1-7-8-12-13-20-21-22-

Boşlar:

KONU ANALİZİ

Sınav Adı: Denklik Testi Tarih: 04.01.2016

Sınav Bilgisi: Denklik Testi **Tarih:** 04.01.2016 **Soru Sayısı:** 25

Numara: 00185 **Sınıf:** 8 **Şube:** B **Okul:** ESENKENT Ş.B.S.Ç. ORTAOKULU **Kitapçık:** A

Adı Soyadı: A. U.

					Katılım			Sıralama		
Doğru:	**Yanlış:**	**Boş:**	**Net:**	**Puan:**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**
17	8	0	17	68	11	20	20	6	15	15

1234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789

Doğru Cevaplar: BABCDBACDADCBCADDACDBCABC

Verilen Cevaplar: BAcCDabaDADCBbAaDACaBCABa

Yanlışlar: 3-6-7-8-14-16-20-25-

Boşlar:

KONU ANALİZİ

Sınav Bilgisi: Denklik Testi **Tarih:** 04.01.2016 **Soru Sayısı:** 25

Numara: 00181 **Sınıf:** 8 **Şube:** B **Okul:** ESENKENT Ş.B.S.Ç. ORTAOKULU **Kitapçık:** A

Adı Soyadı: S. A.

					Katılım			Sıralama		
Doğru:	**Yanlış:**	**Boş:**	**Net:**	**Puan:**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**
15	10	0	15	60	11	20	20	8	17	17

1234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789

Doğru Cevaplar: BABCDBACDADCBCADDACDBCABC

Verilen Cevaplar: BABCbabbDADCBCbDDACDabcad

Yanlışlar: 5-6-7-8-15-21-22-23-24-25-

Boşlar:

KONU ANALİZİ

Sınav Bilgisi: Denklik Testi **Tarih:** 04.01.2016 **Soru Sayısı:** 25

Numara: 00118 **Sınıf:** 8 **Şube:** B **Okul:** ESENKENT Ş.B.S.Ç. ORTAOKULU **Kitapçık:** A

Adı Soyadı: Ö. T.

					Katılım			Sıralama		
Doğru:	**Yanlış:**	**Boş:**	**Net:**	**Puan:**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**
13	12	0	13	52	11	20	20	9	18	18

1234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789

Doğru Cevaplar: BABCDBACDADCBCADDACDBCABC

Verilen Cevaplar: dAaCbBAaDADdabADaAdcBCbBd

Yanlışlar: 1-3-5-8-12-13-14-17-19-20-23-25-

Boşlar:

KONU ANALİZİ

Sınav Adı: Denklik Testi Tarih: 04.01.2016

Sınav Bilgisi: Denklik Testi **Tarih:** 04.01.2016 **Soru Sayısı:** 25

Numara: 00192 **Sınıf:** 8 **Şube:** B **Okul:** ESENKENT Ş.B.S.Ç. ORTAOKULU **Kitapçık:** A

Adı Soyadı: E. S. V.

					Katılım			Sıralama		
Doğru:	**Yanlış:**	**Boş:**	**Net:**	**Puan:**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**
13	12	0	13	52	11	20	20	9	18	18

1234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789

Doğru Cevaplar: BABCDBACDADCBCADDACDBCABC

Verilen Cevaplar: BABCcabbDADCBdAbbcbcabABC

Yanlışlar: 5-6-7-8-14-16-17-18-19-20-21-22-

Boşlar:

KONU ANALİZİ

Sınav Bilgisi: Denklik Testi **Tarih:** 04.01.2016 **Soru Sayısı:** 25

Numara: 00183 **Sınıf:** 8 **Şube:** B **Okul:** ESENKENT Ş.B.S.Ç. ORTAOKULU **Kitapçık:** A

Adı Soyadı: B. U.

					Katılım			Sıralama		
Doğru:	**Yanlış:**	**Boş:**	**Net:**	**Puan:**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**	**Sınıf**	**Okul**	**Genel**
10	15	0	10	40	11	20	20	11	20	20

1234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789012345678901234567890123456789

Doğru Cevaplar: BABCDBACDADCBCADDACDBCABC

Verilen Cevaplar: dAdbaabaDADCBbAcabacBCcBd

Yanlışlar: 1-3-4-5-6-7-8-14-16-17-18-19-20-23-25-

Boşlar:

KONU ANALİZİ

EK 18: Veli İzin Belgesi:

Sayın Veli,

Ben Nuray DÖNMEZ DEVECİOĞLU. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalında yüksek lisans öğrenimi görmekteyim. Yüksek lisans tezi olarak da aşağıda bilgilerini verdiğim araştırmayı hazırlamaktayım. Yaptığım araştırma öncelikli olarak öğrencilerimize, gelecek nesillerimize ve bilimimize katkı sağlamasını ümit ediyorum. Bu çalışmam da sizlerin de değerli katkılarıyla daha güzel bir araştırma olmasını umut ediyorum. Katkılarınızdan dolayı şimdiden çok teşekkür ederim.

Nuray DÖNMEZ DEVECİOĞLU

Araştırma Hakkında Bilgiler	
Araştırmayı Yürüten Kişi	Nuray DÖNMEZ DEVECİOĞLU
Araştırmanın Başlığı	Kanun Çalgısının Okul Müzik Eğitiminde Katılımına Yönelik Geliştirilen Sistematik Yaklaşımlar ve Etkililik Düzeyleri
Araştırmaya Yönelik Ön Bilgi	Bu araştırma, okul müzik eğitimi çalışmaları kapsamında 8. sınıf ortaokul öğrencileri için hazırlanmış kanun çalgısı destekli çalışma yaklaşımlarının öğrencilerin başarı düzeylerine etkisini inceleme amacı ile yapılacaktır.
Araştırmanın Önemi	Kanun çalgısının hem solo hem de armonik bir çalgı olması, konu kapsamında geliştirilen yaklaşımların çeşitliliğini artırmaktadır. Araştırmanın ortaokul düzeyi bünyesinde uygulanacak olması, hem farklı değişkenlerin var olduğunu göstermekte hem de elde edilecek verilerin zenginliğini artırmaktadır. Ayrıca, kanun çalgısı ve okul müzik eğitiminin bütünleştirilmesinde tespit edilen sorun veya sorunlara yönelik belirli önerilerin ve çözüm yollarının geliştirilmesi, araştırmaya farklı bir ivme kazandıracaktır.
Araştırmanın Yöntemi	Bu araştırma, kanun çalgısının okul müzik eğitiminde kullanımı yönünde geliştirilen çalışma yaklaşımlarının etkililik düzeylerini belirlemeye yöneliktir. Araştırmada, ön test ve son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılacaktır. Araştırma, 2015 – 2016 Eğitim – Öğretim yılı döneminde Esenkent Şehit Bedri Sinan Çolak Ortaokulu ders programında yer alan müzik dersi kapsamında gerçekleştirilecektir. Araştırmanın uygulama süreci 8 haftalık bir süreci kapsamaktadır.

Araştırmamın Öğrencilerimize Katkı Sağlayacağı Faydalar:

1. Kendilerini tanımalarına olanak sağlaması
2. Değerli olduklarının farkına varması
3. Özgüvenlerinde artış sağlaması
4. Millî ve kültürel değerlerimizi tanımasına ve benimsemesine olanak sağlaması
5. Sosyal birey olmasının sağlaması
6. Bireyler arası iletişimlerine katkı sağlaması
7. Derslere karşı motive olmasının sağlaması
8. Sınavlarda yaşadıkları kaygının azalmasına
9. Akademik başarılarında artış sağlanması
10. Okullarda yapılan devamsızlıklarda düşüş sağlaması
11. Kötü alışkanlarından korunmasına
12. Müzikal başarılarının artış sağlaması ve gizli yeteneklerinin ortaya çıkmasına sebep olmasına

Araştırmada yapılacak olan çalışmalar sadece araştırma için kullanılacaktır ve hiçbir şekilde paylaşılmayacak, kesinlikle gizli tutulacaktır. Araştırma gerçekleştikten sonra tez dışında yapılan dokümanların hepsi imha edilecektir.

Araştırmaya katılım öğrenci ve veli gönüllü olduğu takdirde çalışmalara katılmaya hak sahibidir. Öğrenci veya veli arzu ettiği takdirde herhangi bir yaptırıma ve işleme maruz kalmadan istediği zaman araştırma katılımından vazgeçme hakkına sahiptir. Araştırmaya katılım hakkında daha fazla bilgi almak için aşağıdaki iletişim bilgilerinden ulaşabilirsiniz:

Araştırmacı Hakkında Kimlik ve İrtibat Bilgileri	
Adı ve Soyadı	Nuray DÖNMEZ DEVECİOĞLU
E – Posta Adresi	nuraydev63@msn.com
Telefon Numarası	0535 5145260

Teşekkür ederim…

Velisi bulunduğum …… öğrencimin, “Kanun Çalgısının Okul Müzik Eğitiminde Katılımına Yönelik Geliştirilen Sistematik Yaklaşımlar ve Etkililik Düzeyleri” konulu araştırmaya katılmasına izin veriyorum.

Velinin Adı ve Soyadı	Velinin İmzası	Tarih

EK 19: Araştırmaya Katılan Öğrenciler (Denklik Testinden Fotoğraflar):

EK 20: Denklik Testi

GENEL AÇIKLAMA

Sevgili Öğrenci;

“Kanun Çalgısının Okul Müzik Eğitiminde Kullanımına Yönelik Geliştirilen Sistematik Yaklaşımlar ve Etkililik Düzeyleri” konulu deneysel araştırmam için, sizlere Millî Eğitim Bakanlığı müzik dersi müfredatına kazanımlarına uygun olarak 25 soruluk çoktan seçmeli bir denklik testi uygulanmaktadır.

Bu teste vereceğiniz içten ve eksiksiz cevaplar, araştırmanın amacına ulaşabilmesi için büyük önem taşımaktadır. Testte elde edilecek bilgiler, sadece bu araştırma için kullanılacaktır. Kişisel bilgileriniz ve testten aldığınız sonuçlarınız **kesinlikle gizli tutulacaktır.**

Soruları cevaplamak için size tanınacak toplam süre 50 dakikadır.

Denklik testi 100 puan üzerinden değerlendirilecektir.

Her doğru sorunun cevabı 4 puan olarak ölçülecektir.

Denklik testinde her bir soruyu çok dikkatli bir şekilde okuduktan sonra, doğru cevabı kendi adınıza düzenlenen optik forma işaretleyiniz.

Çelişkili kaldığınız sorular da doğru cevap olarak size en yakın olanı optik forma işaretlemeniz beklenmektedir.

Yanlış işaretlediğiniz sorular doğru cevaplarınızı etkilemeyecektir.

Göstereceğiz özen ve dikkat için çok teşekkür ederim. Başarılar…

Nuray DÖNMEZ DEVECİOĞLU

Adınız :
Soyadınız :
Okul Numaranız :
Sınıfınız ve Şubeniz :
Okulunuz Adı :

DENKLİK TESTİ

SORULAR

1. İstiklâl marşımızın bestekârı kimdir?

a) Salih AYDOĞAN
b) Osman Zeki ÜNGÖR
c) Murat ÇOBANOĞLU
d) Cemal Reşit REY

2. Blok flüt çalgısı hangi çalgı sınıfları içerisinde yer alır?

a) Nefesli (Üflemeli) çalgı
b) Telli çalgı
c) Yaylı çalgı
d) Tuşlu çalgı

3. Aşağıdaki cümlede boş bırakılan yere seçeneklerden hangisi gelir?

Beş çizgiden dört aralıktan oluşan ve notaları yazmamıza yarayan özel şekle**……**denir.

a) Sol anahtarı
b) Dizek (portre)
c) Sus (es) işareti
d) Dönüş işareti

4. Keman kaç telli bir çalgıdır?

a) 2
b) 3
c) 4
d) 5

5. Kanun çalgısı hangi çalgı sınıfları içerisinde yer alır?

a) Vurmalı çalgılar sınıfı
b) Nefesli (üflemeli) çalgılar sınıfı
c) Tuşlu çalgılar sınıfı
d) Telli çalgılar sınıfı

6. Aşağıdaki notanın ismini seçeneklerden işaretleyiniz?

a) Mi
b) Sol
c) Re
d) Si

7. "Hoş Gelişler Ola" adlı eser hangi ilimize ait bir eserdir?

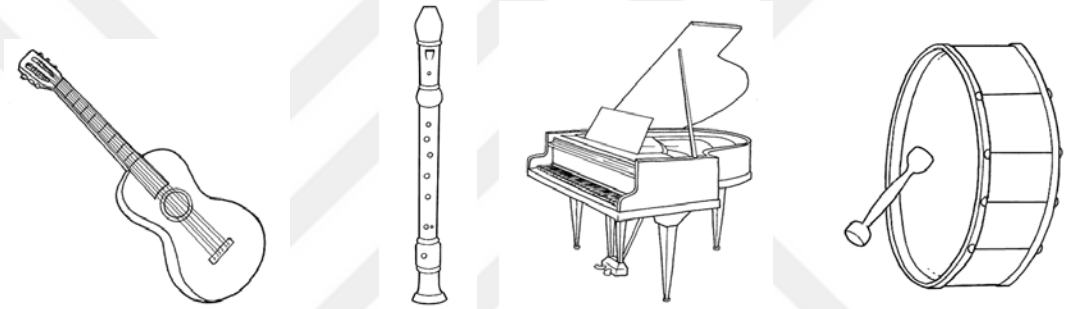
a) Kars
b) Şanlıurfa
c) Aydın
d) Ağrı

8. Aşağıdaki isimleri yazılı olan kişilerin hangisi sanatçı <u>değildir?</u>

a) Hammami – zâde İsmail Dede Efendi
b) Barış Manço
c) Acun Ilıcalı
d) Orhan Gencebay

9. Aşağıdaki çalgıların adları seçeneklerin hangisinde doğru olarak sıralanmıştır?

<u>1.</u> <u>2.</u> <u>3.</u> <u>4.</u>

a) 1. Piyano 2. Blok Flüt 3. Gitar 4. Davul
b) 1. Gitar 2. Piyano 3. Blok Flüt 4. Davul
c) 1. Piyano 2. Gitar 3. Blok Flüt 4.Davul
d) 1. Gitar 2. Blok Flüt 3. Piyano 4. Davul

10. Aşağıdakilerden hangisi sol anahtarı işaretidir?

a)
b)
c)
d)

11. Aşağıdaki işaretlerden hangisi müzikte kullanılan bir işaretidir?

a)

b)

c)

d)

12. Aşağıdakilerden hangisi şarkı veya Türkü ismidir?

a) Sakla Samanı Gelir Zamanı
b) Bekçiler Kralı
c) Samanyolu
d) Düğün Dernek

13. Aşağıdaki sol notasının değeri seçeneklerden hangisidir?

a) 1/4
b) 2/4
c) 3/4
d) 4/4

14. Aşağıdaki Türkülerden hangisi ünlü ozan ve şairimiz olan Âşık Veysel`e aittir?

a) Ankara`nın Bağları.
b) Bir Hışmınan Geldi Geçti.
c) Uzun İnce Bir Yoldayım.
d) Erzurum Çarşı Pazar.

15. Aşağıdaki portre üzerinde bulunan işaretler ne anlama gelmektedir?

a) Dönüş işareti
b) Sus işareti
c) Sol anahtarı
d) Bemol işareti

16. Yukarıda numaralandırılmış notalardan 1/4 değerindeki notalar hangileridir?

a) 2 – 4 – 7
b) 2 – 4 – 8
c) 2 – 5 – 10
d) 2 – 4 – 10

17. Aşağıdaki çalgılardan hangisi bir telli çalgı <u>değildir</u>?

a) Keman çalgısı
b) Kanun çalgısı
c) Bağlama çalgısı
d) Ney çalgısı

18. Aşağıdaki notalardan hangisi fa diyez notasıdır?

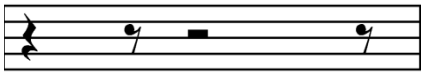
a)

b)

c)

d)

19. Aşağıdaki işaretlerin ismi nedir?

a) Nota işaretleri
b) Dönüş işaretleri
c) Sus (es) işaretleri
d) Diyez işaretleri

20. “Divâne Âşık Gibi” adlı eser hangi coğrafi bölgemize ait bir eseridir?

a) Ege bölgesi
b) Marmara bölgesi
c) Güneydoğu Anadolu bölgesi
d) Karadeniz bölgesi

21. Yukarıda numaralandırılmış notaların adlarını sıralı bir şekilde sıralayınız?

a) 1. Si 2. Re 3. Fa 4. Re
b) 1. Sol 2. Si 3. Fa 4. Re
c) 1. Si 2. Re 3. La 4. Do
d) 1. Sol 2. Si 3. Fa 4. Mi

22. Yukarıda numaralandırılmış notalardan hangileri sol notasıdır?

a) 1 – 5 – 8
b) 2 – 6 – 10
c) 1 – 6 – 9
d) 2 – 11 – 12

23. Yukarıdaki numaralı es (sus) işaretlerinden hangileri 1/4 değerindedir?

a) 2 – 4 – 11 – 13
b) 1 – 2 – 3 – 4
c) 2 – 4 – 7 – 13
d) 4 – 7 – 11 – 13

24. Karadeniz bölgesinde en çok kullanılan bir çalgı aletimiz aşağıdakilerden hangisidir?

a) Blok flüt çalgısı
b) Kemençe çalgısı
c) Bağlama çalgısı
d) Kanun çalgısı

25. Aşağıdaki değiştirme işaretlerinden hangisi "diyez" işaretidir?

a)

b)

c)

d)

Emeğiniz ve ilginiz için çok teşekkür ederim.

EK 21: Araştırma Uygulama İzni:

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : 88179374-302.08.01-E.1500116099 02.12.2015
Konu : Uygulama İzni Nuray Dönmez DEVECİOĞLU

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 05.11.2015 tarihli ve 56785782-300-E.1500098636 sayılı belge.

Enstitünüz yüksek lisans öğrencisi Nuray Dönmez DEVECİOĞLU'nun araştırma kapsamında deneysel işlem sürecini gerçekleştirebilmesi ile ilgili Kars İl Milli Eğitim Müdürlüğünden alınan 25/11/2015 tarih ve 12122962 sayılı yazı ve ekleri ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof.Dr. Ömer İrfan KÜFREVİOĞLU
Rektör Yardımcısı

Ek : 25.11.2015 tarihli 91782061-604.01-E.12122962 Sayılı belge

Atatürk Üniversitesi Merkez Yerleşkesi 25240 Erzurum
Tel: +90 442 2311601
Elektronik Ağ: http://www.atauni.edu.tr/#!birim=ogrenci-isleri-daire-baskanligi
Kep Adresi: atauni@hs01.kep.tr
Bilgi: Aliye ÖREN
Faks: +90 442 2361026
E-Posta: odaire@atauni.edu.tr

Bu belge, 5070 sayýlý Elektronik İmza Kanununun 5. maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmýþtýr.
www.atauni.edu.tr adresinden doğrulama yapabilirsiniz. Doğrulama Kodu=CA19069

T.C.
KARS VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 91782061-604-E.11967022 20/11/2015
Konu: Anket Uygulaması

VALİLİK MAKAMINA
KARS

Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Nuray Dönmez DEVECİOĞLU' nun araştırma kapsamında deneysel işlem sürecini gerçekleştirebilmesi ile ilgili Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'nın 09.11.2015 tarih ve 1500101399 sayılı yazıları ile belirtilmektedir.

İlgili Öntest ve Sontest Soruları, Milli Eğitim Bakanlığı' nın "Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinleri" konulu 2012/13 Nolu Genelgeleri gereğince oluşturulan komisyon tarafından incelenmiş olup, İlimiz Merkez İlçede bulunan Esenkent Şehit Bedri Sinan Çolak Ortaokulu öğrencilerine okul idaresinin sorumluluğunda uygulanması ve sonucunda CD ortamında Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Şubesine teslim edilmesi Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Gökhan ALTUN
İl Milli Eğitim Müdürü

OLUR
20/11/2015

Erdinç DOLU
Selim Kaymakamı
Vali a.
Vali Yardımcısı V.

Güvenli Elektronik İmzalı
Aslı ile Aynıdır
20/11/2015

Ortakapı Mah. Hükümet Konağı 36100/KARS
Elektronik Ağ: http://kars.meb.gov.tr
e-posta: stratejigelistirme36@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: O.IĞDIR -Teknisyen
Tel: (0 474) 2128226 (167)
Faks: (0 474) 2128229

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. http://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden 4af4-4456-3503-968e-49f2 kodu ile teyit edilebilir.

8. ÖZ GEÇMİŞ

1983 yılında İzmir`de doğdu. İlk ve ortaokulunu İzmir Ertuğrul Gazi İlkokulunda, ortaöğretimini İzmir Balçova Lisesinde tamamladı. 2002 – 2007 yılları arasında Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı Temel Bilimler Bölümünden başarılı bir şekilde mezun oldu. Üniversite öğrenimini tamamladıktan sonra, Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesinden Pedagojik Formasyon eğitimi aldı. 2014 yılında Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitim Ana Bilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalının açmış olduğu yüksek lisans sınavını kazandı.

2006 yılında İzmir Devlet Tiyatrosu müzikal oyunlarının orkestrasında ülkemizin çeşitli yerlerinde görev almıştır. İzmir Devlet Senfoni Orkestrasının düzenlemiş olduğu yurt içi konserlerinde görev aldı. 2007 yılında Aytül BÜYÜKSARAÇ (Soprano) Gökhan KOÇ (Bariton) ve Demet EYTEMİZ (Piyano) gibi sanatçıların yer aldığı "Türkiye Renkleri" adı altında yurt içi ve yurt dışında çeşitli konserler verdi. İlk kanun resitalini, 2008 yılında Tunus Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı (Ennejma Ezzahra Centre des Musiques Arabes et Mediterraneennes) tarafından düzenlenen konserde verdi. 2006 yılında T. C. Kültür Bakanlığının açmış olduğu Ankara, Şanlıurfa (Devlet Türk Halk Müziği Korosu) ve Diyarbakır (Devlet Klâsik Türk Müziği Korosu) sınavlarında ikinci olmuştur. T. C. Kültür Bakanlığı Şanlıurfa Devlet Türk Halk Müziği Korosunda 2012 – 2013 tarihleri arasında misafir sanatçı olarak görev yapmıştır. İzmir TRT bünyesinde radyo ve televizyon programlarında görev aldı. T. C. Kafkas Üniversitesi Devlet Konservatuvarında 2013 – 2015 yılları arasında öğretim elemanı olarak görev aldı. T. C. Ardahan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi 2015 – 2016 güz döneminde öğretim elemanı olarak görev aldı. 2 – 4 Ekim 2015 tarihleri arasında Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Kanun üstatları, akademisyenler ve kanun yapımcılarının katılmış olduğu II. Uluslararası Kanun Festivali ve Sempozyumunda kanun resitali vermiştir. Yurt içi ve Yurt dışında da çeşitli etkinliklerde görev aldı.

Millî Eğitim Bakanlığının 2016 yılı Şubat ayında açmış olduğu kadro atamasını kazandı ve müzik öğretmeni olarak görevini sürdürmektedir.